

XUNTA DE GALICIA

VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA,
ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E XUSTIZA
Secretaría Xeral Igualdade

galicia

INFORME ANUAL DE
SEGUIMIENTO DA LEI 11/2007,
do 27 de xullo, Galega para a
Prevención e o Tratamento
Integral da Violencia de Xénero.

2015

Informe anual de violencia de género 2015

Informe elaborado por:

Secretaría Xeral da Igualdade.

Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza.

Xunta de Galicia.

Marzo de 2016

ÍNDICE

01. PRÓLOGO:	5
02. ANÁLISE E MAGNITUDE DA VIOLENCIA DE XÉNERO NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2015.	8
02.1 Introducción	8
02.2 Chamadas por violencia de xénero ao 016. Comparativa co resto das Comunidades Autónomas.	18
02.3 Mulleres mortas por violencia de xénero. Galicia 2015	21
02.4 Violencia de xénero: Casos 2015	24
02.5 Acreditación da situación de violencia de xénero	27
02.6 Ordes de protección solicitadas e adoptadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2015. Comparativa cos datos globais do territorio español	28
02.7 Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2015. Comparativa co total de denuncias e renuncias presentadas no territorio español	29
03 MEDIDAS E ACTUACIÓNS LEVADAS A CABO POLA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2015, NO MARCO DA LEI 11/2007, GALEGA PARA A PREVENCIÓN E O TRATAMENTO INTEGRAL DA VIOLENCIA DE XÉNERO.	31
03.1 Introducción	31
Título 1: Prevención da violencia de xénero	32
Capítulo I: Medidas de sensibilización contra a violencia de xénero.	32
Capítulo II: Medidas de investigación e de formación en materia de violencia de xénero.	59
Capítulo III: Medidas no ámbito educativo	86
Titulo II: Protección e asistencia fronte á violencia de xénero	92
Capítulo I: Medidas no ámbito sanitario e psicolóxico	92
Capítulo II: Medidas no ámbito xudicial	102
Capítulo III: Outras medidas de apoio e protección	109
Capítulo IV: Medidas no ámbito da formación e do emprego	115
Capítulo V: Medidas de carácter económico	121
Titulo III: Da organización do sistema de protección e asistencia integral e especializada fronte á violencia de xénero.	139
DISPOSICIÓN ADICIONAIS	203

1. PRÓLOGO:

O presente informe dá cumprimento ao disposto na Disposición Adicional Cuarta da Lei Galega 11/2007 do 27 de xullo para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, que obriga ao Goberno da Xunta de Galicia a remitirlle ao Parlamento de Galicia, con carácter anual, un informe sobre a situación da violencia de xénero en Galicia, contando coas achegas de todos os departamentos implicados na prevención e no tratamento desta problemática que constitúe un atentado contra a integridade, a dignidade e a liberdade das mulleres, independentemente do ámbito no que se produza.

Esta Lei constitúe un fito histórico no ordenamento xurídico xa que é a primeira lei galega elaborada para a prevención e o tratamento da violencia de xénero e que foi aprobada co voto favorable de todos os grupos parlamentarios, o cal indica o grao de sensibilización e de concienciación sobre a importancia do fenómeno da violencia de xénero na nosa sociedade.

Así mesmo, esta lei segue o camiño iniciado no marco do Estado español, grazas a sucesivos adiantos legislativos en materia de loita contra a violencia de xénero; así, a Lei orgánica 11/2003, do 29 de setembro, de medidas concretas en materia de seguridade cidadá, violencia doméstica e integración social dos estranxeiros; a Lei orgánica 15/2003, do 25 de novembro, pola cal se modifica a Lei orgánica 10/1995, do 23 de novembro, do Código Penal; ou a Lei 27/2003, do 31 de xullo, reguladora da orde de protección das vítimas da violencia doméstica, que estableceu un novidoso sistema de coordinación dos órganos xudiciais e administrativos, concentrando nunha única resolución xudicial a adopción de medidas de natureza civil e penal e a activación dos instrumentos de protección social destinados ao amparo e apoio das mulleres que sofren violencia de xénero. A Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, reconece un feito diferencial de xénero; recolle no artigo 19, co título «Dereito á asistencia social integral», que «as mulleres vítimas de violencia de xénero teñen dereito a servizos sociais de atención, de emerxencia, de apoio e acollemento e de recuperación integral. A organización destes servizos por parte das comunidades autónomas e das corporacións locais responderá aos principios de atención permanente, actuación urxente, especialización de prestacións multidisciplinaria profesional».

Outras Comunidades Autónomas que tamén aprobaron leis especificamente dirixidas a sensibilización, prevención e tratamento da violencia de xénero son:

- Castela- A Mancha: Lei 5/2001, de 17 de maio, de prevención de malos tratos e de protección ás mulleres maltratadas.
- Canarias: Lei 16/2003, de 8 de abril, de prevención e protección integral das mulleres contra a violencia de xénero.
- Cantabria: Lei de Cantabria 1/2004, de 1 de abril, Integral para a Prevención da Violencia Contra as Mulleres e a Protección ás súas Víctimas.
- Madrid: Lei 5/2005, de 20 de decembro, Integral contra a Violencia de Xénero da Comunidade de Madrid.
- Aragón: Lei 4/2007, de 22 de marzo, de Prevención e Protección Integral ás Mulleres Víctimas de Violencia en Aragón.
- Murcia: Lei 7/2007, de 4 de abril, para a igualdade entre mulleres e homes, e de protección contra a violencia de xénero na Rexión de Murcia.
- Andalucía: Lei 13/2007, de 26 de novembro, de medidas de prevención e protección integral contra a violencia de xénero.
- Cataluña: Lei 5/2008, de 24 de abril, do dereito das mulleres a erradicar a violencia machista.
- Castela e León: Lei 13/2010, do 9 de decembro, contra a Violencia de Xénero en Castela e León
- Extremadura: Lei 8/2011, do 23 de marzo, de igualdade entre mulleres e homes e contra a violencia de xénero en Extremadura
- A Rioxa: Lei 3/2011, do 1 de marzo, de prevención e coordinacións institucional en materia de violencia.

- Asturias: Lei do Principado de Asturias 2/2011, do 11 de marzo, para a igualdade de mulleres e homes e a erradicación da violencia de xénero.
- Comunidade Valenciana: Lei 7/2012, do 23 de novembro, da Generalitat, integral contra a violencia sobre a muller no ámbito da Comunitat Valenciana.
- Comunidade Foral de Navarra: Lei Foral 12/2003, de 7 de marzo, de modificación da Lei Foral 22/2002, de 2 de xullo, para a adopción de medidas integrais contra a violencia sexista. Lei Foral 14/2015, para actuar contra a violencia cara as mulleres

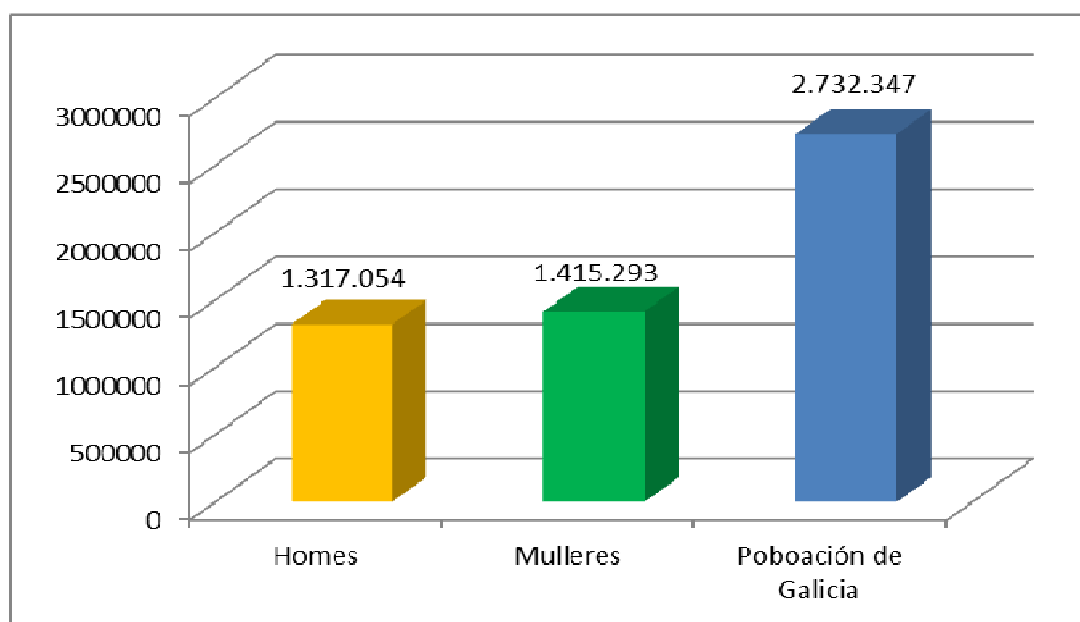
É este oitavo ano consecutivo, (2008-2015), en que se fai balance das políticas públicas implementadas polo Goberno Galego en materia de violencia de xénero, proporcionado información detallada sobre as actuacións e medidas desenvolvidas dende a Xunta de Galicia en materia de violencia de xénero.

Este informe está organizado seguindo a estrutura da propia lei galega para facilitar o seu obxectivo principal, que é verificar o seguimento de todos os compromisos e medidas nela establecidos, e incorporando unha breve introdución con datos estatísticos relativos á poboación feminina galega relativos ao ano obxecto de referencia.

02. ANÁLISE E MAGNITUDE DA VIOLENCIA DE XÉNERO NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2015.

02.1 Introducción

A poboación en Galicia, en 2015, ascende a 2.732.347 persoas, das cales 1.317.054 son homes (48,20%) e 1.415.293 (51,80%) son mulleres, que constitúen no seu conxunto o 5,88% da poboación estatal, 46.449.565 persoas.

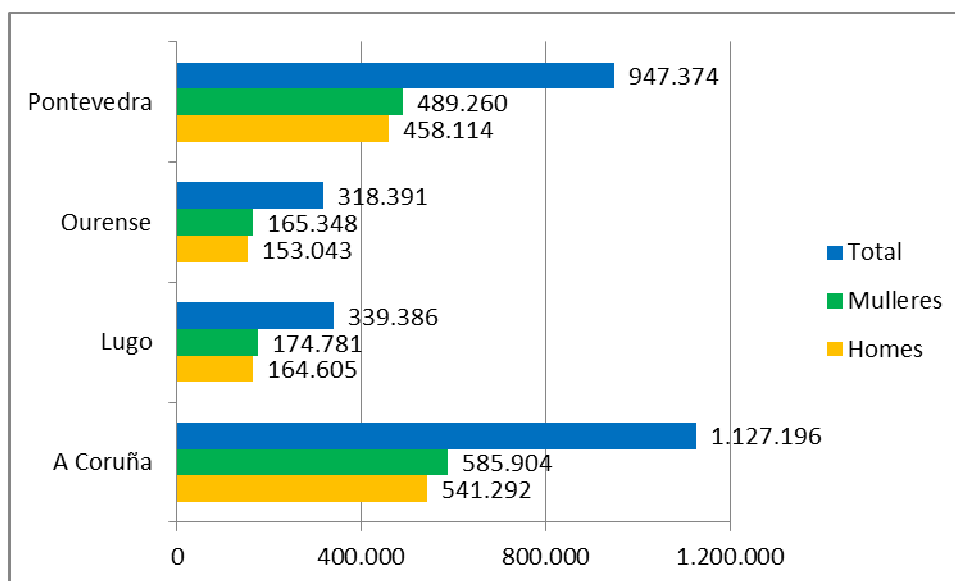
Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

▪ Cifras oficiais da poboación segundo provincia e sexo. Ano 2015

Provincia	Homes		Mulleres		Total	
A Coruña	541.292	41,10%	585.904	41,40%	1.127.196	41,26%
Lugo	164.605	12,50%	174.781	12,35%	339.386	12,42%
Ourense	153.043	11,62%	165.348	11,68%	318.391	11,65%
Pontevedra	458.114	34,79%	489.260	34,57%	947.374	34,67%
Total	1.317.054	48,21%	1.415.293	51,79%	2.732.347	100,00%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

Informe anual 2015 de violencia de xénero

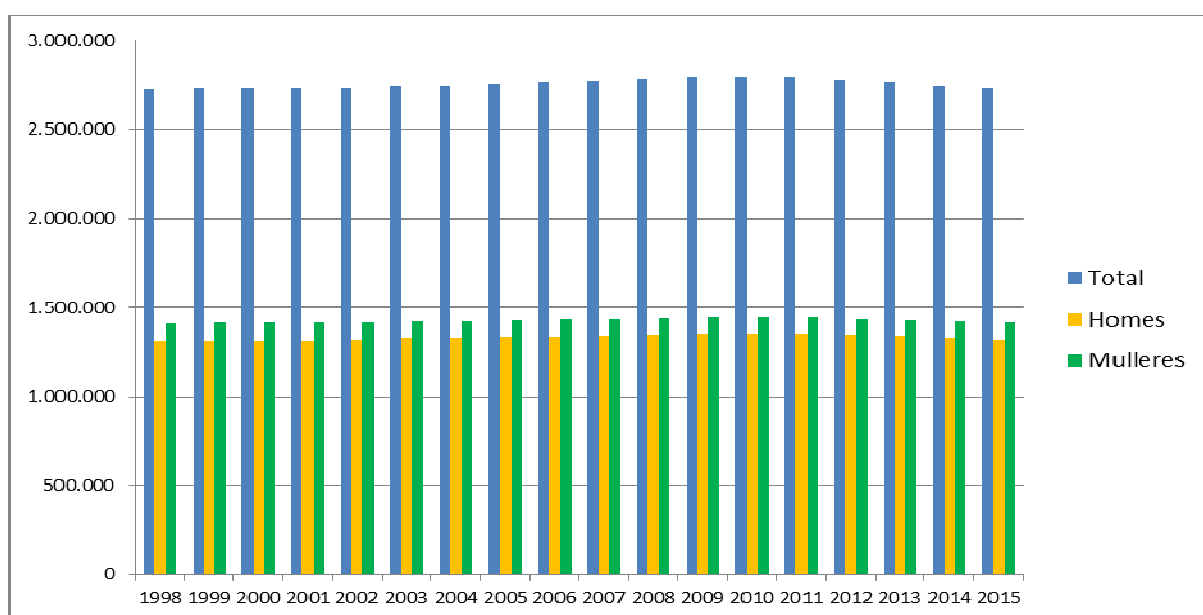

▪ Evolución da poboación. Galicia 1998-2015:

Ano	Total	Homes	Mulleres
1998	2.724.544	1.310.415	1.414.129
1999	2.730.337	1.312.881	1.417.456
2000	2.731.900	1.312.391	1.419.509
2001	2.732.926	1.314.078	1.418.848
2002	2.737.370	1.316.721	1.420.649
2003	2.751.094	1.324.385	1.426.709
2004	2.750.985	1.324.987	1.425.998
2005	2.762.198	1.330.703	1.431.495
2006	2.767.524	1.333.797	1.433.727
2007	2.772.533	1.337.159	1.435.374
2008	2.784.169	1.344.268	1.439.901
2009	2.796.089	1.349.603	1.446.486
2010	2.797.653	1.350.547	1.447.106
2011	2.795.422	1.349.591	1.445.831
2012	2.781.495	1.343.328	1.438.170
2013	2.765.940	1.335.122	1.430.818
2014	2.748.695	1.325.657	1.423.038
2015	2.732.347	1.317.054	1.415.293

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

Informe anual 2015 de violencia de xénero

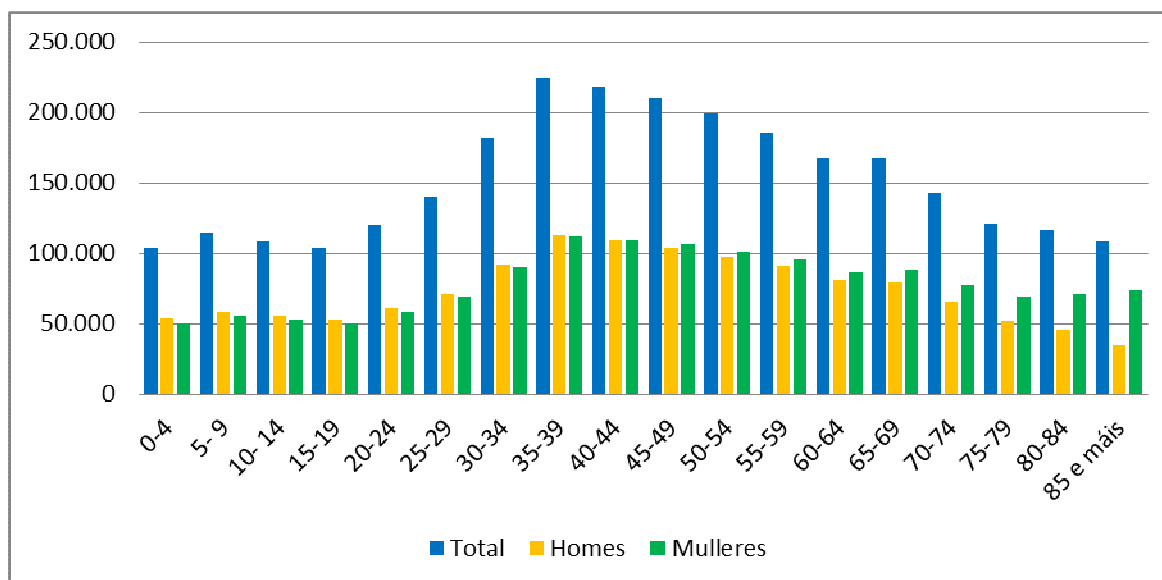

▪ Poboación por sexo e grupos quinquenais de idade. Ano 2015:

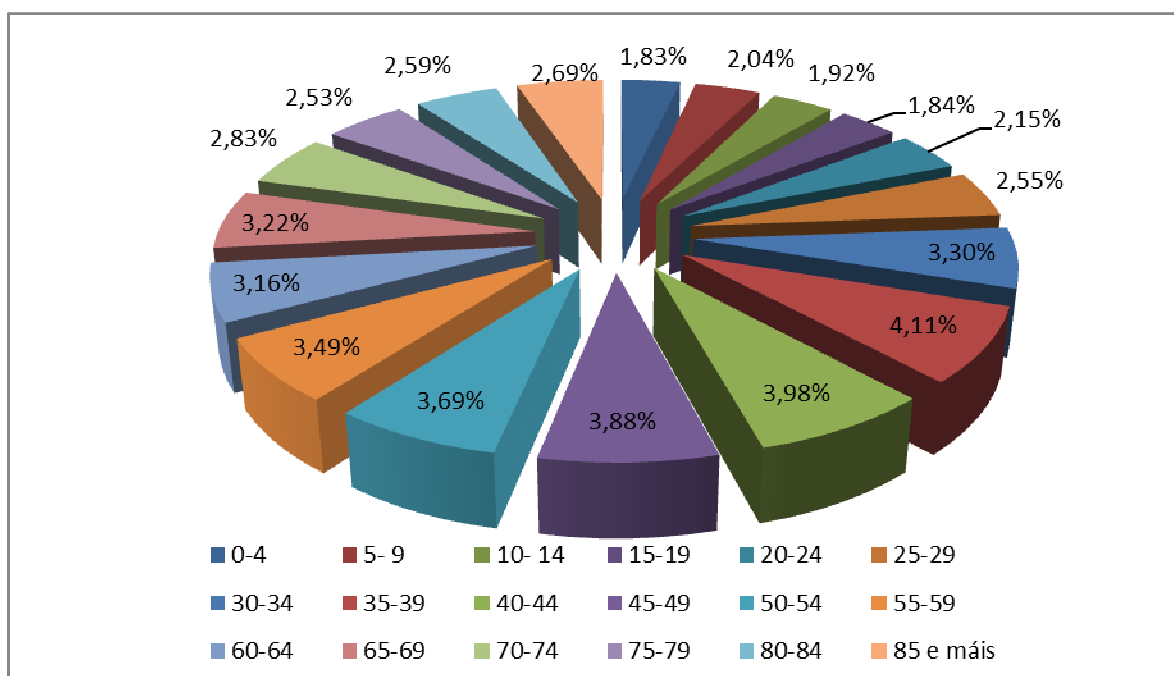
Idade	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
0-4	103.502	53.617	49.885	1,83%
5- 9	114.351	58.708	55.643	2,04%
10- 14	108.168	55.631	52.537	1,92%
15-19	103.560	53.247	50.313	1,84%
20-24	119.855	61.244	58.611	2,15%
25-29	140.176	70.634	69.542	2,55%
30-34	181.930	91.697	90.233	3,30%
35-39	224.823	112.613	112.210	4,11%
40-44	218.024	109.203	108.821	3,98%
45-49	209.878	103.752	106.126	3,88%
50-54	198.771	97.824	100.947	3,69%
55-59	186.016	90.754	95.262	3,49%
60-64	167.386	81.097	86.289	3,16%
65-69	167.221	79.254	87.967	3,22%
70-74	142.573	65.160	77.413	2,83%
75-79	121.091	51.885	69.206	2,53%
80-84	116.633	45.836	70.797	2,59%
85 e máis	108.389	34.898	73.491	2,69%
Total	2.732.347	1.317.054	1.415.293	51,80%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

Comparativa da poboación segregada por sexos e grupos quinquenais de idade

% de mulleres por grupos quinquenais de idade

▪ **Evolución da taxa de nacementos segundo sexo. Galicia 1996 - 2015**

Ano	Total	Homes	Mulleres
1996	18.597	9.529	9.068
1997	18.683	9.647	9.036
1998	18.538	9.621	8.917
1999	18.784	9.691	9.093
2000	19.418	10.052	9.366
2001	19.361	9.955	9.406
2002	19.327	9.987	9.340
2003	20.423	10.539	9.884
2004	20.621	10.652	9.969
2005	21.097	10.867	10.230
2006	21.392	11.075	10.317
2007	21.752	11.216	10.536
2008	23.175	11.981	11.194
2009	22.537	11.572	10.965
2010	22.047	11.500	10.547
2011	21.594	11.256	10.338
2012	21.089	10.990	10.099
2013	19.727	10.084	9.643
2014	19.630	10.262	9.368
2015 (1º semestre)	9.464	4.881	4.583

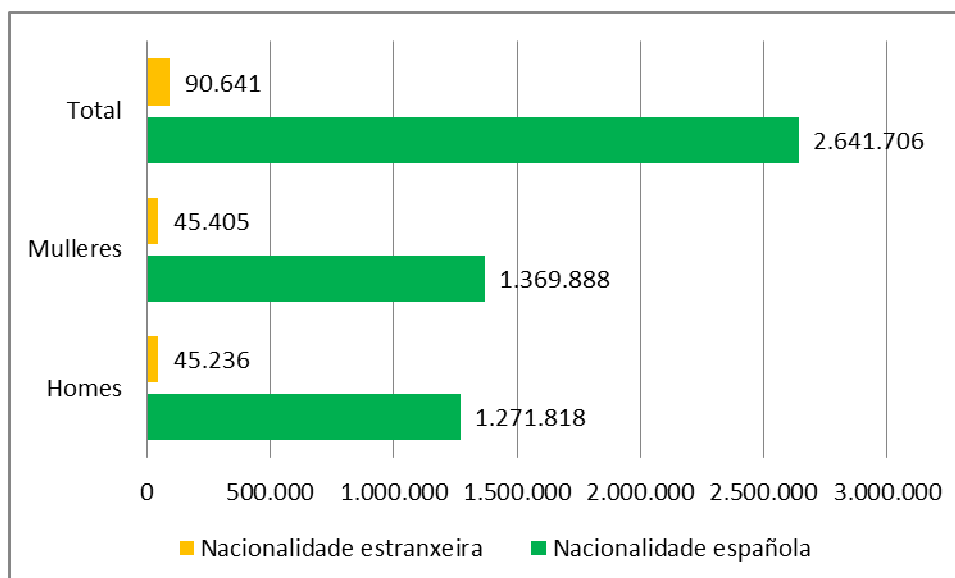
Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

En Galicia, ao igual que no resto do mundo, nacen máis homes que mulleres; sen embargo, ao ter as mulleres unha esperanza de vida superior á dos homes, ao final da vida, a proporción queda equilibrada ou incluso sobreviven máis mulleres.

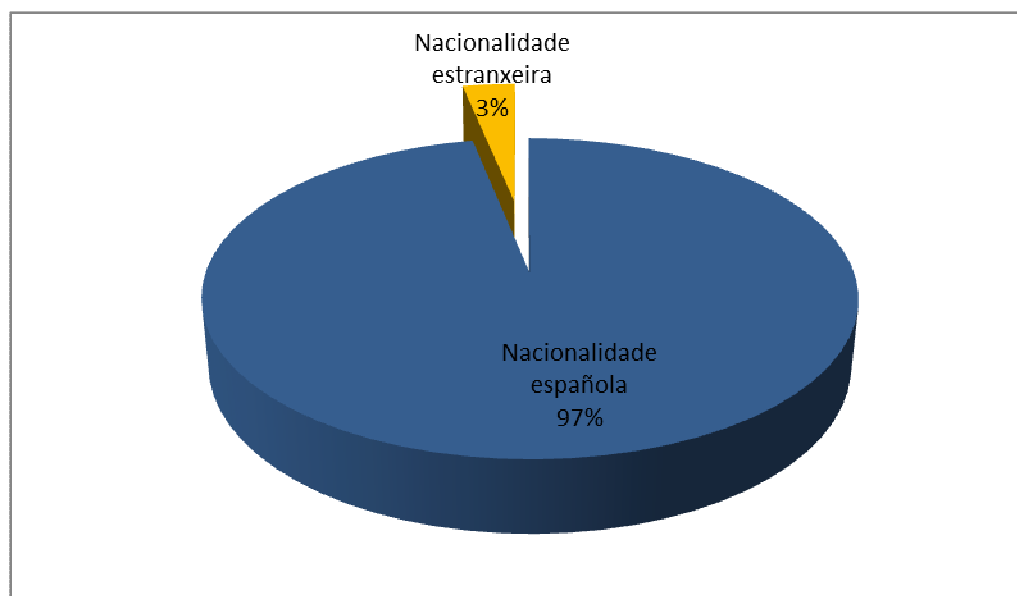
▪ **Poboación segundo nacionalidade e sexo. Galicia 2015**

	Nacionalidade española	Nacionalidade estranxeira	TOTAL
Homes	1.271.818	45.236	1.317.054
Mulleres	1.369.888	45.405	1.415.293
Total	2.641.706	90.641	2.732.347

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

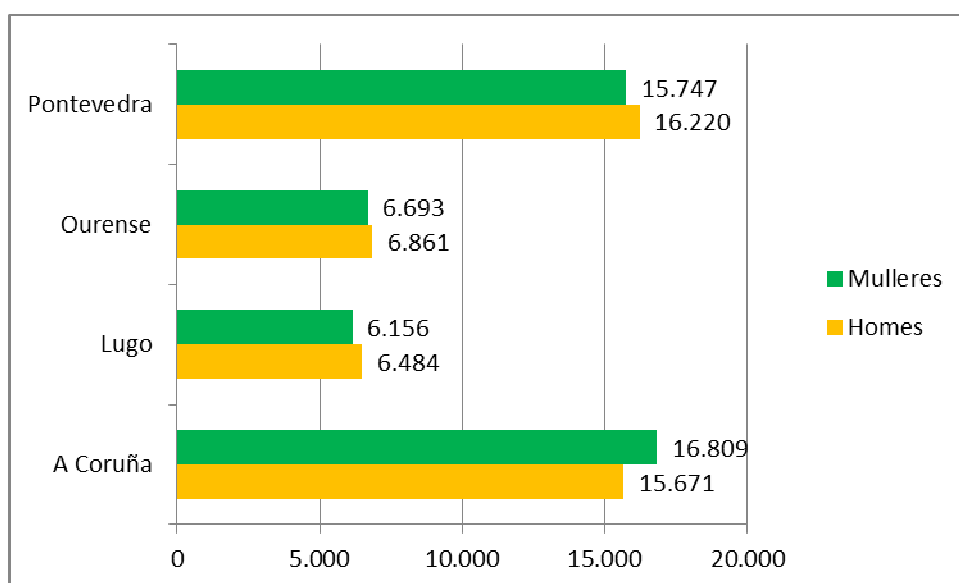
Proporción de mulleres españolas e estranxeiras

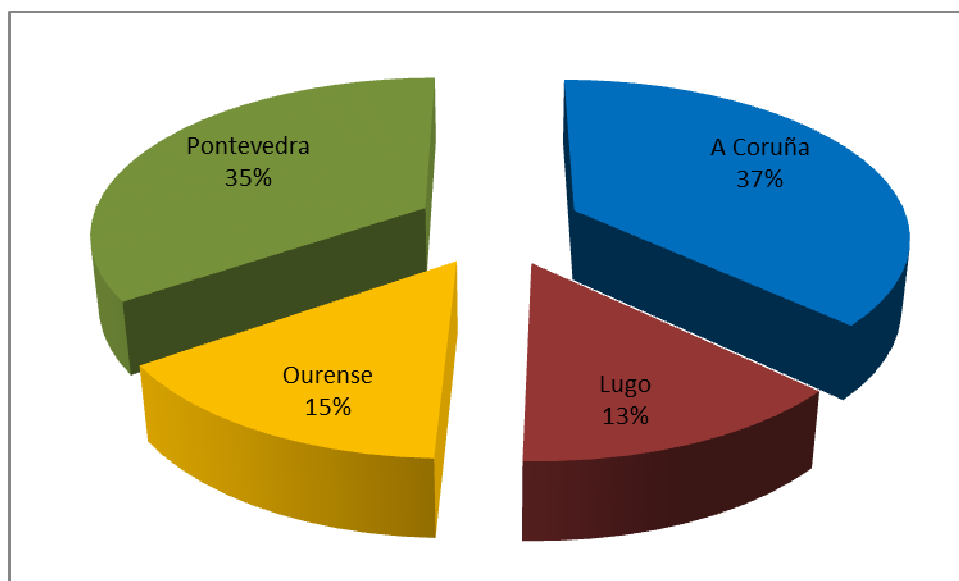
▪ **Poboación estranxeira distribuída por provincias. Galicia 2015**

Provincia	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
A Coruña	32.480	15.671	16.809	18,54%
Lugo	12.640	6.484	6.156	6,79%
Ourense	13.554	6.861	6.693	7,38%
Pontevedra	31.967	16.220	15.747	17,37%
Total	90.641	45.236	45.405	50,09%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

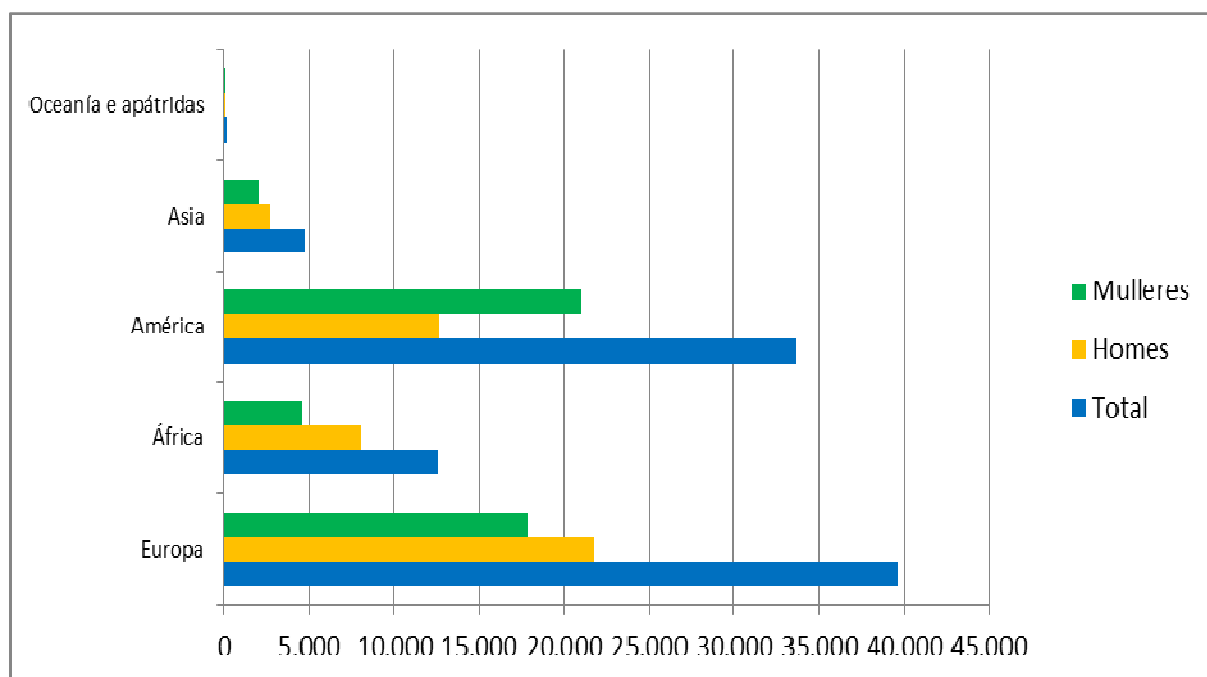
% de mulleres estranxeiras distribuídas por provincia

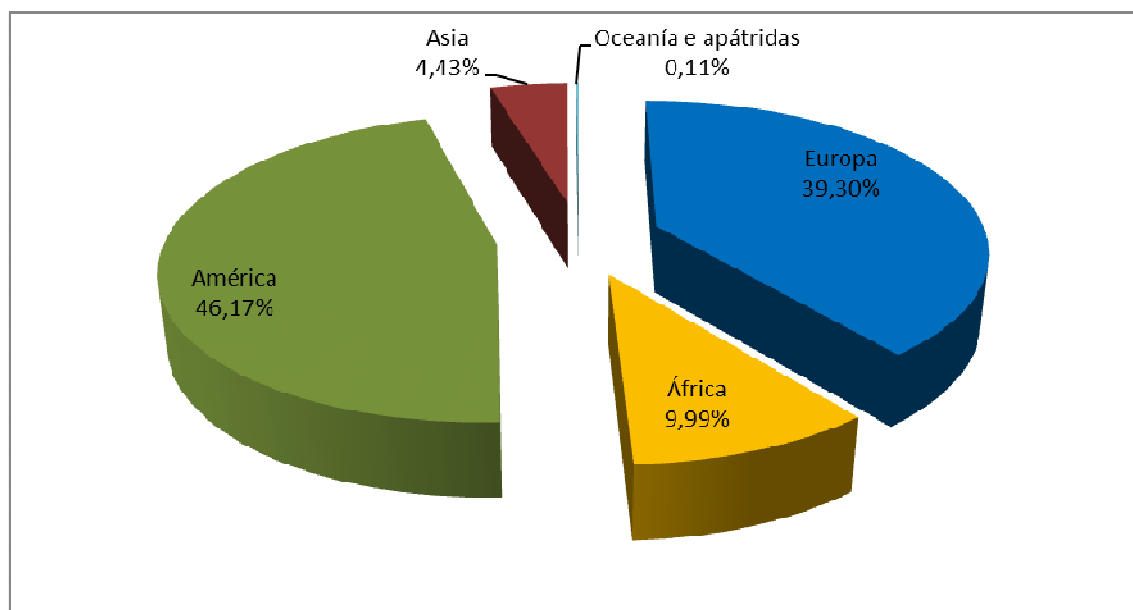
▪ **Poboación estranxeira segundo sexo e lugar de nacemento. Galicia 2015**

	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
Europa	39.636	21.794	17.842	39,30%
África	12.541	8.007	4.534	9,99%
América	33.642	12.678	20.964	46,17%
Asia	4.693	2.680	2.013	4,43%
Oceanía e apátridas	129	77	52	0,11%
Total	90.641	45.236	45.405	100,00%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

% de mulleres estranxeiras segundo nacionalidade

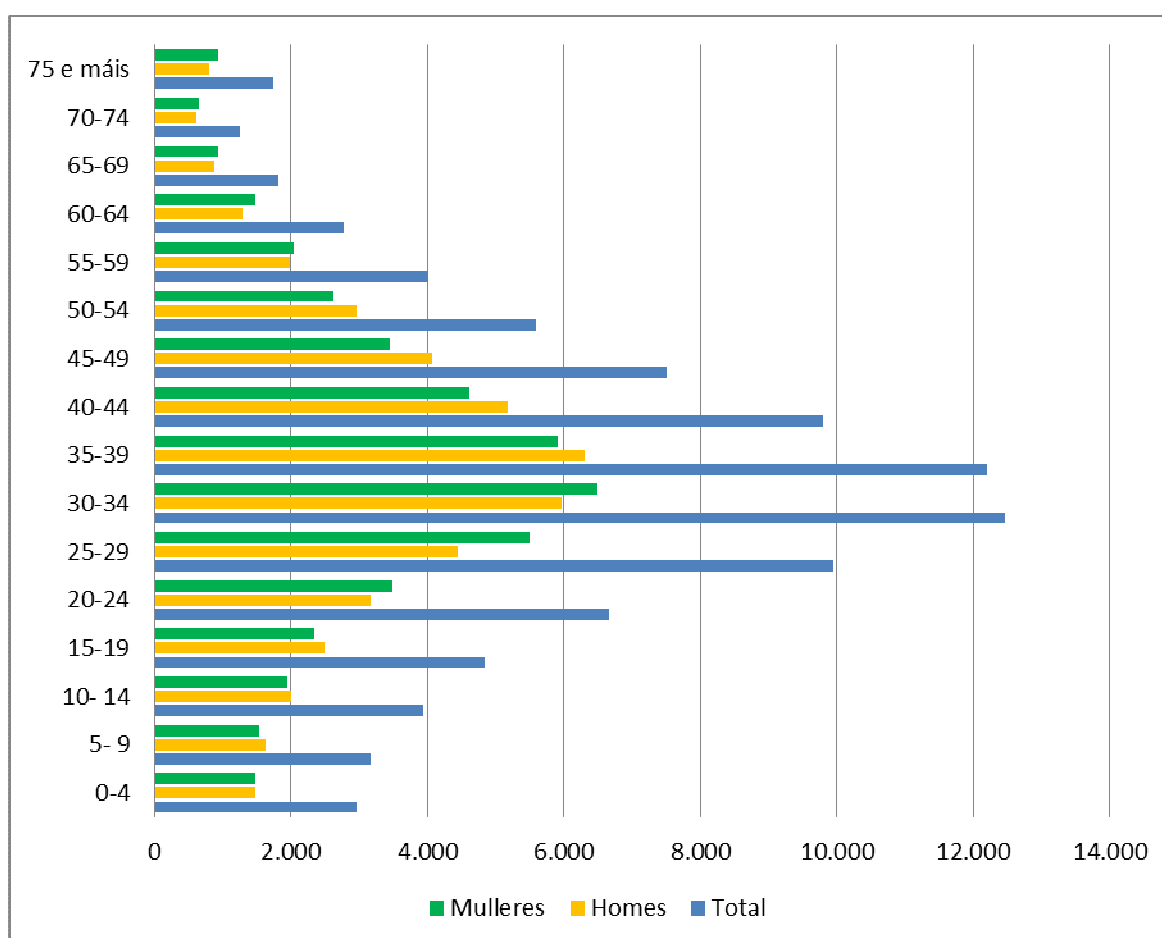

▪ **Poboación estranxeira segundo idade. Galicia 2015**

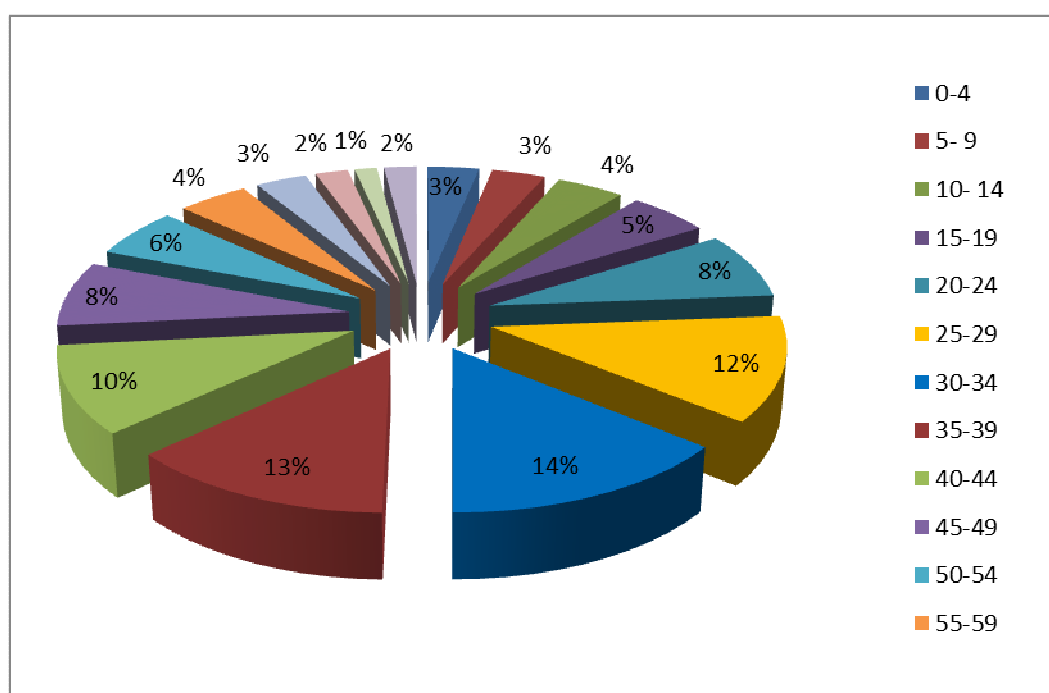
Idade	Total	Homes	Mulleres	% Mulleres
0-4	2.967	1.486	1.481	3,26%
5-9	3.175	1.633	1.542	3,40%
10-14	3.944	2.005	1.939	4,27%
15-19	4.829	2.482	2.347	5,17%
20-24	6.657	3.171	3.486	7,68%
25-29	9.940	4.436	5.504	12,12%
30-34	12.458	5.965	6.493	14,30%
35-39	12.203	6.298	5.905	13,01%
40-44	9.791	5.175	4.616	10,17%
45-49	7.503	4.060	3.443	7,58%
50-54	5.580	2.954	2.626	5,78%
55-59	4.014	1.982	2.032	4,48%
60-64	2.767	1.297	1.470	3,24%
65-69	1.820	884	936	2,06%
70-74	1.251	608	643	1,42%
75 e máis	1.742	800	942	2,07%
Total	90.641	45.236	45.405	100,00%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

Informe anual 2015 de violencia de xénero

% de mulleres estranxeiras por grupos de idade

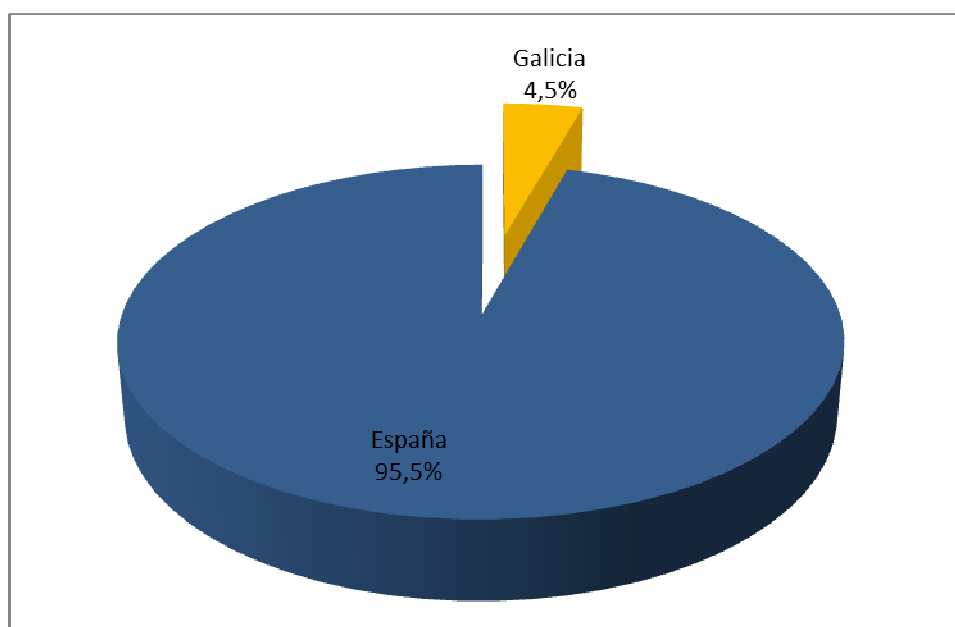

02.2 Chamadas por violencia de xénero ao 016. Comparativa co resto das Comunidades Autónomas.

Dende a súa posta en marcha en setembro do 2007, o teléfono 016 ofrece información e asesoramento xurídico en materia de violencia de xénero as 24 horas do día os 365 días do ano, ten carácter gratuíto e caracterízase pola universalidade na prestación do servizo especializado, que se efectúa en 52 idiomas: castelán, catalán, euskera, galego, inglés, francés, alemán, portugués, chino mandarín, ruso, árabe, rumano, búlgaro, tamazight e outros 38 idiomas a través dun servizo de teletraducción.

A prestación do servizo de información compete a un equipo de persoas especializadas en violencia de xénero, producíndose unha derivación automática das chamadas de emerxencia e urxencia aos centros 112 autonómicos.

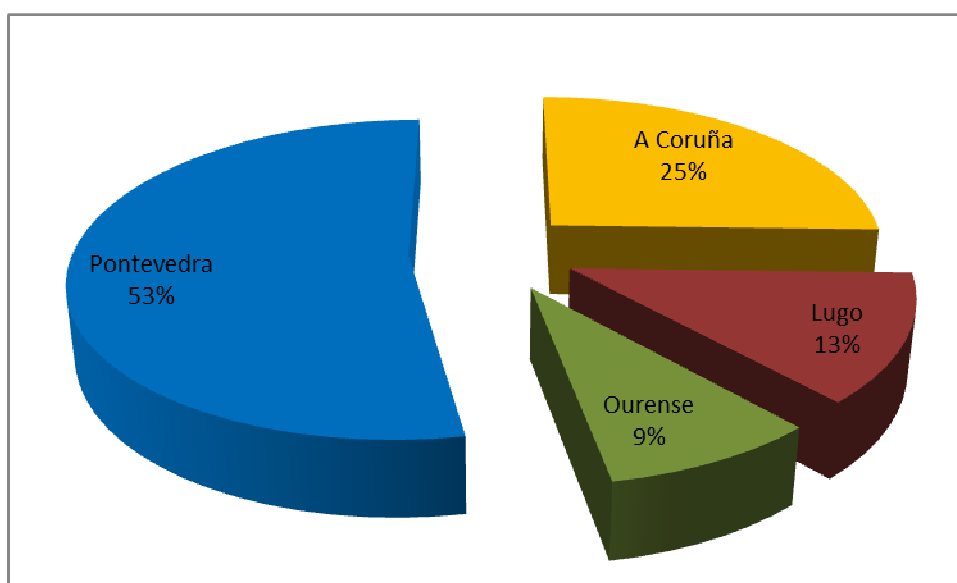
A cifra total de chamadas referentes á violencia de xénero atendidas polo 016 dende o 1 de xaneiro de 2015 ata o 31 de decembro de 2015 no conxunto de España, foi de 81.992, das cales 3.715 foron efectuadas desde Galicia.

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

As 3.715 chamadas efectuadas desde Galicia distribúense do seguinte xeito por provincias:

Provincia	Nº	%
A Coruña	919	25%
Lugo	499	13%
Ourense	318	9%
Pontevedra	1.979	53%
Total	3.715	100%

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
 Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

Das 81.912 chamadas recibidas a cifra mais elevada de chamadas correspóndese coa Comunidade de Madrid (17.841), seguida de Andalucía (15.514), de Cataluña (10.005) e da Comunidade Valenciana (9.819). Galicia, cun rexistro de 3.715 chamadas posiciónase nun sétimo lugar.

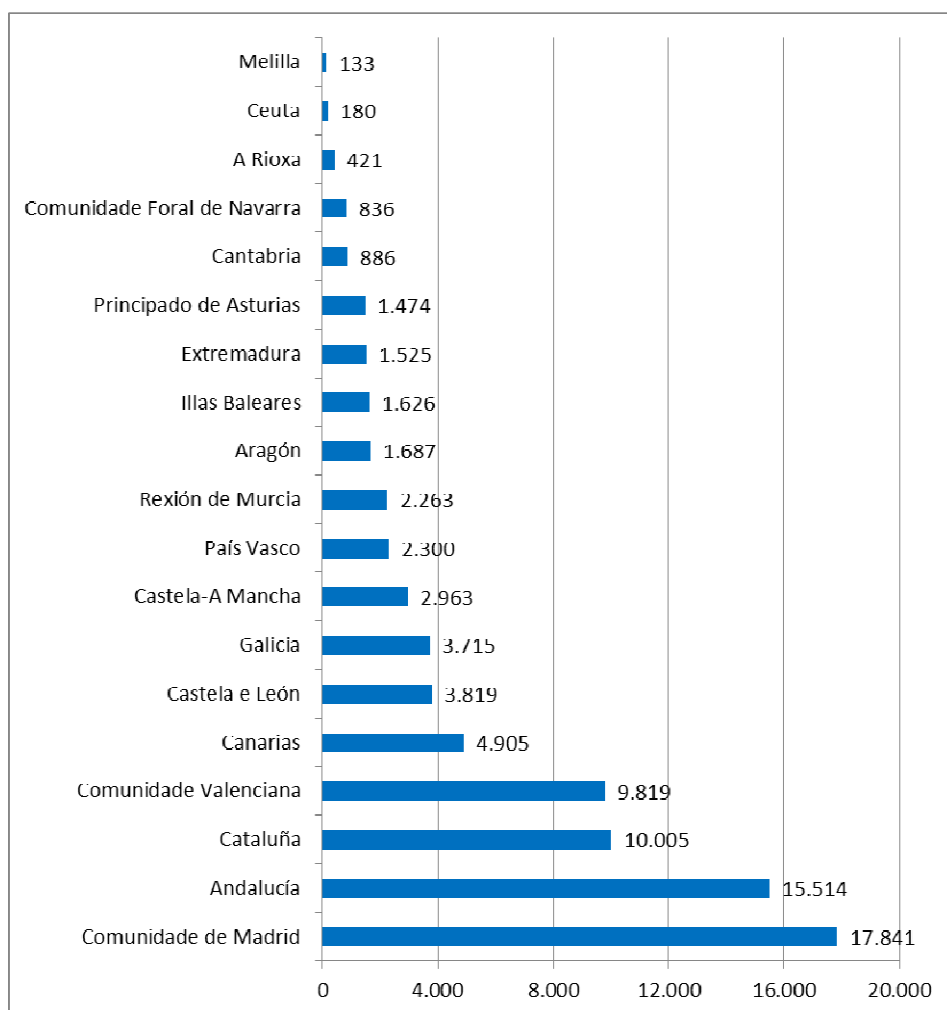
Comunidade autónoma	Número de chamadas	%
Comunidade de Madrid	17.841	21,78%
Andalucía	15.514	18,94%
Cataluña	10.005	12,21%
Comunidade Valenciana	9.819	11,99%
Canarias	4.905	5,99%
Castela e León	3.819	4,66%
Galicia	3.715	4,54%

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Castela-A Mancha	2.963	3,62%
País Vasco	2.300	2,81%
Rexión de Murcia	2.263	2,76%
Aragón	1.687	2,06%
Illas Baleares	1.626	1,99%
Extremadura	1.525	1,86%
Principado de Asturias	1.474	1,80%
Cantabria	886	1,08%
Comunidade Foral de Navarra	836	1,02%
A Rioxa	421	0,51%
Ceuta	180	0,22%
Melilla	133	0,16%
TOTAL	81.912	100%

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero

Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portaEstadistico/home.htm>

02.3 Mulleres mortas por violencia de xénero. Galicia 2015

Galicia rexistrou ao remate do 2015 **oito mortes por violencia de xénero**, dúas máis que no exercicio 2015, o 13,3% dos 60 casos rexistrados no conxunto de España ao remate do ano 2015.

Mulleres mortas por Violencia de Xénero nas provincias galegas	
TOTAL	8
A Coruña	1
Lugo	0
Ourense	1
Pontevedra	6

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia.

CC.AA.	Nº casos	%
Andalucía	14	23,33%
Com. Valenciana	11	18,33%
Galicia	8	13,33%
Cataluña	6	10,00%
Madrid	4	6,67%
País Vasco	3	5,00%
Canarias	3	5,00%
Asturias	3	5,00%
Castela e León	2	3,33%
Illas Baleares	1	1,67%
Aragón	1	1,67%
Cantabria	1	1,67%
Castela-A Mancha	1	1,67%
Extremadura	1	1,67%
Murcia	1	1,67%
Melilla	0	0,00%
A Rioxa	0	0,00%
Ceuta	0	0,00%
Navarra	0	0,00%
TOTAL	60	100,00%

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero

Informe anual 2015 de violencia de xénero

- Mulleres mortas por violencia de xénero en mans da súa parella ou exparella por CCAA.

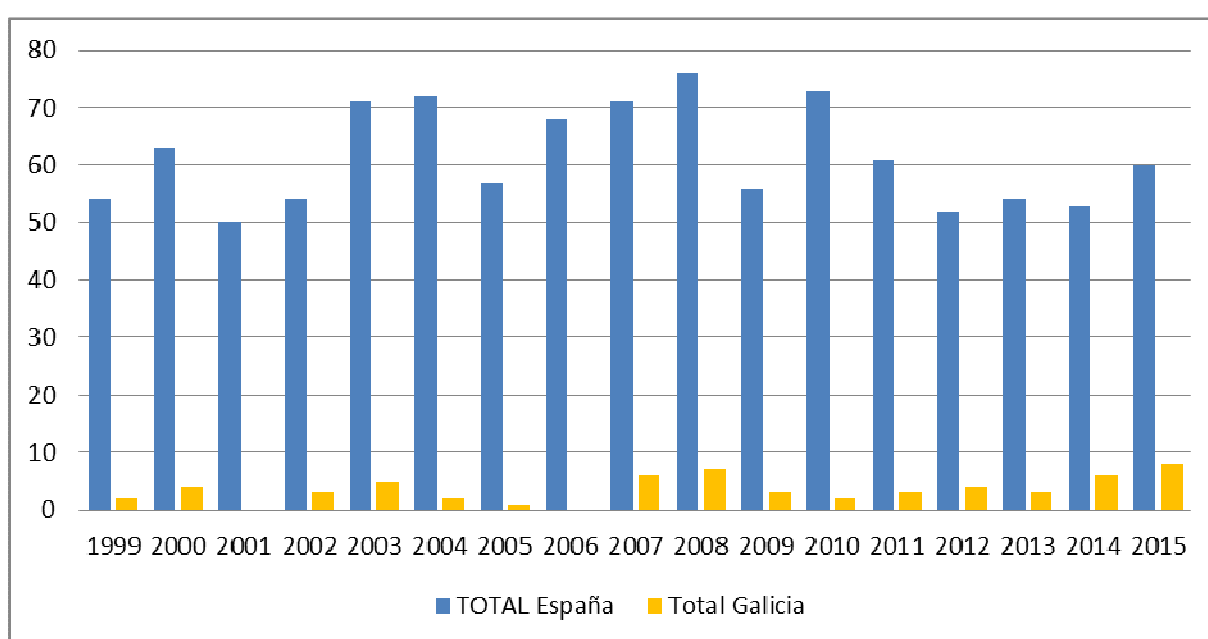
Das dezasete CC.AA. e dúas cidades autónomas, Galicia -con 8 casos rexistrados de mulleres mortas por violencia de xénero (13,3% do total) é a terceira comunidade autónoma con maior número de casos. Esta cifra é superada pola Comunidade Valenciana con 11 casos, e por Andalucía que con 14 casos rexistrados de mulleres mortas por violencia de xénero sitúase como a comunidade autónoma co maior número de mulleres mortas por violencia de xénero.

- Evolución do número de Mulleres mortas por violencia de xénero en mans da súa parella ou ex parella por CC.AA. (período:1999-2015)

CC.AA.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalucía	13	10	12	10	13	19	9	20	8	9	14	18	16	8	11	10	14
Aragón	0	0	1	3	2	2	4	1	2	1	0	2	2	1	2	0	1
Asturias	1	0	2	0	2	0	1	3	2	1	0	5	2	1	1	0	3
Baleares	3	1	2	4	4	2	4	3	1	1	1	2	1	2	2	3	1
Canarias	2	5	5	7	6	2	6	4	6	5	5	7	3	2	2	1	3
Cantabria	1	0	0	0	1	2	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	1
Castilla la Mancha	5	3	2	0	2	4	2	4	5	3	1	3	1	4	4	0	1
Castilla y León	3	3	1	4	4	2	4	3	3	6	1	4	2	2	3	3	2
Cataluña	9	8	7	7	12	11	8	10	11	10	10	11	9	13	4	12	6
C. Valenciana	6	7	9	9	7	9	6	8	10	10	9	8	8	6	9	6	11
Extremadura	1	1	0	1	1	2	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1
Galicia	2	4	0	3	5	2	1	0	6	7	3	2	3	4	3	6	8
Madrid	4	17	6	4	5	5	4	5	9	11	5	7	9	6	9	7	4
Murcia	1	1	2	0	3	4	2	3	2	4	2	1	2	0	0	0	1
Navarra	1	1	0	1	1	1	2	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0
País vasco	1	2	1	1	0	4	3	3	2	3	2	2	2	2	1	3	3
La Rioja	1	0	0	0	2	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Ceuta	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Melilla	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0
TOTAL	54	63	50	54	71	72	57	68	71	76	56	73	61	52	54	53	60

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero

Evolución totais

02.4 Violencia de xénero: Casos 2015

Total Víctimas: 60			
	Características	Nº de casos	% do total
Denuncia	Denunciaron	13	21,7%
	Retiraron denuncia	0	0,0%
Medidas de protección	Solicitaron medidas de protección	8	13,3%
	Obtiveron medidas de protección	6	10,0%
	Renunciaron a medidas de protección	0	0,0%
	Medidas de protección cesadas	0	0,0%
	Outras causas de non vixencia MP	4	6,7%
	Tiñan medidas de protección en vigor	4	6,7%
País de nacemento da vítima	España	38	63,3%
	Outros países	22	36,7%
Idade	<16 anos	0	0,0%
	16-17 anos	0	0,0%
	18-20 anos	0	0,0%
	21-30 anos	12	20,0%
	31-40 anos	18	30,0%
	41-50 anos	19	31,7%
	51-64 anos	2	3,3%
	65-74 anos	8	13,3%
	75-84 anos	1	1,7%
	>85 anos	0	0,0%
Convivencia	Si	39	65,0%
	No	21	35,0%
Relación	Exparella ou en fase de ruptura	28	46,7%
	Parella	32	53,3%
País de nacemento do agresor	España	44	73,3%
	Outros países	16	26,7%

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero

Características dos casos de mortes por Violencia de Xénero en Galicia no ano 2015	
Caso 1	Data: 08/05/2015 Localidade: Ourense (Ourense) Idade da vítima: 65 Idade do agresor: 76 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: cónxuxes Método do crime: coiteladas con arma branca Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Si
Caso 2	Data: 03/07/2015 Localidade: Arbo (Pontevedra) Idade da vítima: 30 Idade do agresor: 37 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: exparella Método do crime: disparo con arma de fogo Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Si Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Si
Caso 3	Data: 06/09/2015 (Localidade: Vigo (Pontevedra) Idade da vítima: 46 Idade do agresor: 31 Nacionalidade da vítima: brasileira Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: exparella Método do crime: múltiples golpes Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Si

Caso 4	Data: 05/10/2015 Localidade: Vigo (Pontevedra) Idade da vítima: 34 Idade do agresor: 55 Nacionalidade da vítima: portuguesa Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: parella Método do crime: múltiples golpes Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Non procede por suicidio do agresor.
Caso 5	Data: 24/10/2015 Localidade: Pontevedra (Pontevedra) Idade da vítima: 38 Idade do agresor: 34 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: exparella Método do crime: coiteladas con arma branca Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Si
Caso 6	Data: 29/10/2015 Localidade: Vigo Idade da vítima: 71 Idade do agresor: 62 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: parella Método do crime: arroxada por unha fiestra Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Si

Caso 7	Data: 29/12/2015 Localidade: Narón (A Coruña) Idade da vítima: 79 Idade do agresor: 79 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: cónxuxes Método do crime: coiteladas con arma branca Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Non
Caso 8	Data: 29/12/2015 Localidade: Mos (Pontevedra) Idade da vítima: 69 Idade do agresor: 71 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: cónxuxes Método do crime: múltiples golpes Denuncia previa por violencia: Si Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Si

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

02.5 Acreditación da situación de violencia de xénero

Para os efectos da Lei 11/2007, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, a situación de violencia acreditarase por calquera das seguintes formas:

- a) Certificación da orde de protección ou da medida cautelar, ou testemuño ou copia autenticada pola secretaria ou polo/a secretario/a xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar.
- b) Sentenza de calquera orde xurisdiccional que declare que a muller sufriu violencia en calquera das modalidades definidas nesta lei.
- c) Certificación e/ou informe dos servizos sociais e/ou sanitarios da Administración pública autonómica ou local.

- d) Certificación dos servizos de acollida da Administración Pública Autonómica ou local.
- e) Informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.
- f) Informe da Inspección de Traballo e da Seguridade Social.
- g) Calquera outra que se estableza regulamentariamente.

02.6 Ordes de protección solicitadas e adoptadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2015. Comparativa cos datos globais do territorio español

Nos xulgados de violencia sobre a muller, no ano 2015, rexistráronse, no territorio español, un total de 36.292 solicitudes de ordes de protección, das cales foron adxudicadas 20.820 (o 57% dos casos). Das 36.292 solicitudes, atribúenselle a Comunidade Autónoma de Galicia 1.564 solicitudes, das que se resolveron favorablemente 930 ordes (o 59% do total).

Total ordes de protección solicitadas e adoptadas						
Período	Territorio	Incoadas	Resoltas adoptadas	% adoptadas	Resoltas denegadas	% denegadas
1º trimestre	Galicia	324	170	52%	155	48%
	Total España	8.408	4.787	57%	3.220	38%
2º trimestre	Galicia	397	249	63%	140	35%
	Total España	9.240	5.161	56%	3.571	39%
3º trimestre	Galicia	447	264	59%	183	41%
	Total España	9.814	5.574	57%	3.738	38%
4º trimestre	Galicia	396	247	62%	147	37%
	Total España	8.830	5.298	60%	3.227	37%

Total 2015	Galicia	1.564	930	59%	625	40%
Total 2015	España	36.292	20.820	57%	13.756	38%

Fonte: Informes elaborados polo Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Informes-estadisticos-periodicos>

Dentro da Comunidade Autónoma de Galicia, foi na provincia de Pontevedra na que máis ordes de protección se incoaron (597), e onde máis ordes de protección se adoptaron (337). A menor porcentaxe de adoptadas en relación coas incoadas dáse na provincia de Lugo (53%), e a maior porcentaxe de ordes de protección adoptadas foi na provincia de Ourense (66%), seguida da Coruña (62%) e Pontevedra (56%).

Total ordes de protección solicitadas e adoptadas en Galicia por provincias					
Provincia	Incoadas	Resoltas adoptadas	% adoptadas	Resoltas denegadas	% denegadas
A Coruña	498	310	62%	187	38%
Lugo	219	117	53%	102	47%
Ourense	250	166	66%	84	34%
Pontevedra	597	337	56%	252	42%
Total	1.564	930	59%	625	40%

Fonte: Informes elaborados polo Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Informes-estadisticos-periodicos>

02.7 Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2015. Comparativa co total de denuncias e renuncias presentadas no territorio español

Nos xulgados de violencia sobre a muller, no ano 2015, rexistráronse, no conxunto do territorio español, un total de 129.193 denuncias por violencia de xénero, ao mesmo tempo que se contabilizaban 15.321 renuncias por acollerse a vítima á dispensa de declarar como testemuña (un 12% do total). Das 129.193 denuncias, compútanselle á Comunidade Autónoma de Galicia 5.210 (4%) das cales 286 a vítima acolleuse á dispensa de declarar como testemuña (un 5% do total).

Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre A Muller					
Período	Territorio	Denuncias recibidas	Renuncias (a vítima acóllese á dispensa de declarar como testemuña)	Ratio renuncias/denuncias	Ratio ordes/denuncias
1º trimestre	Galicia	1.295	66	5%	25%
	Total España	30.293	3.552	12%	28%
2º trimestre	Galicia	1.312	62	5%	30%
	Total España	33.023	3.985	12%	29%
3º trimestre	Galicia	1.349	79	6%	33%
	Total España	33.705	4.028	12%	29%
4º trimestre	Galicia	1.254	79	6%	32%
	Total España	33.172	3.756	11%	27%

Total 2015	Galicia	5.210	286	5%	30%
Total 2015	España	129.193	15.321	12%	28%

Fonte: Informes elaborados polo Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Informes-estadisticos-periodicos>

Dentro da Comunidade Autónoma de Galicia, foi na provincia de Pontevedra na que máis denuncias se recibiron nos xulgados de violencia sobre a muller (2.245), seguida da Coruña (1.925). A ratio entre renuncias, por acollerse a vítima á dispensa de declarar como testemuña, e denuncias é do 7% na provincia de Lugo, do 6% en Ourense e do 5% na Coruña e Pontevedra. Non obstante é na provincia de Ourense na que a ratio entre ordes de protección incoadas e denuncias recibidas é maior (50%).

Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller de Galicia por provincias				
Provincia	Denuncias recibidas	Renuncias (a vítima acóllese á dispensa de declarar como testemuña)	Ratio renuncias/denuncias	Ratio ordes/denuncias
A Coruña	1.925	101	5%	26%
Lugo	535	36	7%	41%
Ourense	505	32	6%	50%
Pontevedra	2.245	117	5%	27%
Total	5.210	286	5%	30%

Fonte: Informes elaborados polo Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Informes-estadisticos-periodicos>

03 MEDIDAS E ACTUACIÓNS LEVADAS A CABO POLA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2015, NO MARCO DA LEI 11/2007, GALEGA PARA A PREVENCIÓN E O TRATAMENTO INTEGRAL DA VIOLENCIA DE XÉNERO.

03.1 Introducción

A Lei parte de 7 principios xerais que orientan todo o seu contido:

1- A violencia é considerada como unha forma extrema de desigualdade entre homes e mulleres. Segundo este principio, constitúe unha das formas máis graves de discriminación cara as mulleres, e por conseguinte, atenta radicalmente contra o principio de igualdade, principio constitucional do noso Estado Democrático e de Dereito.

Este postulado leva implícito que as políticas para loitar contra a violencia dirixida ás mulleres, están intimamente vinculadas ao logro da igualdade entre as persoas e que, en definitiva, o obxectivo último de toda intervención en violencia de xénero deba ir dirixido a modificar a estrutura básica e universal de desigualdades e asimetría nas relacións entre homes e mulleres.

2- O carácter integral tradúcese en varios aspectos. Por un lado, a erradicación da violencia é unha cuestión pública e compete aos poderes públicos a súa abordaxe, tanto na prevención como no tratamento. Por outro lado, obriga a todas as instancias a intervir na totalidade dos danos ocasionados ás vítimas e en todas as fases do proceso (detección, denuncia, asistencia, recuperación, reinserción, etc.).

3- O seu tratamento é complexo, transversal e multidisciplinar e esixe incorporar un enfoque global.

4- Os instrumentos de intervención deben partir dunha análise diferenciada e sistemática das necesidades específicas de ambos sexos e do diferente impacto que as políticas públicas teñen sobre mulleres e homes, na formación especializada en xénero dos operadores públicos e no desenvolvemento de accións combinadas dirixidas ás mulleres e accións xerais para toda a sociedade.

5- Incorpora a lei o concepto de vitimación secundaria: unha persoa que resulta vitimizada pola vivencia de situacións de maltrato pode volver a ser vitimizada ao recorrer ás institucións ou a profesionais de axuda se estes non fan un axeitado manexo da intervención. Evitar a segunda vitimación ou retraumatizacións debe ser obxectivo inmediato e para iso a

lei contempla medidas que garanten a especialización e a formación en xénero de todos os colectivos profesionais que interveñen no proceso e a integridade psicolóxica, autonomía social e económica das mulleres, a través da disposición dos recursos axeitados.

6- Así mesmo, promulga os principios de cooperación e coordinación: estes principios deben inspirar as actuacións de todos os poderes públicos para optimizar os recursos, os mecanismos e a eficiencia das políticas, así como a participación dos colectivos e asociacións de mulleres; en definitiva, a organización da sociedade civil fronte ao maltrato.

7- Tamén está presente o principio de equidade territorial: Con este principio a lei pretende asumir a realidade da dificultade de acceso aos recursos e á información de moitos colectivos de mulleres, especialmente ás que viven no medio rural. Así, o desenvolvemento da rede de recursos e mecanismos de protección deberá ter en conta sistemas de compensación destes desequilibrios territoriais.

Título 1: Prevención da violencia de xénero

Neste apartado faise referencia ás disposicións adoptadas e enfocadas a abordar diferentes medidas de prevención da violencia de xénero, como son as dirixidas a unha axeitada sensibilización social, resaltando o papel que deben cumprir os medios de comunicación, as medidas de investigación e formación e por último as medidas no ámbito educativo.

Capítulo I: Medidas de sensibilización contra a violencia de xénero.

Artigo 6. Deseño, elaboración e difusión de campañas.

Artigo 7. Fomento do movemento asociativo.

Artigo 8. Actividades culturais e artísticas.

Artigo 9. Tratamento da información.

Artigo 10. Convenios de autorregulación.

Artigo 11. Contidos e publicidade en relación coa violencia de xénero.

Ao longo do ano 2015 e coa finalidade de favorecer que todos os colectivos, ámbitos públicos e privados, así como toda a sociedade en xeral, acaden unha sensibilidade cara este grave problema social e sobre o que urxe dar unha resposta eficaz, leváronse a cabo dende diversos departamentos da Xunta de Galicia importantes actuacións neste sentido:

Artigo 6:Deseño, elaboración e difusión de campañas

- ❑ Campaña do 18 de outubro de 2015. Día europeo contra a trata de persoas.

A trata de seres humanos xa foi recoñecida como delito na Convención das Nacións Unidas contra a Delincuencia Organizada Transnacional en decembro do ano 2000 (Protocolo de Palermo), é dende o ano 2011 aparece recollida como delito autónomo no artigo 177 bis do Código Penal. Neste artigo se define a trata como : a captación, o transporte, o traslado, a acollida, a recepción ou o aloxamento de persoas, cando se empregue violencia, intimidación, engano, ou se abuse dunha situación de superioridade ou de necesidade ou vulnerabilidade dunha vítima, xa sexa nacional ou estranxeira,e con algunha das finalidades seguintes:

- a) A imposición de traballo ou servizos forzados, a escravitude ou prácticas similares á escravitude, a servidume ou a mendicidade.
- b) A explotación sexual, incluída a pornografía.
- c) A extracción dos seus órganos corporais.

A Trata de Seres Humanos con fins de explotación sexual, especialmente de mulleres e de nenas, as súas principais vítimas, é unha manifestación máis da situación de desigualdade e de indefensión na que se atopan as mulleres en moitos lugares do mundo e constitúe unha clara expresión da violencia exercida contra a muller.

Por iso, e con motivo do Día Europeo contra a Trata de Persoas, celebrado o día 18 de outubro, a **Secretaría Xeral da Igualdade** puxo en marcha unha campaña informativa coa mensaxe "As súas Vidas non teñen prezo", coa finalidade de seguir concienciando ao global da sociedade no combate contra esta lacra.

Para iso distribuíronse 3.000 carteis nos concellos galegos, CIMs, Centros da Rede Galega de Acollemento, Centro de Recuperación Integral (CRI), Delegacións territoriais da Xunta, Xulgados de violencia de xénero, oficinas de atención ás vítimas, nas 11 entidades que teñen asinado ca Xunta os convenios de trata, e nos centros de saúde.

Ademais o Consello da Xunta aprobou unha Declaración Institucional con motivo do día 18 de outubro que se recolle a continuación:

o Declaración Institucional da Xunta de Galicia na celebración do 18 de outubro, Día Europeo contra a trata de seres humanos.

A trata de seres humanos é a escravitude do noso tempo e, lamentablemente, unha realidade en Europa e no noso país. Supón unha profunda violación dos dereitos humanos, da dignidade e da liberdade da persoa e constitúe unha forma de delincuencia grave, que na maioría das ocasións implica organizacións delituosas ás que proporciona importantes beneficios baseados na utilización das persoas con distintos fins de explotación.

Este atentado contra os dereitos das persoas adquiriu enormes dimensións, sendo a trata de mulleres e nenas con fins de explotación sexual unha das súas expresións máis crueis e denigrantes, e a forma de trata de maior magnitude no noso país. A este respecto, a Organización Internacional do Traballo (OIT) estima, no seu informe "Traballo forzoso, tráfico humano e escravitude" do ano 2014, que o número total persoas nesta situación de escravitude moderna, entre as que están incluídas as vítimas da explotación sexual, ascende a preto de 21 millóns de persoas, das que o 80% son mulleres.

Ademais, os informes emitidos polas distintas organizacións internacionais que traballan no ámbito da loita contra a trata de seres humanos (OIT, Oficina contra a Droga e o Delito de NNUU, Unión Europea, etc.) recollen datos que poñen de manifesto unha realidade ineludible: a trata de persoas é un crime que non é neutral en termos de xénero; A trata de seres humanos afecta ás mulleres de xeito desproporcionado, non só por rexistrar a maior parte das vítimas, senón porque as formas de explotación ás que son sometidas adoitan ser máis severas, especialmente a trata con fins de explotación sexual.

Segundo a Estratexia da Unión Europea para a erradicación da trata de seres humanos (2012-2016), a demanda de servizos sexuais identifícase como unha das principais causas da trata con fins de explotación sexual, polo que no marco da prevención debe abordarse necesariamente este aspecto, tendo en conta tanto aos homes que demandan prostitución como ao conxunto da sociedade que, na crenza de que a trata de seres humanos se produce en países afastados, adopta unha postura de tolerancia cara a situacións próximas que non se recoñecen como posibles situacións de escravitude.

O Goberno do Estado ven de presentar o II Plan Integral para a Loita contra a Trata de Mulleres e Nenas con Fins de Explotación 2015-2018 , que constitúe un salto adiante para combater o negocio da vulneración dos dereitos das mulleres. Un Plan dotado con 104 millóns de euros e estruturado en 143 medidas que supón un esforzo conxunto das administracións e das organizacións especializadas en dar apoio ás vítimas.

Un ano máis, agora en 2015, o Goberno da Xunta de Galicia pon en marcha a campaña de sensibilización "ÁS SÚAS VIDAS NON TEÑEN PREZO", co obxectivo de seguir concienciando á sociedade e, especialmente á mocidade pois os datos indican que un 45% das vítimas teñen menos de 25 anos e unha gran parte dos clientes son tamén homes novos. É por iso que se constata a necesidade de traballar na prevención deste tipo de condutas, e en evitar frivolar e normalizar o que supón unha vulneración de dereitos.

O obxectivo dos poderes públicos ten que ser o dar un salto adiante para que a loita contra a trata de seres humanos sexa un asunto presente na axenda política, non só hoxe, no Día Europeo contra a trata de persoas, senón de xeito permanente en tanto non logremos a erradicación deste delito

Cabe destacar tamén, que este ano a Xunta concedeulle á **Rede Galega contra a Trata a ‘Medalla Castelao’**, coa que a Administración autonómica distingue aqueles galegos e galegas autores dunha obra merecente do recoñecemento do seu pobo en calquera faceta da actividade humana. A Rede Galega contra a Trata foi galardoada con este importante distintivo polo seu traballo a prol da atención a mulleres inmigrantes en situación de prostitución e/ou trata con fins de explotación sexual na nosa Comunidade, coa finalidade de apoiar a recuperación e a integración social e laboral destas persoas.

❑ **Campaña do 25 de novembro 2015: Día Internacional contra a violencia de xénero**

No marco das campañas institucionais que se realizan anualmente con motivo da conmemoración do día internacional contra a violencia de xénero, o 25 de novembro, a **Secretaría Xeral da Igualdade** puxo en marcha en 2015 a campaña **“SE HAI SAÍDA Á VIOLENCIA DE XÉNERO É GRAZAS A TI. ÚNETE”**, e está protagonizada polos xornalistas **Julia Otero** e **Pepe Domingo Castaño**.

Os dous colaboraron desinteresadamente, cedendo a súa imaxe á campaña, da que se distribuíron 35.000 carteis por todas as vilas e cidades de Galicia, en locais comerciais, de hostalería, edificios públicos, concellos, centros de saúde, centros educativos e xulgados.

O obxectivo desta iniciativa é sensibilizar á sociedade da necesidade de erradicar “entre todas e todos” a lacra da violencia machista e para iso a campaña institucional tamén se desenvolveu en prensa, radio, televisión -coa colaboración da CRTVG- e nas redes sociais. É de destacar que tanto as cuñas de radio como os spots televisivos estiveron locutados por ambos xornalistas.

Difusión da campaña:

- ❖ Elaboración e difusión masiva por toda Galicia de **35.000** carteis co lema da campaña
- ❖ Emisión de 130 cuñas nas principais emisoras de radio en Galicia.
- ❖ Anuncios en 10 xornais de tirada nacional
- ❖ Presenza nas redes sociais, a través de [twitter](#) e [facebook](#).

Doutra banda, no marco do Día Internacional para a Eliminación da Violencia de Xénero, o domingo, 22 de novembro, desenvolveuse por terceiro ano unha andaina contra a violencia de xénero: **“Camiño ao respecto”**, organizada pola Xunta de Galicia, e na que 200 persoas percorreron o camiño que separa o Monte do Gozo da Praza do Obradoiro, onde rematou a andaina coa lectura dun manifesto de repulsa e rexeitamento da violencia de xénero.

O obxecto desta andaina é promover a participación cidadá a prol do rexeitamento público e formal contra a violencia de xénero e sensibilizar sobre a importancia de valores como o respecto e a igualdade entre homes e mulleres, valores que encarna o Camiño de Santiago.

Ademais, e como en aos anos anteriores, o Consello da Xunta aprobou unha Declaración Institucional con motivo do día 25 de novembro:

o **Declaración Institucional da Xunta de Galicia na celebración do 25 de novembro, Día Internacional para a eliminación da violencia contra as mulleres.**

A Xunta de Galicia, con motivo do Día Internacional para a Eliminación da Violencia de Xénero que se conmemora hoxe, quere amosar o seu firme compromiso coa erradicación de calquera tipo de discriminación que permita que esta violencia persista na nosa sociedade.

Prever e poñer fin á violencia exercida contra as mulleres é un obxectivo prioritario e irrenunciable.

A Lei Orgánica 1/2004, de 28 de decembro, de Medidas de Protección Integral contra a Violencia de Xénero e, a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a Prevención e o Tratamento Integral da Violencia de Xénero, obtiveron no seu día o consenso xeral de todas as forzas políticas.

Estas Leis, pioneiras en Europa e no Estado, marcaron un antes e un despois na concepción do que é violencia de xénero, xa que ambas recoñecen que estamos ante o símbolo máis brutal da desigualdade entre mulleres e homes existente na sociedade. Supuxeron a consagración definitiva de que abordar a erradicación da violencia machista era unha prioridade e era unha cuestión pública, un deber de Estado e nesa senda, por responsabilidade, por ser unha cuestión de dereitos humanos, debemos continuar.

Todas e todos debemos loitar para que sobre os maltratadores caia todo o peso da lei, a xustiza e o rexeitamento social, pois actos dese tipo non poden de ningún xeito ter cabida nunha sociedade democrática e avanzada.

Asumamos todos os poderes do Estado e toda a sociedade ese compromiso e esa colaboración para a total desaparición da violencia de xénero. Temos que seguir avanzando na completa erradicación da violencia que se exerce contra as mulleres a través da articulación de máis medidas, máis recursos e máis coordinación.

Manteñamos o espírito de unidade e de consenso e avancemos, xuntos e xuntas, da man de toda a sociedade, cara un gran pacto que nos una para acabar coa violencia machista.

o Tamén no entorno do Día Internacional Internacional para a eliminación da violencia contra as mulleres presentouse a iniciativa **“Todos os días loitando contra a violencia de xénero”**, unha campaña de sensibilización e información destinada ao alumnado universitario galego.

Esta campaña realizouse en colaboración coas tres universidades galegas, USC, UdC e UVigo, e coas entidades Abanca Obra Social e El Corte Inglés, e o seu obxectivo foi o de implicar á xente máis nova na concienciación e necesidade de acabar coa lacra social que supón a violencia machista.

A campaña comezou o 25 de novembro, Día Internacional para a Eliminación da Violencia de Xénero, no campus de Santiago de Compostela, e despois percorreu os outros 6 campus galegos. En cada un deles, instalouse un punto de atención con material informativo que incide na idea de que o “amor romántico” non debe servir para encubrir actitudes ou comportamentos violentos.

O seu obxectivo é que a mocidade reconeza condutas nocivas para frealas e evitar que se agraven e supoñan un maior risco de violencia de xénero no futuro.

Ademais do material informativo, a campaña de sensibilización levaba aparellada a acción “**Faite un selfie contra o mal amor**”, un concurso a través do cal os universitarios e universitarias galegos podían subir unha autofoto a través das súas redes sociais e manifestar nelas o seu rexeitamento á violencia de xénero.

O obxectivo do concurso era o de implicar á xente moza no rexeitamento da violencia de xénero, manifestándoo a través das redes sociais. Así, e dentro da mesma Campaña, e co obxectivo de afondar na ruptura de estereotipos sexistas existentes aínda na nosa sociedade, a Secretaría Xeral da Igualdade lanzou unha imaxe nas redes sociais: "**STOP MAL AMOR**", que pretende concienciar á mocidade de que os celos non son unha expresión de amor, senón de poder, posesión e control, e de que as ameazas encobren unha baixa autoestima,

inseguridade e desconfianza. Rachar co mal amor é unha medida de prevención da violencia de xénero.

❖ Outras actuacións no ámbito da prevención e da sensibilización fronte á violencia de xénero.

❑ Actuacións de prevención da ciberviolencia de xénero

Durante o ano 2015 dende a Secretaría Xeral da Igualdade seguíronse desenvolvendo actuacións co obxecto de incidir na importancia dun **uso responsable e seguro das novas tecnoloxías**, tanto coa fin de evitar os posibles riscos por razón de xénero, como na busca da prevención da violencia de xénero en adolescentes e dos comportamentos machistas e sexistas nos novos medios de socialización e convivencia dixital. Entre as actuacións realizadas cabe destacar:

- XIII edición das Xornadas de pais e nais educando en igualdade: *"Estratexias lúdicas en igualdade: uso sen abuso de videoxogos e smartphones"*

A décimo terceira edición das Xornadas de Nais e Pais Educando en Igualdade, que tivo lugar en Santiago o 21 de febreiro de 2015 centrouse na igualdade en videoxogos, smartphones e internet, dado que os videoxogos e os smartphones son, hoxe, unha canle de socialización fundamental polo que é necesario ter unha vixilancia especial na labor educadora da familia sobre qué se lles está transmitindo aos/ás xóvenes dende estes soportes

O obxectivo desta xornada foi abordar a problemática do sexismo nos videoxogos e promover o uso seguro e saudable tanto de videoxogos como de teléfonos intelixentes por parte das nenas, nenos e adolescentes e evitar o seu uso abusivo.

- **Guía de apoio para profesionais: "Ciberviolencia de xénero e sexual na adolescencia. Coñecer para combater".**

A ciberviolencia de xénero é aquela realizada en ou por medio da internet, en ou a través do que se ten denominado ciberespazo. O ciberespazo, o noso contorno dixital ampliado, é un contexto vital de socialización e relación de gran relevancia que cada vez ocupa máis tempo nas nosas vidas, as cales, ao mesmo ritmo, se están a dixitalizar.

É un fenómeno emerxente, pero crecente e preocupante, que ademais se concentra nesa xeración de mozos/as e adolescentes que asumen a súa vida en ou a través da internet, non xa con normalidade, senón mesmo con devoción.

No ano 2015 a Secretaría Xeral da Igualdade distribuíu 1.000 guías entre profesionais que traballan na prevención da violencia de xénero co fin de proporcionar información sobre a ciberviolencia de xénero e sexual, na que se recollen ademais pautas para promover un uso axeitado da internet e tamén para actuar ante casos de violencia sexual en liña.

- **Obradoiros "Violencia de xénero e o novo contexto dixital"**

Dende a Secretaría Xeral da Igualdade entre as actuacións ofertadas ás entidades locais galegas adheridas á *Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero*, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP (véxase páxina 207) , incluíuse o obradoiro 'Violencia de xénero e o novo contexto dixital'; Trátase dun obradoiro educativo para nenos, nenas e adolescentes, preferentemente expostos a situacións de violencia de xénero, centrado no coñecemento e prevención das novas formas de violencia que xorden no contexto dixital: ciberviolencia de xénero, grooming, sextorsión. Un total de 25 entidades locais foron beneficiarias do citado obradoiro:

Provincia	Concello
A Coruña	A LARACHA
	ABEGONDO
	FRADES
	LAXE
	NEDA
	SANTA COMBA
	SOBRADO
Lugo	BÓVEDA
	LÁNCARA
	PARADELA
	RÁBADE
	SARRIA
Ourense	ALLARIZ
	MACEDA
	O CARBALLIÑO
	RIBADAVIA
	VIANA DO BOLO
Pontevedra	CANGAS
	CUNTIS
	MEIS
	NIGRÁN
	O GROVE
	POIO
	REDONDELA
	RIBADUMIA

Tamén se ofertou este obradoiro sobre a violencia de xénero e o novo contexto dixital aos centros educativos participantes no programa “Por 365 de respecto e igualdade”, programa de prevención da violencia de xénero dende o ámbito educativo desenvolvido pola Secretaría Xeral da Igualdade dentro do Plan Proxecta da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria (véxase páxina 68).

☐ Proxecto europeo “Mocidade contra a violencia de xénero”

O proxecto europeo Mocidade contra a violencia de xénero (Proxecto de cooperación DCI-NSAED/2012/304-689), no que participou a Xunta de Galicia, a través da **Secretaría Xeral da Igualdade**, tivo unha duración de 36 meses, rematando en marzo de 2016.

Son socios do proxecto

- Città di Torino (Italia)
- Città di Collegno (Italia)
- Comune di Genova (Italia)
- ISCOS Piemonte Ong (Italia)
- Municipiul Baia Mare (Rumania)
- Municipiul Bucuresti -Directia Generala de Asistentă Socială (Rumania)
- Asociația Caritas Bucuresti (Rumania)
- Xunta de Galicia (España)
- FAMSÍ -Fondo Andaluz de Municipios para la Solidaridad Internacional (España)
- Câmara Municipal da Praia (Cabo Verde)
- Conselho Municipal de Maputo (Mozambique)
- PRODES Ong (Mozambique)
- Prefeitura Municipal de Fortaleza (Brasil)
- Prefeitura Municipal de Várzea Paulista (Brasil)

O proxecto Mocidade contra a violencia de xénero tivo como finalidade contribuír á redución da violencia de xénero a través da mellora dos coñecementos e competencias de grupos de mozos e mozas pertencentes a centros xuvenís, escolas de ensino medio e grupos xuvenís activos no seu territorio, sobre asuntos relacionados coa defensa dos dereitos humanos e o desenvolvemento.

O obxectivo xeral do proxecto foi o de incrementar a conciencia sobre a violencia de xénero da sociedade civil empezando polos mozos e mozas, a fin de non limitar o debate sobre os medios para combater a violencia só a pequenos grupos, co risco de auto-referencialidade. Evitar a hexemonía, xeral ou parcial, e ampliar a discusión e as achegas sobre as mellores accións de sensibilización contra a violencia de xénero, é unha das premisas principais desta proposta. Outro elemento crave é mellorar as habilidades dos mozos e mozas para contribuír a fortalecer o protagonismo e as posibilidades deles e delas de influír na comunidade.

En particular o proxecto propuxo lograr dous obxectivos específicos a fin de apoiar a prevención da violencia:

1. Sensibilizar as/os mozos das escolas e de grupos informais, a través dun método de **Peer Education** (educación entre iguais) sobre:

Modelos de masculinidade e discriminación de xénero (ano 2013-2014)

Violencia contra as mulleres (ano 2014-2015)

Violencia contra a persoas LGBT (ano 2015-2016).

A iniciativa consta de tres niveles sucesivos: sensibilización, educación, formación.

O proceso consistiu nunha primeira fase de formación deseñada pola Xunta de Galicia para **8-10 persoas seleccionadas a través das asociacións xuvenís**. Esas persoas formáronse como **educadores/as contra a violencia de xénero** e foron posteriormente os multiplicadores e difusores da campaña de sensibilización a través da formación que eles mesmos impartiron a outros mozos e mozas no ámbito educativo.

2. Desenvolver campañas de sensibilización da opinión pública: actividades prácticas de co-planificación participativa dos socios e dos mozos e mozas.

Accións desenvolvidas no marco do Proxecto

As principais actuacións desenvolvidas durante o *segundo e terceiro ano do proxecto*, desenvolvidos en 2015, foron as seguintes:

1. Divulgación do proxecto a través da páxina web e redes sociais tanto da Secretaría Xeral da Igualdade como do proxecto europeo (jcv.g.eu)

2. Formación das mozas e mozos seleccionadas/os:

a) Formación sobre a temática do segundo ano do proxecto: "Violencia contra as mulleres":

- Os obxectivos xerais do proceso formativo foron:
- Sensibilizar sobre a violencia de xénero e a importancia do traballo de prevención entre a poboación máis nova.
- Coñecer a terminoloxía básica que se utiliza ao falar de violencia de xénero, a súa conceptualización e tipificación así como as claves da súa orixe, as súas consecuencias e as falsas crenzas, mitos e estereotipos que imperan na sociedade actual sobre este tema.
- Reflexionar e entender a violencia de xénero como unha violencia especificamente dirixida ás mulleres, que se manifesta de *diferentes formas e que lle afecta tamén aos seus fillos e fillas que son, á súa vez vítimas desa violencia.

- Dar a coñecer a normativa existente en materia de violencia de xénero así como datos relacionados con este tema, recursos e programas existentes na prevención da violencia de xénero e na atención ás persoas que a sofren.
  - Ofrecer ferramentas útiles para traballar a prevención da violencia de xénero no ámbito educativo.
  - Fomentar a reflexión sobre o tema da violencia de xénero
- b) Formación sobre a temática do terceiro ano do proxecto: "Loita contra a discriminación cara as persoas LGBTI":
- Introducir ao alumnado nos obxectivos xerais do curso e expor críticas ao sistema preestablecido.
  - Reflexionar sobre a diversidade afectivo sexual e promover a tolerancia e o respecto ás diferenzas persoais.
  - Cambiar a perspectiva do alumnado e empatizar coas persoas que pola súa identidade de xénero ou a súa orientación sexual sofren discriminación e violencia.
  - Coñecer dun modo científico e documentado a diversidade afectivo-sexual ao longo da historia.
  - Analizar a linguaxe como un compoñente fundamental na loita contra a discriminación sexual.
  - Comprender as estratexias de normalización das persoas LGTBI e analizar desde unha perspectiva crítica os avances realizados desde as Administracións Públicas.
  - Integrar os coñecementos adquiridos na formación e dotar ao alumnado de ferramentas que faciliten a intervención nas aulas.

3. No segundo ano do proxecto, cuxa temática foi "Violencia contra as mulleres", nos primeiros meses de 2015, unha vez rematada a formación, os mozos e mozas formadas desenvolveron obradoiros de sensibilización en 9 centros educativos.

CENTRO PARTICIPANTE	CONCELLO	PROVINCIA
IES de ARZÚA	ARZÚA	A CORUÑA
IES PLURILINGÜE FONTEXERÍA	MUROS	A CORUÑA
CPI PLURILINGÜE DE VEDRA	VEDRA	A CORUÑA
IES PERDOURO	BURELA	LUGO
IES DO CAMIÑO	PALAS DE REI	LUGO

Informe anual 2015 de violencia de xénero

IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA
IES MESTRE LANDÍN	MARÍN	PONTEVEDRA
IES SALVATERRA DE MIÑO	SALVATERRA DE MIÑO	PONTEVEDRA
IES CASTRO ALOBRE	VILAGARCÍA	PONTEVEDRA

4. No terceiro ano do proxecto, no último trimestre de 2015, logo de formar ás mozas e mozos participantes no proxecto na temática temática foi "A loita contra a discriminación cara as persoas LGBTI", desenvolveron obradoiros de sensibilización en 12 centros educativos:

CENTRO PARTICIPANTE	CONCELLO	PROVINCIA
IES PUNTA CANDIEIRA	CEDEIRA	A CORUÑA
IES DE FENE	FENE	A CORUÑA
IES PLURILINGÜE FONTEXERÍA	MUROS	A CORUÑA
IES DE ORTIGUEIRA	ORTIGUEIRA	A CORUÑA
IES LAMAS DE ABADE	SANTIAGO	A CORUÑA
CPI PLURILINGÜE DE FONTE DÍAZ	TOURO	A CORUÑA
IES ANXEL FOLE	LUGO	LUGO
IES MARÍA SARMIENTO	VIVEIRO	LUGO
IES CARLOS CASARES	VIANA DO BOLO	OURENSE
CPI AURELIO MARCELINO REY GARCÍA	CUNTIS	PONTEVEDRA
IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA
IES MANUEL SUÁREZ MARQUIER	O ROSAL	PONTEVEDRA

- ❑ **Reserva de praza en campamentos de verán 2015, para fillos e fillas de mulleres vítimas da violencia de xénero.**

Dende a **Secretaría Xeral da Igualdade**, en colaboración coa **Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado**, da **Consellería de Política Social**, ofertóuselles un ano máis, ás e aos menores dependentes de mulleres vítimas de violencia de xénero que residen ou residiron nos últimos anos nalgún centro de acollida, a posibilidade preferentemente de participar nos campamentos xuvenís organizados pola **Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado** da **Consellería de Política Social** dentro do programa **Campaña-Verán 2015**, a través dunha reserva específica de prazas.

A través da oferta da devandita campaña ofrécese a posibilidade de que as/os rapaces empreguen o seu tempo libre vacacional participando en actividades de carácter lúdico, cultural, deportivo e formativo, que sirvan non só para divertirse senón tamén para o enriquecemento persoal e vital.

Nº prazas reservadas: 43

Solicitudes recibidas para a participación nos campamentos:

Provincia	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	9	11	20
Lugo	0	0	0
Ourense	2	6	8
Pontevedra	10	5	15
Total	21	22	43

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- ❑ **Prazas en Residencias xuvenís .**

A **Consellería de Política Social**, a través da **Dirección xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado** desenvolveu a Orde do 21 de abril de 2015 pola que se determinan as bases reguladoras e se convocan prazas de persoas colaboradoras-bolseiras para residencias xuvenís, para o curso 2015-2016. Os criterios de selección que se teñen en conta para estas prazas son, entre outros, as mulleres vítimas de violencia de xénero ou persoas solicitantes cuxas proxenitoras a sufrisen, sempre que a acreditación das ditas circunstancias foran emitidas con anterioridade á data de presentación da solicitude.

Tamén tramitou a Orde do 27 de abril de 2015 pola que se convocan prazas nas residencias xuvenís dependentes da Consellería de Política Social. De novo entre os criterios de selección figura **as mulleres vítimas de violencia de xénero** ou persoas solicitantes cuxas proxenitoras a sufrisen sempre que a acreditación das ditas circunstancias fora emitida con anterioridade á data de presentación da solicitude.

Artigo 7:Fomento do movemento asociativo

Convocatoria de axudas e subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro, para programas para mulleres en situación de especial vulnerabilidade. (Inclúe as vítimas de violencia de xénero como colectivo de especial vulnerabilidade.)

Estas axudas, convocadas a través da Resolución da Secretaría Xeral da Igualdade do 21 de decembro de 2015 (DOG nº 248, do 30 de decembro), teñen por obxecto o desenvolvemento de programas de recursos integrais de atención especializada dirixidos especifica e exclusivamente a mulleres en situación de especial vulnerabilidade, entre os que se inclúen as vítimas de violencia de xénero.

Ás subvencións obxecto desta convocatoria dedícase un orzamento total de 1.777.500 euros, que conta cun cofinanciamento do 80% polo Fondo Social Europeo do Programa Operativo FSE-Galicia 2014-2020.

A contía máxima da axuda que se pode conceder a cada entidade ao abeiro desta convocatoria é de 70.000 €.

As axudas tiñan como finalidade a realización dos seguintes programas

- a) Programa de recursos integrais específicos para mulleres xestantes ou lactantes con fillas ou fillos menores de tres anos, en situación de especial vulnerabilidade.
- b) Programa de recursos integrais de atención personalizada e especializada para mulleres en situación de especial vulnerabilidade, pertencentes a un ou varios colectivos nos que concorra dita situación, segundo a relación que figura na disposición adicional única desta resolución.

As actuacións desenvolvidas no correspondente programa deben encadrarse nalgún dos seguintes tipos:

- a) Servizos de orientación e información sobre recursos singularizados, de atención, orientación e asesoramento persoal e social, así como de apoio directo nas relacións con outras entidades, organismos e servizos que faciliten ás persoas usuarias o seu proceso de integración social.
- b) Servizo de atención psicolóxica.
- c) Servizo de asesoramento xurídico.
- d) Servizo de mediación intercultural e/ou familiar.
- e) Actividades para a adquisición de habilidades persoais e sociais básicas ou de competencias para a mellora da empregabilidade.
- f) Servizos ou medidas de apoio e orientación laboral para a mellora da empregabilidade e de acompañamento na busca de emprego, incluído o emprego por conta propia e o emprendemento, así como a prospección do mercado de traballo, a intermediación e a titorización laboral e profesional.

O período de referencia para o desenvolvemento do programa e para imputación dos gastos subvencionables é o comprendido entre o 1 de xaneiro de 2015 e ata o 30 de setembro de 2016.

Artigo 8: Actividades culturais e artísticas

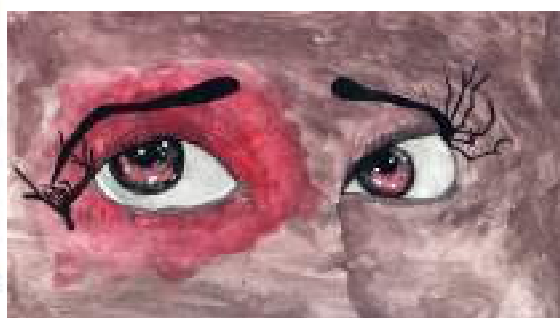
❑ Libro do Mal Amor: "Haikus contra a violencia de xénero"

A Secretaría Xeral da Igualdade apoia a edición deste traballo dentro das accións que vén desenvolvendo encamiñadas a facer reflexionar os mozos e as mozas sobre a existencia de violencia nos seus modos de relacionarse, pois a xente nova ten tamén unha responsabilidade importante na contribución dun futuro mellor para todas e todos.

Libro do Mal Amor: Haikus contra a violencia de xénero', enmárcase dentro do Plan Proxecta de innovación educativa, e concretamente dentro do Programa da Secretaría Xeral da Igualdade "Por 365 días de respecto e igualdade".

Foi elaborado por alumnado e profesorado do IES Laxeiro de Lalín coa colaboración de escritores e artistas relevantes como Agustín Fernández Paz, Leticia Costas, Rosa Aneiros, Chus Pato, Celso Fernández Sanmartín ou Carlos Negro, en total participaron arredor de 200 persoas, así como diferentes departamentos do centro co obxectivo de concienciar aos alumnas e alumnos sobre a violencia de xénero e, deste xeito, previr comportamentos violentos.

❑ No ano 2015, os departamentos dependentes da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, con competencias en materia de cultura promoveron, a través de diversas medidas e actuacións a sensibilización da sociedade na prevención e no tratamento da violencia de xénero.

No ámbito do libro e da lectura, cómpre salientar que a Biblioteca de Galicia dispón dunha sección bibliográfica específica sobre a muller que pretende focalizar e facer máis accesible os fondos que tratan a problemática de xénero entre os seus usuarios e usuarias.

Todas as bibliotecas públicas de xestión autonómica dedican unha especial atención á adquisición de novidades editoriais vinculadas ao tratamento da igualdade e á literatura en feminino.

A valorización social das mulleres e a prevención da violencia de xénero está presente tamén nas actividades de dinamización cultural e bibliotecaria que se realizan nas bibliotecas da Rede, a través do programa de fomento da lectura Ler conta moito.

No que respecta á concesión da orde de subvencións para a tradución de obras en galego para outras linguas e de obras redactas orixinariamente noutras linguas que teñen como destino a tradución para o galego, a Subdirección Xeral de Bibliotecas procura ter en conta aquilo que resulta de maior interese para a sociedade galega actual, como o fomento da igualdade, a comprensión entre as persoas e o desenvolvemento dun sistema solidario de entendemento humano.

Nas **axudas para a mellora das coleccións das bibliotecas** da Rede de Bibliotecas Públicas de Galicia incorporáronse aos seus fondos as obras máis actuais que reflexionan sobre a atención á igualdade e á diversidade, tanto para público adulto como infantil.

Neste marco, no que se pode entender que as obras beneficiarias de axuda económica -como elementos de cultura- contribúen a acadarmos unha convivencia axeitada ao grao de desenvolvemento da comunidade, apoiáronse publicacións cunha temática especificamente dirixida ao obxecto da lei 11/2007, do 27 de xullo, para a prevención do tratamento integral da violencia de xénero.

No que respecta ao ámbito do **patrimonio documental**, a Lei de arquivos e documentos de Galicia, aprobada en 2014, inclúe unha mención expresa ás condicións para poder consultar documentos con datos relacionados coa violencia de xénero. Así, no seu artigo 26, dedicado aos dereitos de acceso, establécese que “os documentos que conteñan datos persoais que poidan afectar á seguridade, honra, saúde, intimidade ou imaxe das persoas e, en todo caso, aos supostos de violencia de xénero, poderán ser obxecto de consulta pública se media consentimento das persoas afectadas, ou cando transcorresen 25 anos desde a súa morte ou, se non se coñece a data do pasamento, 50 anos desde a produción do documento”.

A través da **Fundación Cidade da Cultura**, a Consellería de Cultura e Educación tamén promoveu en 2015 diversas iniciativas, entre as que destaca a intervención que cada 25 de novembro, coincidindo co Día Internacional contra a Violencia de Xénero, realiza nas Torres Hejduk, tinguíndoas de lila. Con este xesto simbólico, o Gaiás contribúe a sensibilizar a sociedade sobre este problema.

A Cidade da Cultura tamén foi escenario en 2015 de encontros e outras actividades divulgativas en materia de violencia contra as mulleres, como as xornadas *Adolescentes e internet. Novos espazos de ciberviolencia de xénero*, organizadas o 23 de novembro polo valedor do pobo en colaboración coa Consellería de Cultura e Educación e co Colexio Profesional de Enxeñaría Informática.

❑ **Representación teatral "Pementeirás, unha historia de empoderamento feminino".**
Promoción da igualdade e prevención da violencia de xénero a través do teatro.

Un total de 13 concellos de Galicia ofreceron no último trimestre do ano 2015 un espectáculo teatral que ten como finalidade a promoción da igualdade e a prevención da violencia de xénero a través dunha historia de empoderamento feminino, promovido pola Secretaría Xeral da Igualdade.

A actividade foi ofertada pola **Secretaría Xeral da Igualdade** ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP.

Provincia	Concello
A Coruña	Betanzos
	Brion
	Carballo
	Cerceda
	Mazaricos
	Oroso
	Outes
	San Sadurniño
Lugo	Burela
	Monforte
Ourense	Baiona
	Moaña
	Salceda de Caselas

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ **Exposición “*Cartas de Amor*”**

Cartas de Amor é unha mostra do cómic galego sobre violencia de xénero, xa convertida nunha ferramenta de uso continuado dende a Secretaría xeral da Igualdade, que ten como finalidade sensibilizar á poboación máis nova sobre a existencia de violencia nas súas relacións de parella, nos seus modos de relacionarse. Axudarlles a decatarse de que formas e modos de comportamento habituais como as demostracións de celos, o control sobre a vestimenta da parella, as súas chamadas telefónicas, mensaxes e correos electrónicos, a limitación dos seus movementos en relación ás súas amizades, son en realidade demostracións dun comportamento violento, e polo tanto a eliminalo.

A mostra foi inaugurada no ano 2010, e está composta por traballos de, Miguel Calatayud (premio nacional de ilustración), Paco Roca (premio nacional de cómic), así como outras figuras galegas, como Patricia Castelao, Pirusca, David Pintor e Óscar Villán. Tamén participaron autoras e autores que están acadando grande éxito entre a xente máis nova, como Eva Vázquez, Javier Olivares, Primitivo, Sonia Pulido, Jack Mircala ou Sergi San Julián. Ademais o escultor Méndez, a escritora Anxos Sumai e o deseñador Fausto, uníronse a esta mostra con tres achegas diferentes.

No último trimestre do ano 2015, foi ofertada pola **Secretaría Xeral da Igualdade**, ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, ao abeiro do convenio de colaboración asinado en 2012 entre esta Secretaría Xeral e a FEGAMP, e desenvolveuse nun total de 15 entidades locais.

Provincia	Concello
A Coruña	Curtis
	Ferrol
	Malpica de Bergantiños
	Muros
	Muxía
	Vimianzo
Lugo	Samos
	Sober
	Viveiro

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Ourense	Baños de Molgas
	Celanova
	Vilamartín de Valdeorras
Pontevedra	Marín
	O Porriño
	Sanxenxo

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

A exposición acompáñase dun Obradoiro Práctico, explicativo da mostra no mesmo lugar da exposición, guiándose dos paneis expositivos, como un xeito máis de traballar na prevención da violencia de xénero coa xente máis nova.

Tanto a mostra “Cartas de amor” como o obradoiro práctico tamén forman parte dos recursos ofertados pola Secretaría Xeral da Igualdade aos centros educativos participantes no programa “Por 365 de respecto e igualdade”, programa de prevención da violencia de xénero dende o ámbito educativo desenvolvido dentro do Plan Proxecta da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria (véxase páxina 68).

Artigos 9 e 10 Tratamento da información e Convenios de autorregulación

En 2015 continuaron aplicándose as recomendacións sobre o tratamento informativo da violencia contra as mulleres propostas polo Consello de Administración da CRTVG. O documento propón como criterio xeral que as informacións relacionadas coa violencia de xénero deben ser obxecto dun tratamento serio, delicado e rigoroso que prime ante todo o respecto extremo ás vítimas. Entre outros criterios, destácase a conveniencia de extremar o celo no manexo das fontes de información e das declaracións, incidindo tamén na idea de que os medios públicos galegos non se limitan ao tratamento dos feitos dramáticos senón que tamén divulgan os casos de éxito en que as mulleres conseguen liberarse dos malos tratos para que sirvan de exemplos a outras vítimas. Sempre se inclúe nas informacións o número de teléfono de atención aos casos de violencia machista.

No último mes do ano o Consello de Administración renovou as devanditas recomendacións cun novo documento que actualiza e amplía o anterior. Este documento foi comunicado ao cadro de persoal a través da intranet corporativa e publicado na sección de Autorregulación da web da CRTVG. Entre outros aspectos, sinala que os malos tratos e a violencia contra as mulleres constitúen un atentado contra o dereito á vida, a dignidade e a integridade física, psíquica e moral das vítimas, e que se trata de delitos que non se poden presentar como un crime pasional.

A Vicepresidencia da Xunta a través da Secretaría Xeral de Igualdade e a CRTVG asinaron en 2015 un novo convenio para realizar accións conxuntas nesta materia. Segundo o acordo, os medios públicos galegos potenciarán a visibilidade das mulleres na súa programación, empregarán unha linguaxe non sexista e prestaranlles especial atención ás noticias relativas a delitos de violencia de xénero

Actuacións na TVG

Contidos dos medios públicos. Na data do 25 de novembro, Día Internacional contra a Violencia Machista, como vén sendo habitual os Servizos Informativos da TVG ofreceron en todos os seus espazos, desde o “Bos Días” ata o programa de análise “Área Pública” ou o cultural “Zigzag Diario”, amplas referencias sobre os actos desenvolvidos neste día e sobre distintos aspectos relacionados con este grave problema. O obxectivo deste tratamento informativo, tanto nese día en concreto coma no resto do ano, é seguir concienciando os distintos sectores da poboación do alcance real desta auténtica doenza social.

Entre outros aspectos a TVG fíxose eco da presentación da curtametraxe “Convidados de pedra” elaborada por un instituto e que obtivo o premio de guións da Deputación da Coruña, ou a celebración de performances artísticas dentro do evento “Mulleres en Acción. Violencia Zero” en Pontevedra, coa colaboración da Deputación provincial, ou a iniciativa “Compostela en negro” impulsada polo concello compostelán en rúas comerciais da cidade.

Pola súa parte a **Radio Galega** dedicou durante varios días ao redor desta data amplos contidos relacionados coa mesma en programas como “Galicia por Diante”, “Somos Quen”, “Aquí Galicia”, “A Tarde” e “Convivir en Igualdade”, espazo especialmente centrado nas informacións de carácter social.

A cobertura dos medios públicos galegos para sensibilizar contra esta lacra e previr novos casos esténdese durante todo o ano e en grande cantidade de programas, con centos de pezas e con diversos enfoques, tal como suxiren as recomendacións do Consello de Administración da CRTVG. A modo de ilustración pódense mencionar os seguintes documentos:

- Unha reportaxe sobre a actitude da mocidade diante a igualdade en distintos países, con entrevista a SX Igualdade, no programa “A Tarde” da **Radio Galega** o 23 de xaneiro.
- Debate sobre o machismo entre adolescentes no programa “Boas Tardes” do 11 de febreiro, cunha socióloga como experta convidada.

Outras accións

- A CRTVG forma parte do **Observatorio Galego de Violencia de Xénero** constituído en 2014 e que conta con representantes das administracións, da Xustiza, sindicatos, asociacións de mulleres e medios de comunicación coma a CRTVG para traballar coordinadamente para atallar o machismo e as mortes e agresións. A CRTVG participou activamente na comisión específica creada para detectar e retirar os contidos e mensaxes publicitarios sexistas que promovan a discriminación sexual.

- A web da CRTVG dispón desde 2014 dunha **canle temática** sobre temas de igualdade. Dentro da súa función de servizo público e en consonancia coas súas liñas de acción de responsabilidade social corporativa, creou unha sección específica denominada “CRTVG coa Igualdade”, onde se recollen reportaxes, informacións ou entrevistas sobre igualdade, emitidas en distintos espazos da TVG (<http://www.crtvg.es/crtvg/canles-tematicas/igualdade>).
- Directivos/as da CRTVG participaron nas **xornadas “Avances e retos nunha loita polos dereitos das vítimas: coñecer, saber, actuar”**, organizada pola Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, AAPP e Xustiza da Xunta de Galicia no mes de xuño.
- O 8 de marzo, Día Internacional da Muller, en aplicación do convenio de colaboración coa Secretaría Xeral de Igualdade, a TVG emitiu **publicidade de balde** desta mesma campaña.
- A CRTVG estableceu que nas **contratacións públicas**, no caso de empate entre varios candidatos un criterio de desempate sería o licitador que acredite a condición de Marca Galega de Excelencia en Igualdade.

Artigo 11: Contidos e publicidade en relación coa violencia de xénero.

❑ A Comisión asesora de publicidade non sexista

Na sección 2ª do capítulo III, do Decreto 157/2012, do 5 de xullo de 2012, e dependendo do Observatorio Galego da Violencia de Xénero e con carácter permanente, créase a Comisión Asesora de Publicidade Non Sexista, que terá como obxecto asesorar e orientar as entidades, asociacións, axentes publicitarios que o requiran, ofrecendo criterios alternativos para eliminar o sexismo nas mensaxes publicitarias e incorporar accións positivas que cooperen á erradicación de todo tipo de discriminación por razón do sexo das persoas

A constitución da **Comisión Asesora da Publicidade Non Sexista, no seo do Observatorio Galego da Violencia de Xénero** , tivo lugar o **20 de novembro de 2014**.

O seu obxecto fundamentalmente é velar pola erradicación do sexismo nas mensaxes publicitarias e pola implantación de accións que favorezan a eliminación da discriminación por razón de sexo entre as persoas; atender as peticións de asesoramento que se remitan, facilitando criterios e alternativas co fin de evitar o sexismo na publicidade; servir de vía para canalizar e orientar as queixas que se reciban sobre publicidade sexista, de acordo co establecido na Lei 34/1988, do 11 de novembro, xeral de publicidade, e difundir a

información obtida co fin de fomentar o rexeitamento social ao tratamento discriminatorio ás mulleres a través da comunicación mediática.

No ano 2015, a Comisión reuniuse no mes de marzo, para dar conta das accións levadas a cabo: tramitación de 4 denuncias de publicidade sexista recibidas entre xaneiro e marzo 2015 así como para elaborar propostas de actuación: elaboración de material informativo.

Capítulo II: Medidas de investigación e de formación en materia de violencia de xénero.

Artigo 12.Potenciación da investigación sobre a violencia de xénero.

Artigo 13.Rexistros administrativos.

Artigo 14.Formación nas universidades.

Artigo 15.Formación da totalidade das e dos profesionais.

Este capítulo da lei fai fincapé na necesidade de coñecer con maior profundidade o fenómeno da violencia de xénero, as súas causas e consecuencias, os aspectos xurídicos e sociais, pero tamén as repercusións de carácter psicolóxico sobre as vítimas, así como os perfís dos maltratadores, entendendo que o maior coñecemento provocará unha resposta máis eficaz en todos os ámbitos: prevención, intervención, recuperación e castigo e reeducación dos maltratadores.

Artigo 12:Potenciación da investigación sobre a violencia de xénero

Neste apartado cómpre mencionar a posta en marcha do Observatorio Galego da Violencia de Xénero, como órgano colexiado e institucional de Galicia **encargado do estudo, da avaliación e do seguimento** das políticas contra a violencia de xénero que se desenvolvan en Galicia.

No apartado correspondente, recóllese toda a información sobre este órgano, e as liñas de traballo establecidas en 2014, con continuidade en 2015 (véxase páxina 223).

Artigo 13: Rexistros administrativos.

❑ Seguimento do Plan Galego de Estatística: 2012-2016: Área de violencia de xénero: Ano 2015

O Programa Estatístico Anual da Comunidade Autónoma de Galicia para o 2015, aprobado polo Decreto 164/2014, do 26 de decembro, establece como unha das operacións estatísticas a realizar pola Secretaría Xeral da Igualdade, a estatística de violencia de xénero, na que se recollen os datos correspondentes aos expedientes tramitados entre o 1 de xaneiro e o 31 de decembro de 2015.

Unidades estatísticas

❑ Prestacións económicas directas.

- Axuda de pagamento periódico a vítimas da violencia de xénero.(véxase páxina 122)

No ano 2015, réxese pola Resolución do 25 de marzo de 2015, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se regulan as bases para a concesión das axudas periódicas de apoio a mulleres que sofren violencia de xénero e se procede á súa convocatoria para o ano 2015 (DOG nº 62 do 1 de abril).

Os requisitos para poder ser beneficiaria desta axuda establécense no artigo 1 das súas bases reguladoras: ser muller, maior de idade ou emancipada vítima de violencia de xénero, ter cesado a convivencia co agresor nos doce meses inmediatamente anteriores á data de presentación da solicitude, estar empadroada e residir na Comunidade Autónoma de Galicia, carecer de recursos económicos e/ou dispoñer dunha rendas ou ingresos brutos mensuais iguais ou inferiores a 1,5 veces o IPREM vixente, excluída a parte proporcional da pagas extraordinarias, e non ter percibido con anterioridade esta axuda ou a axuda de pago único establecida no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro.

A situación de violencia de xénero derivada de convivencia acreditarase, segundo o disposto no artigo 3 das bases reguladoras recollidas na antedita Resolución do 25 de marzo, con algún dos documentos seguintes: certificación da orde de protección ou da medida cautelar, testemuño ou copia autenticada polo/a secretario/a xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar; sentenza de calquera orde xurisdiccional, que declare que a muller sufriu violencia de xénero; informe dos servizos sociais e/ou sanitarios da administración pública

autonómica ou local, informe dos servizos de acollida ou informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.

A axuda consiste nunha contía económica destinada directamente á beneficiaria, de carácter periódico, ata o máximo de doce mensualidades, sempre que nese período subsistan as circunstancias polas que se concede.

- Axuda de pagamento único ás vítimas de violencia de xénero.(véxase páxina 128)

No ano 2015 réxese pola Resolución do 25 de marzo de 2015, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se regulan as bases para a concesión das axudas establecidas no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, e no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, e se procede á súa convocatoria para o ano 2015 (DO nº 62 do 1 de abril).

Os requisitos esixidos para poder ser beneficiaria desta axuda recóllense no artigo 2.1 das bases reguladoras establecidas da antedita Resolución; son ser muller, maior de idade ou emancipada vítima de violencia de xénero; non convivir co agresor; estar empadroada e residir na Comunidade autónoma de Galicia; carecer de rendas que, en cómputo mensual, superen o 75 por cento do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional de dúas pagas extraordinarias; ter especiais dificultades para obter un emprego, que se acreditará a través do informe do Servizo Público de Emprego; ter vixentes as medidas de protección establecidas nunha orde de protección, informe do Ministerio Fiscal ou sentenza xudicial, e non ter percibido esta axuda ou a axuda periódica para vítimas de violencia de xénero con anterioridade.

A axuda é exclusivamente compatible coas axudas previstas na Lei 35/1995, do 11 de decembro, de axudas e asistencia ás vítimas de delitos violentos e contra a liberdade sexual. En consecuencia, é incompatible coa percepción de calquera outra axuda establecida tanto polas administracións públicas ou calquera dos seus organismos, entes ou sociedades, como por calquera entidade privada destinada ao mesmo fin.

Segundo se establece no artigo 4º das bases reguladoras recollidas na citada Resolución do 25 de marzo de 2015, a situación de violencia acredítase pola orde de protección a favor da vítima, informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de que a denunciante é vítima de violencia de xénero en tanto non se dite a orde de protección, así como a

sentenza condenatoria definitiva, ou definitiva e firme, que conteña medidas de protección que acrediten a actualidade da situación de violencia

- Indemnización establecida no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero. (véxase páxina 136)

No ano 2015 réxese pola Resolución do 25 de marzo de 2015, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se regulan as bases para a concesión das axudas establecidas no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, e no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, e se procede á súa convocatoria para o ano 2015 (DO nº 62 do 1 de abril).

Esta liña de axudas ten por obxecto proporcionar axuda económica en forma de indemnización dirixida ás mulleres que sofren violencia de xénero e/ou as e os menores ou persoas dependentes delas polos danos e prexuízos ocasionados como consecuencia da situación de violencia. Trátase de indemnizacións fixadas mediante sentenza xudicial ditada por xulgados e tribunais con sede no territorio galego, no caso de incumprimento, por insolvencia, por parte do obrigado a satisfacelas.

Poden ser beneficiarias destas axudas: as mulleres que sufran violencia de xénero, as persoas menores de idade que dependan dunha muller que sufra violencia de xénero, as persoas maiores de idade que dependan economicamente dunha muller que sufra violencia de xénero e as persoas dependentes baixo o coidado dunha muller que sufra violencia de xénero.

Os requisitos para poder ser beneficiaria desta axuda recóllense no artigo 2.2 das bases reguladoras da citada Resolución do 25 de marzo: estar empadroadada e ter residencia efectiva en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia, ter dereito á percepción dunha indemnización, por danos e perdas derivados dunha situación de violencia de xénero, recoñecida nunha resolución xudicial firme ditada por un xulgado ou tribunal con sede na Comunidade Autónoma de Galicia, que exista constatación xudicial do incumprimento do deber de satisfacer a indemnización por insolvencia do obrigado ao pagamento e que a persoa beneficiaria se atope nunha situación de precariedade económica como consecuencia da falta de pagamento da indemnización xudicialmente recoñecida.

A contía da indemnización é a fixada pola resolución xudicial correspondente que quede pendente de pagamento tras a declaración de insolvencia do obrigado a el, sen que a contía máxima poida ser superior a 6.000 € por cada persoa beneficiaria

❑ Prestacións de servizos.

- Atención polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección. (véxase páxina 197)

Expedientes de seguimento de medidas de protección de mulleres vítimas de violencia de xénero.

Estes expedientes ábrese pola entrada no PCOP, dependente da Secretaría Xeral da Igualdade, da comunicación dos xulgados competentes da adopción dunha resolución xudicial (auto ou sentenza) que implica pronunciamento sobre medidas ou ordes de protección. A información (sentenzas/autos/medidas/ordes de protección) remítese desde os xulgados. O funcionamento xeral é de apertura dun expediente por vítima; o que supón que en certo número de casos dentro dun mesmo expediente, faise un seguimento a sucesivas medidas ou ordes de protección.

- Acreditacións da Condición de Violencia de Xénero.

Solicitudes e expedición de certificacións/acreditacións da condición de vítima de violencia de xénero.

- Certificación acreditativa da condición de vítima de violencia de xénero, para os efectos da incorporación ao programa de inserción laboral deste colectivo.

O artigo 2º.b da orde do Orde do 2 de maio de 2006 establece como un dos documentos que debe acompañar á solicitude de incorporación ao programa, a Certificación acreditativa da condición de vítima, expedida polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección, dependente da Secretaría Xeral da Igualdade.

Datos Estatísticos 2015.

- 1.- Expedientes de concesión de axudas de pagamento único.

Nº resolucións favorables			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	16	24	40
Lugo	6	10	16

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Ourense	0	2	2
Pontevedra	8	23	31
Total	30	59	89

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

2.- Expedientes de concesión de axudas de pagamento periódico.

Nº resolucións favorables			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	44	88	132
Lugo	9	17	26
Ourense	14	34	48
Pontevedra	39	94	133
Total	106	233	339

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

3.- Expedientes de concesión da indemnización regulada no artigo 43 da lei galega 11/2007.

Nº resolucións favorables			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	6	11	17
Lugo	0	0	0
Ourense	0	1	1
Pontevedra	0	0	0
Total	6	12	18

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

4.- Atención polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección.

Novos expedientes seguidos			
Nº expedientes			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	118	136	254
Lugo	68	44	112
Ourense	16	39	55
Pontevedra	87	136	223
Total	289	355	644

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Medidas de protección comunicadas			
Nº ordes de protección			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	147	160	307
Lugo	73	64	137
Ourense	18	50	68
Pontevedra	101	160	261
Total	339	434	773

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

5.- Certificación acreditativa da condición de vítima de violencia de xénero, para os efectos da incorporación ao programa de inserción laboral deste colectivo.

Nº certificacións emitidas			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	28	12	40
Lugo	6	10	16

Ourense	1	2	3
Pontevedra	38	24	62
Total	73	48	121

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigos 14 e 15: Formación nas universidades e formación da totalidade das e dos profesionais

❑ Plan anual de formación do profesorado.

Desde as estruturas de formación da **Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria** realizáronse, durante o ano 2015, diversas actividades relacionadas coa prevención e tratamento integral da violencia de xénero, entre as que destacamos:

- Curso “*Abordaxe da violencia de xénero dende o ámbito educativo*” ” (30h).

O curso, desenvolvido en colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade, está deseñado para darlles consecución aos seguintes obxectivos:

- Propor marcos explicativos adecuados para a comprensión e valoración da violencia de xénero como unha violencia especificamente dirixida ás mulleres.
- Facilitar consellos útiles e orientacións de actuación desde as aulas, e permitirlle ao alumnado coñecer a terminoloxía básica que se utiliza ao falar da violencia de xénero.
- Ofrecerlle ao profesorado ferramentas útiles para traballar na prevención da violencia de xénero, dando a coñecer as estratexias coeducativas como principal medida de prevención contra a desigualdade e a violencia de xénero.

- Curso “*Estratexias para a promoción da igualdade no ámbito educativo*” (30h). Desenvolvido en colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade.

- Curso “*Orientación, tutoría e construción da identidade libre de estereotipos de xénero*” (30h). Desenvolvido en colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade.

- XI Novas Fronteiras na Igualdade de oportunidades 2.0: Violencias, Coeducación e Axentes de Socialización.

❑ **Plan Director para a convivencia e a mellora da seguridade nos centros educativos e nos seus contornos**

Continuando na liña de anos anteriores pero incorporando novas dimensións, desde o curso 2013-2014, o Plan Director para a convivencia e a mellora da seguridade nos centros educativos e nos seus contornos ofrece aos centros educativos a posibilidade de solicitar charlas informativas/formativas impartidas por expertos das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado sobre diferentes temáticas que favorezan a mellora da convivencia e o achegamento destes profesionais á cidadanía, ao mesmo tempo que facilita actuacións moi en consonancia coa Acción Titorial e as propostas do Plan de Convivencia desenvolvidas nos centros educativos. En total desenvolvéronse 224 intervencións destinadas ao alumnado, profesorado e familias dos distintos centros educativos.

❑ **Plan PROXECTA**

O Plan Proxecta é unha iniciativa da **Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria** en colaboración con diferentes organismos dirixida a fomentar a innovación educativa nos centros a través de programas que desenvolvan de xeito paralelo as competencias básicas e a educación en valores.

Trátase dun plan que busca un avance nas dinámicas de mellora da calidade educativa favorecendo a innovación nos propios centros a través de programas externos que leven á motivación e ao traballo activo e cooperativo do alumnado e do profesorado implicado. Para iso, o obxectivo central deste plan é construír modelos de mellora mediante proxectos interdisciplinares integrados na programación xeral anual e nas programacións do profesorado participante que teñan un alto potencial de transferibilidade tanto no propio centro no que se orixinan como no resto da comunidade educativa galega mediante a súa difusión desde os canles dixitais da Consellería.

No curso 2015-2016 desenvolvéronse dous programas educativos, no marco do Plan Proxecta, en colaboración coa **Secretaría Xeral de Igualdade**: “Por 365 días de respecto e igualdade” e “Donas de sí”.

- **“Por 365 días de respecto e igualdade”**, destinado a centros educativos, para alumnado de ESO, Bacharelato e FP.

O seu obxectivo é proporcionarlle ás mozas e mozos galegos, dende a escola, formación e ferramentas que lles permitan coñecer e recoñecer a violencia contra as mulleres, e actuar na súa prevención, fomentando a autoestima, a autonomía, o coñecemento da construción social das súas identidades sexuais e a asignación de roles, o que permitirá traballar na eliminación de estereotipos sexistas e de falsas crenzas.

O Programa é un dobre convite ao profesorado: por un lado para reflexionar en primeira persoa sobre a violencia de xénero, e en segundo lugar, a compartilo co seu alumnado a través das actividades propostas. As actividades teñen como primeiro obxectivo proporcionar ao profesorado recursos que dun xeito sinxelo lles facilite coñecer de primeira man que pensan e senten as súas alumnas e alumnos e como o expresan. Abordar a violencia cara ás mulleres pode facerse dende diferentes perspectivas, pero se o que queremos é previr esta violencia, é fundamental indagar nas súas causas e facer ver que a violencia de xénero está profundamente ligada a un xeito de entender as relacións baseado en mitos, falsas crenzas, malas maneiras de entender o que é un home ou o que é unha muller e o que é unha relación amorosa. Por isto nalgúns das actividades propostas nas unidades didácticas de apoio que se poñen a disposición do profesorado súxírese invitalos a pensar acerca das infinitas maneiras de ser home e de ser muller, de relacionarse preguntando e contestando ao propio desexo, indagando no que significa ser libres.

Entre as actividades do programa recóllense as seguintes:

- **Formación:** Formación en igualdade e contra a violencia de xénero
- **Apoio ao profesorado:** Asesoramento a cargo de persoal especialista pluridisciplinar para un óptimo aproveitamento dos recursos:

Recursos:

- [Unidade didáctica "Cartas de Amor"](#)
- [Exposición "Cartas de Amor"](#). Xunto coa exposición ofértase un obradoiro práctico que desenvolve unha persoa experta en igualdade e xénero.
- **Apoio ás familias:** Sesións de de información e sensibilización no ámbito da violencia de xénero

Os recursos que o programa pon a disposición de alumnado e profesorado son tanto unidades didácticas como materiais de apoio (exposicións, cartelería....),

Actividades complementarias:

- Desenvolvemento de obradoiros sobre “Violencia de xénero e o novo contexto dixital”, centrados no coñecemento e prevención das novas formas de violencia que xurden no contexto dixital: ciberviolencia de xénero, grooming, sextorsión.
- Charlas informativas a cargo de persoal da Policía Autonómica sobre a violencia de xénero e as súas manifestacións.
- Charlas informativas a cargo de persoal dun Centro de atención e recuperación de vítimas de violencia de xénero sobre as consecuencias desta violencia nas mulleres, nos nenos e nas nenas.
- Participación no proxecto europeo “Mocidade contra a violencia de xénero”, no que participa a Xunta de Galicia con socios de Italia, Romanía, Brasil, Cavo Verde e Mozambique a través do desenvolvemento dun obradoiro informativo e de sensibilización, a cargo de mozos e mozas integrantes do proxecto (Peer education= Educación entre iguais) sobre a temática “A loita contra a violencia cara as persoas LGBTI”.

Centros seleccionados no curso 2015-2016 para desenvolver o programa “Por 365 días de respecto e igualdade”: Prevención da violencia de xénero dende o ámbito educativo.

Centro	Concello	Provincia
IES PUNTA CANDIEIRA	CEDEIRA	A CORUÑA
IES DE FENE	FENE	A CORUÑA
IES PLURILINGÜE FONTEXERÍA	MUROS	A CORUÑA
IES DE ORTIGUEIRA	ORTIGUEIRA	A CORUÑA
IES LAMAS DE ABADE	SANTIAGO	A CORUÑA
CPI PLURILINGÜE DE FONTE DÍAZ	TOURO	A CORUÑA
IES ANXEL FOLE	LUGO	LUGO
IES MARÍA SARMIENTO	VIVEIRO	LUGO
IES CARLOS CASARES	VIANA DO BOLO	OURENSE

Informe anual 2015 de violencia de xénero

CPI AURELIO MARCELINO REY GARCÍA	CUNTIS	PONTEVEDRA
IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA
IES MANUEL SUÁREZ MARQUIER	O ROSAL	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- “Donas de si”, destinado a 14 centros educativos, para alumnado de ESO e Bacharelato.

O obxectivo deste programa é a visibilización e posta en valor da participación e produción das mulleres como pezas fundamentais na configuración e desenvolvemento da sociedade galega contemporánea, de xeito que se recoñeza o seu papel político, social, artístico e cultural e se supere a visión tradicional que presenta as súas achegas como puramente anecdóticas e/ou secundarias. Para elo propón realizar unha aproximación de conxunto, que contemple a variable xénero, a figuras relevantes da nosa historia para construír e divulgar a memoria histórica feminina de Galicia.

No curso 2015-2016, os proxectos que se presenten deberán incentivar e favorecer o desenvolvemento de actitudes e comportamentos para eliminar actitudes sexistas, evitar os prexuízos e estereotipos de xénero, así como incentivar as alumnas na elección de estudos en áreas científico - técnicas.

Por medio da unidade didáctica de referencia “[María Wonenburger. Unha científica adiantada ao seu tempo](#)” transmitíranse contidos relativos a eses temas a través da figura da destacada matemática galega María Wonenburger. Isto serviralles de exemplo de superación, de esforzo e de modelo a seguir. Resultará máis sinxelo aprender matemáticas combinándoas con problemas reais e con outras materias, á vez que tentamos transmitirllas valores fundamentais nesta etapa crucial da súa formación, para incidir na igualdade de xénero na área científico-técnica.

Centros seleccionados no curso 2015-2016 para desenvolver o programa "Donas de si"

Centro	Concello	Provincia
IES AGRA DE LEBORÍS	A LARACHA	A CORUÑA
IES DE ARZÚA	ARZÚA	A CORUÑA
IES PLURILINGÜE FONTEXERÍA	MUROS	A CORUÑA
IES DE QUIROGA	QUIROGA	LUGO
IES PAZO DA MERCÉ	AS NEVES	PONTEVEDRA
IES CHANO PIÑEIRO	FORCAREI	PONTEVEDRA
IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA
IES AS BARXAS	MOAÑA	PONTEVEDRA
IES PLURILINGÜE AS BIZOCAS	O GROVE	PONTEVEDRA
IES ÁLVARO CUNQUEIRO	O PORRIÑO	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ XVI Foro de educación en igualdade: "A escola que constrúe emocións"

A XVI edición do Foro de educación en igualdade, organizada pola Secretaría Xeral da Igualdade, e que tivo lugar en Santiago de Compostela os días 8 e 9 de maio de 2015, contou coa colaboración do Seminario Permanente de Emocionalidade, Xénero e Desenvolvemento Humano do Instituto de Ciencias da Educación da USC.

O obxectivo deste foro foi resaltar a importancia da educación emocional como eixe vertebrador da convivencia, de aí que nos últimos anos se estea a facer un esforzo por superar a concepción da escola como mero trasmisor de coñecemento, en favor da ampliación dos procesos educativos que inclúa a educación nos valores e actitudes que

necesita unha convivencia pacífica, e que axuden a previr a violencia nas súas distintas manifestacións.

Por último, a secretaria xeral da Igualdade destacou que desde o departamento que dirixe considéranse fundamentais tres temas transversais do sistema educativo: a perspectiva de xénero, para visibilizar as formas de reprodución de roles e estereotipos de xénero; a educación emocional, xa que as emocións acompañan sempre a cada persoa; e a violencia, un problema social que impide un desenvolvemento integral das persoas e da sociedade.

❑ **Formación para persoal no ámbito da Administración pública:**

Ao longo de 2015, a **Escola Galega de Administración Pública** desenvolveu diversas actividades formativas en materias relacionadas coa igualdade e a prevención da violencia de xénero.

En resumo, a formación efectiva realizada pola EGAP en materia de xénero foi a seguinte:

TIPO DE ACTIVIDADE	HORAS IMPARTIDAS	PERSOAS FORMADAS	MODALIDADE
Específica en xénero para funcionarios da Administración da Comunidade Autónoma e persoal das universidades galegas	269	246	PRES / TELEF
	135	204	AUTOFORMACIÓN
Específica en xénero para funcionarios da Administración de xustiza	30	84	TELEFORMACIÓN
Non específica que inclúe contidos en materia de xénero	1.290	654	PRES / TELEF
Organizadas ao abeiro de convenios de colaboración	600	473	TELEFORMACIÓN
TOTAL	2.324	1.661	

Fonte: Escola Galega de Administración Pública. Xunta de Galicia

As actividades preséntanse atendendo tanto ás persoas destinatarias da formación coma á especificidade ou non dos contidos.

- *Actividades específicas en materia de Xénero para persoal da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia*

Esta formación, organizada pola Escola Galega de Administración Pública (EGAP), en colaboración coa **Secretaría Xeral de Igualdade** dirixese ao persoal da Administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia.

A súa finalidade é a de achegar os conceptos básicos en materia de igualdade de oportunidades e as ferramentas necesarias para a integración da perspectiva de xénero no traballo cotián do persoal ao servizo da Xunta de Galicia.

No ano 2015 a oferta de cursos da EGAP, nesta temática específica, nas modalidades presencial, teleformación e autoformación, foi a seguinte :

TÍTULO	EDICIÓNS	HORAS	PRAZAS	MOD.
Elaboración de normativa con perspectiva de xénero	1	21	25	PRE
Violencia de xénero	1	21	25	PRE
Formación básica en materia de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes	1	21	25	PRE
Igualdade de xénero: perspectiva xurídica	1	21	25	PRE
Xénero e políticas públicas. Os orzamentos con perspectiva de xénero	1	30	25	PRE
A trata de seres humanos con fins de explotación sexual: a nova escravitude do século XXI	2	42	50	PRE
Abordaxe integral da violencia de xénero	2	40	60	PRE
Administración pública e loita contra a discriminación: fundamentos europeos e praxe administrativa	1	24	25	PRE
Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública	3	90	150	TELEF
Xénero e igualdade nas administracións públicas. A súa evolución normativa (Para persoal da Administración institucional)	1	25	100	AUTOF
Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública (Para persoal da Administración institucional)	1	30	100	AUTOF

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Xénero e igualdade nas administracións públicas. A súa evolución normativa (Para persoal das universidades)	1	25	100	AUTOF
Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública (Para persoal das universidades)	2	60	100	AUTOF
Xénero e igualdade nas administracións públicas. A súa evolución normativa (Para persoal das universidades)	1	25	50	AUTOF
TOTAL	19	475	860	

Fonte: Escola Galega de Administración. Xunta de Galicia

- Actividades específicas en materia de xénero para o persoal ao servizo da Administración de xustiza de Galicia.

Esta formación, desenvolvida en colaboración coa Dirección Xeral de Xustiza, tiña como obxectivo xeral dar a coñecer os principais instrumentos institucionais e legislativos adoptados no marco autonómico e nacional como resposta á violencia familiar. Este obxectivo xeral concrétese nos seguintes obxectivos específicos:

- a) Estudar os tipos penais mais característicos da violencia de xénero
- b) Distinguir en que asuntos é competente un Xulgado de Violencia sobre a Muller
- c) Coñecer cales son os procedementos ante dito xulgado e como se tramitan
- d) Saber qué medidas xudiciais de protección e seguridade poden ser adoptadas a favor das vítimas

A oferta de cursos da EGAP (sempre na modalidade de teleformación) foi a seguinte:

TÍTULO	EDICIÓNS	HORAS	PRAZAS
Módulo II. Violencia de xénero e familiar. Tramitación	3	90	150

Fonte: Escola Galega de Administración Pública. Xunta de Galicia

- *Actividades non específicas en materia de xénero que inclúen contidos sobre xénero dirixidas ao persoal da Administración autonómica, das entidades locais e da Administración de xustiza.*

Ademais da formación especificamente centrada en materia de igualdade, a EGAP incorpora este tipo de contidos nos programas doutras actividades formativas, por exemplo:

✓ *Cursos de perfeccionamento de xefaturas de sección e negociado:* (dirixidos tanto para o persoal da Administración da Comunidade Autónoma como para o persoal de administración e servizos (PAS) das tres universidades de Galicia) inclúen un módulo formativo (15 horas) sobre xénero e igualdade nas administración públicas.

✓ *Curso “Manual de estilo do DOG e outras publicacións institucionais”:* impártense contidos sobre linguaxe non sexista co fin de coñecer alternativas para evitar os estereotipos de xénero na linguaxe e tamén para o emprego dunha linguaxe igualitaria.

✓ *Curso “Xulgados de garda e xulgados de instrución. Xestión do servizo de garda”:* (dirixido ao persoal de xustiza) pretende proporcionar coñecementos específicos de xestión procesual, atendendo aos procedementos especiais relativos a menores estranxeiros e vítimas de violencia doméstica.

✓ *Curso “Mellorando a convivencia nos centros de ensinanza: atención e coidado do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo”:* abórdase como afrontar a violencia de xénero e o acoso nos centros escolares.

A oferta de cursos da EGAP, nas modalidades presencial e teleformación, foi a seguinte:

TÍTULO	EDICIÓNS	HORAS	PRAZAS	MOD.
Perfeccionamento de xefatura de negociado	5	400	250	TELEF
Perfeccionamento de xefatura de sección	4	480	200	TELEF
Manual de estilo do DOG e outras publicacións institucionais	1	20	50	TELEF
Mellorando a convivencia nos centros de ensinanza: atención e coidado do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo	1	20	25	PRE
Xulgados de garda e xulgados de instrución. Xestión do servizo de garda (Para persoal da Administración de xustiza)	3	90	150	TELEF

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Perfeccionamento de xefatura de negociado (Para persoal das universidades)	2	160	100	TELEF
Perfeccionamento de xefatura de sección (Para persoal das universidades)	1	120	50	TELEF
TOTAL	17	1.290	825	

Fonte: Escola Galega de Administración Pública Xunta de Galicia

- *Actividades formativas organizadas en virtude dos convenios de colaboración asinados con outras entidades.*

En colaboración co Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral, a EGAP organiza diversos cursos sobre prevención de riscos laborais que inclúen contidos en materia de xénero.

A oferta de cursos da EGAP (sempre na modalidade de teleformación) foi a seguinte:

TÍTULO	EDICIÓNS	HORAS	PRAZAS
Prevención de riscos laborais. Nivel básico	9	540	450
Prevención de riscos laborais en actividades de tempo libre. Nivel básico	1	60	30
Total	10	600	480

Fonte: Escola Galega de Administración Pública Xunta de Galicia

Tamén a Consellería de Política Social, en colaboración coa EGAP impartiu o curso “Detección e intervención ante situación de maltrato de persoas maiores e/ou con discapacidade”.

O seu obxectivo foi afondar na definición de maltrato e dar a coñecer o procedemento para a denuncia e actuación ante as posibles situación detectadas recollido na Guía de actuación elaborada por esta consellería.

Estaba dirixido ao persoal ao servizo da Administración Pública da Comunidade Autónoma de Galicia que traballaba directamente con persoas maiores e/ou con discapacidade. Desenvolveuse no mes de xuño, tivo una duración de 20 horas e foi impartido por unha médico de atención primaria, unha psicóloga, unha fiscal, un policía e unha traballadora social.

Participaron nel 15 mulleres de diferentes profesións (técnico sociocultural, terapeuta ocupacional, traballo social, dirección de centros, psicoloxía, orientación laboral, auxiliar de

enfermería, cuidadores e fisioterapia) e que prestaban os seus servizos en residencias de persoas maiores, centro Sociocomunitario, equipo de valoración e orientación, centros de atención a persoas con discapacidade e persoal do Servizo Público der Emprego.

❑ **Formación de profesionais do ámbito sanitario**

A **Consellería de Sanidade**, a través do **Servizo Galego de Saúde**, continuando coa formación en violencia de xénero dos e das profesionais do ámbito sanitario de Galicia, realizou os seguintes cursos no ano 2015 :

- Curso básico para formación a distintos profesionais dentro do ámbito sanitario
- Curso avanzado, práctico, con casos reais, para alumnado que xa tivera feito algun curso anterior
- Curso de Formación de Saúde e Igualdade de homes e mulleres
- Curso de Atención da Saúde das Mulleres Inmigrantes, con módulos de prevención e tratamento da Violencia de Xénero neses colectivos.

Curso	Data	Alumnas	Alumnos	Total alumnado
Curso básico. Nocions básicas sobre violencia de xénero e como actuar desde o sistema sanitario	13 - 28 abril	50	47	3
Curso Avanzado. A violencia cara as mulleres: Cómo detectala e pautas de actuación desde des o Servizo Galego de Saúde. Casos prácticos	8 outubro - 5 novembro	50	48	2
Saúde e Igualdade de oportunidades	25 nov. ao 3 de dec	13	12	1
A saúde das Mulleres Inmigrantes	9 - 16 de decembro	15	10	5

Fonte: Consellería de Sanidade. Servizo Galego de Saúde

❑ **Formación de profesionais dos Centros de Información ás Mulleres de Galicia**

A **Secretaría Xeral da Igualdade** organizou e desenvolveu o ano 2015, dous cursos dirixidos ao persoal dos CIM.

Os cursos encádranse dentro do **Plan de formación en violencia de xénero para profesionais dos Centros de Información ás Mulleres de Galicia**, co obxecto de seguir achegando coñecementos para a mellora na atención e intervención por parte das/dos profesionais que desenvolven o seu traballo en Galicia, no ámbito directo da atención a

mulleres vítimas da violencia de xénero e a nenos e nenas, tamén vítimas directas desta violencia. Os cursos e obradoiros levados a cabo no ano 2015 foron os seguintes:

- ***“Ferramentas comunicativas que se aplican na transformación de conflitos”.***

O obxectivo deste curso formativo foi o de traballar na reconstrución das relacións, familiares e sociais das mulleres exposta a situacións de violencia de xénero, sobre todo das relacións entre nais e fillos e fillas. É necesario que o dano ou a ruptura nalgúns casos, das relacións coas súas familias e amizades, sexan concibidos como parte do problema da muller sometida á violencia de xénero, e recoñecida como una problemática particular, con necesidades propias, que requiren intervención especializada, sendo recomendable o manexo por parte das e dos profesionais que toman contacto co conflito, dun procedemento a seguir e técnicas avanzadas, manexando situacións difíciles que con frecuencia se presentan.

Trátase por tanto, dun curso que pretende dar resposta ao impacto desa violencia nas familias e amizades próximas ás mulleres, sendo un dos obxectivos fundamentais o de dotar á totalidade do alumnado de ferramentas que lles permitan facilitar a re-conexión e reestruturación dos lazos afectados pola situación de violencia, excluindo en todo caso ao agresor.

Os obxectivos específicos do curso eran:

- Formar persoas capaces de intervir no ámbito dos conflitos familiares e do entorno afectivo, especialmente en atención a mulleres sometidas a violencia de xénero.
- Saber conducir procesos e aprender metodoloxías.
- Desenvolver a habilidade de identificar sentimentos e emocións vinculadas a situacións de conflito, así como de actuar como parte neutral e imparcial.
- Coñecer o funcionamento das ferramentas propias da mediación suficientes para actuar ante un cadro conflictivo en casos particulares.
- Potenciar a capacidade comunicativa e relacional.
- Aprender a dotar de ferramentas comunicativas que favorezan as súas relacións no marco da súa convivencia socio-familiar.
- Axudar a cada participante a realizar unha autoavaliación do seu estilo persoal e a explorar cales das súas técnicas son efectivas e porque.

O curso desenvolveuse no mes de outubro de 2015, nas instalacións do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero, e nel participaron 20 profesionais.

- **“O uso da técnica da Caixa de Area”.**

A Caixa de area é unha técnica psicoterapéutica non verbal e non intrusiva para o tratamento do trauma. O método consiste na creación dunha escena con figuras en miniatura nunha caixa de area, baixo a presenza da/o profesional. É unha técnica indicada para apoiar na reparación tras o trauma causado pola violencia.

Realizáronse dúas edicións do obradoiro a primeira os días 30 de novembro e 1 de decembro, e a segunda os días 2 e 3 de decembro, cunha duración de 16 horas de carácter presencial.

A metodoloxía deste obradoiro foi teórico-práctica: exposición teórica seguida de análise de casos prácticos e exercicios de entrenamiento da técnica.

Obxectivos específicos:

- Coñecer a Técnica da Caixa de Area desde a perspectiva do trauma e a reparación
- Entrenar os pasos a seguir durante unha sesión coa técnica da caixa de area
- Descubrir os seus beneficios nos procesos psicoterapéuticos e/ou de acompañamento psicosocial

O obradoiro desenvolveuse no mes de novembro de 2015, nas instalacións do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero e en total participaron en ambas edicións 40 profesionais.

❑ **Formación de profesionais dos Puntos de Encontro Familiar e dos Gabinetes de Orientación Familiar**

Un total de 23 profesionais que desenvolven o seu traballo en relación directa con menores e familias nos Gabinetes de Orientación Familiar (GOF) e nos Puntos de Encontro Familiar (PEF) da Xunta de Galicia participaron os días 2 e 9 de xuño de 2015 nunha xornada formativa-informativa na área de violencia de xénero, organizada pola Secretaría xeral da Igualdade e a Consellería de Política Social

O obxectivo foi que este persoal coñecera in situ un recurso que o Goberno autonómico puxo en marcha hai un ano para traballar de xeito integral coas mulleres que viviron situacións de violencia e coas súas fillas e fillos: O Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren Violencia de Xénero (CRI), así como incidir na imposibilidade de mediación en casos de violencia de xénero.

A xornada tamén serviu para facilitar a coordinación entre os distintos organismos de apoio ás mulleres. Nese sentido, segue a estela doutros encontros que se teñen celebrado nas instalacións do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero, como por exemplo, o que tivo lugar o pasado ano 2014 con representantes de todos os centros que conforman a Rede Galega de Acollemento ou co persoal dos Centros de Información á Muller de Galicia.

❑ **Formación do persoal das Oficinas xudiciais de Atención ao Cidadán e ás Vítimas**

Con motivo da entrada en vigor, en outubro de 2015, da Lei 4/2015 do 27 de abril, do Estatuto da vítima do delito, tiveron lugar nas instalacións do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero de Santiago, dúas xornadas formativas organizadas pola Secretaría xeral da Igualdade e pola Dirección xeral de Xustiza, nas que participaron 15 profesionais das Oficinas xudiciais de atención ao cidadán e ás vítimas.

Na xornadas afondouse no concepto e na manifestacións que amosa a violencia de xénero e as consecuencias sobre as súas vítimas e o impacto psicolóxico que a violencia ten sobre as mulleres. Se achegou información detallada ao persoal que desenvolve o seu traballo nas Oficinas de Atención á Cidadanía presentes nos xulgados das sete grandes cidades de Galicia, información relativa as medidas de carácter administrativo existentes no ámbito da violencia de xénero así como dos recursos a disposición das vítimas, aos efectos dunha mellor

coordinación que redunde nunha atención o máis integral posible e de calidade, as mulleres que chegan aos xulgados por causa de violencia de xénero.

❑ **Formación para Profesionais da psicoloxía**

O convenio de colaboración asinado entre a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia para para a atención psicolóxica a mulleres que sofren violencia de xénero, e complementariamente para as súas fillas e fillos menores e outras persoas do seu entorno familiar que vivan ou padezan situacións de violencia de xénero, e tamén para a atención psicolóxica a homes con problemas de control de violencia no ámbito familiar, recolle no seu clausulado que as psicólogas e psicólogos de ambos programas, deberán de cursar as actividades de formación continua que a este respecto se establezan, elaborándose para este fin e de xeito conxunto, programas formativos mínimos.

Tamén se establece que, de estimarse oportuno, se incorporarán a esta formación as e os profesionais dos centros, oficinas e puntos de información ás mulleres que se determine, así como outros/as profesionais que estean colaborando coa Secretaría Xeral da Igualdade no tratamento da violencia contra as mulleres.

No ano 2015 leváronse a cabo tres obradoiros formativos dirixidos ás e aos profesionais destes programas, dos Centros de información ás mulleres e do Centro de recuperación integral para Mulleres que sofren Violencia de Xénero:

- ***Xornada de formación continua dos programas de Atención psicolóxica a mulleres que sofren violencia de xénero, e de Atención psicolóxica a homes con problemas de control de violencia no ámbito familiar “Abramos o Círculo”.***

O 14 de marzo de 2015 celebrouse unha xornada formativa en Santiago de Compostela, dirixida á formación continua dos/das profesionais dos programas de Atención psicolóxica a mulleres que sofren violencia de xénero, e de Atención psicolóxica a homes con problemas de control de violencia no ámbito familiar “Abramos o Círculo”. A sesión da mañá tamén estivo aberta á participación das/dos profesionais dos Centros de información ás mulleres. Nesta xornada participaron 55 profesionais.

Contidos:

- Novo recurso para a atención a vítimas: “O Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero” (CRI)
- Marco Normativo e Lexislativo vixente en Materia de Violencia de Xénero: Contexto e Aplicación.
- Exposición dun caso do Programa de Atención Psicolóxica a Mulleres que Sofren Violencia de Xénero
- Exposición dun caso do Programa de Atención Psicolóxica a Homes con problemas de Control de Violencia no Ámbito Familiar “Abramos o Círculo”.

- ***Xornada: “O papel dos programas de atención psicolóxica en violencia de xénero ante a administración de xustiza”***

Este obradoiro, no que participaron 55 profesionais, desenvolveuse en Santiago de Compostela o 13 de xuño de 2015 e as persoas profesionais destinatarias eran tanto as/os psicólogas/os dos programas de Atención psicolóxica a mulleres que sofren violencia de xénero, e de Atención psicolóxica a homes con problemas de control de violencia no ámbito familiar “Abramos o Círculo”, como as profesionais dos Centros de información ás mulleres.

- ***Obradoiro de formación: “Traballo con emocións en psicoterapia vinculada a contextos de violencia de xénero”***

Asistiron 94 profesionais e o seu obxectivo era proporcionarlle ás/aos profesionais ferramentas teórico-prácticas para poder entender e traballar os diferentes tipos de emocións e a súa relación coa conduta violenta.

Tivo lugar en Santiago de Compostela os días 16 e 17 de outubro de 2015 e o seu desenvolvemento foi teórico-práctico, cun enfoque metodolóxico baseado na construción activa da aprendizaxe, na que os contidos de cada unidade temática se van construíndo dende unha explicación teórica apoiada en casos prácticos, estimulando así a reflexión e a participación a través do intercambio de experiencias.

Os contidos do obradoiro foron os seguintes:

1. As emocións no marco do conxunto do proceso terapéutico.
2. Traballo con emocións primarias: Tristura, Rabia, Ira.
3. Pautas de exploración e abordaxe. Sistemática do traballo con emocións primarias.

4. Introducción ao traballo con emocións secundarias: Culpa e vergoña.

❑ **Formación para Forzas e Corpos de seguridade Pública e Emerxencias: Xornadas "Violencia de Xénero e Seguridade Pública"**

A través da Resolución 30 de abril de 2015, a Academia Galega de Seguridade Pública, convocou as xornadas Violencia de xénero e seguridade pública: avances e retos nunha loita polos dereitos das vítimas.

Estas xornadas encádranse dentro do programa anual de actividades para o ano 2015 da **Academia Galega de Seguridade Pública (Agasp)**, en colaboración coa **Secretaría Xeral de Igualdade** da Xunta de Galicia.

As xornadas , que tiveron lugar na AGASP os días 3, 4 e 5 de xuño de 2015, estaban dirixidas ao persoal das forzas e corpos de seguridade pública e emerxencias que traballan en Galicia, así como todos aqueles profesionais vinculados coa materia obxecto de debate e demais interesados en xeral, e nelas participaron máis de 200 profesionais.

Contido:

1. A Lei orgánica integral contra a violencia de xénero.
2. Violencia de xénero: unha aproximación multidisciplinar.
3. A tutela procesual e penal da vítima de violencia de xénero.
4. Ampliando o concepto de violencia de xénero: violencia sexual, acoso físico (stalking), sexting, trata de seres humanos.
5. Valoración do risco e actuación das forzas e corpos de seguridade ante a violencia de xénero.
6. Violencia de xénero en suxeitos especialmente vulnerables: prostitución, discapacidade intelectual, inmigración.
7. Variables psicosociais e estratexias de intervención en violencia de xénero.

8. Violencia de xénero e xustiza restaurativa.
9. Operadores xurídicos ante a violencia de xénero.
10. Intervención con homes violentos coas súas parellas.

❑ **Curso "Igualdade e tratamento mediático da violencia de xénero"**

A Secretaría Xeral de Medios e a Secretaría Xeral da Igualdade organizaron o curso "Igualdade e tratamento mediático da violencia de xénero", que tivo lugar, na sede da Escola Galega de Administración Pública, os días 22 e 23 de abril de 2015, e no que participaron 116 persoas.

Este curso encádrase no marco do VI Plan Galego para a Igualdade entre Mulleres e Homes, 2013-2015.

O papel dos medios de comunicación é clave na loita contra a violencia de xénero, coma ferramenta que serve de plataforma para denunciar as agresións, á vez que son tribuna dende a que se pode concienciar á sociedade de que esta violencia contra as mulleres é un delito, polo que constitúen un pilar fundamental para acadar o logro da Igualdade entre mulleres e homes

Dirixido a todos os profesionais da comunicación e da publicidade, neste curso, abordáronse aspectos como:

- tratamento da Igualdade e a violencia de xénero nos medios de comunicación
- outros modelos de masculinidade
- sexismo na publicidade
- conciliación e corresponsabilidade
- Actuacións das forzas e corpos de seguridade e asistencia ás vítimas: perspectiva policial
- a trata de seres humanos con fins de explotación sexual. Outra forma de violencia contra as mulleres
- a violencia de xénero en colectivos especialmente vulnerables
- tratamento da violencia de xénero no cine.

❑ **Xornadas “O Estatuto da Vítima do Delito: novos retos na atención ás vítimas”**

O día 28 de outubro 2015, na Escola Galega de Administracións Públicas, tivo lugar a Xornada "O estatuto da vítima do delito: novos retos na atención ás vítimas", organizadas pola Secretaría Xeral da Igualdade e a Dirección Xeral de Xustiza, da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, AAPP e Xustiza, e pola Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica da Consellería de Política Social, e na que participaron 110 persoas.

Coa entrada en vigor da Lei do Estatuto da Vítima as vítimas de violencia de xénero ven ampliada a súa asistencia e protección con este catálogo xeral de dereitos, procesuais e extraprocesuais, da vítima. Ademais, esta Lei remite ao disposto na lexislación especial respecto a vítimas con especiais necesidades ou con especial vulnerabilidade, como as vítimas de violencia de xénero en virtude da Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de Medidas de Protección Integral contra a Violencia de Xénero.

O cónxuxe da vítima directa do delito ou a persoa que tivese estado unida a ela por unha relación análoga de afectividade, non terá a consideración de vítima indirecta do delito cando se trate do responsable dos feitos, e garante ás vítimas de violencia de xénero a notificación de determinadas resolucións sen necesidade de que o soliciten, de maneira que estean informadas da situación penitenciaria do inculpado ou condenado, salvo naqueles casos nos que manifesten o seu desexo de non recibir as devanditas notificacións.

Visibiliza como vítimas aos menores que se encontran nun ámbito de violencia de xénero, para garantirlles o acceso aos servizos de asistencia e apoio, así como a adopción de medidas de protección, co obxectivo de facilitar a súa recuperación integral. Neste sentido, reconece os fillos e fillas menores e os menores suxeitos a tutela, garda e custodia das mulleres vítimas de violencia de xénero o dereito ás medidas de asistencia e protección.

As vítimas de violencia de xénero poden participar na execución, a través da interposición de recurso contra determinadas resolucións xudiciais, aínda que non fosen parte na causa, e as necesidades de protección das vítimas de violencia de xénero e de trata de seres humanos serán tidas en conta na avaliación individual das vítimas para determinar as súas necesidades especiais de protección.

O Estatuto da Vítima do Delito prevé a realización dunha valoración individual das vítimas para determinar qué medidas de protección deben ser adoptadas, o que se traduce no acceso a medidas de protección específicas destinadas a evitar a súa vitimización secundaria durante as fases de instrución e de axuízamento.

Esta Lei reforza a protección dos fillos e fillas das mulleres vítimas de violencia de xénero no marco da orde de protección, ao prever que o Xuíz/a deberá pronunciarse en todo caso, mesmo de oficio, sobre a pertinencia da adopción das medidas civís (réxime de garda e custodia, visitas, comunicación e estanza, etc.).

O Estatuto da Vítima supón un reforzo dos dereitos e garantías das vítimas, ao constituír un catálogo xeral dos dereitos non só no ámbito do proceso xudicial, senón tamén no ámbito extraprocesual, e sobre todo social (a través dun trato individualizado a todas as vítimas, que serán avaliadas para atender as circunstancias do seu caso), coa principal novidade de que estes dereitos son de aplicación a todas as vítimas tanto se están personadas nunha causa penal, como se non o están, dando así unha resposta o máis ampla posible -non só xurídica, senón tamén social-, a todos os problemas que se lles poidan formular.

No caso dos menores vítimas, cómpre establecer medidas moi concretas polo que dende a Dirección Xeral de Xustiza, en colaboración coa Amtega, estase traballando para a dotación aos órganos xudiciais de equipos de gravación e de videoconferencia, que permitan que as declaracións sexan gravadas para despois ser reproducidas durante o xuízo, sen que os/as menores teña que acudir á sede xudicial e pasar novamente por este trámite. Así, o Plan Senda 2020 contempla especificamente actuacións de modernización e evolución das tecnoloxías para garantir os dereitos do Estatuto da vítima do delito, nomeadamente as relativas á gravación das declaracións das vítimas suprimindo as asistencias prescindibles aos xuízos, e configurando a videoconferencia como un servizo básico para adecuarse así ao novo contexto normativo que establece a Lei 4/2015 do 27 de abril, do Estatuto da vítima do delito.

Capítulo III: Medidas no ámbito educativo

Artigo 16. Actitudes.

Artigo 17. Escolarización inmediata en caso de violencia de xénero.

Artigo 18. Edición e adaptación de materiais.

Artigo 19. Revisión e adaptación do currículo educativo.

Artigo 20. Plans de acción tutorial.

Artigo 21. Proxectos educativos e curriculares de centro.

Artigo 22. Consellos escolares e Consello Escolar de Galicia.

Artigo 23. Inspección educativa.

Para a prevención da violencia de xénero, a educación e a formación en igualdade da comunidade educativa é unha cuestión fundamental. A desaparición dos prexuízos e estereotipos de xénero desde a escola é absolutamente imprescindible para lograr xeracións futuras corresponsables, igualitarias e tamén máis felices. É por iso que se presta unha especial atención a todas as actuacións desenvolvidas no eido educativo, ao marxe da formación dos e das profesionais, xa mencionadas. En particular, desde este capítulo se presta atención ás estruturas escolares e como a igualdade entre nenos e nenas e a prevención da violencia de xénero impregnan o ámbito escolar.

Artigo 16: Actitudes

O 4 de setembro de 2015 o Consello para a Convivencia Escolar de Galicia aprobou a Estratexia galega de convivencia escolar 2015-2020 "educonvives.gal".

A Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria elaborou un cuestionario de recollida de datos dos distintos sectores da comunidade educativa (dirección, alumnado, profesorado, familias e persoal non docente) co fin de facilitar a elaboración do plan de convivencia de cada un dos centros e de establecer o clima escolar de Galicia, guiando as accións de mellora deste. Xunto con eses cuestionarios trasladáronse os seguintes documentos informativos:

- Preguntas frecuentes cuestionario de convivencia
- Guía do usuario do cuestionario de convivencia
- Manual de uso da aplicación convivenciastion
- Cuestionario pictográfico

Artigo 17: Escolarización inmediata en caso de violencia de xénero

No 2011 promulgouse o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. E no seu artigo 28, dentro do capítulo dedicado á “promoción da escolarización e da Formación”, recóllese a atención ao alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar, da seguinte forma:

1. A consellería con competencias en materia de educación asegurará, dentro do seu ámbito competencial e de acordo co establecido no artigo 17 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, a escolarización

inmediata do alumnado que se vexa afectado por cambios de centro derivados de situacións de violencia de xénero. Así mesmo, os centros educativos prestarán atención especial á inclusión e normalización do dito alumnado.

2. Nos casos en que sexa necesario un cambio de centro por motivos de violencia ou acoso escolar, garantirase a escolarización inmediata do alumnado afectado.

No ano 2012 aprobouse o Decreto 254/2012, do 13 de decembro, polo que se regula a admisión de alumnado en centros docentes sostidos con fondos públicos que imparten as ensinanzas do segundo ciclo de educación infantil, de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato reguladas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación (DOG do 26 de decembro de 2012).

O capítulo II, Sección 3ª do citado Decreto dedica o seu articulado ao Procedemento extraordinario de admisión, establecendo no artigo 13 que “A administración educativa asegurará a escolarización inmediata do alumnado que se vexa afectado por cambios de centro derivados de actos de violencia de xénero ou acoso escolar, e adoptará as medidas necesarias para que os centros educativos lles presten especial atención”.

No ano 2013, en desenvolvemento do dito decreto, a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria aprobou a Orde do 12 de marzo de 2013 pola que se desenvolve o procedemento para a admisión do alumnado en centros docentes sustentados con fondos públicos que impartan ensinanzas do segundo ciclo de educación infantil, de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato reguladas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio de educación.

No seu artigo 46 regula a escolarización de alumnado derivada da situación de violencia de xénero, establecendo que “unha vez iniciado o curso escolar, cando a alumna ou a nai ou titora do alumnado, por razón de violencia de xénero, se vexan obrigadas a abandonar a localidade de residencia onde radica o posto escolar, poderán solicitar o cambio de centro por este motivo, de acordo co previsto no artigo 13 do Decreto 254/2012, do 13 de decembro”.

A Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria escolarizou de xeito inmediato as nenas e nenos afectados por cambio de centro derivados de situacións de violencia de xénero, facilitando unha atención especial a este alumnado no centro educativo.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

O número de casos (mulleres vítimas de violencia de xénero que solicitaron a escolarización de fillos/as por violencia de xénero) por provincia é o seguinte:

Curso	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
2014-2015	14	1	2	18	30
2015-2016 (1º trimestre)	11	1	4	5	21

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

O número de alumnas/os afectadas/os, por provincia foi o seguinte:

Curso	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Total	
	Nenos	Nenas	Nenos	Nenas	Nenos	Nenas	Nenos	Nenas	Nenos	Nenas
2014-2015	10	12	0	1	0	2	5	16	15	31
2015-2016 (1º trimestre)	9	10	0	1	6	1	2	6	17	18

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

Os datos correspondentes ao ano natural 2015 son os seguintes:

A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra		
Nº casos	Alumnos/as afectados/as		Nº casos	Alumnos/as afectados/as		Nº casos			Nº casos	Alumnos/as afectados/as	
	Nenos	Nenas		Nenos	Nenas		Nenos	Nenas		Nenos	Nenas
21	18	19	1	0	1	5	6	2	8	2	9

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

Artigo 18: Edición e adaptación de materiais

A Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, no ámbito do ensino regulado, supervisou os libros de texto de 5º, de Edixgal, editorail Netex Learnign.

Artigo 19: Revisión e adaptación do currículo educativo.

O Decreto 86/2015, do 25 de xuño, e establece o currículo de Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia; Foi publicado no DOG nº 120, de 6 de xuño de 2015, e recolle un claro compromiso coa igualdade efectiva entre

mulleres e homes, especialmente nos obxectivos establecidos para educación secundaria obrigatoria e para o bacharelato e no tratamento dos elementos transversais a todas as materias. Así o Decreto recolle que “A consellería con competencias en materia de educación fomentará o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.”

Igualmente, o artigo 10 do Decreto 86/2015, relativo aos obxectivos da educación secundaria obrigatoria recolle especificamente como tales obxectivos:

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. **Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.**

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, **así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.**

Do mesmo xeito, o Título II do Decreto que regula o Bachelato, recolle no seu artigo 26, que o bacharelato debe contribuír a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan....:

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, **analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller,** e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

Artigo 20: Plans de acción tutorial

Todos os centros educativos contan cun **Plan de Acción Tutorial (PAT)**, elaborado polo Departamento de Orientación, seguindo as directrices da Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP), e ofrecendo apoio e soporte técnico ás actividades de tutoría que o profesorado realiza no centro.

O PAT é o marco no que se especifican os criterios e procedementos para a organización e funcionamento da acción de tutoría nos centros, e inclúe tarefas tutoriais e orientadoras,

como un conxunto de actividades educativas insertas no currículo e que teñen unha dimensión técnica e unha dimensión humana. Trátase dun proceso que forma parte da concreción curricular do centro.

Entre as áreas ou bloques de contidos a traballar en xeral no PAT e referidas ao alumnado destácase: ser persoa, convivir e pensar (valores, decidir, convivir...), diversificar e adaptar (aprendizaxes específicas e medidas de atención á diversidade), orientar (autocoñecemento, toma de decisións..) e temas transversais adecuados a cada etapa; **entre estes destácase a educación para a igualdade de oportunidades**, poñendo especial esforzo en favorecer o interese e motivación cara ao estudo e adquisición de hábitos de estudo e de técnicas e estratexias de traballo intelectual dende as diferentes áreas.

Os aspectos relativos á orientación académico-profesional, aínda que se desenvolvan a través da acción tutorial, están incluídos nun plan propio, e sempre tendo en conta a igualdade de oportunidades do alumnado á hora de continuar estudos ou adquirir a formación axeitada para a súa incorporación ao mundo laboral, con independencia do sexo do alumnado.

Polo tanto, os aspectos referidos á eliminación de estereotipos sexistas non son tratados en apartados específicos, senón que deben traballarse a través de todas as áreas e nos diferentes plans ou programas que se establezan en cada centro ao respecto, destacando o Plan de Acción Tutorial.

Artigo 21: Proxectos educativos e curriculares de centro

No curso 2015-2016 mantéñense dous programas educativos en colaboración coa Secretaría Xeral de Igualdade no marco do Plan Proxecta (véxase páxina 67) da da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, para o fomento da innovación educativa nos centros mediante o desenvolvemento de proxectos interdisciplinarios integrados na programación do profesorado participante.

Todos os centros educativos deben contar cun Proxecto Educativo, aprobado pola dirección do propio centro (artigo 32 da Lei orgánica de educación, na redacción dada pola LOMCE).

A elaboración do Proxecto Educativo é competencia de cada un dos centros docentes.

Artigo 22: Consellos escolares e Consello Escolar de Galicia

O Decreto 8/2016, do 21 de xaneiro, polo que se dispón o cesamento e o nomeamento de membros do Consello Escolar de Galicia, publicado no Diario Oficial de Galicia nº 22, do 3 de

febreiro de 2016 establece a incorporación ao Consello dunha persoa en representación da Secretaría Xeral de Igualdade.

Artigo 23: Inspección educativa

Os servizos de inspección educativa do departamento da Xunta de Galicia competente en materia de educación velan polo cumprimento e pola aplicación de todos os principios recollidos no capítulo III da Lei, destinados a fomentar a igualdade real entre mulleres e homes.

Corresponden ao ámbito da autonomía dos centros e ao control específico da Inspección educativa.

Titulo II: Protección e asistencia fronte á violencia de xénero

Capítulo I: Medidas no ámbito sanitario e psicolóxico.

Capítulo II: Medidas no ámbito xudicial.

Capítulo III: Outras medidas de apoio e protección.

Capítulo IV: Medidas no ámbito da formación e emprego.

Capítulo V: Medidas de carácter económico.

Neste apartado compréndense as medidas enfocadas a regular as actuacións tanto dos poderes públicos como do persoal profesional co fin de garantir unha asistencia sanitaria, xurídica, social e psicolóxica integral á mulleres vítimas de violencia de xénero. Medidas de protección tales como dispositivos de alarma (Atenpro), programas de reeducación, etc. Así mesmo, faise referencia ás distintas prestacións e axudas económicas para as mulleres en situación de violencia, como a prestación periódica establecida pola Xunta de Galicia, dirixida a posibilitar a súa autonomía e independencia económica.

Capítulo I: Medidas no ámbito sanitario e psicolóxico

Artigo 24. Dereito á atención sanitaria.

Artigo 25. Atención psicolóxica.

Artigo 26. Protocolo de actuación.

Artigo 27. Rexistro de casos.

Artigo 24: Dereito á atención sanitaria

Os plans de saúde da Xunta de Galicia, e nomeadamente o Plan de atención integral á saúde das mulleres, preverán na súa redacción inicial ou nas súas revisións periódicas medidas específicas para a prevención, detección, atención e intervención nos casos de violencia de xénero. Así mesmo, nos devanditos plans implementaranse disposicións específicas que contribúan a avaliar o impacto e os efectos da violencia de xénero sobre a saúde das mulleres.

Realízanse cursos para información e formación básica respecto a utilización da guía técnica do proceso de atención as mulleres en situación de violencia de xénero e instrucións para cubrir o parte de lesións no aplicativo informático lanus.

Dentro destes, envíase e explícase un fluxograma de toma de decisión para os distintos casos de sospeita de violencia cara a muller na consulta

Así mesmo, estableceranse en todas as medidas anteriores actuacións e protocolos sanitarios específicos para a detección, a intervención e o apoio de situacións de violencia contra as mulleres con discapacidade ou en situación de vulnerabilidade

- Guía de atención sanitaria ás mulleres con discapacidade.
- Formación na Atención Sanitaria das mulleres Inmigrantes
- Formación en igualdade de oportunidades entre homes e mulleres

Artigo 25: Atención psicolóxica

Recoñécese na lei o dereito á asistencia psicolóxica gratuíta para as e os menores e para outras persoas dependentes que vivan ou padezan situacións de violencia de xénero, que comprenderá medidas de apoio psicosocial específicas e adaptadas ás súas características e necesidades.

Toda a asistencia sanitaria do Servizo Galego de Saúde é gratuíta e no protocolo de actuación contéplase a derivación ao servizo de saúde mental para ser atendidas por persoal facultativo da psicoloxía ou psiquiatra cando se considere necesario.

- ❑ Programa de atención psicolóxica a mulleres que sufran violencia de xénero e para as e os menores, así como outras persoas dependentes que vivan ou padezan estas situacións de violencia de xénero.

Este programa está dirixido a aquelas mulleres que estean a sufrir ou teñan sufrido violencia de xénero, coa finalidade de ofertarlles recursos terapéuticos que lles axuden a afrontar a situación que sufriron e a reforzar a súa autoestima, ademais de ser un apoio na recuperación ou adquisición de habilidades que lles permitan lograr a autonomía e a integración na vida social e laboral, e complementariamente a menores e outras persoas dependentes delas que teñan pasado pola mesma situación.

O programa xestiónase a través dun **Convenio de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e o Colexio Oficial de Psicoloxía**, e conta cunha psicóloga coordinadora e unha rede de 117 profesionais que levan a cabo a súa intervención en toda a Comunidade Autónoma de Galicia. Así mesmo, préstase un servizo telefónico de asesoramento e derivación para a atención terapéutica personalizada.

Inclúese ademais no convenio, a cobertura da asistencia domiciliaria en caso de morte por violencia de xénero con carácter de urxencia e en días non laborables, de ser preciso, así como a colaboración co Centro Autonómico de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero, no apoio terapéutico e psicolóxico das súas usuarias, e a garantía de acceso ás persoas con discapacidade auditiva e/ou da fala.

O orzamento destinado no ano 2015 a este programa foi de 120.000 euros.

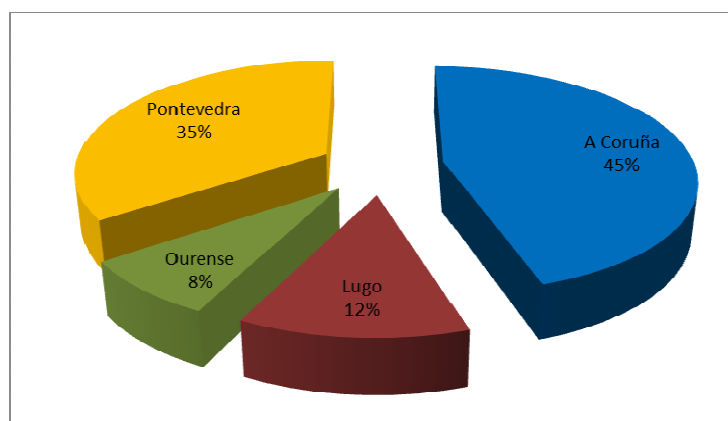
No ano 2015 beneficiáronse deste programa **548 persoas** e participaron na intervención **117 profesionais da psicoloxía**.

Persoas usuarias:

Total			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
247	67	44	190
Total: 548			

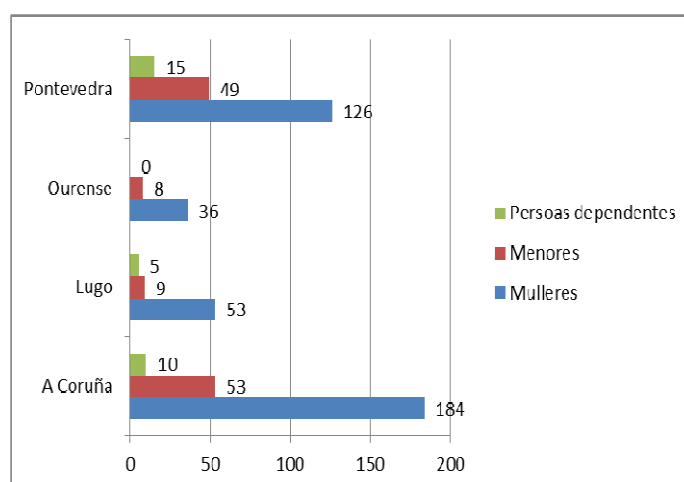
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Informe anual 2015 de violencia de xénero

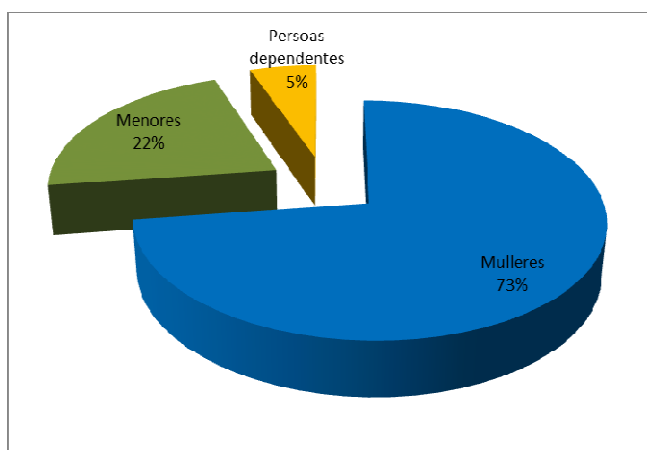

Provincia	Mulleres	Nenas menores	Nenos menores	P. deptes.	TOTAL
A Coruña	184	23	30	10	247
Lugo	53	3	6	5	67
Ourense	36	3	5	0	44
Pontevedra	126	31	18	15	190
Total	399	60	59	30	548

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

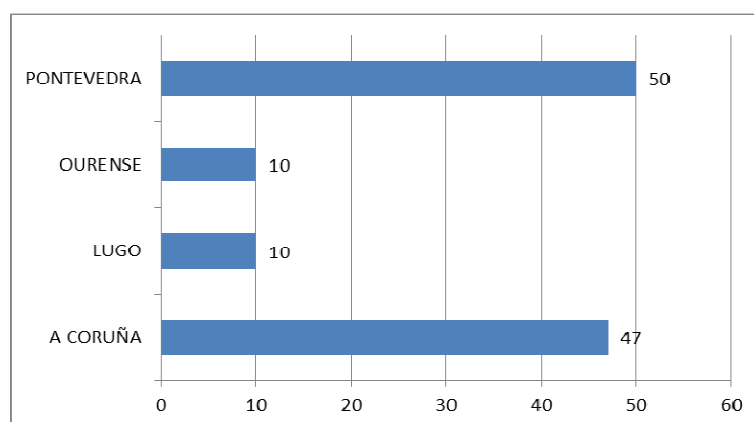
Informe anual 2015 de violencia de xénero

Rede de terapeutas:

Participación psicólogos/os do programa			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
47	10	10	50
Total: 117			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Programa de atención psicolóxica a vítimas de violencia de xénero

Tamén no ano 2015, reeditáronse e difundíronse, a través dos centros de información ás mulleres, centros de acollida, xulgados, centros de saúde, etc., 10.000 exemplares do díptico informativo sobre o Programa de atención psicolóxica a mulleres que sufran violencia de xénero, menores e outras persoas do seu entorno, coa finalidade de achegar información sobre o mesmo tanto aos/ás profesionais que traballan na atención a vítimas de violencia de xénero como á sociedade en xeral.

❑ Programa Abramos o Círculo

O programa Abramos o Círculo é un programa de atención psicolóxica especializada e de apoio dirixido a homes que adoptan actitudes inadecuadas nas relacións coa súa parella, coa súa familia, e que desexan adquirir novos modos de comportamentos exentos de agresividade.

O programa ofrece dúas áreas de intervención: información e atención, e intervención psicolóxica personalizada. Xestiónase a través dun **Convenio de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia**.

O programa conta cun/cunha psicólogo/a coordinador/a e cunha rede de profesionais que levan a cabo a intervención profesional e inclúe a garantía de acceso ás persoas con discapacidade auditiva e/ou da fala.

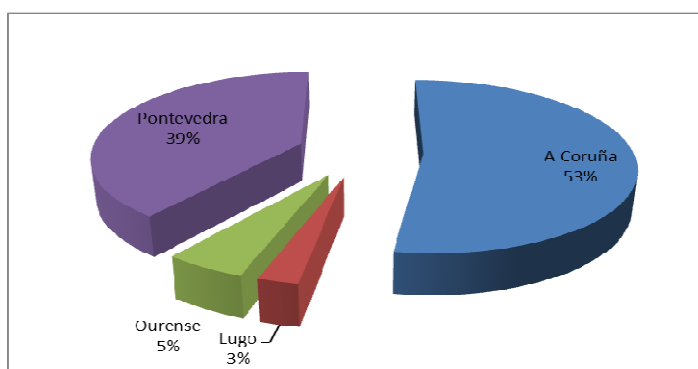
O orzamento destinado no ano 2015 a este programa foi de 34.600 euros.

No ano 2015 beneficiáronse deste programa un total de **93 homes** e participaron na intervención **76 profesionais da psicoloxía**.

Homes usuarios:

Beneficiarios			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
60	3	6	45
Total: 114			

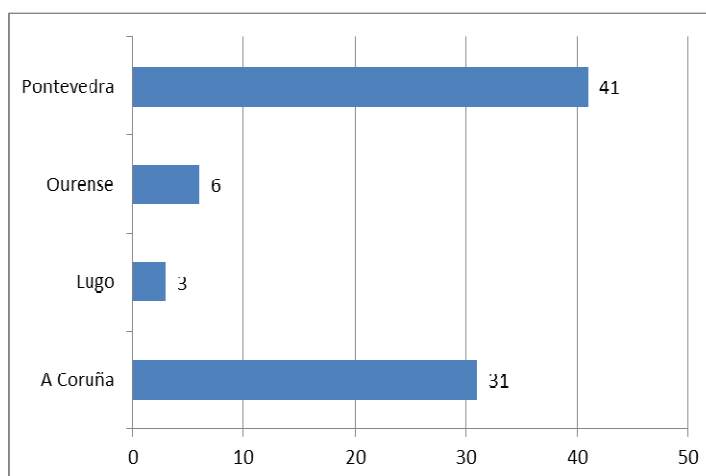
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Rede de terapeutas:

Participación psicólogos/os do programa			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
31	3	6	41
Total: 81			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Ademais, no ano 2015 elaborouse e difundíronse, a través dos centros de información ás mulleres, centros de acollida, xulgados, centros de saúde, etc., 10.000 exemplares do díptico informativo sobre o Programa Abramos o Círculo, coa finalidade de achegar información sobre o mesmo tanto aos/ás profesionais que traballan na atención a vítimas de violencia de xénero como á sociedade en xeral.

❑ Programa Desconexión

Este programa foi ofertado pola **Secretaría Xeral da Igualdade**, no último trimestre do ano 2015, ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP

O obxectivo deste programa é o de reforzar os vínculos materno-filiais e socio-afectivos e darlle peso ao ocio e tempo libre conxunto destas nais e as súas fillas e fillos menores a través dunha serie de actividades formativas e terapéuticas, sempre cun enfoque lúdico e participativo.

O programa tamén inclúe accións con menores no eido da terapia ocupacional a través das artes plásticas para traballar a igualdade e a prevención da violencia de xénero.

Concedeuse a actuación a 12 entidades locais:

PROVINCIA	CONCELLOS
A Coruña	Ames
	Boiro
	Cabana de Bergantiños
	Cambre
	Coirós
	Mancomunidad de municipios da comarca de Ordes
	Negreira
Lugo	O Páramo
	Ribadeo
	Vilalba
Ourense	Muiños
Pontevedra	Soutomaior

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ Programa de intervención con nenos e nenas vítimas de violencia de xénero

As situacións de violencia contra as mulleres afectan tamén as e os menores que se encontran no medio familiar, vítimas directas ou indirectas desa violencia, que necesitan de atención e medidas específicas que non teñen porque coincidir coas necesidades das nais; e ambas as dúas partes consideran prioritario potenciar unha intervención específica e especializada con menores expostos a situacións de violencia de xénero que tenten paliar, os efectos desa violencia.

Por isto a Secretaría Xeral da Igualdade considera de especial interese o desenvolvemento de programas específicos e especializados dirixidos a estes/as menores dado que se trata dun colectivo especialmente vulnerable.

No ano 2015 a Secretaría Xeral da Igualdade seguiu desenvolvendo este programa dirixido a atención especializada a menores expostos a violencia de xénero, en colaboración coa **Fundación Meniños** que conta cun **Centro de asesoramento e terapia familiar** dirixido a familias que precisan solucionar problemas relacionados cos seus fillos e fillas e resolver dúbidas sobre o proceso educativo. Este centro conta cunha experiencia de intervención con

familias e infancia, cunha traxectoria de máis de 15 anos e está integrado por psicólogos/as e terapeutas familiares especialistas en intervención familiar con infancia en dificultade social

O programa de intervención está formulado coa finalidade de actuar sobre as necesidades fundamentais dos nenos e nenas e adolescentes que sufriron de maneira directa ou indirecta a violencia de xénero promovendo a súa recuperación e benestar psicosocial.

Obxectivos xerais do Programa:

- Identificar o dano producido no neno ou na nena.
- Coñecer a historia de violencia.
- Informarse sobre a situación actual (Psicolóxica, educativa, social...).
- Establecer contexto de seguridade e alianza cos nenos e nenas e coas súas familias.
- Identificar os factores de risco e protección.
- Explorar as vivencias do neno/a.
- Decidir obxectivos de cambio e indicadores.
- Xerar cambios.
- Proporcionar estratexias de afrontamento.
- Restaurar vínculos.
- Consolidar cambios.

Temas específicos que se traballan coas familias:

Cos nenos e nenas:

- Problemas de comportamento.
- Dificultades de atención.
- Problemas de sono, ansiedade.
- Problemas coa alimentación.
- Baixa autoestima.

Coas nais:

- Promoción das súas habilidades parentais.
- Fortalecemento de vínculos saudables cos seus fillos e fillas.
- Ansiedade e depresión.

O programa de intervención consta de cinco fases:

- Admisión: Recepción e avaliación da información e apertura do expediente.
- Avaliación e deseño do plan de intervención. Inclúe entrevistas co/coa menor, coa persoa/organismo derivante e, de ser o caso, con outras persoas de referencia, e o deseño do plan de intervención.
- Intervención: Entrevistas co/coa menor, coas persoas de referencia (se hai posibilidades) en función das necesidades do/da menor, e aplicación de técnicas terapéuticas.
- Seguemento de actuacións: entrevistas co/coa menor e con persoas/organismos derivantes.
- Entrega: *elaboración de informe final e entrevista coa persoa derivante.*

O programa desenvolveuse en 2015 en Lugo, Ourense e Vigo, en colaboración cos centros de información ás mulleres e de acollida de ditas localidades e nel participaron 26 familias e un total de 40 menores.

Artigo 26: Protocolo de actuación.

☐ **Guía técnica de Atención á Muller en Situación de Violencia de Xénero**

Actuacións no ámbito sanitario propostas e consensuadas dentro do VI Plan galego para a Igualdade entre Homes e Mulleres.

Guía técnica do proceso de atención as mulleres en situación de violencia de xénero, implantada.

Elaborouse, xunto co Ministerio de Sanidade e Consumo O Protocolo de Actuación ante a Mutilación Xenital Feminina para unificar pautas de actuación neses casos

No anexo 3 da Guía técnica do proceso de atención as mulleres en situación de violencia de xénero (páxina 23) recoméndanse unha serie de preguntas que se realizarán á muller no caso de sospeita de malos tratos

No anexo 4 (páxina 24) relaciónanse unha serie de preguntas para valorar a situación e o tipo de violencia exercida sobre a muller

No anexo 5 (páxina 25), descríbense as preguntas para realizar á muller co fin de valorar a situación de risco

No anexo 7 (páxinas 26 e 27) , danse instrucións para cubrir o parte de lesións, que é único e para todos os centros sanitarios da nosa Comunidade.

En todos os cursos danse pautas a seguir coas mulleres e cos seus fillos e fillas, nos casos nos que se detecten malos tratos.

Artigo 27: Rexistro de casos

Cada caso de violencia cara as mulleres detectado se rexistra mediante un parte de lesións cuberto polo persoal facultativo. Desde hai tres anos, na aplicación informática lanus encóntrase a planilla do parte de lesións.

Para facilitar o uso desa planilla marcáronse os campos de obrigado cumprimento para o rexistro do informe e incorporáronse imaxes para indicar o lugar das lesións.

Este parte de lesións está dispoñible para o seu uso nos hospitais en episodios de hospitalización, urxencias e consultas externas, nos centros de saúde e nos puntos de atención continuada.

Para a mellora da cumplimentación do parte de lesión e, para evitar partes de lesións non específicos de violencia de xénero, incluíuse unha nota aclaratoria para cubrir só neses casos, evitándose, por exemplo, os partes realizados a homes.

Capítulo II: Medidas no ámbito xudicial

Artigo 28. Atención xurídica.

Artigo 29. Asistencia letrada.

Artigo 30. Exercicio da acción popular.

Artigo 31. Comparecencia da Xunta de Galicia nos procedementos penais iniciados por causas de violencia de xénero.

Artigo 32. Intervención da administración.

Artigos 28 e 29: Atención xurídica e asistencia letrada

En cumprimento do establecido na Lei 11/2007, nos seus artigos 28.2 (garantía dunha atención xurídica especializada por profesionais con formación específica en materia de violencia contra as mulleres) e 29.3 (dispoñibilidade en todos os colexios profesionais da

avogacía de Galicia dunha quenda de oficio en materia de violencia de xénero), o Decreto 269/2008, do 6 de novembro, polo que se aproba o Regulamento de asistencia xurídica gratuíta de Galicia, establece a constitución dunha quenda de garda permanente (24 horas do día), atendida por letrados e letradas especializados/as, para a prestación do servizo de asistencia letrada a mulleres vítimas de delitos de violencia de xénero (artigo 29.2), así como o requisito complementario de formación para os avogados especializados que realicen a asistencia xurídica e a defensa en xuízo deste colectivo (artigo 30.2).

Cómpre salientar que a disposición derradeira terceira da Lei 42/20015, do 5 de outubro, de reforma da Lei 1/2000, do 7 de xaneiro, de axuízamento civil, modifica os seguintes artigos da Lei 1/1996, do 10 de xaneiro, de asistencia xurídica gratuíta:

- Artigo 2.g): recoñécese ás vítimas de violencia de xénero o dereito de asistencia xurídica gratuíta “*Con independencia da existencia de recursos para litigar...*” e, ademais, estas vítimas serán defendidas polo mesmo avogado en todos os procedementos, sempre que sexa posible, garantindo así a súa intimidade e diminuindo a posibilidade de revitimización.
- Artigo 24: á quenda permanente de garda para a prestación do servizo de asistencia letrada ás vítimas de violencia de xénero engádese o servizo de asesoramento xurídico previo á interposición da denuncia.

O total de actuacións nos tres primeiros trimestres de 2015, certificadas polos colexios galegos de avogados, especificase na seguinte táboa:

COLEXIO DE AVOGADOS	1º TRIMESTRE 2015		2º TRIMESTRE 2015		3º TRIMESTRE 2015		TOTAL	
	Asuntos	Importe	Asuntos	Importe	Asuntos	Importe	Asuntos	Importe
A Coruña	41	4211,93	18	1849,14	21	2157,33	80	8218,4
Lugo	5	513,65	11	1130,03	6	616,38	22	2260,06
Ourense	14	1438,22	19	1951,87	11	1130,03	44	4520,12
Pontevedra	49	5033,77	72	7396,56	16	1643,68	137	14074,01
Santiago	17	1746,41	18	1849,14	10	1027,3	45	4622,85
Vigo	48	4931,04	55	5650,15	29	2979,17	132	13560,36
Ferrol	19	1951,87	18	1849,14	4	410,92	41	4211,93
GALICIA	193	19826,89	211	21676,03	97	9964,81	501	51467,73

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia Administracións Públicas e Xustiza.

Artigos 30 e 31: Exercicio da acción popular e Comparecencia da Xunta de Galicia nos procedementos penais iniciados

En xullo de 2013, a Xunta de Galicia aprobou o Acordo polo que se aproba o protocolo para o exercicio da acción popular por parte da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia nos procedementos penais en casos de morte por causa de violencia de xénero.

Segundo dito protocolo cada vez que a Secretaría Xeral da Igualdade teña constancia dunha morte por violencia de xénero dará traslado inmediato de toda a información, á Asesoría Xurídica Xeral da Xunta, para que prepare a comparecencia.

Ademais, a Secretaría Xeral da Igualdade será a encargada de recadar toda a información posible sobre os casos deste tipo de violencia, tamén de xeito inmediato e protocolizado, para activar, se fose necesario, os recursos de carácter social que se puideran precisar: apoio a menores, atención psicolóxica, axudas económicas, etc.

Por parte da **Asesoría Xurídica Xeral da Xunta de Galicia** leváronse a cabo durante o ano 2015 diversas ao abeiro do antedito acordo do Consello da Xunta, sobre o personamento en exercicio da acusación popular en todos os procesos penais por violencia de xénero con resultado de morte no territorio da Comunidade Autónoma Galega, consistentes na comparecencia e/ou intervención na práctica de dilixencias e formulación de escritos procesuais nas dilixencias previas:

- Sumario 523/2015 (procedemento ordinario) do Xulgado de Primeira Instancia e Instrución núm. 1 de Verín: *fase de instrución*.
- Dilixencias previas de procedemento abreviado 711/2015, do Xulgado de Instrución núm. 1 de Ponteareas: *fase de instrución*.
- Tribunal do Xurado 721/2015, Xulgado de Violencia sobre a Muller de Vigo: *fase de instrución*.
- Tribunal do Xurado 872/2015, Xulgado de Violencia sobre a Muller de Vigo: *fase de instrución*.
- Dilixencias previas de procedemento abreviado 711/2015, do Xulgado de Instrución núm. 3 de Pontevedra: *fase de instrución*.

Artigo 32: Intervención da Administración

Dende a **Dirección Xeral de Familia e Inclusión**, durante o ano 2015, non se abriu ningún expediente, en materia de menores, cuxo motivo de intervención fose a violencia de xénero. Así mesmo pechouse o único expediente aberto no ano 2014

Por outra banda, o Servizo de xustiza penal xuvenil, da Dirección xeral de Familia e Inclusión, é o órgano encargado da execución das medidas xudiciais impostas aos menores en aplicación da L.O. 5/2000, de 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores. As actuacións desenvolvidas nos centros de execución de medidas xudiciais durante o ano 2015 en relación coa prevención e tratamento da violencia de xénero foron as seguintes:

- Centro Concepción Arenal

- Taller sobre Habilidades Sociais -Asociación ADAFAD-: cinco sesións de cincuenta minutos de duración, cunha periodicidade semanal (xaneiro e febreiro de 2015). Entre obxectivos deste taller está o de fortalecer nos mozos e mozas as súas habilidades sociais para favorecer unha boa convivencia.
- Realización de actividades para a conmemoración do Día internacional da Muller (08/03/15).
- Taller impartido pola entidade “Insergal”.
- “Módulo de orientación laboral non sexista”: 3 sesións durante o mes de abril (3horas).
- Obradoiro do Programa educativo de Igualdade de Xénero (Programa Aprender en Coruña) -Concello da Coruña-.
- “Somos dous eu tamén conto”: actividades destinadas á sensibilización para a prevención da violencia de xénero. Dúas sesións dunha hora de duración (6 e 16 de maio 2015).
- Taller sobre “Violencia de xénero”, levado a cabo durante o mes de xullo e impartido por persoal educativo do propio centro.
- Programa “Actúa diferente para ser igual”, impartido por profesionais da Fundación Mª José Jove e da Asociación Participa. Experiencia de participación activa que pretende informar, sensibilizar e xerar condutas pro-sociais en rapaces en situación de risco ou dificultade social (10 de febreiro, 18 de abril e 22 de outubro de 2015).
- Na terceira edición (iniciada o 22/10/15) incluíuse como obxectivo fundamental: identificar, previr e modificar actitudes e condutas de control psicolóxico nos adolescentes. Tamén: Informar, sensibilizar e formar en valores aos mozos e mozas; aprender a identificar e

corrixir condutas e relacións de desigualdade; fomentar o bo trato entre as persoas, ao marxe do xénero ou das súas capacidades funcionais.

- Taller sobre “Prevención de maltrato en adolescentes”, levado a cabo durante o mes de novembro e impartido por persoal educativo do propio centro.
- Realización de actividades para a conmemoración do Día internacional contra a Violencia de Xénero (25/11/15).
- Vídeo-fórum: visionado e análise de distintas películas ao longo do ano relacionadas con distintas temáticas, entre eles a Violencia de Xénero e Igualdade de Xénero.
- Intervención psicolóxica individual específica.

▪ Centro Monteledo

- Actuacións e intervencións co eixe principal centrado no desenvolvemento da igualdade de xénero e a prevención da violencia contra a muller baseado na integración e coeducación dende a igualdade, o respecto e a corresponsabilidade, con especial fincapé na conduta relacional entre mozos e cuestionando o aprendizaxe social na relación de parella.
- Implementación dende o Programa IGUAIS e o Programa “12 valores, 12 causas” (integrado nos talleres de competencia psicosocial desenvoltos no centro)
- Temporización: xaneiro-décembro de 2015.
- Participantes: un total de 51 menores (47 homes/4 mulleres)

Actividades:

- Calendario Violeta: de xaneiro a decembro, actividade permanente/anual.
- Noticario Violeta: de xaneiro a decembro. Recollida, análise e debate de artigos de prensa relacionados coa igualdade interxénero-rol da muller na sociedade-situación feminina nos distintos ámbitos.

- Marzo: mes da muller.

* Traballo investigación-murais sobre o Día da Muller (8 de marzo)

* Pensar o cine en feminino: vídeo foro

- Quiero ser como Beckham

- Pago Justo

- Agora

- Tierra de hombres

* Elaboración dun baluarte de mulleres na historia

* Obradoiro sobre a violencia virtual: Acoso na rede impartido por alumna-doutorado de educación social, incidindo no sexting, cyberbulling, grooming e sextorsión.

* Charla experiencia persoal de xogadoras de fútbol feminino

- Setembro: mes contra a trata.
- * Traballo de investigación-murais e exposición.
- * Vídeo foro: “La verdad oculta” e “Tráfico humano”
- * Grupo-debate: Causas e solucións
- * Actividade Social: campañas “Doy la cara” e “Campaña corazón azul”
- Mención-homenaxe ás mulleres relevantes na historia.
- Traballo-investigación e murais sobre a orixe e evolución do Día da Muller.
- Comparativa dos carteis reivindicativos da igualdade laboral.
- Noticario violeta (análise crítico de noticias de prensa/campañas de sensibilización contra a violencia de xénero).
- Mural pro-igualdade (traballo grupal dirixido).
- Traballo de investigación sobre o Sexting.
- Educación afectivo-sexual.
- Día internacional da nena (11 de outubro). Diferentes actividades cara a recoñecer os dereitos das nenas.

Así mesmo, a entidade E.I.L. INSERGAL S.L.U., no programa “Organización do traballo remunerado e a formación ocupacional dos menores infractores internados en centros de reeducación”, impartiu un taller dentro do módulo “Orientación laboral non sexista” en abril de 2015 cun total de 9 menores.

▪ Centro Montefiz

- Obradoiro de Orientación laboral non sexista - dentro das accións formativas de INSERGAL S.L., dirixidas a todos os menores do centro incluídos no dito programa. Duración: todo o ano 2015. Participantes: 7 (5 homes e 2 mulleres)
- Obradoiro “Convivindo”: acción formativa desenvolvida de xuño a decembro de 2015, dirixido a todos os menores do centro. Participantes: 18 (13 homes e 5 mulleres)
- Obradoiro “Ni ogros ni princesas”: guía para a educación afectivo-sexual para alumnos da ESO, onde se traballa de xeito transversal a prevención e o tratamento da violencia de xénero para todos os alumnos da ESO. Duración: 6 meses (xaneiro - xuño). Participantes: 18 alumnos/as.
- Taller de educación afectivo-sexual: educación en afectos e valores libres de estereotipos de xénero. Duración: 3 meses (xuño - agosto). Participantes: 15 (13 homes e 2 mulleres).

Ademais, o traballo en prevención e tratamento da violencia de xénero abórdase ao longo do ano de xeito transversal en moitos talleres e actividades educativas do Centro: no

Videofórum, os días Internacionais da muller, na Intervención psicosocial cos menores e nas saídas educativas e recreativas do centro.

▪ Centro Avelino Montero

- Actividades desenvolvidas durante todo o ano:
  - * Video-fórum: visionado de distintos films relacionados coa violencia de xénero.
  - * Intervención psicolóxica individual.
  - * Dende a área psicolóxica, traballouse con todos os internos, as relacións interpersonais, facendo inicialmente unha valoración da actitude e do comportamento cara os Valores de Xénero e a forma de relacionarse e interactuar co outro xénero.

Dende a intervención individualizada, reforzamos actitudes positivas, traballando o cambio daquelas actitudes sexistas, tentando desenvolver unhas pautas de comportamento que respecten a igualdade de xénero, favorecendo o cambio a unha identidade tolerante e respectando de igual xeito os valores feminino e masculino.

Esta intervención, lévase a cabo de xeito coordinado coas actuacións, da mesma natureza, que desenvolven os educadores no ámbito grupal.

- * Obradoiro sobre a violencia de xénero: actividade desenrolada co videofórum, lecturas, documentais, mural, cancións. Mes de novembro.

- * Día internacional contra a violencia de xénero: 25 de novembro de 2015 (4 horas).

- Actividades específicas dos alumnos e alumnas de prácticas da Universidade de Santiago de Compostela e Vigo (Prácticum I e II de Psicología, Pedagogía e Educación Social).

Nome da actividade	Datas de execución	Duración
Obradoiro de HH.SS.	11.01.15 - 15.01.15	Unha semana
Obradoiro de V.I.H.	08.02.15 - 12.02.15	Unha semana
Obradoiro sobre vida saudable	14.03.15 - 18.03.15	Unha semana

- Actividades doutras entidades colaboradoras:

Nome da actividade / entidade	Datas de execución	Duración
Curso de Prevención da violencia Cruz Vermella de Pontevedra	xullo	20 horas
Curso de HH.SS. Cruz Vermella de Pontevedra	agosto	20 horas
Curso de Ciberdelitos Programa Irene	19 e 21 de agosto	8 horas
Curso transversal de drogas e saúde. Asociación Érguete.	Do 11 ao 25.03.15 e do 8 ao 22.04.15	20 horas

Curso de Sexualidade Asociación Érguete	Do 8 ao 22.07.15 e do 29.07 ao 12.08.15	20 horas
Módulo de orientación laboral no sexista. Asociación Insergal.	14.10.15 e 28.10.15	4 horas

Capítulo III: Outras medidas de apoio e protección

Artigo 33. Deseño e implantación de dispositivos de alarma.

Artigo 34. Programas de intervención con homes en relación coa violencia de xénero.

Artigo 33: Deseño e implantación de dispositivos de alarma

☐ Dispositivos de alarma

En xullo de 2009, os Ministerios de Igualdade e de Interior puxeron a disposición da xudicatura un sistema de dispositivos de alarma que permite o control das medidas de afastamento en materia de violencia de xénero.

Este procedemento regúlase a través da *Resolución de 17 de xullo de 2009, da Secretaría de Estado de Seguridad, pola que se acorda a publicación do “Protocolo de actuación para a implantación do sistema de seguimento por medios telemáticos do cumprimento das medidas de afastamento en materia de Violencia de Xénero” e ordénase a elaboración das normas técnicas de Desenvolvemento dos mesmos polos Corpos e Forzas de Seguridade do Estado.*

O referido protocolo, aprobado polo **Comité Técnico da Comisión Nacional de Coordinación da Policía Xudicial**, na reunión do 6 de xullo de 2009, ten como finalidade garantir e homoxeneizar a plena operatividade do sistema, establecendo pautas xerais de actuación e comunicación das persoas que interveñen nestas actuacións, así como o coñecemento por estas do seu funcionamento e virtualidade, que facilite a adecuada intervención en cada posto concreto.

O sistema permite verificar o cumprimento das medidas cautelares de afastamento da vítima impostas nos procedementos que se seguen por violencia de xénero en que se estime oportuno, acorde coas pautas e regras que, no seu caso, establece a Autoridade Xudicial e de conformidade co disposto no Protocolo. Na mesma maneira, o sistema proporciona información actualizada e permanente das incidencias que afecten ao cumprimento das medidas impostas, así como das posibles incidencias, tanto accidentais como provocadas, no

funcionamento dos elementos de vixilancia empregados. Os avisos que xera o sistema son de dous tipos: alarma e alerta, graduados de maior a menor risco.

Existen dous tipos de compoñentes do sistema: dispositivo para o inculpado e dispositivo para a vítima.

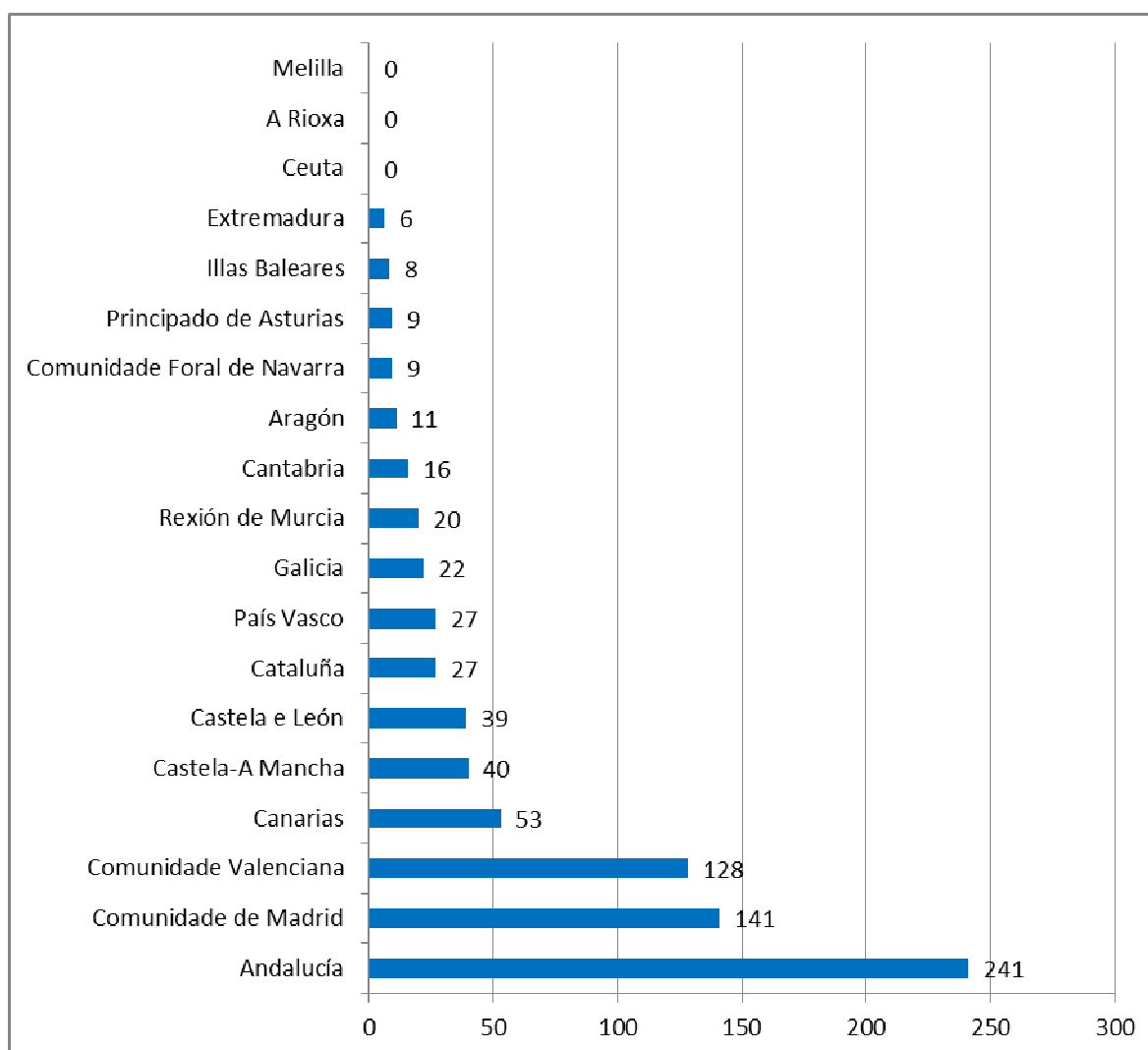
No conxunto de España contabilizáronse, a 31 de decembro do 2015, un total de 797 medios telemáticos activos no marco das medidas de afastamento no ámbito da violencia de xénero. Andalucía é a primeira comunidade autónoma con 241 dispositivos activos, seguida de Madrid con 141 e a Comunidade Valenciana con 128. **Galicia é a novena Comunidade Autónoma con dispositivos activos a finais de 2015, cun total de 22.**

Sistema de seguimento por medios telemáticos das medidas de afastamento no ámbito da violencia de xénero. Total Comunidades Autónomas.

Comunidade Autónoma	Activos a 31/12/2015
Andalucía	241
Comunidade de Madrid	141
Comunidade Valenciana	128
Canarias	53
Castela-A Mancha	40
Castela e León	39
Cataluña	27
País Vasco	27
Galicia	22
Rexión de Murcia	20
Cantabria	16
Aragón	11
Comunidade Foral de Navarra	9
Principado de Asturias	9
Illas Baleares	8
Extremadura	6
Ceuta	0
A Rioxa	0
Melilla	0
Total	797

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

Sistema de seguimento por medios telemáticos das medidas de afastamento no ámbito da violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia no ano 2015.

Provincia	Instalacións 2015	Desinstalacións 2015	Activos a 31 de decembro de 2015
A Coruña	3	2	7
Lugo	0	2	0
Ourense	2	3	2
Pontevedra	4	3	13
Total	9	10	22

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

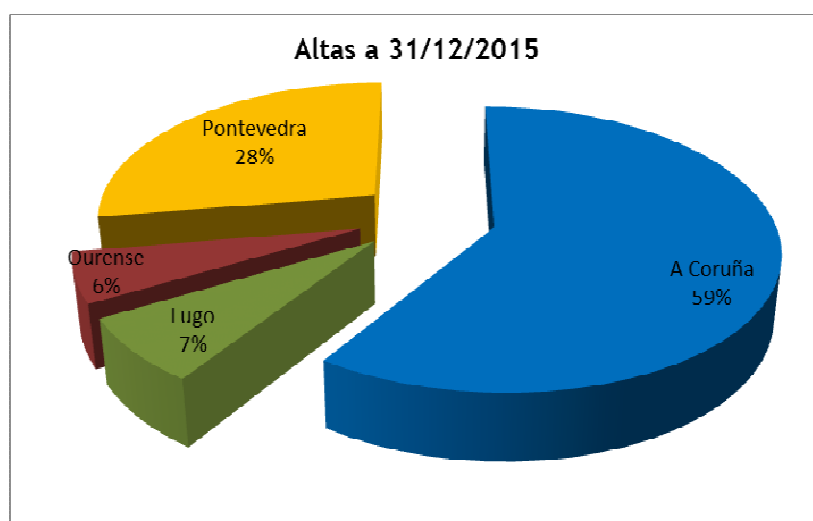
❑ **Servizo Telefónico de Atención y Protección para Víctimas de Violencia de xénero (ATENPRO)**

O servizo ATENPRO para vítimas de violencia de xénero, dependente do Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, a través da Delegación do Goberno para a Violencia de Xénero, é unha modalidade baseada en tecnoloxías de comunicación telefónica móbil e de telelocalización telefónica que ofrece ás vítimas da violencia de xénero que contan cunha orden de protección ou medida de afastamento, unha atención inmediata e a distancia, asegurando unha resposta rápida ás eventualidades que poidan acontecerlles as 24 horas do día, os 365 días do ano e independentemente do lugar onde se atopen.

Evolución das cifras de usuarias do servizo telefónico e protección para vítimas de violencia de xénero en Galicia no ano 2015

	Altas 2015	Baixas 2015	Altas a 31 de decembro de 2015
A Coruña	161	174	259
Lugo	15	9	32
Ourense	13	11	25
Pontevedra	83	78	120
Total	272	278	436

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

No conxunto de España a finais de 2015 había 10.887 usuarias do servizo en alta do servizo ATENPRO. A cifra máis elevada de usuarias do servizo ATENPRO en alta ao remate

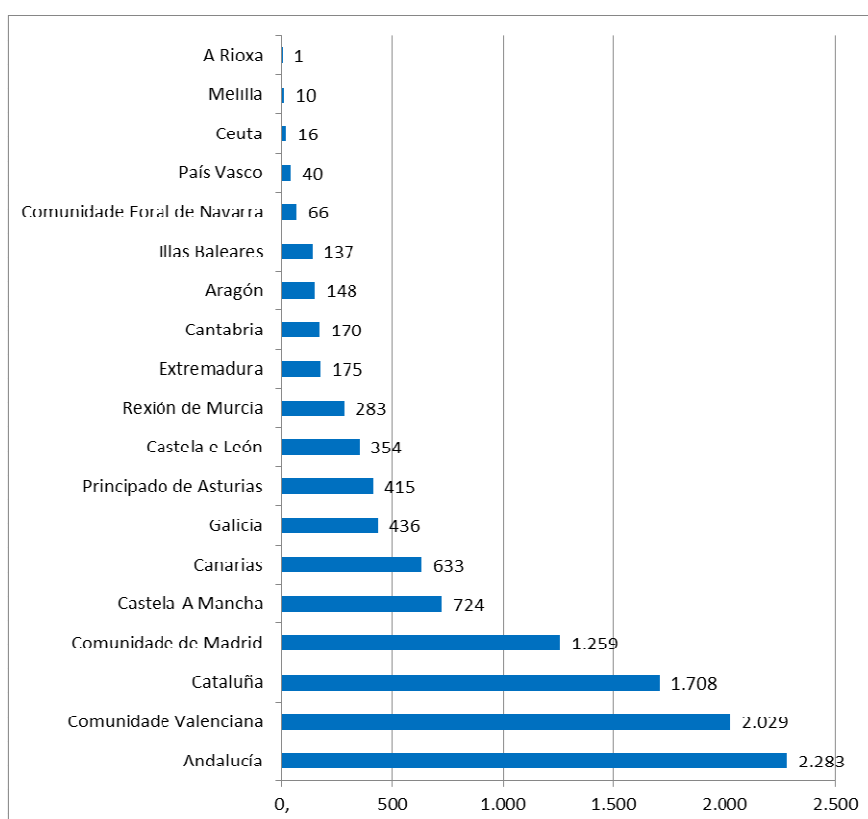
Informe anual 2015 de violencia de xénero

de 2015, correspondía a Andalucía (2.283) seguida da Comunidade Valenciana (2.029), Cataluña (1.708) e Madrid (1.259). **Galicia, cun rexistro de 436 altas** ocupaba o sétimo lugar.

Servizo ATENPRO

Comunidade Autónoma	Altas a 31/12/2015
Andalucía	2.283
Comunidade Valenciana	2.029
Cataluña	1.708
Comunidade de Madrid	1.259
Castela-A Mancha	724
Canarias	633
Galicia	436
Principado de Asturias	415
Castela e León	354
Rexión de Murcia	283
Extremadura	175
Cantabria	170
Aragón	148
Illas Baleares	137
Comunidade Foral de Navarra	66
País Vasco	40
Ceuta	16
Melilla	10
A Rioxa	1
Total	10.887

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

❑ Sistema de seguimento integral da violencia de xénero: VIOGEN

O 6 de outubro de 2015 asinouse o Convenio de colaboración entre o Ministerio do Interior e a Comunidade Autónoma de Galicia, para integrar o Punto de coordinación das ordes de protección de Galicia co Sistema de seguimento integral nos casos de violencia de xénero (**Sistema Viogén**). A través deste convenio articúlase o xeito en que van colaborar a Secretaría de Estado de Seguridade, do Ministerio do Interior, que xestiona o Sistema Viogén, e a Comunidade autónoma de Galicia, que xestiona a aplicación do PCOP de Galicia, para a integración de ambas aplicacións. O seu obxecto é Integrar a aplicación do Punto de coordinación das ordes de protección de Galicia co Sistema de seguimento integral nos casos de violencia de xénero (Sistema Viogén).

O Sistema de Seguimento Integral de violencia de xénero, coñecido como VIOGEN, é unha aplicación informática desenvolvida pola Secretaría de Estado de Seguridade do **Ministerio do Interior** que pretende acadar os seguintes obxectivos:

- Aglutinar as diferentes institucións públicas que teñen competencias en materia de violencia de xénero
- Integrar toda a información de interese que se estime necesaria

- Facer predición do risco
- Atendendo ao nivel de risco, realizar o seguimento e protección ás vítimas en todo o territorio nacional
- Efectuar un labor preventivo, emitindo avisos, alertas e alarmas, a través do “Sistema de notificacións automatizadas”, cando se detecte algunha incidencia ou acontecemento que poida por en perigo a integridade da vítima.
- Buscando establecer unha tupida rede que permita o seguimento e protección de forma rápida, integral e efectiva das mulleres maltratadas, e dos seus fillos e fillas, en calquera parte do territorio nacional.

Datos dos casos activos en Galicia, por provincia, no sistema VIOGEN a 31 de decembro de 2015, segundo o nivel de risco:

Nivel de Risco	Provincia				Total
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Non apreciado	765	312	280	621	1.978
Baixo	369	97	66	195	727
Medio	96	42	6	72	216
Alto	3	4	0	3	10
Extremo	0	0	0	3	3
Total	1.233	455	352	894	2.934

Fonte: Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade. Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

Capítulo IV: Medidas no ámbito da formación e do emprego

Artigo 35. Medidas específicas no ámbito da formación e do emprego.

Artigo 36. Plans de igualdade nas empresas.

Artigo 37. Obriga de confidencialidade no ámbito laboral.

Artigo 35: Medidas específicas no ámbito da formación, do emprego

A Consellería de Economía, Emprego e Industria, en virtude do establecido na Orde do 2 de maio de 2006 (DOG nº 89, de 10 de maio) pola que se regula o programa de fomento da inserción laboral das mulleres vítimas de violencia, contempla en todas as medidas de emprego xestionadas, a estas mulleres como colectivo preferente. Así mesmo, as vítimas de

violencia de xénero teñen acceso preferente aos programas de mellora da empregabilidade, en concreto, aos servizos de orientación profesional e aos cursos de formación ocupacional, aos programas mixtos de formación-emprego, a través da súa participación en escolas obradoiro, casas de oficios e obradoiros de emprego, e aos programas de cooperación ou experienciais, a través dun contrato temporal de 12 meses de duración.

Programas de Cooperación

A Orde do 20 de xullo de 2015 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego a través dos programas de cooperación no ámbito de colaboración coas fundacións e entidades sen ánimo de lucro e se procede á convocatoria para o ano 2015 (DOG nº 142, do 29 de xullo de 2015), regula as axudas e subvencións destinadas ao fomento do Emprego en colaboración coas fundacións do sector público autonómico e as entidades sen ánimo de lucro, para a contratación de **persoas traballadoras desempregadas e mulleres vítimas de violencia** para a realización de servizos de interese xeral e social, co obxecto de proporcionarlles a experiencia e práctica profesional necesarias para facilitar a súa inserción laboral.

Ao abeiro desta convocatoria concedéronse subvencións para a contratación de **25** mulleres vítimas de violencia, por un importe total de **408.009 euros**, sendo a duración dos contratos de **12 meses**.

Informes emitidos polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección en 2015 para os efectos da incorporación de mulleres vítimas de violencia de xénero ao Programa de inserción laboral.

Provincia	Nº informes emitidos
A Coruña	40
Lugo	16
Ourense	3
Pontevedra	62
TOTAL	121

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Medidas implementadas pola **Dirección Xeral de Orientación Laboral**, a través da Subdirección de Formación para o Emprego (agora Subdirección Xeral de Promoción Laboral), en relación á prevención e o tratamento da violencia de xénero

- Orde do 30 de decembro de 2014 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas na Comunidade Autónoma de Galicia correspondente ao exercicio de 2015, sinala:

Artigo 47.2 Terán preferencia para a participación nos cursos os seguintes colectivos de persoas desempregadas:

4º Mulleres, especialmente aquelas que teñan a condición de vítimas de violencia, de acordo co disposto no artigo 3 do Real decreto 1917/2008, do 21 de novembro, polo que se aproba o programa de inserción sociolaboral para mulleres vítimas de violencia de xénero.

TIPO CURSO	SEXO	ALUMNOS
AFD	MULLERES	4.256
	HOMES	3.130

- Orde do 28 de maio de 2015 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a concesión de bolsas e axudas para persoas traballadoras desempregadas que participen en accións formativas de formación profesional para o emprego correspondente ao exercicio de 2015:

Artigo 4.3.4. Axudas para mulleres vítimas de violencia de xénero.

Durante o tempo de participación nunha acción formativa, as mulleres vítimas de violencia de xénero terán dereito a percibir unha bolsa de 10 euros por día de asistencia.

Figuran rexistradas na aplicación: SIFO2: 34 persoas que percibiron a axuda por causa de violencia de xénero, cun importe que suma 18.070€.

Orde do 29 de maio de 2015 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria pública de subvencións para a programación de accións formativas dirixidas ás persoas traballadoras desempregadas beneficiarias do Programa de Activación para o Emprego regulado polo Real Decreto-lei 16/2014, do 19 de decembro correspondente ao exercicio de 2015:

Artigo 27.2. Terán preferencia para a participación nos cursos, dentro do colectivo de persoas traballadoras desempregadas beneficiarias do Programa de Activación para o

Emprego regulado polo Real decreto-lei 16/2014, do 19 de decembro, os seguintes colectivos de persoas desempregadas:

3º Mulleres, especialmente aquelas que teñan a condición de vítimas de violencia, de acordo co disposto no artigo 3 do Real decreto 1917/2008, do 21 de novembro, polo que se aproba o programa de inserción sociolaboral para mulleres vítimas de violencia de xénero.

TIPO CURSO	SEXO	ALUMNOS
PAE	MULLERES	736
	HOMES	661

A **Secretaría Xeral do Emprego**, a través da Subdirección de Emprego ten medidas específicas no ámbito do emprego, mediante os seguintes programas de apoio ao autoemprego e a contratación por conta allea:

- Programa de promoción do emprego autónomo das persoas novas inscritas no Sistema nacional de garantía xuvenil:

Obxecto: Promover e axudar a financiar aqueles proxectos empresariais que faciliten a creación do seu propio posto de traballo ás persoas novas inscritas no sistema Nacional de Garantía Xuvenil que desenvolvan a súa actividade empresarial ou profesional en Galicia como persoas traballadoras ou por conta propia.

Tipos de axudas: Subvención polo establecemento como persoa traballadora autónoma ou por conta propia, co fin de facilitarlle durante o comezo da actividade uns ingresos mínimos, sempre que se acredite unha inversión en inmovilizado material ou intanxible por importe non inferior a 2.000 euros (IVE excluído) realizada entre os 3 meses anteriores ao inicio da actividade e os 6 meses posteriores.

Contía desta subvención:

- 7.500 euros para persoas desempregadas en xeral (esta contía increméntase en 500 euros para as mulleres novas).
- 10.000 euros para persoas nova con discapacidade ou pertencentes a colectivos en risco ou situación de exclusión social.

- Programa de promoción do emprego autónomo:

Obxecto: Promover e axudar a financiar aqueles proxectos empresariais que faciliten a creación do seu propio posto de traballo ás persoas desempregadas que desenvolvan a súa actividade empresarial ou profesional en Galicia como persoas traballadoras autónomas ou por conta propia, así como dar apoio á consolidación dos proxectos empresariais mediante o fomento da contratación indefinida.

Esta orde tramítase polo procedemento de concorrència competitiva, no cal ás persoas con discapacidade ou pertencente a un colectivo en risco ou exclusión social se lle conceden 20 puntos dun total de 58 puntos.

Tipos de axudas: Subvención polo establecemento como persoa traballadora autónoma ou por conta propia, co fin de facilitarlle durante o comezo da actividade uns ingresos mínimos, sempre que se acredite unha inversión en inmovilizado material ou intanxible por importe non inferior a 3.000 euros (IVE excluído) realizada entre os 3 meses anteriores ao inicio da actividade e os 6 meses posteriores.

Contía desta subvención:

- 5.000 euros para persoas desempregadas en xeral
- 8.000 euros para persoas desempregadas con discapacidade ou pertencentes a colectivos en risco ou situación de exclusión social
- 10.000 euros para persoas mulleres con discapacidade ou pertencentes a colectivos en risco ou situación de exclusión social.

Houbo dúas persoas beneficiarias vítimas de violencia de xénero.

- Programas de incentivos á contratación por conta allea:

A "Orde do 29 de xullo de 2015 pola que se establecen as bases reguladoras do Programa de incentivos á contratación das persoas desempregadas en situación ou risco de exclusión social e se procede á súa convocatoria para o ano 2015" (DOG núm. 151), regula unha serie de incentivos sempre que os contratos se realicen co colectivo de persoas traballadoras pertencentes a colectivos en risco de exclusión social, entre as que se inclúen as persoas desempregadas vítimas de violencia de xénero.

Así articúlanse incentivos pola súa contratación temporal, sempre que sexa dunha duración mínima de seis meses. Estas contratacións por conta allea son incentivadas cunha axuda de 2.500 euros a 5.000 euros, en función do tempo de duración do contrato.

Houbo dúas persoas beneficiarias vítimas de violencia de xénero.

No Programa Galeuropa, da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, prevese unha puntuación específica nos criterios de selección de participantes para as mulleres que sufran violencia de xénero e para as fillas e fillos das mulleres que sofren violencia de xénero.

O Programa de mobilidade transnacional xuvenil Galeuropa consiste en que os mozos e mozas, entre 18 e 30 anos, inscritas no Rexistro de Garantía Xuvenil poidan realizar prácticas formativas non remuneradas en países da Unión Europea.

No ano 2015 esta medida concreta levouse a cabo mediante a Orde do 14 de xuño de 2015 pola que se determinan as bases reguladoras do Programa de Mobilidade Transnacional Xuvenil Galeuropa, con cargo ao programa operativo de emprego xuvenil, e se procede á súa convocatoria para o ano 2015.

Artigo 36: Plans de igualdade nas empresas

A Dirección Xeral de Traballo e Economía Social, publicou a Orde do 21 de abril de 2015 (DOG 81, do 30 de abril) pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión, en réxime de concorrència competitiva, de subvencións para implantar a responsabilidade social empresarial (RSE) e a igualdade nas pequenas e medianas empresas no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, cofinanciadas polo Fondo Social Europeo.

As actuacións subvencionables desagreganse nas liñas I e II, e nos programas que se especifican a continuación:

a) Liña I. Axudas para implantar a RSE nas empresas galegas.

Mediante esta liña subvencionarase a formación do persoal das empresas para a adecuada elaboración dunha memoria de RSE.

b) Liña II. Axudas para o fomento da igualdade laboral.

Esta liña estrutúrase en tres programas:

1º. Programa 1. Axudas para a implantación de plans de igualdade, tanto de xeito voluntario como en cumprimento da obriga establecida nun convenio colectivo de ámbito superior á empresa. Polo tanto, este programa non será de aplicación ás empresas coa obriga legal de implantar plans de igualdade segundo o establecido no artigo 45.2 da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo.

2º. Programa 2. Axudas para os investimentos tendentes a garantir e mellorar o dereito á conciliación da vida familiar e laboral.

3º. Programa 3. Axudas para investimentos tendentes á eliminación da infrarrepresentación feminina nos eidos laborais ocupados predominantemente por homes.

No artigo 25 de dita orde faise mención expresa ao artigo 36 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, establecendo como un dos criterios para a concesión destas axudas, a incorporación nos plans de igualdade de medidas de apoio á inserción, permanencia e promoción laboral das mulleres en xeral, e das que sofren violencia de xénero en particular. A baremación por este concepto pode chegar ata os 10 puntos.

A través desta convocatoria un total de 19 empresas foron beneficiarias no ano 2015 das axudas para a implantación de plans de igualdade (Liña II: Programa I), por un importe total de 43.300 euros.

Artigo 37: Obriga de confidencialidade no ámbito laboral

A obriga de confidencialidade que establece este artigo da Lei 11 11/2007, tanto para o empresariado, a representación sindical como as entidades formadoras, leva aparellada a necesidade de adoptar as medidas necesarias que garantan a seguridade dos datos relativos ás circunstancias persoais das mulleres que sufriron violencia de xénero, seguindo en todo caso as directrices marcadas pola Lei Orgánica 15/1999, do 13 de decembro, de Protección de datos de carácter persoal. Neste sentido, estarase tamén ao disposto no Real Decreto 1720/2007, do 21 de decembro, polo que se aproba o Regulamento de desenvolvemento da Lei Orgánica 15/1999.

Capítulo V: Medidas de carácter económico

Artigo 38. Valoración de rendas.

Artigo 39. Prestacións periódicas.

Artigo 40. Outras prestacións.

Artigo 41. Procedemento abreviado para a percepción da renda de integración social de Galicia.

Artigo 42. Axudas escolares.

Artigo 43. Fondo Galego de Garantía de Indemnizacións.

Artigo 44. Dereito de acceso á vivenda.

Artigo 45. Acceso prioritario ás vivendas de promoción pública.

Artigo 46. Equipamentos sociais especializados.

Artigo 38: Valoración de rendas

Segundo o artigo 38 da Lei 11/2007, galega para a prevención e tratamento integral da violencia de xénero, co fin de favorecer a autonomía das mulleres que estean en situación de violencia de xénero, e para os efectos do dereito a percibir a renda de integración social de Galicia e as outras axudas económicas previstas nesta lei, quedan excluídos do cómputo das rendas os ingresos do agresor. Véxase tamén as medidas previstas no artigo 42.

Artigo 39: Prestacións periódicas

☐ Axudas de de pagamento periódico

O Diario Oficial de Galicia publicou, con data 1 de abril de 2015, a Resolución do 25 de marzo de 2015, da **Secretaría Xeral da Igualdade**, pola que se convocaban as **axudas periódicas de apoio a mulleres que sofren violencia de xénero**.

A finalidade destas axudas é proporcionarlles apoio económico ás mulleres que sofren violencia de xénero para tentar garantirlles unhas condicións suficientes de independencia económica respecto do agresor, condicións que lles posibiliten dar o primeiro paso ou consolidar a ruptura dunha situación na que corren perigo.

Os requisitos para percibir esta axuda son:

- Ser muller, maior de idade ou emancipada, vítima de violencia de xénero nunha relación de convivencia e acreditar a situación de violencia derivada de convivencia con algún dos documentos seguintes: certificación da orde de protección ou da medida cautelar, testemuño ou copia autenticada polo/a secretario/a xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar; sentenza de calquera orde xurisdiccional, que declare que a muller sufriu violencia de xénero; informe dos servizos sociais e/ou sanitarios da

administración pública autonómica ou local, informe dos servizos de acollida ou informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.

- Ter cesado a convivencia co agresor dentro dos doce meses anteriores á data de presentación da solicitude.
- Estar empadroada e residir na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Percibir uns ingresos mensuais iguais ou inferiores a 1,5 veces o IPREM vixente.
- Non ter percibido esta axuda con anterioridade, nin a axuda establecida no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero.

A contía da axuda, destinada directamente á beneficiaria, de carácter periódico, ata o máximo de doce mensualidades, establécese en función dos ingresos da solicitante en relación co indicador público de renda e efectos múltiples (IPREM) para o ano 2015 e calcúlase de acordo coas seguintes especificacións:

Ingresos	Contía axuda por mes
Renda $\leq$ IPREM	600€
Renda $\leq$ IPREM e 1 fillo/a menor a cargo ou discapacidade da vítima $\geq$ 33 %	650€
Renda $\leq$ IPREM e 1 fillo/a menor a cargo e este/a ou solicitante discapacidade $\geq$ 33 %	700€
Renda $\leq$ IPREM e 2 ou máis fillos/as menores a cargo	700€
Renda $\leq$ IPREM e 2 ou máis fillos/as menores a cargo e algunha ou algún deles ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq$ 33 %	800€
Renda $\leq$ IPREM e 1 fillo/a menor a cargo e este/a ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq$ 65 % ou recoñecido grao de dependencia	800€
Renda $\geq$ IPREM e $\leq$ 1,5 veces IPREM	300€
Renda $\geq$ IPREM e $\leq$ 1,5 veces IPREM e 1 fillo/a menor a cargo ou discapacidade da vítima $\geq$ 33 %	350€
Renda $\geq$ IPREM e $\leq$ 1,5 veces IPREM e 1 fillo/a menor a cargo e este/a ou solicitante discapacidade $\geq$ 33 %	400€
Renda $\geq$ IPREM e $\leq$ 1,5 veces IPREM e 2 ou máis fillos/as menores a cargo	400€
Renda $\geq$ IPREM e $\leq$ 1,5 veces IPREM e 2 ou máis fillos/as menores a cargo e algunha ou algún deles ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq$ 33 %	500€
Renda $\geq$ IPREM e $\leq$ 1,5 veces IPREM e 1 fillo/a menor a cargo e este/a ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq$ 65 % ou recoñecido grao de dependencia	500€

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Os datos relativos á concesión desta axuda no ano 2015 son os seguintes:

- Nº de beneficiarias das axudas por provincias

Provincia	Nº Benef.
A Coruña	132
Lugo	26
Ourense	48
Pontevedra	133
Total	339

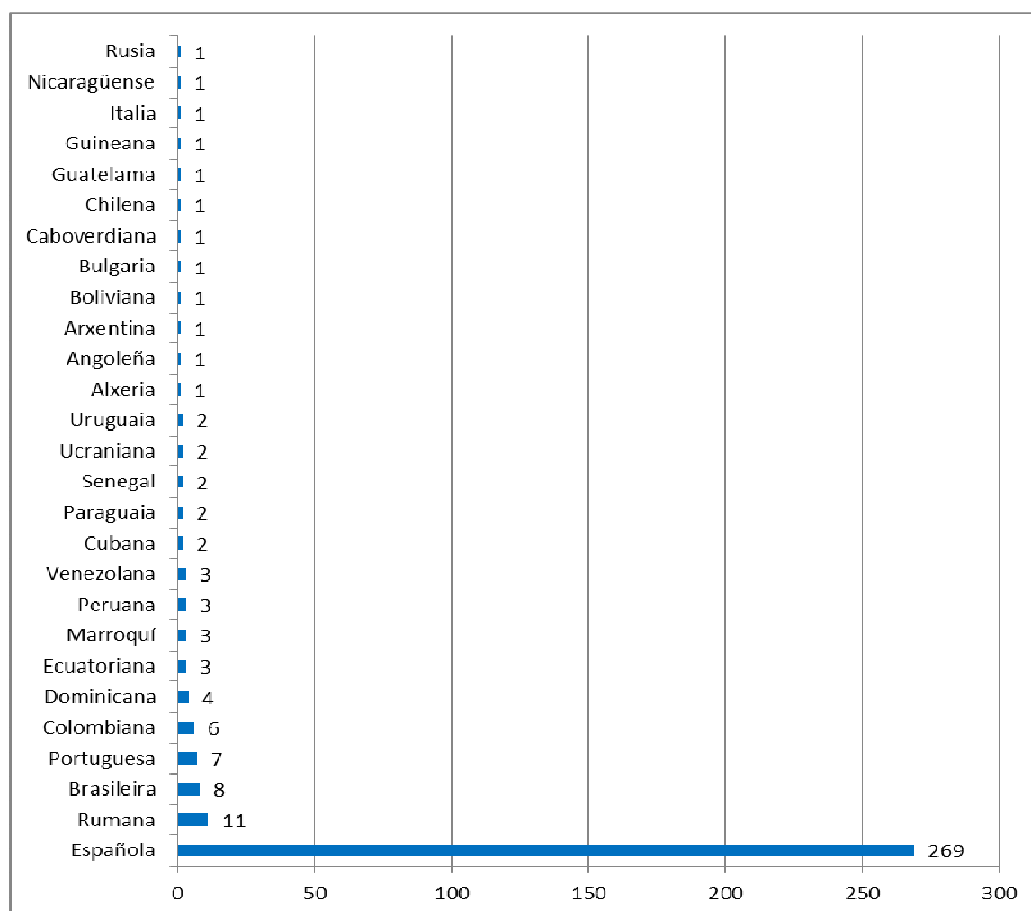
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- Nº de beneficiarias segundo nacionalidade

NACIONALIDADE	Nº BENEF.	%
Española	269	79,35%
Rumana	11	3,24%
Brasileira	8	2,36%
Portuguesa	7	2,06%
Colombiana	6	1,77%
Dominicana	4	1,18%
Ecuatoriana	3	0,88%
Marroquí	3	0,88%
Peruana	3	0,88%
Venezolana	3	0,88%
Cubana	2	0,59%
Paraguaia	2	0,59%
Senegal	2	0,59%
Ucraniana	2	0,59%
Uruguaia	2	0,59%
Alxeria	1	0,29%
Angoleña	1	0,29%
Arxentina	1	0,29%
Boliviana	1	0,29%
Bulgaria	1	0,29%
Caboverdiana	1	0,29%
Chilena	1	0,29%
Guatemala	1	0,29%
Guineana	1	0,29%
Italia	1	0,29%
Nicaragüense	1	0,29%
Rusia	1	0,29%
TOTAL	339	100,00%

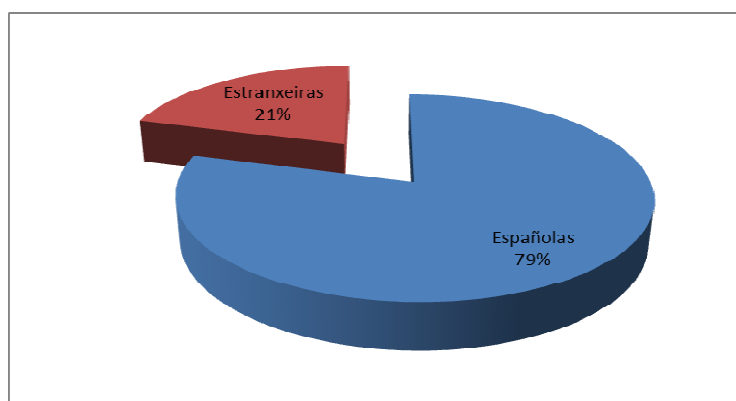
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Nacionalidade	Nº benef.	%
Espaníola	269	79%
Estranxeira	70	21%
TOTAL	339	100%

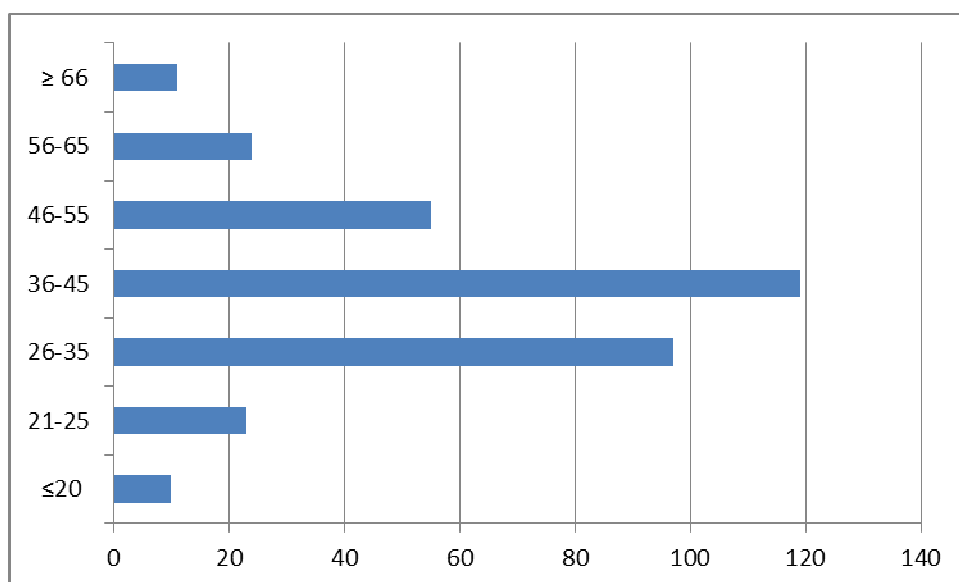
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ N° de beneficiarias segundo idade

Idade	N° benef.	%
≤ 20	10	2,95%
21-25	23	6,78%
26-35	97	28,61%
36-45	119	35,10%
46-55	55	16,22%
56-65	24	7,08%
≥ 66	11	3,24%
TOTAL	339	100%

Fonte:Secretaría xeral da Igualdade.Xunta de Galicia

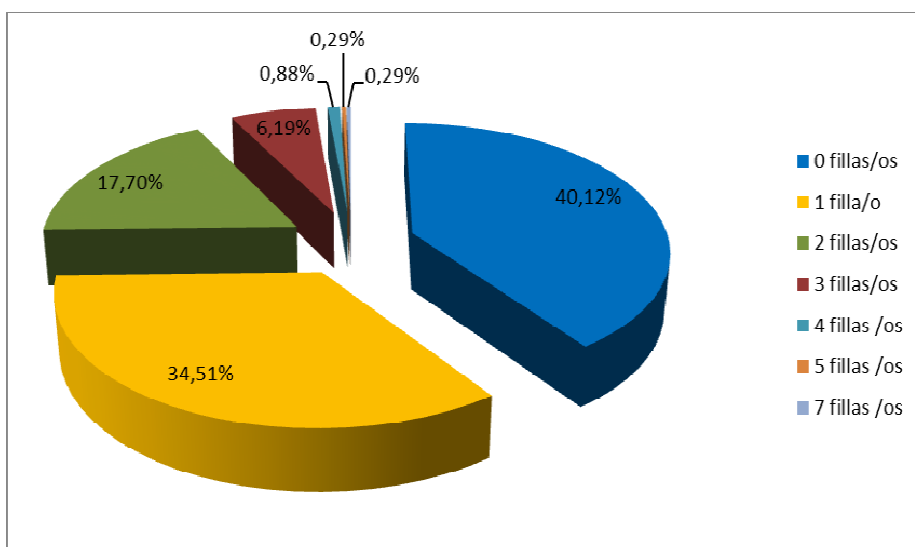

▪ N° de beneficiarias segundo n° de fillas e fillos

N° fillas/os	N° benef.	%
0 fillas/os	136	40,12%
1 filla/o	117	34,51%
2 fillas/os	60	17,70%
3 fillas/os	21	6,19%
4 fillas /os	3	0,88%
5 fillas /os	1	0,29%
7 fillas /os	1	0,29%
TOTAL	339	100%

Fonte:Secretaría xeral da Igualdade.Xunta de Galicia

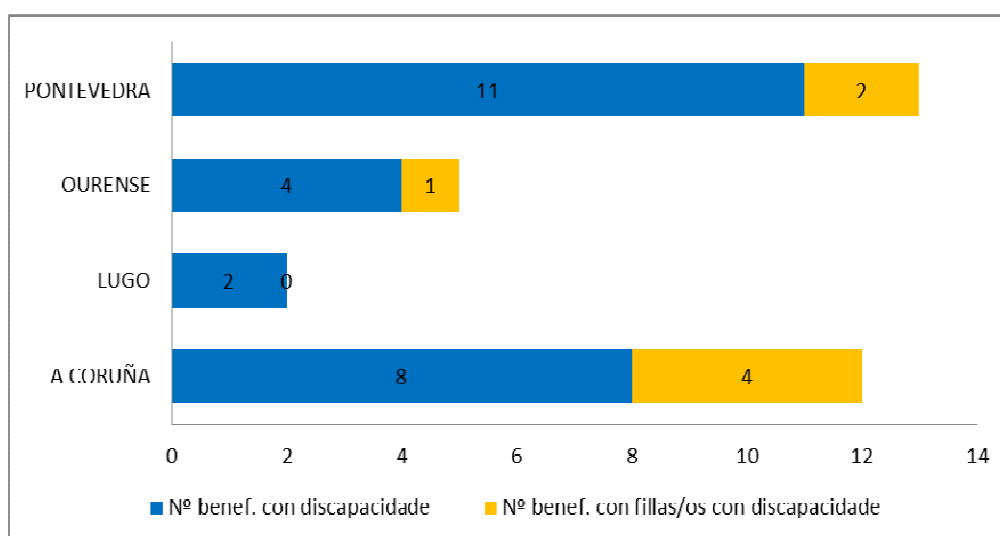
Informe anual 2015 de violencia de xénero

▪ N° de beneficiarios con discapacidade

Provincia	Nº benef. con discapacidade	Nº benef. con fillas/os con discapacidade
A CORUÑA	8	4
LUGO	2	0
OURENSE	4	1
PONTEVEDRA	11	2
TOTAL	25	7

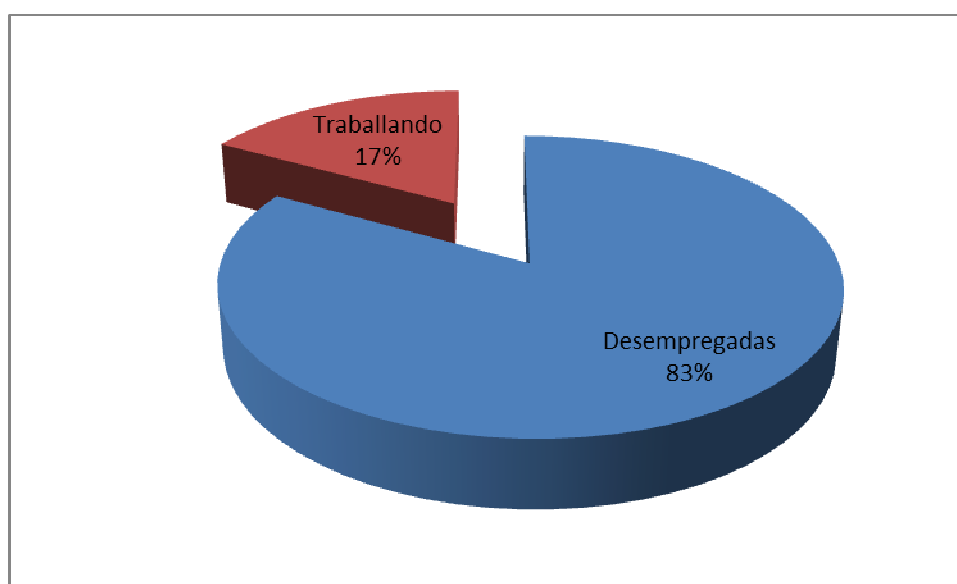
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- N° de beneficiarias segundo situación laboral

Provincia	Desempregadas	Traballando
A CORUÑA	106	26
LUGO	19	7
OURENSE	41	7
PONTEVEDRA	116	17
TOTAL	282	57

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigo 40: Outras prestacións

❑ Axudas de pagamento único

No Diario Oficial de Galicia do 1 de abril de 2015 publicouse a Resolución do 25 de marzo de 2015, da **Secretaría Xeral da Igualdade** pola que se convocaban as axudas establecidas no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, e no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.

O obxecto desta resolución é establecer as bases que rexen a concesión das axudas previstas nos devanditos textos legais. A finalidade das axudas establecidas na antedita lei orgánica é proporcionarlle apoio económico ás mulleres que sofren

violencia de xénero; a das indemnizacións previstas na lei galega é facer valer o dereito recoñecido por sentenza xudicial ditada por xulgados e tribunais con sede no territorio galego.

Mediante esta resolución convocáronse dúas liñas de axuda. Unha delas é a axuda económica de pagamento único para mulleres vítimas de violencia de xénero, que, residindo na Comunidade Autónoma de Galicia, acrediten insuficiencia de recursos e unhas especiais dificultades para obter un emprego.

Beneficiarias:

- Mulleres vítimas de violencia de xénero.

Requisitos:

- Ser vítima de violencia de xénero. A situación de violencia de xénero acreditarase coa orde de protección a favor da vítima, cando esta estea en vigor; coa sentenza condenatoria definitiva, ou definitiva e firme, que conteña medidas de protección vixentes que acrediten a actualidade da situación de violencia e, excepcionalmente, co informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de que a denunciante é vítima de violencia de xénero, mentres non se dite a orde de protección.
- Estar empadroada e ter residencia en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia.
- Ter especiais dificultades para obter un emprego.
- Carecer de rendas que, en cómputo mensual, superen o 75 por cento do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional de dúas pagas extraordinarias.

A contía económica da axuda é a seguinte:

Tipoloxía	Importe do subsidio de desemprego
Con carácter xeral	6 meses
1 familiar ou menor acollido pola vítima	12 meses
Discapacidade da vítima ≥ 33 % (sen responsabilidades familiares)	12 meses
2 ou mais familiares ou menores acollidos pola vítima, ou 1 familiar e 1 menor.	18 meses
1 familiar ou menor acollido pola vítima, e conxuntamente discapacidade da vítima ou da persoa dependente ≥ 33 %	18 meses

Informe anual 2015 de violencia de xénero

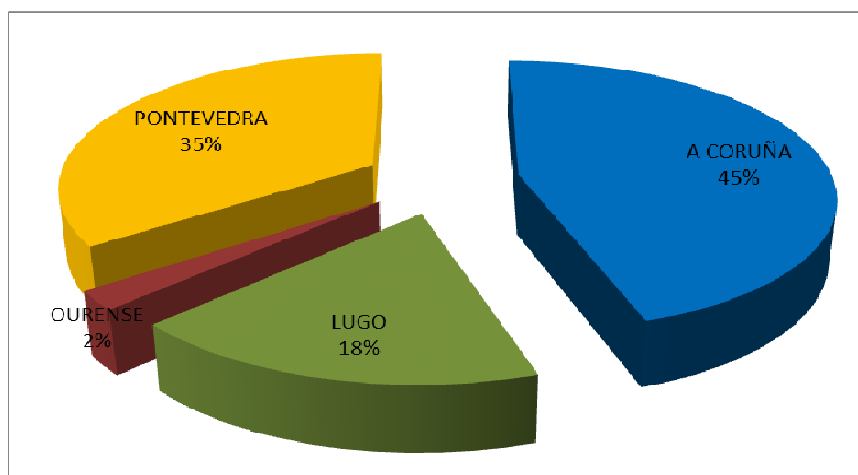
2 ou máis familiares ou menores (ou 1 familiar e 1 menor) acollidos pola vítima, e conxuntamente, discapacidade $\geq$ 33 % da vítima ou da persoa dependente	24 meses
Vítima, ou familiar ou menor acollido con discapacidade $\geq$ 65 %	24 meses

Os datos relativos á concesión desta axuda no ano 2015 son os seguintes:

- Nº de beneficiarias por provincia

Provincia	Beneficiarias
A CORUÑA	40
LUGO	16
OURENSE	2
PONTEVEDRA	31
TOTAL	89

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

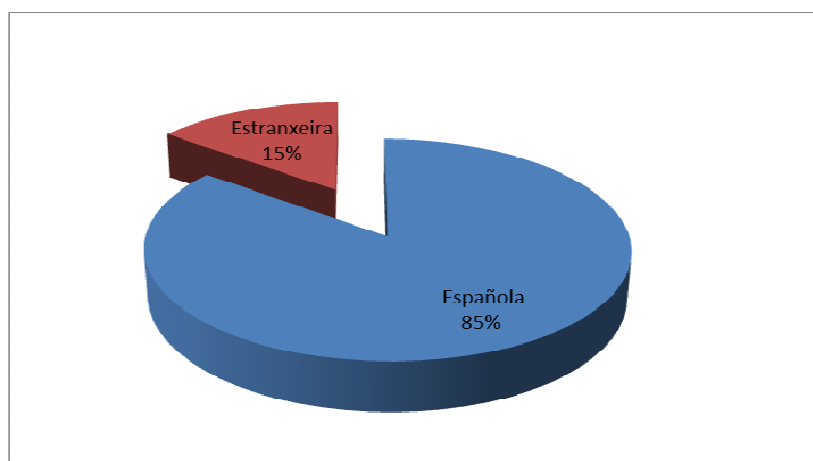

- Nº de beneficiarias segundo nacionalidade

Nacionalidade	Nº benef.	%
Española	76	85%
Estranxeira	13	15%
TOTAL	89	100%

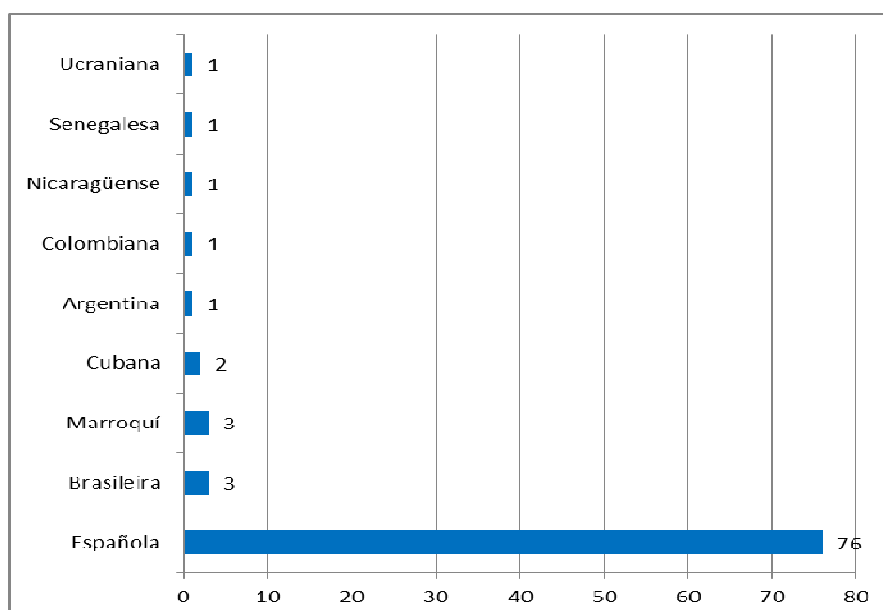
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Nacionalidade	Nº benef.	%
Española	76	85%
Brasileira	3	3%
Marroquí	3	3%
Cubana	2	2%
Argentina	1	1%
Colombiana	1	1%
Nicaragüense	1	1%
Senegalesa	1	1%
Ucraniana	1	1%
TOTAL	89	100%

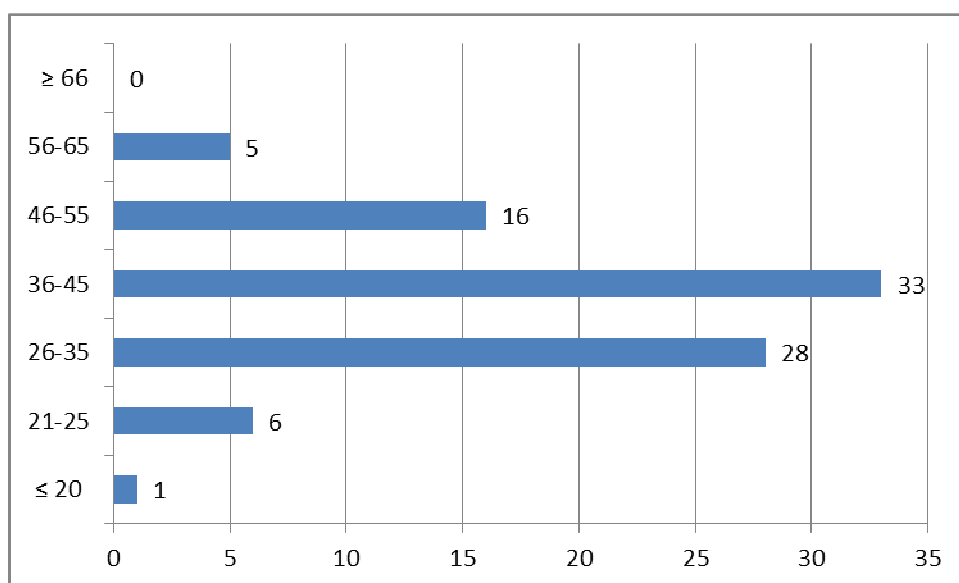
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ N° de beneficiarias segundo idade

Idade	N° benef.	%
≤ 20	1	1%
21-25	6	7%
26-35	28	31%
36-45	33	37%
46-55	16	18%
56-65	5	6%
≥ 66	0	0%
TOTAL	89	100%

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

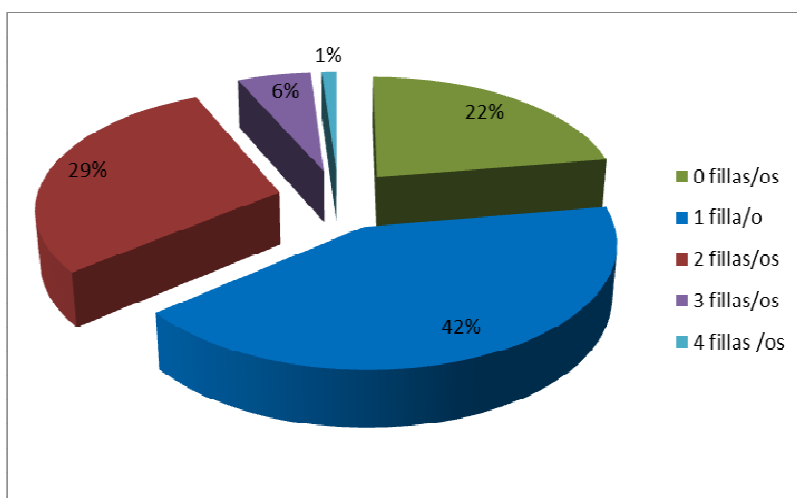

▪ N° de beneficiarias segundo n° de fillas e fillos

N° fillos/as	N° benef.	%
0 fillas/os	20	22%
1 filla/o	37	42%
2 fillas/os	26	29%
3 fillas/os	5	6%
4 fillas /os	1	1%
Total	89	100%

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

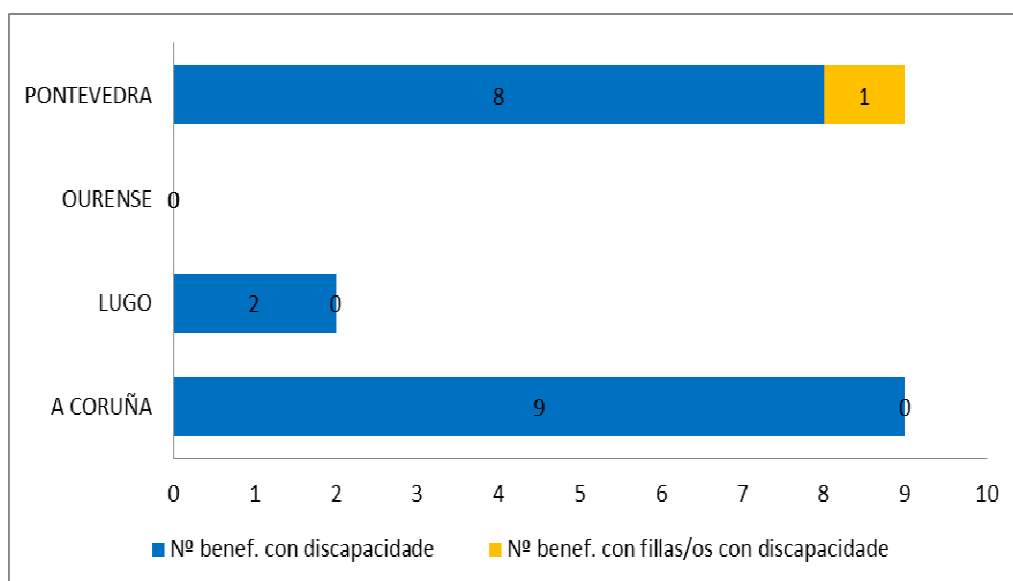
Informe anual 2015 de violencia de xénero

▪ N° de beneficiarias con discapacidade

Provincia	Nº benef. con discap.	Nº benef. con fillas/os ou p. dependentes con discap.
A Coruña	9	0
Lugo	2	0
Ourense	0	0
Pontevedra	8	1
Total	19	1

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigo 41: Procedemento abreviado para a percepción da Renda de Integración Social de Galicia

A **Dirección Xeral de Familia e Inclusión**, en aplicación da entrada en vigor Lei 10/2013, do 27 de novembro de Inclusión social de Galicia de dita lei, desenvolve unha tramitación abreviada da prestación RISGA, que se aplicará nos seguintes supostos:

- Vítimas de violencia de xénero
- Supostos de violencia doméstica
- Vítimas de explotación sexual-laboral en redes de trata de seres humanos

Os aspectos máis destacables deste procedemento son:

- Os trámites para a concesión da RISGA terán carácter de urxencia e tramitaranse con carácter prioritario ás demais solicitudes.
- O concello deberá remitir o informe de valoración social no prazo de 15 días. O proxecto de integración social é, se é o caso, o de integración socioeducativa dos e das menores poderá remitirse con posterioridade.
- A resolución de concesión deberá ditarse e notificarse no prazo dun mes desde a presentación da solicitude, sen prexuízo dos supostos de suspensión expresamente contemplados.
- Entenderanse estimadas aquelas solicitudes nas que, constando no expediente a recepción do informe de valoración social con proposta de concesión da prestación, non se ditase resolución expresa no prazo dun mes desde a súa presentación, interrompido se concorren as causas de suspensión contempladas no propio proxecto.
- Os efectos económicos prodúcense desde o día seguinte ao da data da recepción do informe de valoración social.

No ano 2015, tramitáronse ao abeiro deste procedemento dez expedientes, dos que catro presentan a problemática da violencia de xénero.

Artigo 42: Axudas escolares

A Orde do 21 de maio de 2015, da **Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria**, pola que se regula o fondo solidario de libros de texto destinado ao alumnado matriculado en 3º e 5º de educación primaria e en 2º e 4º de educación secundaria obrigatoria, en centros docentes sostidos con fondos públicos no curso escolar 2015/2016,

publicada no Diario Oficial de Galicia do 1 de xuño de 2015, contempla os supostos derivados de situacións de violencia de xénero no ámbito familiar, establecendo no seu artigo 8 que "non terá a consideración de membro computable da unidade familiar o agresor nos casos de violencia de xénero".

Nº de solicitudes: 213

A Orde do 22 de maio de 2015 (DOG do 1 de xuño), pola que se convocan axudas para a adquisición de libros de texto destinadas a alumnado matriculado en 1º, 2º, 4º e 6º de primaria, 1º e 3º de educación secundaria obrigatoria ou educación especial en centros sostidos con fondos públicos no curso 2015/2016, contempla os supostos derivados de situacións de violencia de xénero no ámbito familiar, recolléndose expresamente no artigo 6 e para os efectos de determinar a renda per cápita da unidade familiar que "segundo o establecido nos artigos 38 e 42 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, no ámbito familiar quedarán excluídos do cómputo das rendas os ingresos do agresor, considerándose a familia como monoparental".

Nº de solicitudes: 554

Tamén a Orde do 25 de agosto de 2015 (DOG do 1 de setembro), pola que se convocan axudas para a adquisición de material escolar destinadas ao alumnado matriculado en educación primaria, educación secundaria obrigatoria ou educación especial en centros sostidos con fondos públicos no curso 2015/2016, contempla os supostos derivados de situacións de violencia de xénero no ámbito familiar, recolléndose expresamente no artigo 86 e para os efectos de determinar a renda per cápita da unidade familiar que "segundo o establecido nos artigos 38 e 42 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, no ámbito familiar quedarán excluídos do cómputo das rendas os ingresos do agresor".

Nº de solicitudes: 636

Por outra banda, por Orde do 9 de xuño de 2015 (DOG nº 114 do 18 de xuño), convocáronse as prazas nos centros residenciais docentes da Coruña, Ourense e Vigo para realizar estudos postobrigatorios non universitarios para o curso 2015/2016. A convocatoria determina no seu artigo 9 que non terá a consideración de membro computable da unidade familiar o agresor, nos casos de violencia de xénero, e no artigo 11 dispón que nos casos de violencia de xénero quedan excluídos do cómputo os ingresos do agresor. Ademais prevé a concesión dunha puntuación de 4 puntos no baremo para os supostos de violencia de xénero.

No Diario Oficial de Galicia nº 131, do 14 de xullo, publicouse a Orde do 1 de xullo de 2015 pola que se convocaron prazas de colaboradores bolseiros nos centros residenciais docentes da Coruña, Ourense e Vigo para o curso académico 2015/2016. Nesta orde recóllese a mesma previsión respecto da composición da unidade familiar e o cálculo da súa renda per cápita, no senso de excluír ao agresor como membro computable así como os seus ingresos, sen que se presentaran solicitudes nas que se indicara esta circunstancia.

Artigo 43: Fondo Galego de Garantía de indemnizacións

Mediante Resolución do 25 de marzo de 2015, da **Secretaría Xeral da Igualdade** (DOG nº 62 do 1 de abril de 2015) convócanse dúas liñas de axuda: as establecidas no artigo 27 da Lei Orgánica 1/2004 do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero (véxase detalle no artigo 40), e as establecidas no artigo 43 da Lei 11/2007 do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero. Esta segunda liña de axudas ten por obxecto proporcionar axuda económica en forma de indemnización dirixida ás mulleres que sofren violencia de xénero e/ou ás e aos menores ou persoas dependentes delas polos danos e prexuízos ocasionados como consecuencia da situación de violencia. Trátase de indemnizacións fixadas mediante sentenza xudicial ditada por xulgados e tribunais con sede no territorio galego, no caso de incumprimento, por insolvencia, por parte do obrigado a satisfacelas.

Beneficiarias:

- As mulleres que sufran violencia de xénero.
- As persoas menores de idade que dependan dunha muller que sufra violencia de xénero.
- As persoas maiores de idade que dependan economicamente dunha muller que sufra violencia de xénero.
- As persoas dependentes baixo o coidado dunha muller que sufra violencia de xénero.

Requisitos:

- Estar empadroadada e ter residencia efectiva en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

- Ter dereito á percepción dunha indemnización, por danos e perdas derivados dunha situación de violencia de xénero, recoñecida nunha resolución xudicial firme ditada por un xulgado ou tribunal con sede na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Que exista constatación xudicial do incumprimento do deber de satisfacer a indemnización por insolvencia do obrigado ao pagamento.
- Que a persoa beneficiaria se atope nunha situación de precariedade económica como consecuencia da falta de pagamento da indemnización xudicialmente recoñecida.
- A contía da indemnización é a fixada pola resolución xudicial correspondente que quede pendente de pagamento tras a declaración de insolvencia do obrigado a el, sen que a contía máxima poida ser superior a 6.000 € por cada persoa beneficiaria.

Os datos relativos á concesión desta indemnización no ano 2015 son os seguintes:

- N° de beneficiarias por provincia

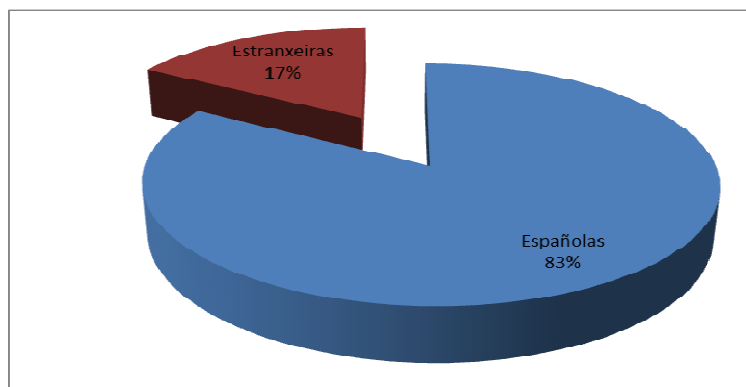
Nº mulleres beneficiarias no 2015				
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
17	0	1	0	18

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- N° de beneficiarias segundo nacionalidade

Nacionalidade	Nº benef.	%
Españolas	15	83%
Estranxeiras	3	17%
Total	18	100%

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigos 44 e 45: Dereito de acceso á vivenda e acceso prioritario ás vivendas de promoción pública.

As actuacións realizadas polo Instituto Galego da Vivenda e Solo da Consellería de Infraestruturas e Vivenda durante o ano 2015, son as que seguen:

- ☐ Actuacións en materia de adxudicación de vivendas.

No ano 2015 entregou catro vivendas a mulleres vítimas de vivenda:

- 1 en VPP
- 1 cedida pola SAREB
- 2 cedidas por ABANCA

- ☐ Programa ALUGA

No ano 2015 concedéronse subvencións para as prórrogas dos contratos vixentes do Programa Aluga. O número de axudas ao colectivo de vítimas de violencia de xénero foi de 125 por un importe de 244.030,20 euros.

- ☐ Programa Alugamento Plan 2013-2016

A aplicación en Galicia do Plan de Fomento e Alugueiro de Vivendas, a Rehabilitación Edificatoria e a Rexeneración e Renovación Urbanas establécese a través do convenio asinado entre a Xunta de Galicia e o Ministerio de Fomento o cinco de setembro de 2014.

Con data 3 de Decembro de 2014 publicouse no BOE a orde FOM/2252/2014, do 28 de novembro, pola que se determina a efectividade das liñas de axuda previstas no Real Decreto 233/2013, do 5 de abril, polo que se regula o Plan Estatal de fomento do aluguer de vivendas, a rehabilitación edificatoria e a rexeneración e renovación urbanas 2013-2016

O Instituto Galego da Vivenda e Solo a través da Resolución do 7 de xaneiro de 2015 pola que se convocan, na anualidade de 2015, con financiamento plurianual, as subvencións do Programa de axuda ao alugamento de vivendas do Plan estatal de fomento do alugamento de vivendas, a rehabilitación edificatoria e a rexeneración e renovación urbanas 2013-2016 (DOG núm. 11 do 19 de xaneiro)

Esta resolución establece, en réxime de concorrencia competitiva, a convocatoria das subvencións para alugamento establecidas no Real decreto 233/2013, do 5 de abril, polo que

se regula o Plan estatal de fomento do alugamento de vivendas, a rehabilitación edificatoria e a rexeneración e renovación urbanas 2013-2016.

Estas axudas réxense pola Orde do 24 de novembro de 2014, da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, pola que se establecen as bases reguladoras aplicables do Programa de axuda ao alugamento de vivendas do Plan de vivenda.

Número de axudas ao colectivo de vítimas de violencia de xénero: 120 por un importe de 189.240,28 euros.

Artigo 46: Equipamentos sociais especializados.

No VI Plan Galego para a Igualdade entre mulleres e homes, Estratexia 2012-2015 e dentro de servizos e recursos para a atención integral das persoas vítimas de violencia de xénero, da **Consellería de Política Social**, contempláronse de xeito especial os casos de violencia de xénero na adxudicación de vivendas tuteladas, residencias, centros de día, etc. dándolle preferencia a persoas maiores e persoas con discapacidade (soas ou preferentemente mulleres ou organizacións femininas) con relación ás demais persoas potencialmente usuarias.

Titulo III: Da organización do sistema de protección e asistencia integral e especializada fronte á violencia de xénero.

Neste título faise referencia á organización do sistema de protección e asistencia integral e especializada, mediante a coordinación establecida desde a Rede galega de acollemento, incorporando todos os servizos e programas para a información, atención e recuperación das mulleres.

Artigo 47.-Criterios básicos.

Artigo 48.-Rede galega de acollemento.

Artigo 49.-Creación do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren violencia de xénero.

Artigo 50.-Rede de información ás mulleres.

Artigo 51.-Servizo de Atención 24 horas.

Artigo 52.-Punto de Coordinación das Ordes de Protección.

Artigo 53.-Puntos de encontro familiar.

Artigo.54 Creación de oficinas de atención ás vítimas dos delitos.

Artigo 55.-Titularidade e xestión dos servizos.

Artigo 56.-Confidencialidade da información.

Artigo 47: Criterios básicos

Dentro dos criterios básicos recollidos no artigo 47 da Lei 11/2007, a Secretaría xeral da Igualdade garante que na totalidade dos centros, servizos e recursos que conforman a rede de asistencia social integral ás mulleres que sofren violencia de xénero, a intervención se realiza dende una **perspectiva de xénero**.

Igualmente, e que respecta as mulleres con discapacidade (apartado 3), a Secretaría xeral da Igualdade está a colaborar coa Asociación de Mulleres con Discapacidade de Galicia ACADAR na mellora do seu **acceso integral á información**. Neste sentido, no ano 2015, desenvolveuse o Programa:

❑ **Descubre a Nosa Realidade!: Programa para a prevención da violencia de xénero contra as mulleres en risco de exclusión social**

O Programa ‘Descubre a nosa realidade!’, realizado pola Asociación de mulleres con discapacida, ACADAR, en colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade inicio a súa andadura no ano 2011, e dende os seus comezos se sitúa ó abeiro da realidade das mulleres con discapacidade en canto ás súas características, desde unha perspectiva interseccional e das consecuencias ‘biopsicosociais’ do binomio xénero e discapacidade na súa calidade de vida.

‘Descubre a nosa realidade!’ vertébrase en cinco eixos temáticos que abranguen a realidade e a contorna das mulleres en risco de exclusión social:

1. O Empoderamento das mulleres en situacións previas de violencia.
2. A Violencia contra as mulleres.
3. A Imaxe Social das mulleres.
4. A Saúde das mulleres.
5. A Educación da cidadanía.

No ano 2015, o Programa desenvolveuse por un lado, en diversos centros educativos de infantil, buscando promover as relacións igualitarias entre as e os máis pequenas/os como elemento de prevención.

Realizáronse diversos obradoiros, rexidos por unha metodoloxía participativa, onde o alumnado foi un elemento activo do proceso de aprendizaxe. Os contidos centráronse na sensibilización sobre a discapacidade, a modificación da imaxe social da mesma e das mulleres con discapacidade, as formas específicas de violencia de xénero e a necesidade de implicación do resto da sociedade para a súa prevención e eliminación. Ademais empregouse material informático como ferramenta de traballo para a difusión e análise dos contidos que se abordaron e material didáctico propio da entidade.

Os obxectivos específicos acadados foron:

- Sensibilizar e concienciar sobre a violencia de xénero e a violencia contra as mulleres con discapacidade.
- Visibilizar as capacidades e necesidades das mulleres e sensibilizar á sociedade no seu conxunto.
- Aumentar a igualdade real entre as persoas cidadás galegas.
- Mudar a imaxe social das mulleres con discapacidade.
- Mudar a imaxe social das mulleres con discapacidade.
- Fomentar a empatía e coñecemento da realidade das mulleres con discapacidade de Galicia.
- Capacitar a crianzas de Educación Primaria nas relacións igualitarias.
- Sensibilizar no uso dunha linguaxe inclusiva (tanto en canto ó xénero como á capacidade).

Por outra banda, o programa ‘Descubre a nosa realidade! Obradoiros de prevención primaria da violencia de xénero e da violencia contra as mulleres con discapacidade para as familias. Obradoiros estiveron dirixidos directamente ás familias, e indirectamente ao persoal técnico e profesorado participante na formación e. centraron os contidos na sensibilización e a necesidade de implicación de toda a sociedade para a prevención e eliminación da violencia de xénero

Artigo 48: Rede galega de acollemento

Os diferentes centros de acollida, que no seu conxunto configuran a rede galega de acollemento, son recursos especializados residenciais e temporais que ofrecen acollida, atención e recuperación ás mulleres que sofren violencia de xénero e ás e aos menores ao seu cargo que requiren dun espazo de atención e protección debido a situación de indefensión ou risco debido a situación de violencia de xénero.

Están atendidos por equipos multidisciplinares que dan cobertura integral de atención e/ou recuperación: atención psicolóxica, educativa, sociolaboral, xurídica así como o favorecemento da normalización da situación persoal das mulleres, da súa unidade persoal e a superación dos efectos da violencia de xénero.

As normas e requisitos específicos dos centros establécense regulamentariamente.

❑ **Rede galega de de acollemento: Centros de acollida e vivendas tuteladas**

Ante a situación de indefensión en que se atopan moitas mulleres en situación de violencia de xénero, nalgúns casos con grave perigo para elas e os seus fillos e as súas fillas, a Xunta de Galicia ten articulada unha rede de casas de acollida para mulleres maltratadas, cunha conexión entre elas, de tal xeito que as mulleres galegas que o precisen, por atoparse na referida situación de indefensión, teñan un lugar de referencia onde acudir.

En colaboración cos concellos e outras institucións vense prestando, en distintas localidades, este servizo dirixido a mulleres que sofren malos tratos e ás súas fillas e aos seus fillos, co obxecto de que dispoñan dun tempo e un espazo no que poidan reorientar a súa situación persoal, facilitándolles as ferramentas elementais, tanto económicas coma psicosociais.

O orzamento destinado pola Secretaría Xeral da Igualdade no ano 2015 á colaboración con estes concellos foi dun total de 307.000 euros: 232.000 euros para o financiamento de gastos correntes derivados do funcionamento do servizo nos centros municipais de acollida, e de 75.000 euros para gastos derivados da adquisición de equipamento e do mantemento e mellora das infraestruturas de carácter social dos citados dispositivos de acollida.

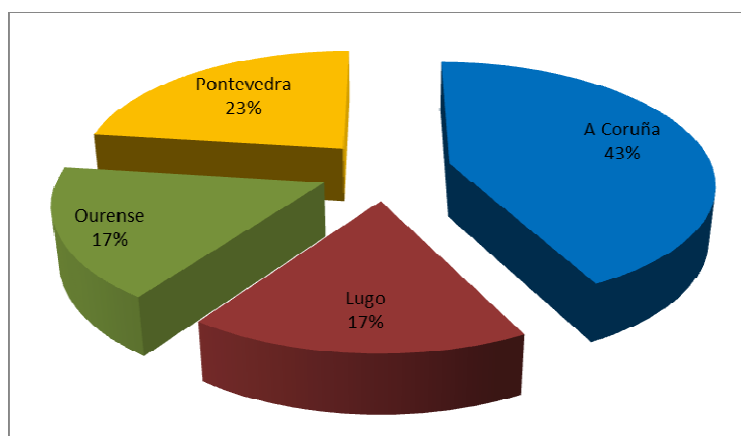
Centros de acollida		
Provincia	Nº centros	Titularidade
A Coruña	3	Municipal
Lugo	1	Municipal
Ourense	1	Municipal
Pontevedra	1	Municipal / autonómica

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Prazas dispoñibles	
Provincia	Nº prazas
A Coruña	37
Lugo	15
Ourense	15
Pontevedra	20
Total	87

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Informe anual 2015 de violencia de xénero

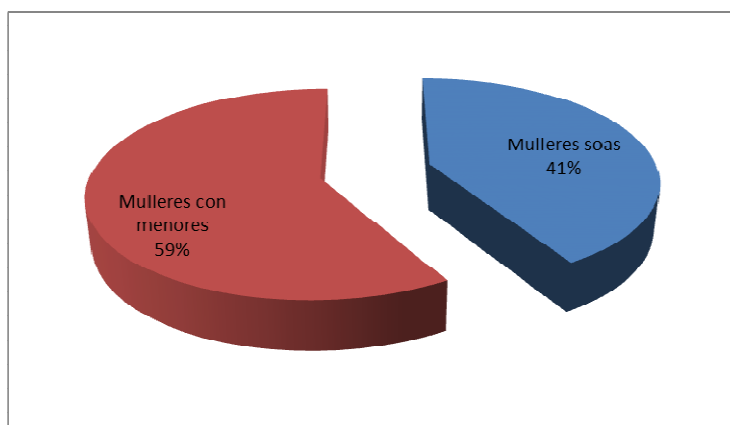
▪

Os datos relativos á Rede Galega de Acollemento no ano 2015 son os seguintes:

▪ N° Total de persoas usuarias

Nº Usuarías	Total
Mulleres soas	34
Mulleres con menores	48
Total mulleres	82

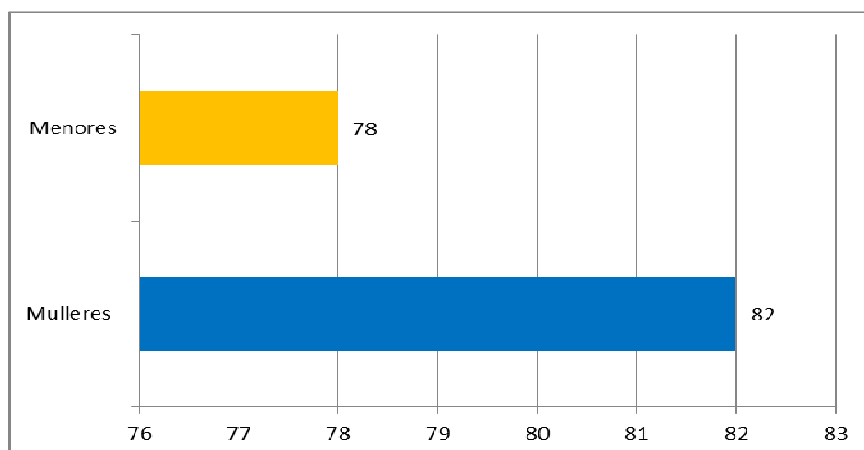
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de persoas usuarias	Total
Mulleres	82
Menores	78
Total	160

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

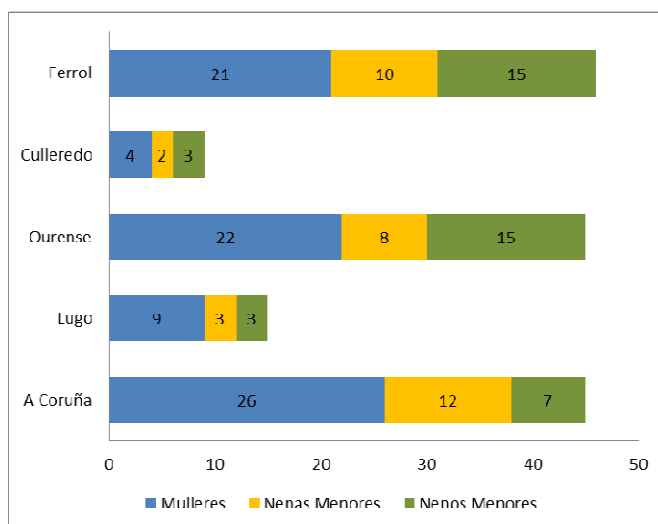
Informe anual 2015 de violencia de xénero

▪ Nº de persoas usuarias por provincias

Nº persoas usuarias no ano 2015				
Localidade	Mulleres	Nenas Menores	Nenos Menores	% media ocupación da RGA
A Coruña	26	12	7	46,26%
Lugo	9	3	3	37,80%
Ourense	22	8	15	76,90%
Culleredo	4	2	3	48,42%
Ferrol	21	10	15	72,00%
Total	82	35	43	56,28%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ Nº de usuarias por nacionalidade

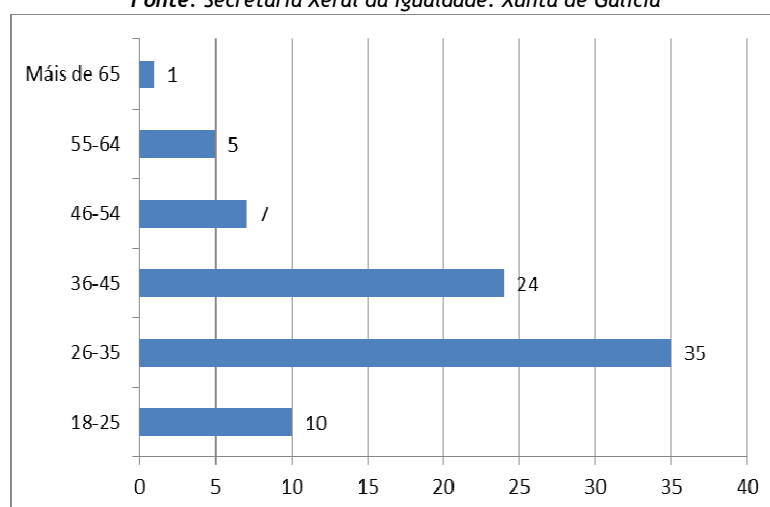
Nacionalidade	Nº	%
Españolas	42	5,2%
Estranxeiras	40	48,2%
Total mulleres	82	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ N° de usuarias por idade

Idade das mulleres	Nº	%
18-25	10	12,2%
26-35	35	42,7%
36-45	24	29,3%
46-54	7	8,5%
55-64	5	6,1%
Máis de 65	1	1,2%
Total mulleres usuarias	82	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

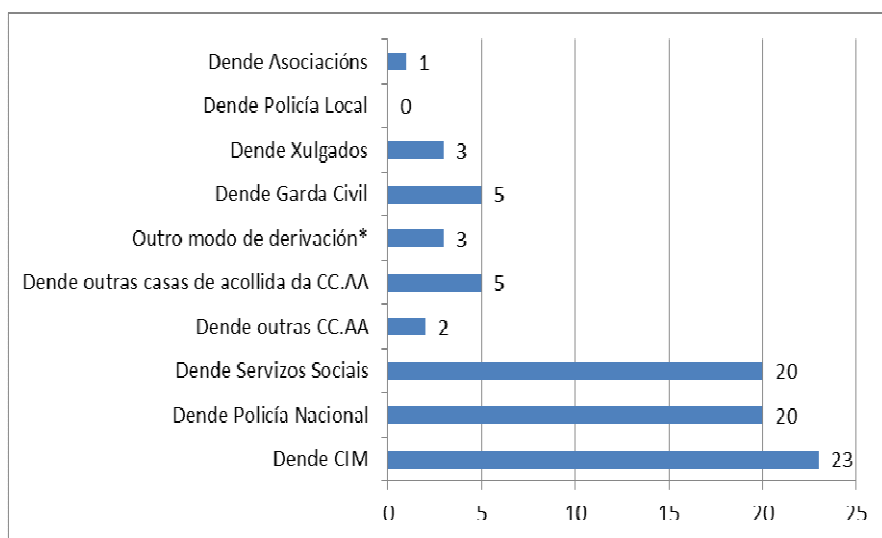

▪ N° de usuarias segundo procedencia da derivación

Modo de derivación	Nº
Dende CIM	23
Dende Policía Nacional	20
Dende Servizos Sociais	20
Dende outras CCAA	2
Dende outras casas de acollida da CC.AA	5
Outro modo de derivación*	3
Dende Garda Civil	5
Dende Xulgados	3
Dende Asociacións	1
Total mulleres usuarias	82

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

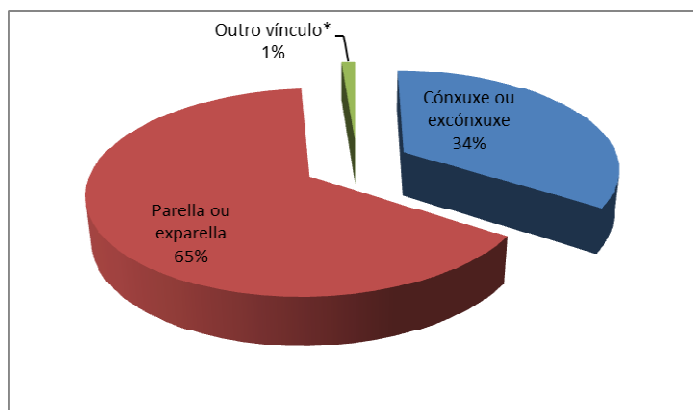
Informe anual 2015 de violencia de xénero

▪ Nº de usuarias segundo vínculo co agresor

Vínculo co agresor	Nº
Cónxuxe ou excónxuxe	28
Parella ou exparella	53
Outro vínculo*	1
Total mulleres usuarias	82

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

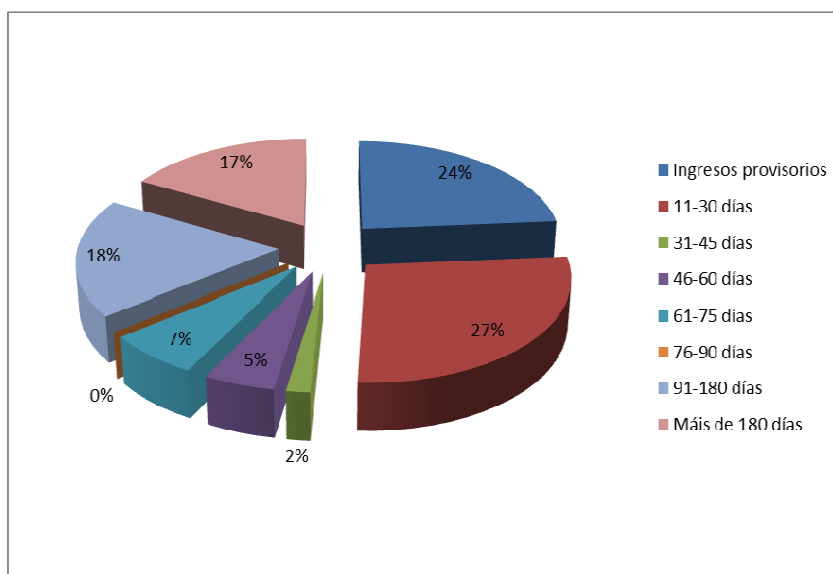
▪ Tempo medio de estancia na Rede Galega de Acollemento

Estancia no centro	Nº
Ingresos provisorios	14
11-30 días	16
31-45 días	1

Informe anual 2015 de violencia de xénero

46-60 días	3
61-75 días	4
76-90 días	0
91-180 días	11
Máis de 180 días	10

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ Rede galega de de acollemento: Centro de Emerxencia para mulleres vítimas da violencia de xénero (CEMVI)

O Centro de Emerxencia de Vigo para mulleres vítimas da violencia de xénero é un Centro da Rede Galega de Acollemento nos termos previstos na lei 11/2007, do 27 de xullo para a prevención e o tratamento da violencia de xénero, xestionado de maneira integral polo **Consortio Galego Servizos de Igualdade e Benestar** (adscrito á Consellería de Política Social), e coa colaboración da **Secretaría Xeral da Igualdade**. Ten como finalidade proporcionar aloxamento inmediato e de curta estancia ás mulleres e as persoas delas dependentes, que se atopen inmersas nunha situación de malos tratos e garantirlles un acollemento de emerxencia mentres se valora a súa situación e/ou se efectúa unha derivación a outro dispositivo máis axeitado.

▪ Prazas

O número de prazas do CEMVI é de 20, contando tanto mulleres como persoas dependentes delas.

Atención continuada e estancia máxima:

O Centro de Emerxencia garante unha atención continuada as usuarias todos os días do ano, incluídos sábados, domingos e festivos.

A estancia no CEMVI divídese nun período de ingreso provisional, de ata 10 días, e o período definitivo que é dun mes prorrogable, en función do cumprimento de obxectivos. A estancia máxima é de tres meses, agás situacións especiais a valorar de maneira individualizada

Outra prestación que o centro continua ofrecendo para mellorar a atención ás mulleres e vítimas de violencia de xénero inmigrantes, é o servizo de teletradución, que ofrece sen custo a Secretaría Xeral da Igualdade, e facilita a comunicación en 51 idiomas.

▪ **Equipa do CEMVI**

Durante o ano 2015 o CEMVI tivo a seguinte composición: 3 persoas de servizos xerais, 4 educadoras sociais, 1 psicóloga, 1 avogada e a traballadora social, directora do CEMVI.

O Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar segue a establecer a posibilidade de dispor de xerocultoras e outro persoal especializado no caso de ingresos de persoas con discapacidade que precisen de axuda ou terceira persoa.

Ingreso:

Admítese no centro de emerxencia ás mulleres maiores de idade, vítimas de malos tratos físicos, psíquicos, económicos ou sexuais e ás persoas delas dependentes que requiran un aloxamento inmediato e urxente ou carezan de recursos propios para afrontar a situación.

Condicións especiais de acceso:

1. As mulleres con problemas de drogadicción e/ou alcoholismo só poden ingresar, logo da correspondente valoración, se están nun programa de deshabitación con seguimento terapéutico ou médico, debidamente acreditado por un informe do seu médico/a ou terapeuta. En ningún caso se permite a estancia no centro se existe un consumo activo de substancias e/ou alcohol.
2. As mulleres con trastornos mentais graves deben acreditar a través de informe psiquiátrico, que conservan unha capacidade funcional axeitada para a súa integración no

centro. Non se permite o ingreso no caso de trastornos mentais graves en fase aguda, sintomatoloxía activa ou descompensada.

3. No caso de mulleres que padezan unha enfermidade infecto-contaxiosa, poden ingresar sempre que acompañen informe médico no que se valoren os riscos que poidan existir para as outras persoas coas que convivan, así como a viabilidade das medidas e coidados que sexan necesarios poñer en práctica.

4. No caso de mulleres que exerzan a prostitución será necesario que manifesten o compromiso de abandonar o exercicio activo da mesma durante a estancia no centro.

▪ **Intervencións:**

- Intervención social: inclúe o coñecemento da realidade familiar e o entorno social que influirá na intervención que se leve a cabo, asesoramento laboral para a busca de emprego ou mellora da súa formación, información sobre prestacións económicas, de vivenda, recursos da comunidade, asociacións de mulleres, coordinación con outros servizos e recursos para completar o diagnóstico e a intervención e realización de informes sociais.

Os eidos de actuación máis concretos coas usuarias son: prestacións económicas, escolarización dos/as nenos/as, ámbito sanitario, ámbito laboral e vivenda

Realizáronse reunións de coordinación con administracións locais onde vai vivir a muller, coa finalidade de facilitar recursos e medios as mulleres que residen no CEMVI, cara a súa saída.

Semanalmente a traballadora social réunese de maneira grupal coas mulleres do centro para coñecer as súas demandas e as dificultades coas que se atopan de cara a apoialas na súa recuperación biopsicosocial.

- Intervención psicolóxica: dirixida á recuperación psicolóxica das mulleres do Centro, ten como obxectivo a mellora das secuelas traumáticas a nivel emocional, cognitivo e condutual. Ademais promove a interiorización de comportamentos e roles igualitarios.

Ademais da intervención individual desenvólvese un obradoiro grupal denominado Bolboreta, cuxos obxectivos xerais son: visibilizar a violencia sufrida por parte das mulleres, aliviando así a súa culpa e confusión; e favorecer a toma de conciencia e o desenvolvemento persoal como muller.

- Intervencións programadas das Educadoras Sociais: cada muller ten unha educadora de referencia que é a encargada de reforzar e apoiar as necesidades desa muller. Existe

igualmente unha educadora para as fillas e fillos das mulleres, que traballa todo aquilo que afecta á relación materno-filial así como ao crecemento da ou do menor.

Programas educativos con mulleres e menores:

- Escola de nais: co obxectivo de favorecer a reconstrución da relación nai e fillos/as, deteriorado polas situación de violencia e maltrato vivido na familia e pola falta de habilidades nalgúns casos.
- Programa emprego: para apoiar a busca de emprego e/ou formación para o acceso ao mesmo e facilitar habilidades par a mesma.
- Programa lúdico-cultural: para que as mulleres e os seus fillos e fillas aprendan ter e desfrutar o seu tempo de ocio.
- Programa Faladoio, de resolución de conflitos.
- Programa Cativadas: programa psicoeducativo para menores.
- Intervención da avogada: A avogada do CEMVI asesora ás mulleres sobre a súa situación e dereitos, e tamén serve de enlace cos diferentes profesionais que lles correspondesen por xustiza gratuíta.

No centro tamén se conta co apoio de persoas voluntarias que colaboran na alfabetización de mulleres estranxeiras e reforzo escolar de menores, entre outras actividades.

Durante o ano 2015 desenvolvéronse reunións de coordinación con diferentes administracións e entidades de iniciativa social co obxectivo de mellorar a atención e intervención que se leva a cabo coas persoas usuarias do centro.

O Consorcio galego de Servizos de Igualdade e Benestar mantivo os tres convenios para facilitar o traballo coas usuarias no CEMVI:

- Coa Fundación Integra, que ten por obxecto colaborar na integración laboral das mulleres vítimas de violencia de xénero que residen no CEMVI
- Coa Rede de mulleres veciñal contra os malos tratos de Vigo, para os acompañamentos ás usuarias do centro.
- Coa Fundación Meniños que ten por obxecto prestar apoio terapéutico ás mulleres que saen do centro acompañadas das súas fillas e fillos.

Datos de ocupación de 2015:

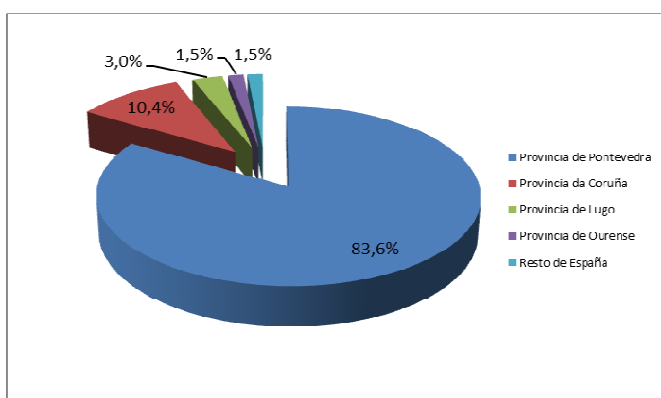
Cifras de ocupación	
Mulleres	67
Nenas menores	22
Nenos menores	11
Total	100

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

. Usuarias segundo procedencia:

Procedencia das usuarias	Nº	%
Provincia de Pontevedra	56	83,6%
Provincia da Coruña	7	10,4%
Provincia de Lugo	2	3,0%
Provincia de Ourense	1	1,5%
Resto de España	1	1,5%
Total	67	100%

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

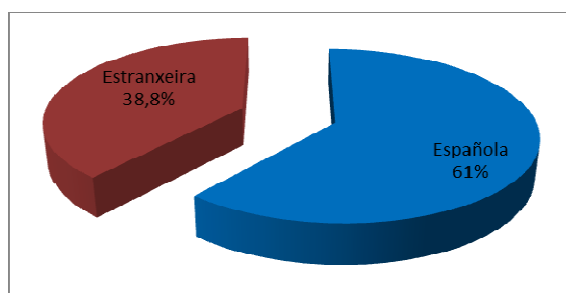

. Usuarias segundo nacionalidade:

Nacionalidade	Nº	%
Española	41	61,2 %
Estranxeira	26	38,8 %
Total	67	100%

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

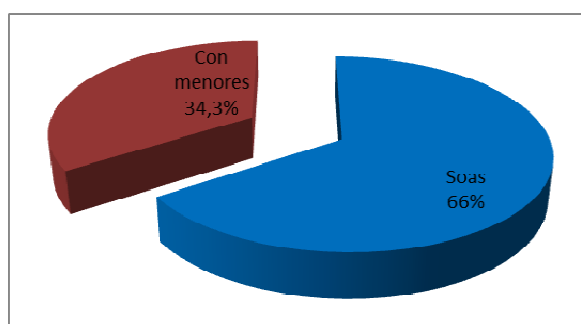
Informe anual 2015 de violencia de xénero

. Mulleres e persoas dependentes

SITUACIÓN	Nº	%
Soas	44	65,7 %
Con menores	23	34,3 %
Total	67	100%

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

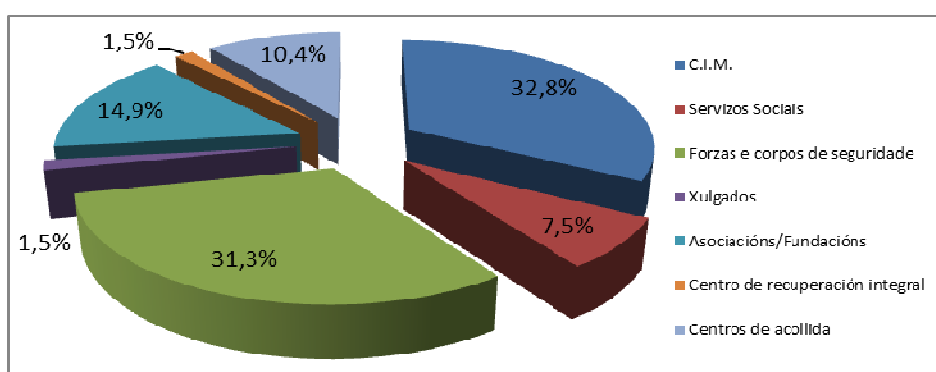

. Derivacións de ingresos

Organismo derivante	Nº	%º derivacións
C.I.M.	22	32,8%
Servizos Sociais	5	7,5%
Forzas e corpos de seguridade	21	31,3%
Xulgados	1	1,5%
Asociacións/Fundacións	10	14,9%
Centro de recuperación integral	1	1,5%
Centros de acollida	7	10,5%
Total	67	100%

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

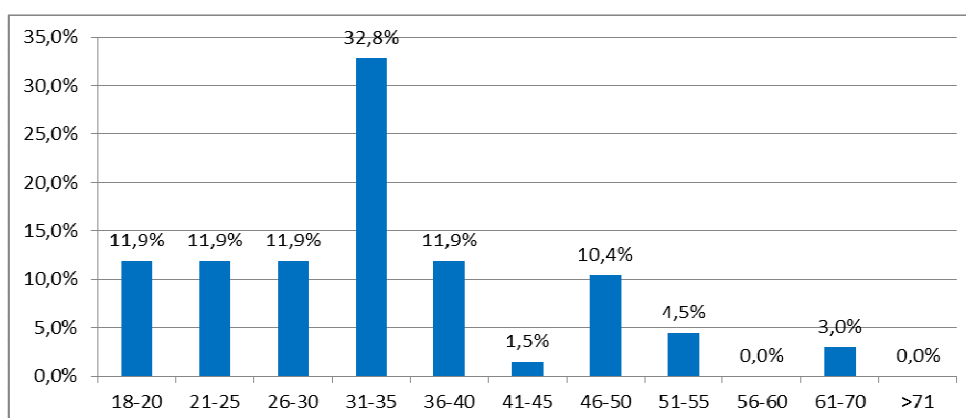
Informe anual 2015 de violencia de xénero

. Idades das mulleres usuarias do CEMVI

Idade	Nº	%
18-20	8	11,9%
21-25	8	11,9%
26-30	8	11,9%
31-35	22	32,8%
36-40	8	11,9%
41-45	1	1,5%
46-50	7	10,4%
51-55	3	4,5%
56-60	0	0,0%
61-70	2	3,0%
>71	0	0,0%
Total	67	100%

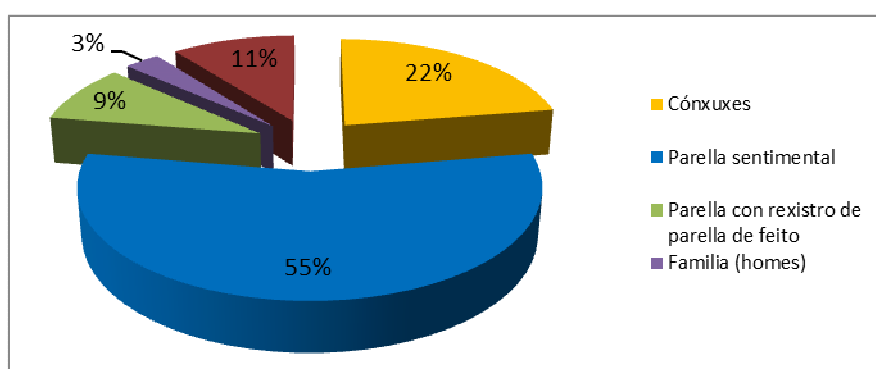
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

. Relación cos agresores

Relación	Nº	%
Cónxuxes	15	22,4%
Parella sentimental	37	55,2%
Parella con rexistro de parella de feito	6	9,0%
Familia (homes)	2	3,0%
Outros	7	10,4%
Total	67	100%

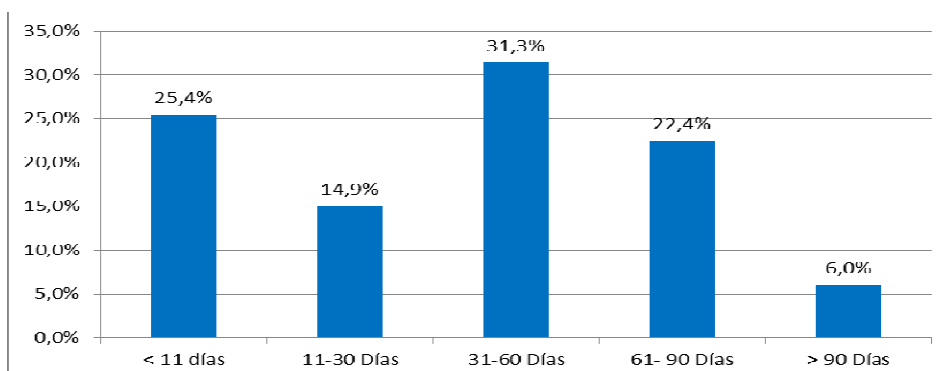
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

. Promedio de estancia no CEMVI

Días de estancia	Nº	Porcentaxe
< 11 días	17	25,4%
11-30 Días	10	14,9%
31-60 Días	21	31,3%
61- 90 Días	15	22,4%
> 90 Días	4	6,0%
Total	67	100%

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

❑ **Rede galega de de acollemento: Vivendas de seguridade para mulleres vítimas de explotación sexual e trata**

O artigo 29.3 de Lei 7/2004, do 16 de xullo, galega para a igualdade de mulleres e homes recolle a obriga da Xunta de Galicia na loita contra o tráfico de mulleres, nenas e nenos que teñan como finalidade fundamental a súa explotación sexual no territorio da nosa comunidade autónoma, establecendo que esa loita deberá realizarse a través dunha intervención integral que permita a prevención, detección, atención e, se é o caso, integración das mulleres vítimas do tráfico de explotación sexual.

Por outra banda, o artigo 47.1 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero establece que os centros e servizos que conforman os recursos de asistencia integral ás mulleres que sofren violencia de xénero teñen como finalidade básica achegarlles axuda e asistencia directa ás mulleres e ás persoas delas dependentes, e apoialas na procura de solucións dos conflitos que derivan da violencia.

Dende a ratificación por España do Convenio do Consello de Europa sobre a loita contra a trata de seres humanos e en relación coa expedición dun permiso de residencia a nacionais de terceiros países que sexan vítimas, prexudicadas ou testemuñas na trata de seres humanos, que poidan cooperar ou colaborar coas autoridades competentes, recóllese a obriga de prestarlles unha atención integral, recoñecéndoselles un período de reflexión establecido en 30 días e durante o que terán garantida a subsistencia, asistencia social e xurídica.

Froito de dous convenios de colaboración asinados en 2015 entre a **Secretaría Xeral da Igualdade** e dúas entidades de iniciativa social, para os que se destinou un orzamento total de 40.000 euros. Estas entidades, que xa contaban con dispositivos destinados á atención integral a mulleres vítimas de explotación sexual e trata no que se lles presta acollida, axuda e asistencia directa, integran nos seus dispositivos unha vivenda de seguridade, destinada a facilitarlles ás mulleres que deciden abandonar a situación de explotación dun espazo de reflexión previo á denuncia que resulte suficiente para que a vítima poida restablecerse e escapar á influencia dos traficantes e/ou poida decidir, con coñecemento de causa, a súa cooperación coas autoridades competentes.

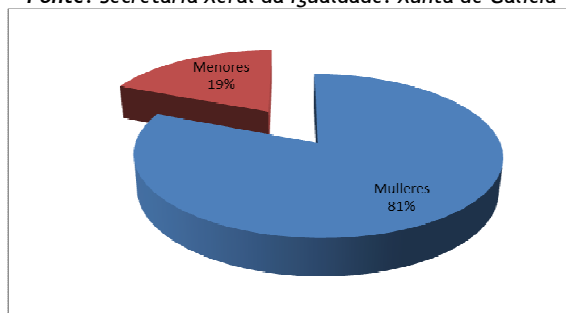
A vulnerabilidade das mulleres vítimas de explotación sexual (situación de persoas explotadas, estigmatización e rexeitamento social que soportan, dificultades do idioma, medo, situación de inmigración ilegal) ponse especialmente de manifesto cando as mulleres deciden rachar coa situación de explotación na que se atopan; por iso **dende a Secretaría Xeral da Igualdade** considérase prioritario fomentar toda actividade desenvolvida ao respecto

e colaborar con aquelas entidades, como é o caso, que contan con centros e persoal propio para prestar un servizo integral, de atención, apoio, acollida e de recuperación destinados a facilitarles ás mulleres que deciden abandonar a situación de explotación dun espazo de reflexión previo á denuncia que resulte suficiente para que a vítima poida restablecerse e escapar á influencia dos traficantes e/ou poida decidir, con coñecemento de causa, a súa cooperación coas autoridades.

▪ N° total de usuarias

Persoas beneficiarias		
Provincia	Mulleres	Menores
A Coruña	5	0
Lugo	1	0
Ourense	6	3
Pontevedra	1	0
Total	13	3

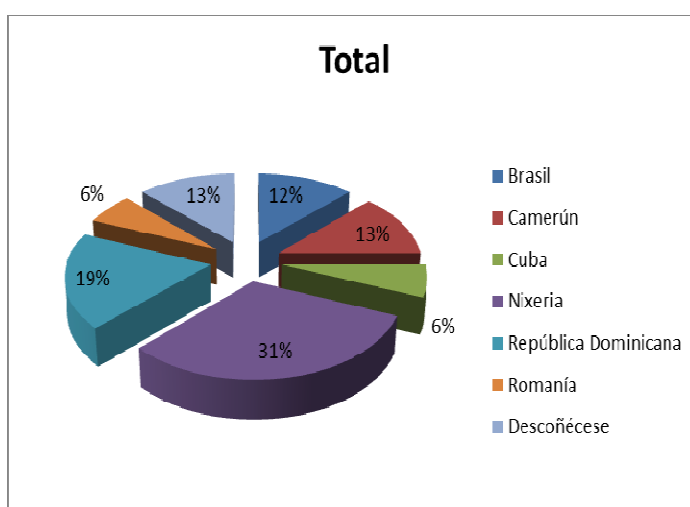
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ N° de usuarias por nacionalidade

Nacionalidade	N° de mulleres	N° de menores	Total
Brasil	1	1	2
Camerún	1	1	2
Cuba	1	0	1
Nixeria	5	0	5
República Dominicana	3	0	3
Romanía	1	0	1
Descoñécese	1	1	2
TOTAL	13	3	16

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

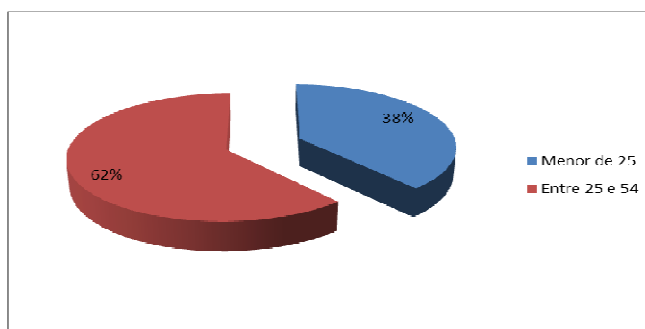

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- N° de usuarias por intervalos de idade

Intervalos de idade	
Menor de 25	5
Entre 25 e 54	8
Total	13

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ Rede galega de de acollemento: Outros recursos de acollemento para mulleres vítimas de violencia de xénero

A Secretaría xeral da Igualdade convocou en 2015 axudas e subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro para programas dirixidos a mulleres en situación de especial vulnerabilidade, xa mencionadas no apartado correspondente ao Fomento do movemento asociativo, (Resolución da **Secretaría Xeral da Igualdade** do 21 de decembro de 2015; DOG nº 248, do 30 de decembro), na que un dos tipos de programa subvencionados son os Programa de recursos integrais de atención personalizada e especializada para mulleres en situación de especial vulnerabilidade, pertencentes a un ou varios colectivos nos que conorra dita situación (entre os que están as vítimas de violencia de xénero).

Nesta convocatoria inclúese, dentro dos criterios de valoración, o desenvolvemento do programa en establecementos pechados (centros ou pisos de acollida, hospitais, centros de recuperación etc), puntuándose con 15 puntos.

Ademais, **Galicia está adherida ao Protocolo Nacional de derivación** entre as Comunidades Autónomas para a coordinación das súas redes de centros de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas (véxase páxina 218)

Artigo 49: Creación do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren Violencia de Xénero

No Diario Oficial de Galicia do 10 de xaneiro de 2014 publicouse **Decreto 1/2014, do 9 de xaneiro, polo que se regula a creación do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero**, que configura o Centro coma unha unidade adscrita á Secretaría Xeral da Igualdade con competencias en materia de atención integral ás vítimas de violencia de xénero e ás persoas delas dependentes, especialmente as súas fillas e fillos menores. O mesmo decreto establece a súa sede en Santiago de Compostela.

A Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, reconece un feito diferencial de xénero e recolle no artigo 19, co título «Dereito á asistencia social integral», que «as mulleres vítimas de violencia de xénero teñen dereito a servizos sociais de atención, de emerxencia, de apoio e acollemento e de recuperación integral. A organización destes servizos por parte das comunidades autónomas e das corporacións locais responderá aos principios de atención permanente, actuación urxente, especialización de prestacións e multidisciplinariedade profesional».

Pola súa banda a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero (DOG do 7 de agosto de 2007) crea, no seu artigo 49, o Centro de Recuperación Integral para mulleres que sofren violencia de xénero, que desenvolverá un modelo de atención integral, baseado nun sistema coordinado de servizos, recursos e medidas de carácter social, laboral, xurídico, educativo e económico.

Finalidade do CRI

O centro de Recuperación integral (CRI) ten por finalidade desenvolver un modelo de atención integral para as mulleres vítimas de violencia de xénero, baseado nun sistema coordinado de servizos, recursos e medidas de carácter social, laboral e económico, que permita evitar duplicidades e racionalizar a xestión.

Actuará ademais como centro de referencia e coordinador da rede galega de acollemento, como centro tramitador das derivacións de vítimas de violencia de xénero a fora de Galicia e receptor das que cheguen a nosa comunidade derivadas desde outras partes do Estado, como centro de formación na loita contra a violencia de xénero, tanto para profesionais como para o voluntariado e a cidadanía en xeral, como centro colaborador co Punto de coordinación das ordes de protección de Galicia e como centro impulsor da creación de grupos de autoaxuda, intervención e coñecemento entre mulleres que teñan sufrido, vivido e superado situacións de violencia de xénero.

Persoal do CRI

O CRI está integrado por un equipo multidisciplinar composto por:

- Unha directora
- Unha psicóloga.
- Un posto base subgrupo A1
- Unha terapeuta ocupacional.
- Unha asistente social.
- Unha titulada de grado medio.
- Unha subalterna

Acceso ao Centro

O acceso ao Centro de Recuperación Integral realizarase mediante procedementos protocolizados de derivación a través de:

- a) Centros que compoñen a rede galega de información ás mulleres
- b) Centros da rede galega de acollemento.
- c) Servizos sociais comunitarios e especializados da nosa comunidade autónoma.
- d) Centros de servizos sociais das diferentes comunidades autónomas.

O acceso poderá producirse, con carácter excepcional, por petición da muller vítima de violencia ou das súas fillas e fillos.

Persoas usuarias

Poden ser usuarias do Centro as mulleres vítimas de violencia de xénero que acrediten a situación de violencia de xénero a través de:

- a) Certificación da orde de protección ou da medida cautelar, ou testemuño ou copia autenticada pola secretaria ou polo secretario xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar.
- b) Sentenza de calquera orde xurisdiccional que declare que a muller sufriu violencia en calquera das modalidades definidas na Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.
- c) Certificación e/ou informe de servizos sociais e/ou sanitario da Administración pública autonómica ou local.
- d) Certificación dos servizos de acollida da Administración pública, autonómica ou local.
- e) Informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.
- f) Informe da Inspección de Traballo e da Seguridade Social.
- g) Calquera outra que se estableza regulamentariamente.

Tamén poderán ser usuarias as persoas dependentes ou ao cargo destas mulleres, facendo unha especial mención as súas fillas e fillos.

Intervención: Área de traballo individualizado

O Centro de Recuperación Integral está en funcionamento durante todo o tempo preciso para cubrir as necesidades da muller e das súas fillas e fillos; cunha

flexibilidade máxima para atender á conciliación da vida laboral, persoal e familiar das persoas usuarias, en calquera día da semana, traballando tanto tardes como sábados ou domingos, se é necesario para as mulleres.

Para levar a cabo o traballo con cada usuaria desde unha perspectiva dinámica, deséñase para cada unha delas o Plan de Atención Individualizada (PAI.) É un documento que serve de guía durante toda a intervención, resitúa a muller e profesionais durante todo o proceso de intervención, permitindo non perder de vista os obxectivos consensuados coa muller e/ou co ou coa menor.

No PAI recóllense os seguintes apartados: información sobre a problemática concreta de violencia de xénero, as necesidades e expectativas existentes, os obxectivos pactados, as actuacións a realizar, a avaliación dos obxectivos, posibles modificacións dos mesmos, e obxectivos conseguidos, así como o seguimento da persoa usuaria.

O establecemento dunha profesional de referencia para cada caso intenta evitar unha clara vitimización secundaria, e así esta profesional será a única persoa interlocutora para resolver os seus problemas, coñecer as súas necesidades e acompañar á muller ao longo de todo o proceso e, polo tanto, a persoa encargada de coordinar todos os recursos, independentemente de quen os preste ou xestione, e elaborar o plan de seguridade e autonomía da muller, que é personalizado, axustado ás súas necesidades e recollerá todas as medidas necesarias.

A continuación enuméranse distintas áreas que son abordadas dende o Centro de Recuperación integral no traballo **coas mulleres usuarias** do recurso, no traballo individualizado que se realiza

ÁREA DE XÉNERO: É fundamental coñecer o que é a desigualdade, para poder desculpabilizar ás persoas que a sofren; e identificar a violencia de xénero como o aspecto máis grave da desigualdade. Esta área trabállade de maneira transversal co afán de que a muller entenda que a desigualdade procede dun contexto sociocultural onde a preeminencia do home sobre a muller segue presente; entenda o que é a violencia de xénero, as características da mesma, as súas consecuencias e as

reaccións normais fronte a esas situacións, para que poida entender o que viviu e como superalo e recoñeza os machismos e micromachismos presentes na sociedade.

ÁREA TERAPÉUTICA: A liña terapéutica engloba dous aspectos determinantes, o emocional e o competencial, e así:

-Dentro do eido emocional traballase, tanto de maneira individual como especialmente grupal, tódolos apartados que permitan que unha muller manexe as súas emocións, as recoñeza e poida traballar con elas, intentado acadar os seguintes obxectivos de facilitar a súa recuperación emocional, cunha mellora do seu autoconcepto e autoestima e fomentar a independencia emocional da muller, incidindo nas súas relacións de parella.

-Dentro do eido competencial, é de destacar a necesidade de desenvolver ou restaurar habilidades para participar nas ocupacións da vida diaria dunha maneira competente, saudable e satisfactoria, tanto na figura da muller (sobrevivente da violencia de xénero) como da súa familia, tomando como alicerce o empoderamento e a participación nunha vida saudable, ata acadar unha verdadeira autonomía persoal, e unha real ocupación das actividades da vida diaria. Os obxectivos son identificar, traballar e potenciar aquelas habilidades físicas, cognitivas ou psicosociais necesarias para a realización das actividades básicas da vida diaria; adquirir hábitos e rutinas diarias e conseguir que o ocio e a participación social formen parte da vida da muller.

ÁREA PSICOEDUCATIVA: Esta liña pretende que a muller cambie o seu papel de vítima a sobrevivente, pasando da pasividade á actividade, a ser axente de cambio de seu.

Para isto será necesario adquirir e adestrar as habilidades de relación interpersoal que faciliten unha relación adaptativa co entorno social e a mellora da calidade de vida; establecer e manter relacións interpersoais gratificantes e potenciar os recursos persoais facilitadores do cambio.

ÁREA LABORAL: Nesta liña traballase desde o comezo tendo en conta o punto de partida da muller, tanto no eido formativo laboral, apoiando o proceso de formación da muller, tanto regrada como ocupacional, incrementando coñecemento das TICs

entre as mulleres reforzando as súas habilidades, coñecementos e acceso ás tecnoloxías da información e facilitar a elaboración de itinerarios de formación personalizados; como no eido socio laboral, analizando as posibilidades reais de traballo, fomentando a busca activa de emprego,

ÁREA DE SEGURIDADE: Neste apartado traballarse a súa seguridade física, realizando coa muller, e en coordinación co profesional de referencia en seguridade (policía custodio), o plan de protección individualizado; e a súa seguridade virtual, co afán de que a muller coñeza os perigos do uso indiscriminado das redes sociais.

ÁREA DE REDES DE APOIO: Para refacer a vida dunha persoa que sufriu violencia de xénero, é moi importante poder contar con redes de apoio. A propia violencia remata coas existentes, xa que o que pretende o agresor é illar á muller, e o primeiro é acabar cos lazos de unión ou pertenza a unha colectividade. Por iso trabállase coa familia e co voluntariado.

O traballo co voluntariado iniciouse cunha unidade familiar, estando traballando para a ampliación deste tipo de rede. O voluntariado específico, que coñece o que é a violencia de xénero, e apoia á muller en momentos cruciais para elas, (xuízos) ou simplemente acompañalas en momentos de lecer, que cubren a necesidade de “importarlle a alguén”.

ÁREA XURÍDICO-SOCIAL: Desde este área analízase a situación xurídica da muller, levando a cabo unha coordinación co/a asesor/a xurídica do centro que deriva, así como co letrado ou letrada que lle correspondese.

ÁREA MATERNO-FILIAL: Nesta área analízase a relación materno-filial, e as consecuencias da violencia de xénero que afectan a propia estabilidade da relación. Trabállase no sentido de dotar as mulleres sobreviventes dos coñecementos e as ferramentas necesarias para o fomento das súas capacidades como nais e para establecer formas de relación positiva coas súas fillas e cos seus fillos.

Ademais, o traballo individualizado, tamén se realiza cos e coas **menores**, con independencia da relación materno filial existente. Así as áreas de actuación para cadanseu son :

ÁREA DE XÉNERO: Nesta liña traballárase cos/as menores o fenómeno da desigualdade na sociedade, identificando situacións de desigualdade nas súas vida, fomentando a aplicación de conceptos que insiran igualdade e identificando situacións de violencia de xénero, tanto propias como alleas, e as consecuencias que a dita violencia ten nas súas vidas.

ÁREA TERAPÉUTICA: A liña terapéutica engloba dous aspectos determinantes, o emocional e o competencial e así traballase a autoestima e a responsabilidade persoal, intentando dotar á menor ou menor de estratexias para responder axeitadamente a situacións emocionalmente intensas, e para recoñecer e expresar as emocións da maneira axeitada e eficaz. Igualmente, desde o eido competencial estímúlanse as súas competencias para ter unha vida independente, dentro de cada tramo de idade, potenciando o desenvolvemento das competencias sociais, para ampliar e adecuar o repertorio dos comportamentos da ou do menor nas situacións de relación entre iguais, así como para facilitar o mantemento das relación sociais satisfactorias.

ÁREA PSICOEDUCATIVA: Nesta liña pretende que as e os menores aprendan ou retomen habilidades e coñecementos que lles axuden a construír un mundo de seu, mais igualitario e pacífico, intentando capacitar as e aos menores para o manexo das diferentes situacións sociais e as emocións que xeran. Igualmente, traballando o coñecemento das relacións afectivo-sexuais, a resolución de conflitos de xeito satisfactorio, o aumento de condutas asertivas.

ÁREA FORMATIVA-OCUPACIONAL: En función das características de cada menor, afondase no apoio á educación regrada, ou establecece a necesidade dunha formación ocupacional.

ÁREA DE SEGURIDADE: Trabállase fomentando_ o recoñecemento de situacións de perigo por parte da/o menor; e fomentando o uso seguro, responsable e saudable de internet e, especialmente, das redes sociais.

Intervención grupal

Durante os meses de xullo a outubro de 2015, desenvolveuse un Obradoiro de Relaxación no que participaron 5 mulleres usuarias do centro. Foi un obradoiro básico de relaxación xa que estabas mulleres estaban en fases iniciais de recuperación.

Durante os meses de outubro, novembro e decembro de 2015 tivo lugar, con continuidade no ano 2016, un Obradoiro de **Mindfulness**, dirixido a mulleres que sofren victimización terciaria, no que participaron quincenalmente 15 mulleres usuarias do CRI.

Durante todo o ano desenvolvéronse Obradoiros de menores, en función das súas idades e circunstancias. Tiveron lugar cinco obradoiros segundo as idades:

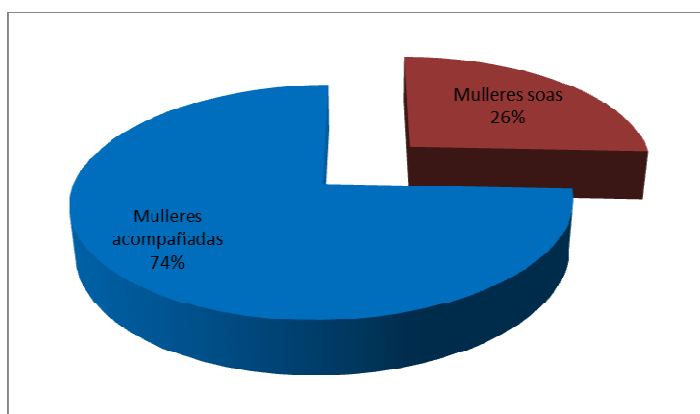
- De 3 a 5 anos
- De 5 a 7 anos
- De 8 a 10 anos
- Preadolescentes
- Adolescentes

Casos derivados ao CRI

PERSOAS DERIVADAS	
Mulleres soas	10
Mulleres acompañadas de fillas/os e/ou doutros membros da unidade familiar	29

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

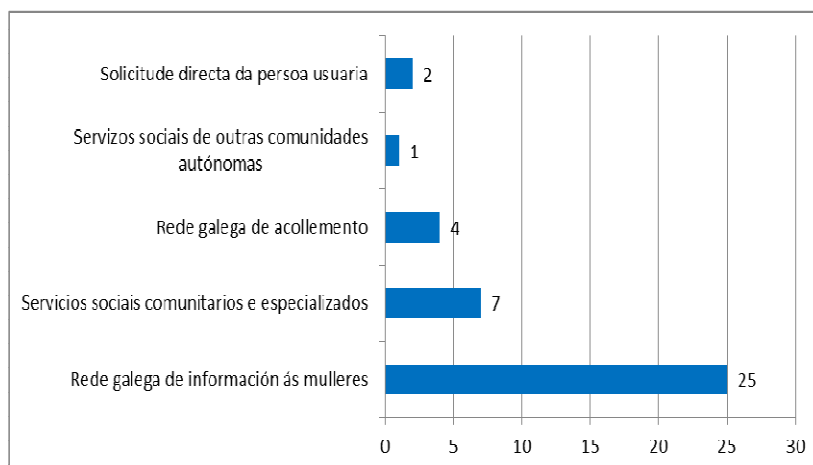
Informe anual 2015 de violencia de xénero

Entidades derivantes

ENTIDADES DERIVANTES	
Rede galega de información ás mulleres	25
Servicios sociais comunitarios e especializados	7
Rede galega de acollemento	4
Servizos sociais de outras comunidades autónomas	1
Solicitude directa da persoa usuaria	2
Total	39

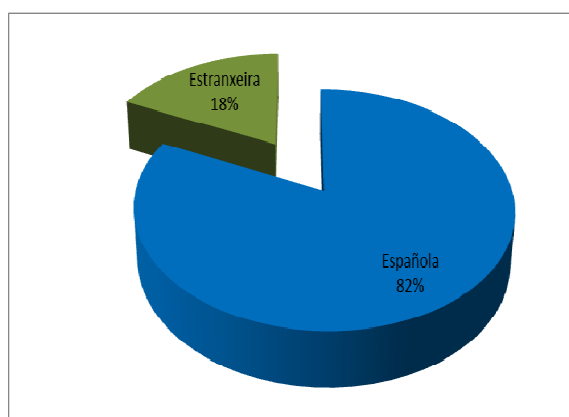
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nacionalidade das usuarias

NACIONALIDADE DAS USUARIAS		
Española	32	82%
Estranxeira	7	18%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Persoas usuarias por provincia e procedencia

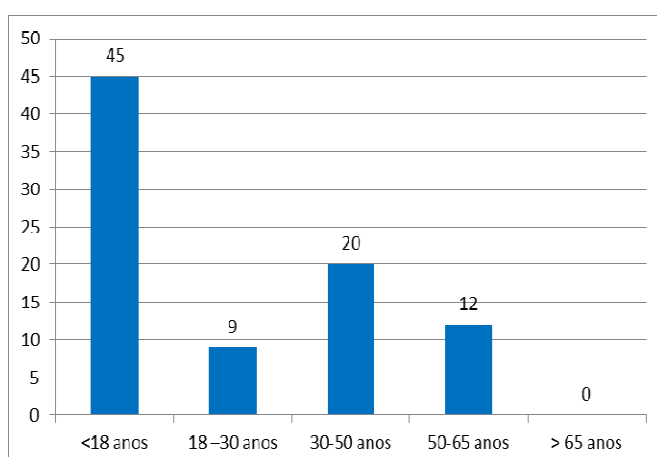
2015	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	TOTAL
Mulleres	24	5	1	9	39
Fillas menores	19	0	0	7	26
Fillos menores	11	3	1	4	19
Fillos/as maiores e outras persoas dependentes	10	0	0	1	11
TOTAL	64	8	2	21	95

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Idade das persoas usuarias

IDADE DAS PERSOAS USUARIAS		
<18 anos	45	47,4%
18 -30 anos	9	9,5%
30-50 anos	20	21,0%
50-65 anos	12	12,6%
> 65 anos	0	0,0%
Total	95	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Outras accións realizadas dende o CRI:

Formación

Entre os días 4 e 8 de maio de 2015, desenvolveuse no Centro un **curso de Formación para Voluntariado**, impartido polas profesionais do CRI, e no que participaron dirixido a dez persoas da Asociación AXATAC da Coruña.

Ademais, e como se sinalou no apartado relativo á formación de profesionais (páxinas 77 a 81), no CRI desenvolvéronse ao longo de 2015 diversas accións formativas:

- Ferramentas comunicativas que se aplican na transformación de conflitos.
- O uso da técnica da Caixa de Area.
- Formación de profesionais dos Puntos de Encontro Familiar e dos Gabinetes de Orientación Familiar.
- Formación do persoal das Oficinas xudiciais de Atención ao Cidadán e ás Vítimas.

Visitas ao Centro e Sinatura de Convenios de Colaboración

Durante o ano 2015, diversas entidades visitaron as instalacións do do Centro de Recuperación Integral, para coñecer in sito o centro e o su proxecto de funcionamento:

.Visita da Delegada do Goberno para a Violencia de Xénero e do Delegado do Goberno en Galicia.

.Visita do Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia

.Visita do alumnado terceiro curso da Escola de Traballo Social de da Universidade de Santiago

.Visita do Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia

.Visita da Presidenta da Comisión de Igualdade do Congreso dos Deputados

.Visita da Asociación de Mulleres con Discapacidade de Galicia, ACADAR

Tamén no ano 2015 tivo lugar no CRI a **sinatura dos seguintes Acordos de Colaboración:**

. Convenio de colaboración entre o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade e a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, AAPP e Xustiza para promover a sensibilización social fronte á violencia de xénero e a inserción laboral das mulleres que sufriran esta violencia (véxase páxina 204).

. Convenio de colaboración entre a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza e o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia para a atención psicolóxica a mulleres que sofren violencia de xénero, as súas fillas e fillos menores, e a outras persoas do seu entorno familiar que vivan ou padezan situacións de violencia de xénero. (véxase páxina 94).

Actividades fora do CRI

Coa finalidade de dar a coñecer a existencia e o funcionamento do Centro de Recuperación Integral, realizáronse ao longo de 2015 actuacións diversas de sensibilización fronte á violencia de xénero formación fóra das instalacións do Centro de Recuperación Integral: participación do persoal do CRI en cursos, charlas e xornadas, así como traballo en centros educativos (páxina 68)

Artigo 50: Rede de información ás mulleres

A Xunta de Galicia a través da Secretaría Xeral da Igualdade e en colaboración coas entidades locais, dispón dunha rede de información ás mulleres distribuída polo territorio galego e a través da cal se desenvolven accións de carácter preventivo e de sensibilización; serven como recurso facilitador de información, orientación, derivación e seguimento as mulleres que sofren violencia de xénero.

A rede de información ás mulleres funciona en estrita colaboración cos servizos sociais, sanitarios e de orientación escolar, así como cos servizos de urxencia e seguridade cidadá.

❑ Centros de Información ás Mulleres

Mediante resolución do 8 de outubro de 2015 da **Secretaría Xeral da Igualdade** convocábanse as axudas e subvencións a entidades locais para a promoción da igualdade (DOG nº 194, do 9 de outubro).

A súa finalidade é colaborar economicamente coas entidades locais de Galicia para o desenvolvemento de programas, actividades, actuacións e medidas para facer efectivo o principio de igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, o tratamento integral da violencia de xénero, a conciliación da vida persoal, laboral e familiar, a participación das mulleres na vida política, económica, social e cultural; así como para consolidar o funcionamento de servizos de atención integral de información e asesoramento ás mulleres no territorio, co fin de prestarlles unha atención e acompañamento de proximidade, psicolóxico, xurídico e de orientación sociolaboral ás mulleres, en particular, a aquelas que pertencen a colectivos en risco de exclusión ou estean nalgunha situación de vulnerabilidade, de cara a mellorar a súa situación social, laboral e profesional.

Coa dita finalidade establécense os seguintes programas:

- a) Programa de fomento da conciliación da vida persoal, laboral e familiar (en diante Programa de conciliación).
- b) Programa de prevención e tratamento integral da violencia de xénero (en diante Programa de prevención da violencia de xénero).
- c) Programa de apoio aos centros de información ás mulleres (en diante Programa de apoio aos CIM)

Ao abeiro do Programa de apoio aos Centros de Información ás Mulleres, financiaranse as actuacións desenvolvidas nos CIM en relación coa atención a mulleres en situación de vulnerabilidade, entre as que se atopan as mulleres que sofren violencia de xénero.

Accións subvencionables:

1. A existencia no cadro de persoal ou na relación de postos de traballo da entidade, de prazas para persoal funcionario, laboral fixo ou indefinido para prestar servizos no CIM, en concreto para os postos de dirección, asesoramento xurídico, atención psicolóxica, axentes de igualdade ou de fomento do traballo en rede e de dinamización do territorio con enfoque de xénero.

Cando as prazas ou os postos antes referidos non estean ocupados con carácter definitivo por persoal funcionario, laboral fixo ou indefinido, a entidade deberá presentar xustificación razoada da motivación que lle impide tal cobertura. Con carácter xeral, só se admitirá como xustificación a cobertura por persoal funcionario interino, baixas por enfermidade ou similares, as que se deriven da aplicación da lexislación vixente, ou por estar en curso o proceso de oposición ou concurso correspondente.

2. A contratación laboral temporal ou mercantil de profesionais para a prestación dos servizos de asesoramento xurídico ou de atención psicolóxica, así como para levar a cabo as funcións de axentes de igualdade ou de fomento do traballo en rede e de dinamización do territorio con enfoque de xénero, sempre que a entidade local non conte con persoal que preste servizos no CIM para a realización das correspondentes funcións.

As entidades locais, pola súa proximidade á cidadanía e polo coñecemento da situación específica da súa poboación, son os axentes idóneos para o desenvolvemento de accións tendentes a garantir a igualdade entre mulleres e homes, para previr e erradicar a violencia de xénero, para o establecer as condicións que posibiliten a participación das mulleres en todas as esferas da vida, e para favorecer a conciliación da vida persoal, familiar e laboral de todas as persoas, mulleres e homes".

O crédito total destinado a estas axudas para o ano 2015 é de 3.707.885,00 € euros, cofinanciados polo Fondo Social Europeo nun 80%.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Nº CIMs Por Provincia	
Provincia	Nº CIMs
A Coruña	28
Lugo	11
Ourense	14
Pontevedra	27
Total	80

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

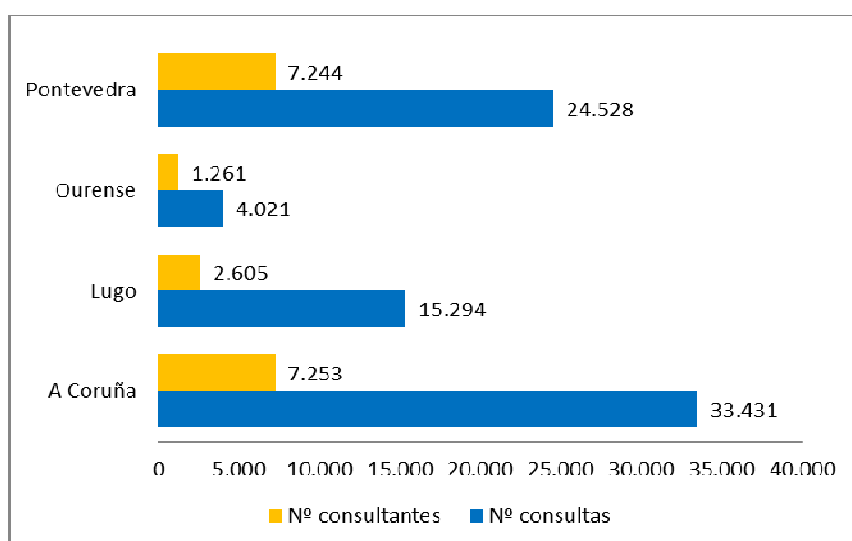

****CONSULTAS 2015**

Nº de Consultas		
Provincia	Nº consultas	Nº consultantes
A Coruña	33.431	7.253
Lugo	15.294	2.605
Ourense	4.021	1.261
Pontevedra	24.528	7.244
Total	77.274	18.363

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

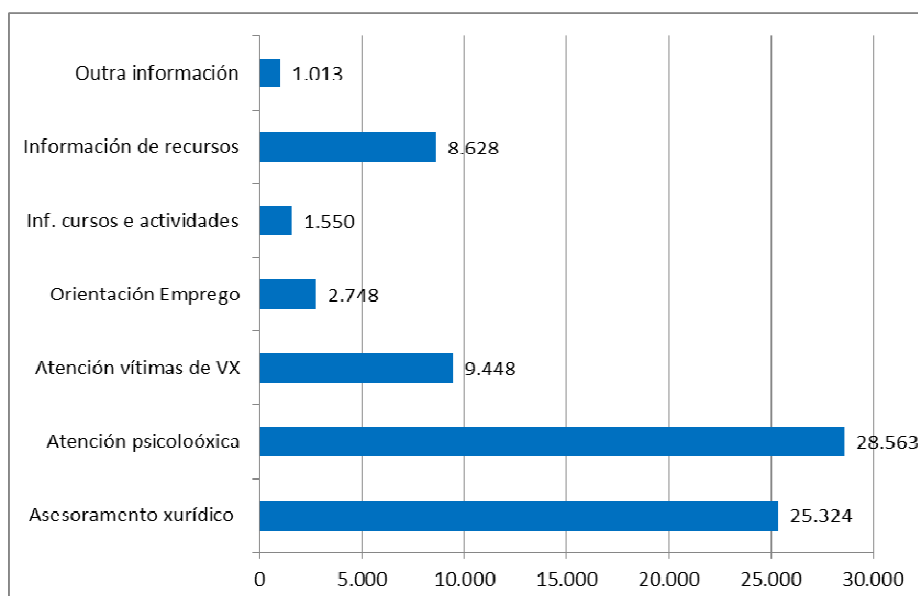
Informe anual 2015 de violencia de xénero

■ N° de consultas por área

Área	Nº de consultas
Asesoramento xurídico	25.324
Atención psicolóxica	28.563
Atención vítimas de VX	9.448
Orientación Emprego	2.748
Información de cursos, xornadas e actividades	1.550
Información de recursos	8.628
Outra información	1.013
Total consultas	77.274

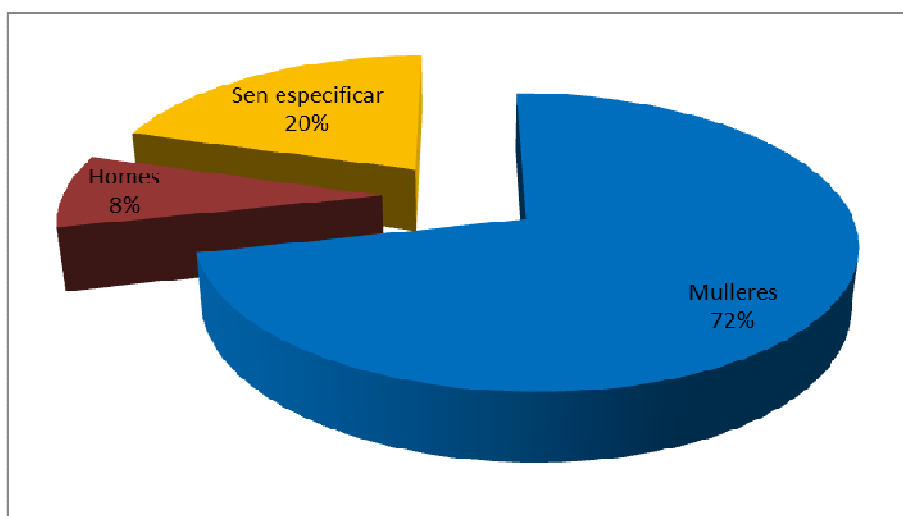
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ Características das persoas consultantes

Sexo das persoas consultantes	
Mulleres	13.116
Homes	1.518
Sen especificar	3.729
Total	18.363

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

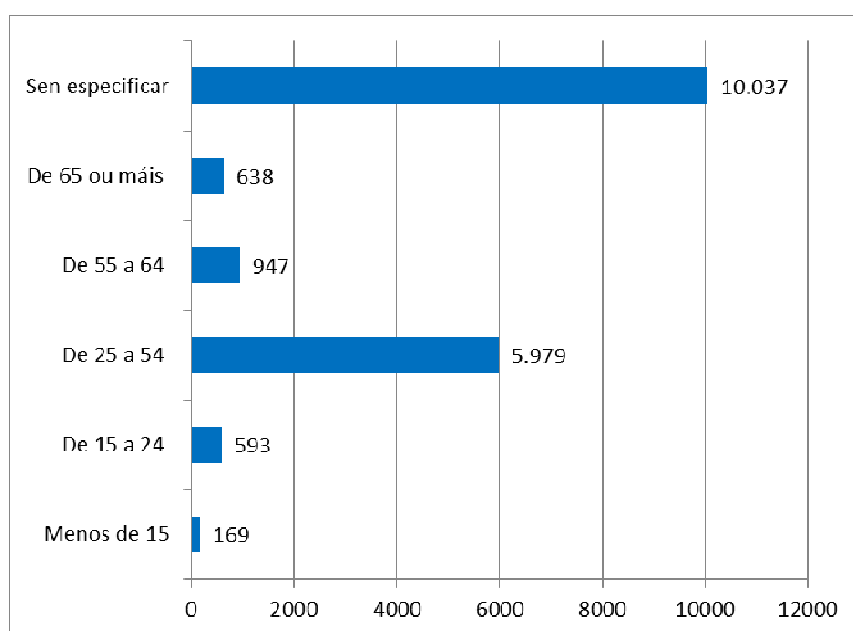

▪ Consultantes por idade

Idade	
Menos de 15	169
De 15 a 24	593
De 25 a 54	5.979
De 55 a 64	947
De 65 ou máis	638
Sen especificar	10.037
Total	18.363

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

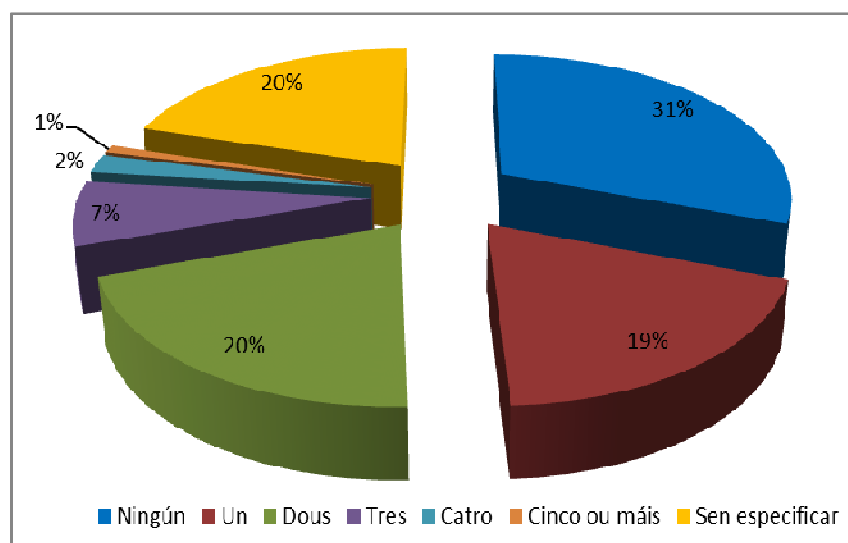
Informe anual 2015 de violencia de xénero

▪ Consultantes por nº de fillos e fillas

Nº de fillas / fillos	
Ningún	5.622
Un	3.437
Dous	3.758
Tres	1.290
Catro	373
Cinco ou máis	154
Sen especificar	3.729
Total	18.363

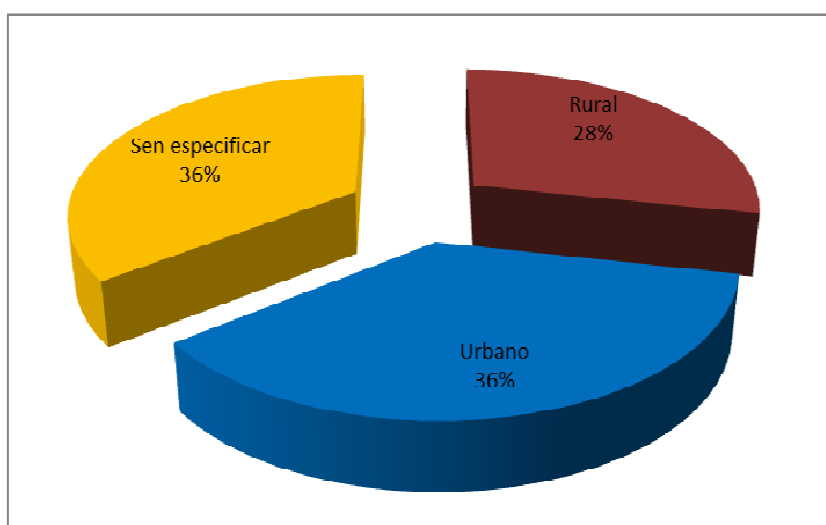
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ Consultantes por hábitat

HABITAT	
Rural	5.194
Urbano	6.675
Sen especificar	6.494
Total	18.363

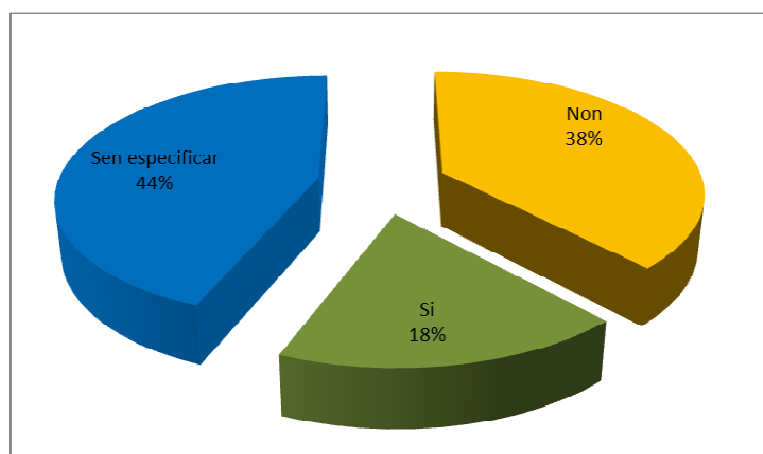
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

▪ Consultantes por situación laboral

TRABALLA	
Non	6.986
Si	3.306
Sen especificar	8.071
Non	18.363

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ **Programa de atención a vítimas de trata, preferentemente inmigrantes, con fins de explotación sexual e/ou laboral.**

Continuando co programa iniciado no 2010, en 2015 asináronse 11 convenios de colaboración entre a **Vicepresidencia e Consellería da Presidencia Administracións Públicas e Xustiza** e distintas entidades sen ánimo de lucro para levar a cabo programas de atención vítimas de trata, preferentemente inmigrantes, con fins de explotación sexual e/ou laboral.

En Galicia son escasos os servizos de atención específicos para inmigrantes, e os existentes non ofrecen unha resposta integral e específica ás mulleres inmigrantes que exercen a prostitución e son vítimas de trata e explotación sexual, a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, trata de apoiar os servizos existentes que xa están a traballar con estas mulleres, de xeito que poidan abranguer toda a Comunidade Autónoma galega. Foméntase así a colaboración con entidades que teñen unha acreditada experiencia no traballo coas persoas inmigrantes, concretamente con mulleres en situación de trata e explotación sexual, co obxecto de continuar levando a cabo este Programa, coa finalidade de apoiar a recuperación e a integración social e laboral destas persoas a través do financiamento dos gastos correntes e de persoal, cofinanciados ao 80% con cargo ao FSE.

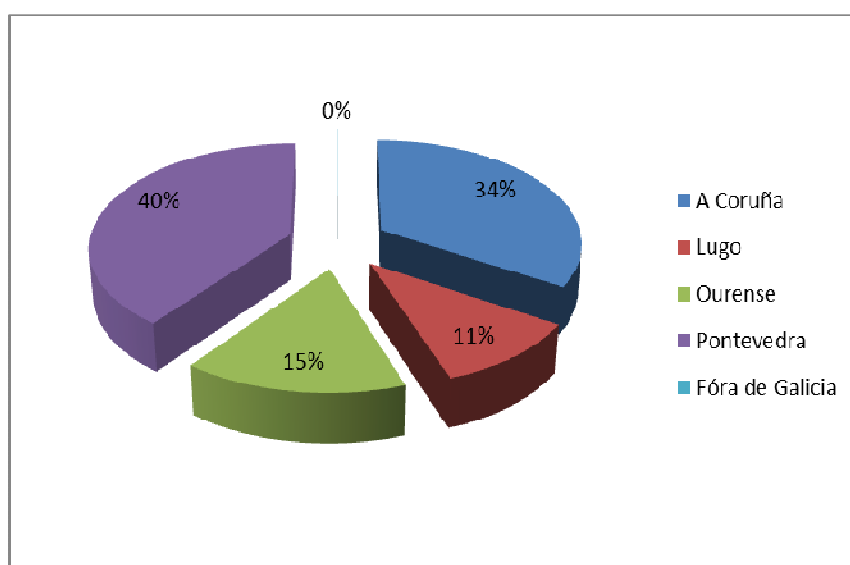
Entre as actuacións que realizan estas ONGs están as de asesoramento, apoio e información respecto aos recursos sociais e xurídicos; acompañamento para a realización de trámites administrativos e burocráticos; creación de grupos de apoio para lograr espazos de referencia para o encontro, intercambio e apoio mutuo; capacitación de mediadoras sociais ou axentes de cambio; desenvolvemento das potencialidades e capacidades das beneficiarias, a través de actividades de socialización, educación, formación e integración, con especial incidencia na formación para facilitarlles ó acceso o emprego de novas tecnoloxías; a realización de obradoiros sobre diversos temas e o traballo na sensibilización da sociedade sobre a situación das mulleres que están a padecer esta situación.

O importe total destinado no ano 2015 pola Secretaría Xeral da Igualdade ao desenvolvemento deste programa foi de 328.000 €.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Atencións desenvolvidas por provincias	
A Coruña	2270
Lugo	717
Ourense	1046
Pontevedra	2653
Fóra de Galicia	2
TOTAL	6688

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nacionalidade	Mulleres	Homes	Transexuais	Travestis	Total
Albania	1	0	0	0	1
Angola	17	0	0	0	17
Arxentina	42	0	3	0	45
Bolivia	15	0	0	0	15
Bosnia	0	0	0	0	0
Brasil	1136	32	37	2	1207
Bulgaria	3	0	0	0	3
Cabo Verde	4	0	0	0	4
Camboia	1	0	0	0	1
Camerún	6	0	0	0	6
Chile	6	0	0	0	6
China	1	0	0	0	1
Colombia	668	5	6	0	679
Congo	10	0	0	0	10

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Cuba	38	0	0	0	38
Ecuador	51	2	11	0	64
Eslovenia	0	0	1	0	1
España	732	40	14	2	788
Francia	1	1	0	0	2
Ghana	4	0	0	0	4
Guatemala	6	0	0	0	6
Guinea	5	0	0	0	5
Guinea Ecuatorial	5	0	0	0	5
Honduras	7	0	0	0	7
Hungría	3	0	0	0	3
Italia	1	0	0	0	1
Japón	1	0	0	0	1
Mali	1	0	0	0	1
Marrocos	38	4	0	0	42
México	3	0	0	0	3
Moldavia	2	0	0	0	2
Nicaragua	9	0	0	0	9
Nixeria	257	1	0	0	258
Panamá	1	0	0	0	1
Paraguay	202	0	0	0	202
Perú	9	0	0	0	9
Polonia	3	0	0	0	3
Portugal	212	1	2	0	215
Reino Unido	1	0	0	0	1
República Dominicana	1248	10	2	0	1260
Rumanía	1200	0	0	0	1200
Rusia	30	1	0	0	31
Sahara	2	0	0	0	2
Senegal	28	3	0	0	31
Thailandia	4	0	0	0	4
Ucrania	4	0	0	0	4
Uruguai	32	2	0	0	34
USA	1	0	0	0	1
Venezuela	161	8	8	0	177
Outras nacionalidades	31	0	0	0	31
Descoñécese	142	5	98	2	247
TOTAL	6385	115	182	6	6688

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Idade	Mulleres	Homes	Transexuais	Travestis	Total
Menos de 25	802	9	7	0	818
Entre 25 e 54	3862	84	121	4	4071
Máis de 54	1243	1	6	0	1250
Indeterminado/a	478	21	48	2	549
Total	6385	115	182	6	6688

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ **Servizo de Teletradución a 51 idiomas**

No ano 2011, despois de acreditar a utilidade deste servizo ao longo dun ano no Teléfono de Información á Muller, a **Secretaría Xeral da Igualdade** ofertoulles, dun xeito gratuíto, aos centros de información ás mulleres que constitúen a rede de CIMs de Galicia, as casas de acollida que asisten ás vítimas de violencia de xénero e ás ONGs que desenvolven a súa actividade solidaria neste eido, un servizo de teletradución a 51 idiomas.

Este servizo supón un avance cualitativo en resposta á diversidade poboacional motivada polo aumento da inmigración, o cal obriga á Administración autonómica a mellorar as técnicas para unha eficaz atención ás usuarias, con independencia da súa lingua. A teletradución está pensada para dar apoio a unha parte da poboación que ten dificultades engadidas para acceder aos recursos existentes, formada polas mulleres inmigrantes residentes en Galicia. A través desta plataforma de teletradución, estas mulleres terán a seguridade dun acceso axeitado á información e aos recursos dispoñibles, sobre atención psicolóxica, prestacións económicas, centros de acollida ou asesoramento xurídico.

A través desta plataforma de teletradución, as mulleres estranxeiras residentes en Galicia terán a seguridade dun acceso axeitado á información e aos recursos dispoñibles, sobre atención psicolóxica, prestacións económicas, centros de acollida ou asesoramento xurídico.

O sistema permite a atención tanto presencial, como telefónica, de xeito que as usuarias se comunican cunha intérprete mediante a nova tecnoloxía implementada, desde calquera centro no que se atopen, ben sexa un CIM, unha casa de acollida ou calquera entidade adherida. No caso de que a consulta sexa telefónica, o sistema permite o establecemento de chamada a tres, para que interactúen a usuaria, a persoa profesional da entidade e a intérprete.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

En resposta a ese ofrecemento manifestaron o seu interese en adherirse ao servizo as once entidades que desenvolven, en Galicia, programas de atención a mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual.

Tamén solicitaron a incorporación ao uso do servizo 58 entidades locais, con centros de información ás mulleres e casas de acollida para vítimas de violencia de xénero, asinándose os correspondentes convenios de colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade.

Provincia da Coruña

CIM	Provincia
CIM A Laracha	A Coruña
CIM Ares	A Coruña
CIM Arteixo	A Coruña
CIM Boiro	A Coruña
CIM Coruña	A Coruña
CIM Culleredo	A Coruña
CIM Curtis	A Coruña
CIM de Cee	A Coruña
CIM de Coirós	A Coruña
CIM de Ferrol	A Coruña
CIM de Outes	A Coruña
CIM de Padrón	A Coruña
CIM de Zas	A Coruña
CIM Mancomunidade de Munic. Comarca de Ordes	A Coruña
CIM de Melide	A Coruña
CIM de Muxía	A Coruña
CIM de Negreira	A Coruña
CIM de Santiago De Compostela	A Coruña
CIM de Teo	A Coruña

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia de Lugo

CIM	Provincia
Casa da Muller Lugo	Lugo
CIM de Burela	Lugo
CIM de Mondoñedo	Lugo
CIM de Monforte de Lemos	Lugo
CIM de Palas de Rei	Lugo
CIM de Ribadeo	Lugo
CIM de Sarria	Lugo
CIM de Vilalba	Lugo
CIM de Viveiro	Lugo

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia de Ourense

CIM	Provincia
CIM A Pobra de Trives	Ourense
CIM de Castro Caldelas	Ourense
CIM de Maceda	Ourense
CIM de Ourense	Ourense
CIM do Barco	Ourense
CIM do Carballiño	Ourense
CIM Terra de Celanova (Mancomunidad Terra de Celanova)	Ourense
CIM de Viana do Bolo	Ourense
Mancomunidad I.V. do Ribeiro	Ourense
Cim de Verín	Ourense

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia de Pontevedra

CIM	Provincia
CIM da Estrada	Pontevedra
CIM da Mancomunidad do Salnés	Pontevedra
CIM Cangas	Pontevedra
CIM da Lama	Pontevedra
CIM de Gondomar	Pontevedra
CIM de Pontecaldelas	Pontevedra
CIM de Vigo	Pontevedra
CIM do Grove	Pontevedra
CIM do Porriño	Pontevedra
CIM de Lalín	Pontevedra
CIM de Marín	Pontevedra
CIM de Moaña	Pontevedra
CIM de Poio	Pontevedra
CIM de Ponteareas	Pontevedra
CIM de Pontevedra	Pontevedra
CIM de Redondela	Pontevedra
CIM de Sanxenxo	Pontevedra
CIM de Silleda	Pontevedra
CIM de Soutomaior	Pontevedra
CIM de Vilagarcía	Pontevedra

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

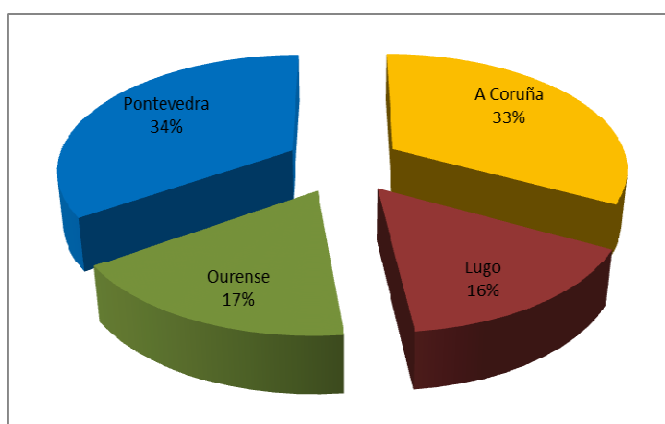
No ano 2015 fixeron uso do servizo **once entidades** que desenvolven, en Galicia, programas de atención a mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual e **58 entidades locais**

Informe anual 2015 de violencia de xénero

con centros de información ás mulleres e casas de acollida para vítimas de violencia de xénero.

Nº de CIMs con Acceso ao Servizo de Teletradución	
Provincia	Nº
A Coruña	19
Lugo	9
Ourense	10
Pontevedra	20
Total	58

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

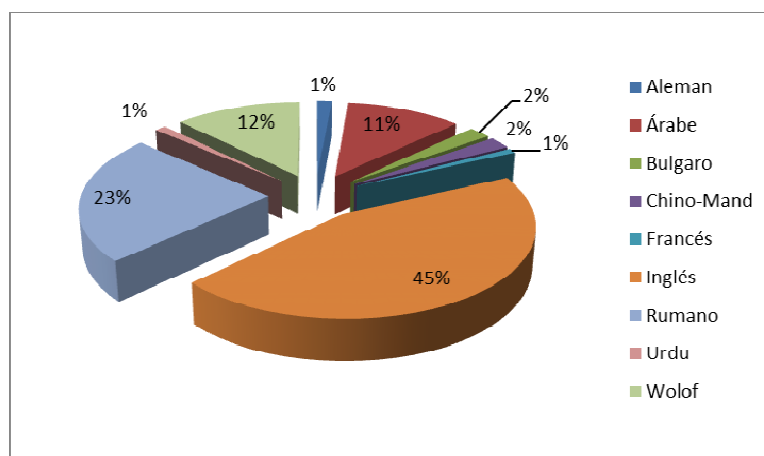
Datos de uso do servizo no ano 2015:

Idiomas utilizados:

Idiomas	Minutos
Árabe	156
Francés	12
Inglés	611
Wolof	170
Urdu	15
Rumano	320
Chino-Mandarín	30
Aleman	20
Bulgaro	30
TOTAL	1364

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

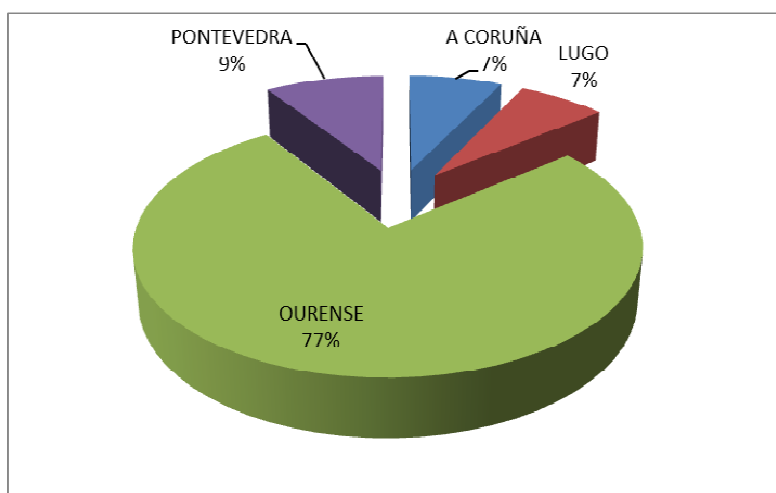
Informe anual 2015 de violencia de xénero

Uso do servizo por provincias:

Provincia	Total minutos
A CORUÑA	100
LUGO	94
OURENSE	1043
PONTEVEDRA	127
TOTAL	1364

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Idiomas utilizados por provincia:

A Coruña	
Idioma	Minutos
Árabe	50
Chino-Mand	30
Aleman	20
TOTAL	100

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Lugo	
Idioma	Minutos
Árabe	10
Urdu	15
Bulgaro	30
Rumano	39
TOTAL	94

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Ourense	
Idioma	Minutos
Inglés	572
Rumano	252
Arabe	49
wolof	170
TOTAL	1043

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Pontevedra	
Idioma	Minutos
Árabe	46
Francés	12
Inglés	39
Rumano	30
TOTAL	127

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

☐ Asesoramento Xurídico online

A **Secretaría Xeral da Igualdade** ten en marcha dende o ano 2011 un servizo de asesoramento xurídico online, accesible a través da páxina web da Secretaría Xeral da Igualdade, onde se ofrece información personalizada e gratuíta ás persoas usuarias, considerando que o asesoramento axeitado constitúe o primeiro paso para saír da situación de violencia.

Con este servizo, a **Secretaría Xeral da Igualdade** ten o obxectivo de facilitar ás mulleres o coñecemento dos seus dereitos e axudarlles así a que adopten as decisións máis axeitadas en cada momento. Son numerosos os casos de mulleres inmersas en contornos de violencia de xénero que descoñecen os dereitos que as asisten, como abordar a interposición dunha denuncia ou que unha correcta exposición dos feitos e dos fundamentos de dereito ao longo de todo o proceso son determinantes para unha resposta xudicial máis efectiva.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

O servizo xurídico online permite ofrecer resposta en tempo real a consultas sobre lexislación, violencia de xénero, conciliación, dereito de familia, agresións ou acoso sexual, entre outras, asegurando a confidencialidade. Tenta clarexarlle ás usuarias cuestións que con frecuencia suscitan dúbidas e polo tanto xeran temor, tales como qué actuacións xudiciais pode iniciar, se é necesario contar sempre coa asistencia de avogado/a e de procurador/a ou que medidas urxentes pode solicitar.

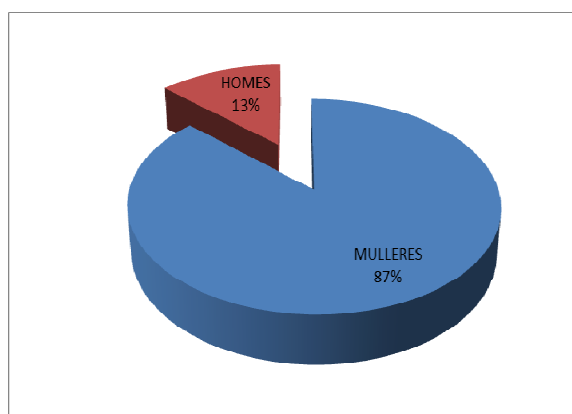
As consultas a través deste servizo poden ser complementarias ás que se prestan de xeito presencial nos 80 Centros de Información ás Mulleres, CIM, repartidos por toda Galicia, garantindo o anonimato e a confidencialidade cando así o desexe a muller.

No ano 2015 recibíronse un total de 61 consultas a través deste servizo online.

Nºde consultas por sexo das persoas consultantes

Sexo	Nº Consultas	Porcentaxe
MULLERES	53	86,89%
HOMES	8	13,11%
TOTAL	61	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

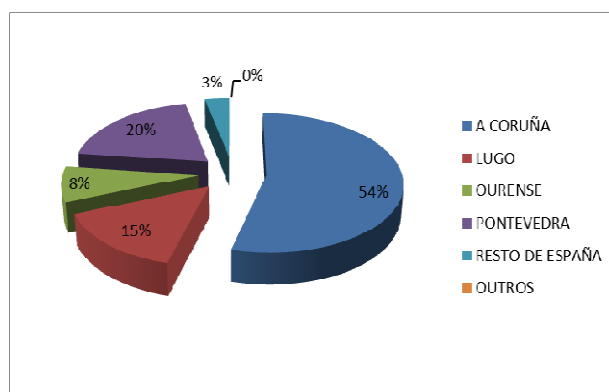

Nºde consultas por provincia das persoas consultantes

Provincia	Nº consultas	Porcentaxe
A CORUÑA	33	54,10%
LUGO	9	14,75%
OURENSE	5	8,20%
PONTEVEDRA	12	19,67%
RESTO DE ESPAÑA	2	3,28%
OUTROS	0	0,00%
TOTAL	61	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

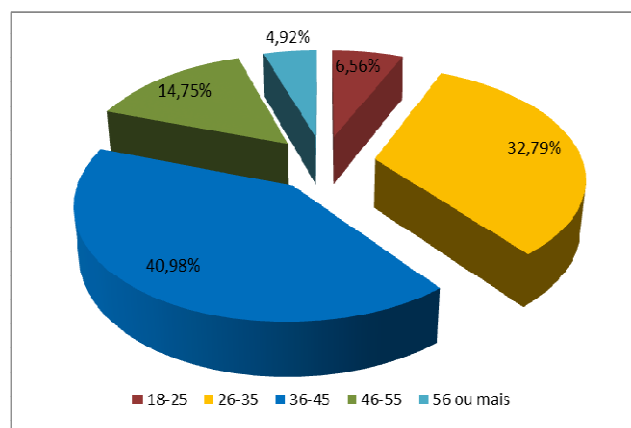
Informe anual 2015 de violencia de xénero

Nº de consultas por idade das persoas consultantes

Idade	Nº consultas	Porcentaxe
18-25	4	6,56%
26-35	20	32,79%
36-45	25	40,98%
46-55	9	14,75%
56 ou mais	3	4,92%
TOTAL	61	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

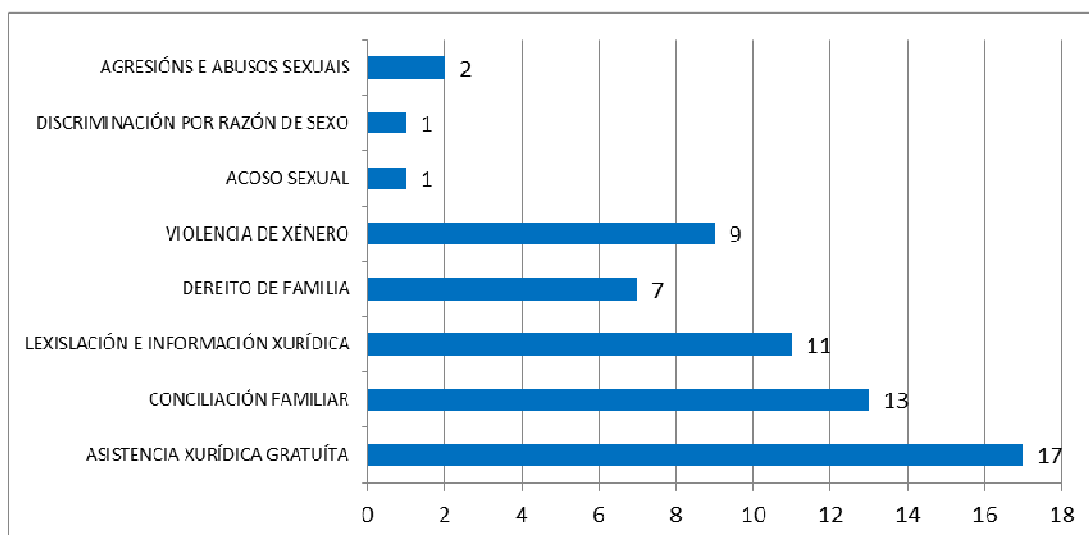
Nº de consultas segundo tipo de consulta realizada

Tema da consulta	Nº consultas	Porcentaxe
ASISTENCIA XURÍDICA GRATUÍTA	17	27,87%
CONCILIACIÓN FAMILIAR	13	21,31%
LEXISLACIÓN E INFORMACIÓN XURÍDICA	11	18,03%
DEREITO DE FAMILIA	7	11,48%
VIOLENCIA DE XÉNERO	9	14,75%
ACOSO SEXUAL	1	1,64%

Informe anual 2015 de violencia de xénero

DISCRIMINACIÓN POR RAZÓN DE SEXO	1	1,64%
AGRESIÓNS E ABUSOS SEXUAIS	2	3,28%
TOTAL	61	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

☐ Aplicación EscApp

EscApp é unha aplicación para dispositivos móbiles, elaborada pola Secretaría Xeral da Igualdade da Xunta de Galicia en colaboración co Colexio Profesional de Enxeñería Informática de Galicia (CPEIG), que ten por obxectivo achegar información de utilidade ás mulleres que se atopan nunha situación de violencia de xénero e a todas as persoas que

poidan axudar a rematar con este tipo de situacións.

A App discorre a través de 8 ítems moi sinxelos e prácticos:

- 1.- **Primeiros sinais do maltrato:** Pautas para identificar si estás vivindo potencias situacións de maltrato.
- 2.- **Que facer:** consellos e indicacións de como proceder tanto se a muller é vítima de violencia directamente ou pautas de como actuar para calquera persoa que teña coñecemento dunha situación deste tipo.
- 3.- **Tips para a túa seguridade:** ofrece pautas de actuación a quen viva situacións de violencia, tanto se aínda non abandonou a dita situación (ofrece consellos claros e directos de como proceder para rachar con ela), como si xa se denunciou a situación (ofrece consellos para a seguridade física da vítima).

- 4.- **Preguntas frecuentes:** contén a resposta ás preguntas que as mulleres que padecen violencia de xénero realizan de xeito recorrente, sobre todo en relación coa denuncia e a súa interposición, sobre a orde de protección e o que implica e sobre os recursos dos que pode dispoñer.
- 5.- **Preto de min:** Activa a través do xeoposicionamento da vítima ou persoa que use a APP todo o directorio de recursos existente en Galicia: CIMs, comisarias, hospitais, xulgados específicos etc.
- 6.- **Directorio:** Figuran os datos completos da totalidade dos recursos existentes en Galicia (enderezos e teléfonos).
- 7.- **Chama e infórmate:** Solo con pulsar esta opción de establece a chamada directa co 016 ou co teléfono 900400273 de información ás mulleres.
- 8.- **Galería audiovisual:** enlaza coa canle que a Secretaría xeral da Igualdade ten activo en youtube e no que se soben os diferente produtos audiovisuais que se elaboren en diferentes proxectos.<

Artigo 51:Servizo de atención 24 horas

Servizo de información e atención á cidadanía :Teléfono 900 400 273 de información ás mulleres

O actual Servizo de Información e atención á cidadanía prestado a través do **teléfono 012**, facilita entre outros servizos, información e orientación sobre os recursos existentes para cubrir inicialmente as distintas necesidades das mulleres galegas no ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, dirixindo as súas demandas, se procede, ao departamento e/ou administración correspondente.

Tamén informa as mulleres nas áreas xurídica, de emprego, de recursos sociais e de atención psicolóxica.

Pero ademais, o servizo está apoiando a derivación das mulleres vítimas de violencia de xénero aos centros de acollida existentes en Galicia, así como a outros centros do resto do territorio nacional, sempre a través das entidades derivantes sinaladas e dentro do horario de referencia establecido. Igualmente, o servizo colabora, a través do desenvolvemento das súas funcións, na prevención, detección e intervención (traslado de vítimas) en situacións de posible risco, abuso e maltrato das mulleres

Incluído polo tanto no Servizo de información e atención á cidadanía, se atopa o Teléfono da Muller, un servizo gratuíto, anónimo, que funciona as 24 horas do día e ten cobertura para toda a Comunidade Autónoma. Está atendido por un equipo multidisciplinar, coordinado cos diferentes profesionais de toda Galicia, de forma que calquera muller poida facer unha consulta, tanto en horario laborable como en horario nocturno e en días non laborables ao longo de todo ano.

Desde o Teléfono da Muller infórmase e asesórase sobre cuestións relacionadas coas seguintes materias:

- Violencia de xénero: Malos tratos, vexacións, ameazas, agresións sexuais,
- Acoso sexual.
- Servizos sociais, casas de acollida, centros de información ás mulleres, programas para mulleres desfavorecidas, policía especializada, gabinetes de orientación, centros de planificación ...

Informe anual 2015 de violencia de xénero

- Separacións, divorcios, abandonos do fogar, sentencias incumpridas.
- Cursos ocupacionais, oposicións, bolsas de emprego, creación de empresas.
- Educación pola igualdade, materiais non sexistas, publicidade discriminatoria.
- Apoio ó asociacionismo, xornadas, seminarios, subvencións a asociacións, publicacións.

O Teléfono 900 400 273 de información ás mulleres réxese polas seguintes pautas de actuación: Anonimato e confidencialidade, gratuidade do servizo.

Total chamadas ao teléfono da Muller 900 400 273

Total chamadas	4.565

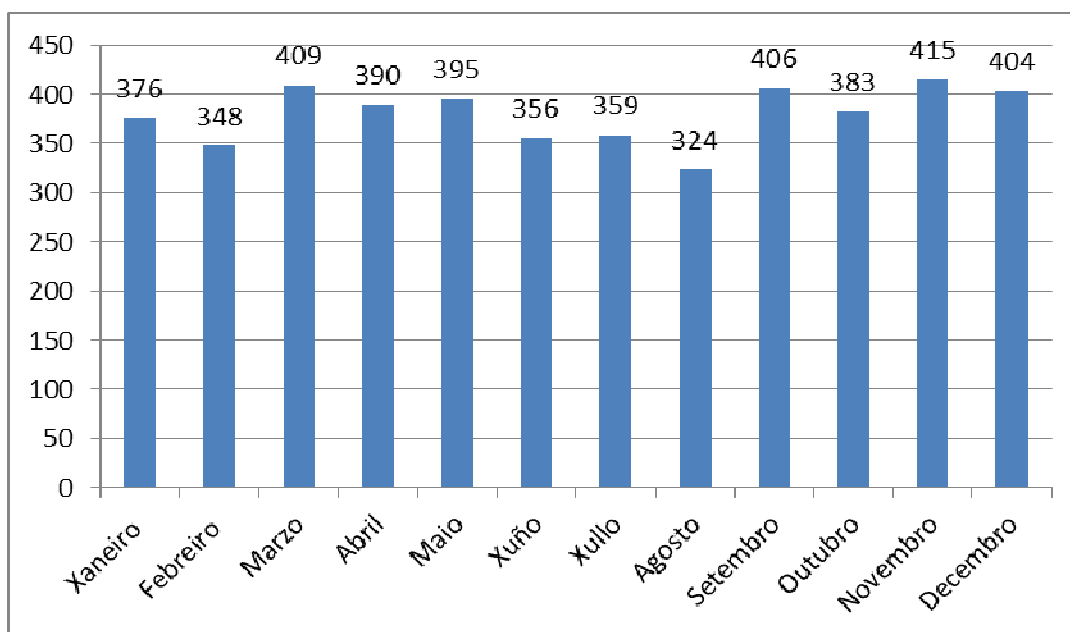
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por mes

Chamadas por mes	Nº	%
Xaneiro	376	8%
Febreiro	348	8%
Marzo	409	9%
Abril	390	9%
Maio	395	9%
Xuño	356	8%
Xullo	359	8%
Agosto	324	7%
Setembro	406	9%
Outubro	383	8%
Novembro	415	9%
Decembro	404	9%
Total	4565	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

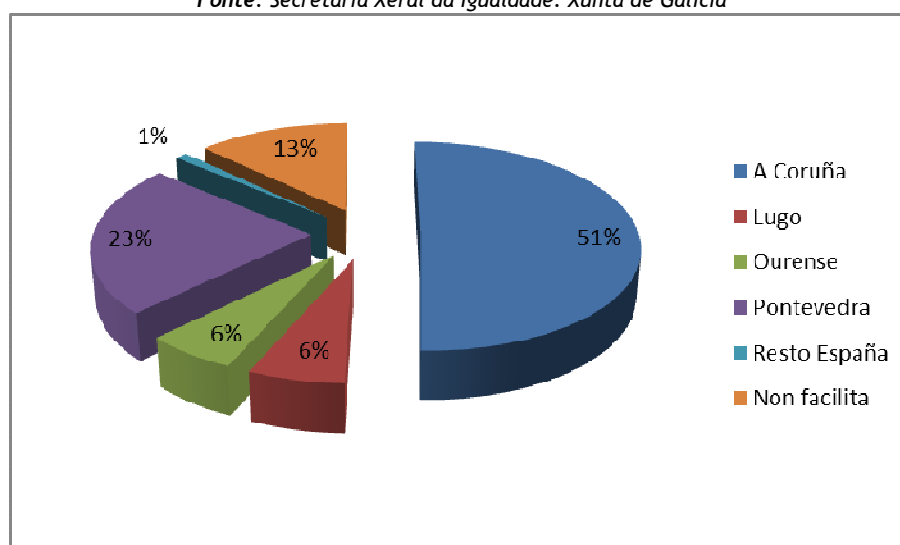
Informe anual 2015 de violencia de xénero

Total chamadas por provincia

Provincia	Nº consultas	Porcentaxe
A Coruña	2304	50%
Lugo	282	6%
Ourense	274	6%
Pontevedra	1070	23%
Resto de España	48	1%
Sen clasificar	587	13%
Total	4565	100%

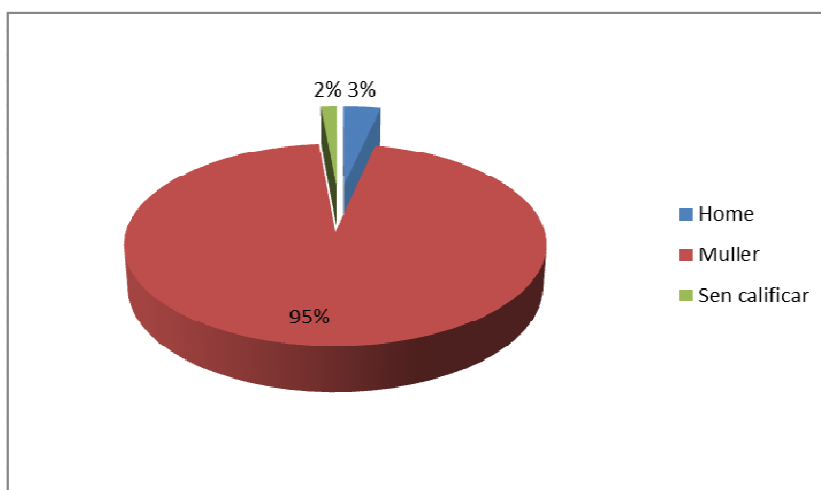
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por sexo da persoa usuaria

Sexo	Nº	%
Muller	4345	95%
Home	155	3%
Sen clasificar	65	1%
Total	4565	100%

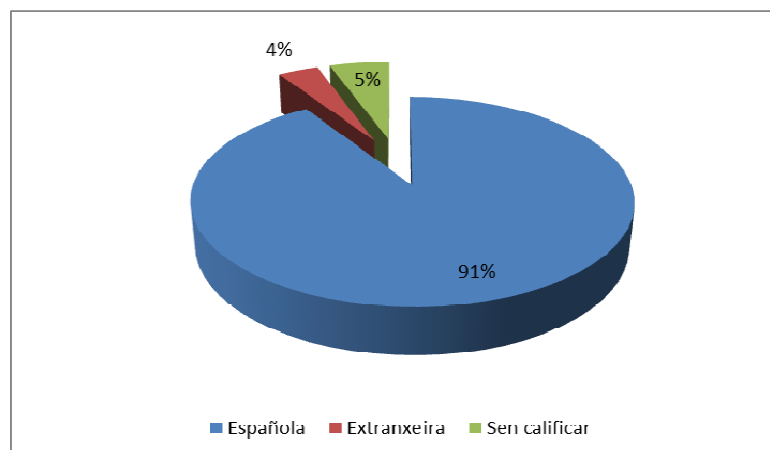
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por nacionalidade da persoa usuaria

Nacionalidade	nº	%
Españolas	4152	91%
Estranxeiras	167	4%
Sen clasificar	246	5%
Total	4565	100%

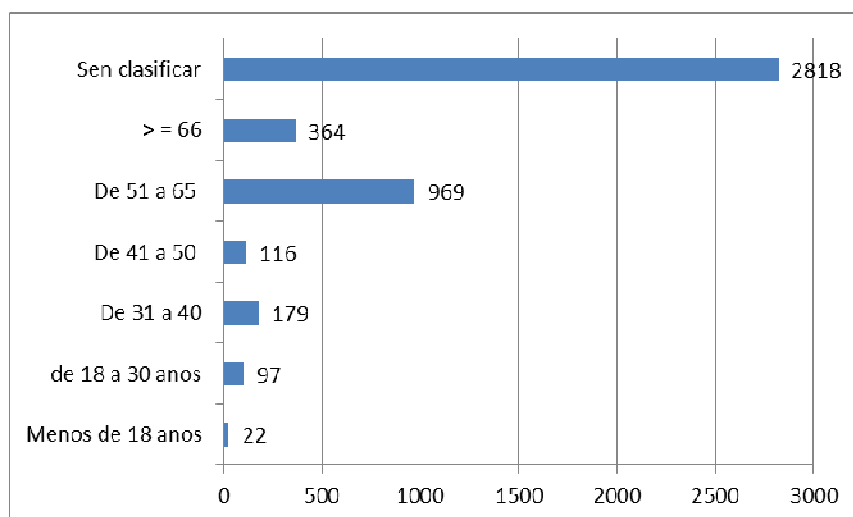
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por idade da persoa usuaria

Idade	nº	%
< 18	22	0%
18-30	97	2%
31-40	179	4%
41-50	116	3%
51-65	969	21%
≥ 66	364	8%
Sen clasificar	2818	62%
Total	4565	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

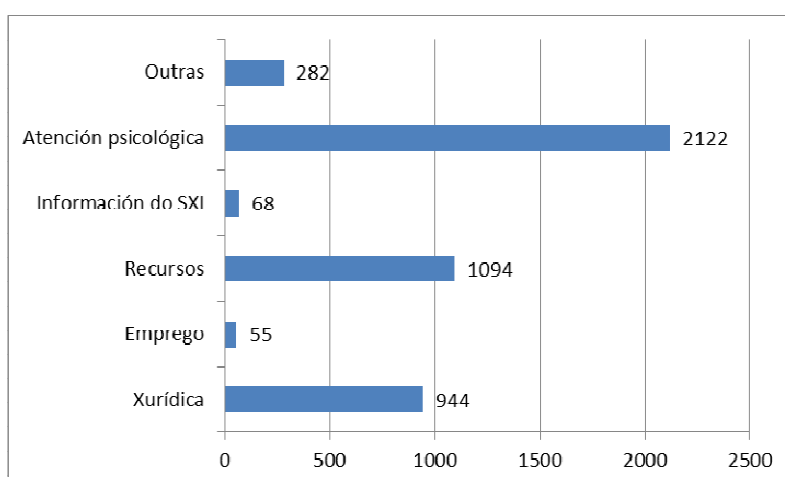

Total chamadas por tipo de información consultada

Tipo de información consultada	Nº	%
Xurídica	944	21%
Emprego	55	1%
Recursos	1094	24%
Información da SXI	68	1%
Atención psicolóxica	2122	46%
Outras	282	6%
Total	4565	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

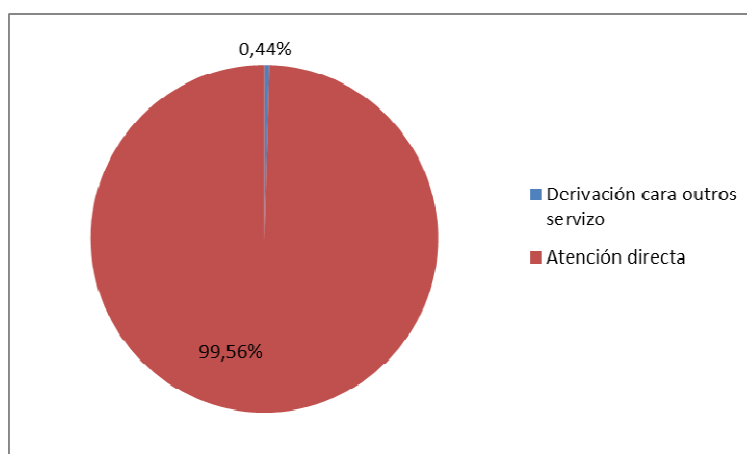
Informe anual 2015 de violencia de xénero

Resolución da demanda

Resolución da demanda	Nº	%
Derivación cara outros servizo	20	0,44%
Atención directa	4545	99,56%
Total	4565	100%

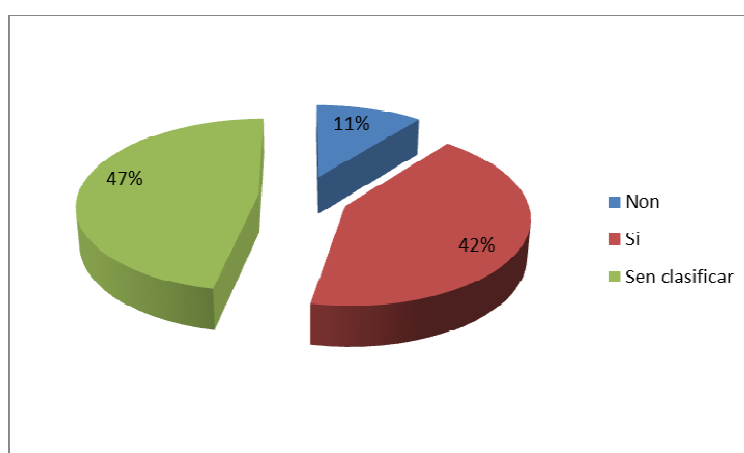
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Reincidencia no uso do servizo (chamou en anteriores ocasións)

Reincidencia no uso do servizo	Nº	%
Si	1929	42%
Non	495	11%
Sen clasificar	2141	47%
Total	4565	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

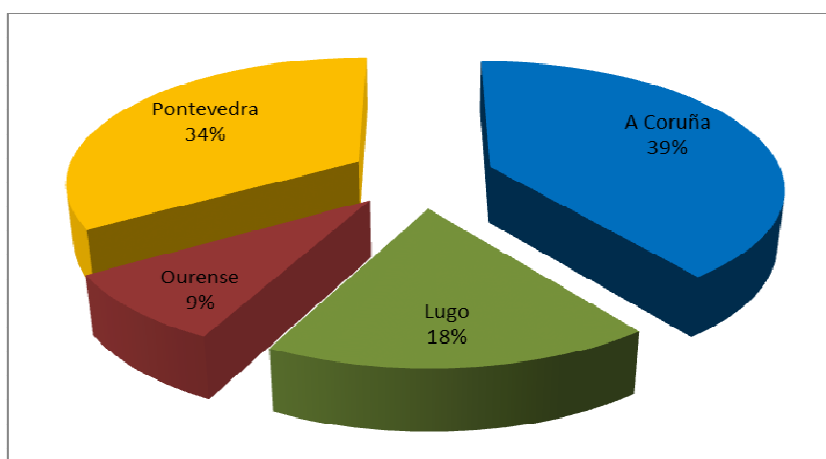
Artigo 52:Punto de Coordinación das Ordes de Protección de Galicia

En Galicia estableceuse no ano 2004 o Punto de Coordinación de Ordes de Protección (PCOP). Está adscrito á **Secretaría Xeral da Igualdade**, e leva a cabo o seguimento das ordes de protección das mulleres vítimas de violencia, realizando as xestións oportunas ante as diferentes administracións para facilitarlles o acceso aos recursos existentes e ofrecerlles un marco integral de protección.

Dende o momento en que o PCOP recibe dende os xulgados as copias das ordes de protección ou medidas cautelares ditadas, inicia un contacto coa beneficiaria a fin de informala do procedemento que se vai seguir, os recursos de que dispón e a comprobación de que a dita OP se cumpre correctamente. No suposto de que existan quebrantamentos, se lle informa á muller da canle a seguir para interpoñer a correspondente denuncia. A usuaria é informada tamén, se así o desexa, doutros trámites xudiciais como pode ser a separación ou o divorcio, custodia de fillos/fillas, etc. Polo tanto, unha vez recibida a orde de protección, iniciase o contacto coa vítima para, coñecendo a súa situación persoal e as súas propias necesidades, informala dos recursos asistenciais e de protección social existentes aos que ten dereito e pode solicitar.

. Nº Ordes de Protección recibidas no PCOP

Nº de OP e outras medidas cautelares recibidas no PCOP				
Provincia	2012	2013	2014	2015
A Coruña	483	393	345	307
Lugo	169	145	139	137
Ourense	91	66	64	68
Pontevedra	406	394	268	261
Total	1.149	998	816	773

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigo 53:Puntos de Encontro Familiar

Os puntos de encontro familiar son servizos especializados que interveñen profesionalmente dende o ámbito psicosocial naquelas situación de separación familiar nas que os contactos/relacións dos fillos e fillas co pai, nai ou algún outro membro da familia presenta dificultades. Constitúe un lugar neutral no que se leva a cabo a intervención profesional necesaria para que a relación se produza de xeito normalizado.

Os puntos de encontro familiar constitúen un equipamento social, de carácter neutral, especializado para o cumprimento do réxime de visitas establecido pola autoridade competente, que teñen por obxecto favorecer as relación entre as e os menores e as súas familias cando, nunha situación de separación, divorcio, ou noutros supostos de interrupción da convivencia familiar, o exercicio do dereito de visitas se ve interrompido, ou o seu cumprimento resulta difícil ou conflitivo.

Os puntos de encontro teñen un carácter multidisciplinar e están integrados por expertos/as en intervención psico-familiar, dereito de familia e mediación familiar. Ademais poden contar coa colaboración de persoal voluntario naquelas tarefas que os profesionais dos puntos de encontro estimen axeitado.

Na Comunidade Autónoma existen actualmente sete puntos de encontro de titularidade pública situados nas cidades de Ferrol, A Coruña, Santiago de Compostela, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo. Os puntos de encontro familiar de Galicia están regulados polo Decreto 96/2014, do 3 de xullo, polo que se regulan os puntos de encontro familiar de Galicia.

Informe anual 2015 de violencia de xénero

O acceso aos puntos de encontro farase por resolución do órgano de dirección competente en materia de familia da consellería con competencia en materia de familia e menores. Serán órganos solicitantes as xefaturas territoriais da consellería con competencia en materia de familia e menores, en relación as e os menores sobre os cales a Xunta de Galicia teña asumida a tutela ou a garda, e os órganos xudiciais competentes.

No desenvolvemento das súas funcións os puntos de encontro familiar teñen como obxectivos: favorecer o cumprimento do réxime de visitas como dereito fundamental das e dos menores e a manter a relación con ambos os proxenitores despois da separación; facilitar o encontro das fillas e fillos co proxenitor non custodio e, de ser o caso, coa súa familia extensa; e garantir a seguridade das e dos menores durante o cumprimento do réxime de visitas así como previr situacións de violencia.

Nas súas intervencións os puntos de encontro actúan sempre atendendo aos seguintes principios: interese das e dos menores; voluntariedade; imparcialidade; neutralidade; confidencialidade; non inxerencia; subsidiariedade e temporalidade.

No ano 2015 foron atendidos case de 1.000 casos (**211 por motivo de violencia de xénero**) segundo o seguinte detalle:

Expedientes	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Vigo	Ferrol	Santiago de Compostela	TOTAL
Novos	40	38	29	36	50	31	51	275
Pechados	67	33	25	63	61	42	33	324
Permanecen abertos	114	122	109	110	225	148	168	996
Por violencia de xénero	37	21	10	10	58	29	46	211
Total	258	214	173	219	394	250	298	1806

Fonte: Consellería de Política Social. Xunta de Galicia

Persoas usuarias		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Vigo	Ferrol	Santiago de Compostela	TOTAL
Menores		147	116	107	111	287	203	136	1.107
Adultos	Homes	150	98	78	137	298	166	141	1.068
	Mulleres	180	107	72	191	358	182	136	1.226
Total		477	321	257	439	943	551	413	3.401

Fonte: Consellería de Política Social. Xunta de Galicia

Tipos de intervención	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Vigo	Ferrol	Santiago de Compostela	TOTAL
Entregas e recollidas	2.482	1.630	2.446	4.086	7.609	5.133	2.830	26.216
Visitas tuteladas	150	421	337	0	1.004	373	404	2.689
Visitas supervisadas	798	210	610	1364	1.324	315	725	5.346
Total	3.430	2.261	3.393	5.450	9.937	5.821	3.959	34.251

Fonte: Consellería de Política Social. Xunta de Galicia

Gabinetes de Orientación Familiar (GOF)

Os gabinetes de orientación (GOF) constitúense como un recurso público de carácter multidisciplinar para a atención de conflitos familiares e coa finalidade de servir como un instrumento eficaz na protección da familia de acordo coas competencias atribuídas á **Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica**.

Como recurso encamiñado a facilitar unha dinámica familiar positiva, a solución de problemas e a toma de decisións, así como a potenciar e desenvolver os recursos familiares, os Gabinetes de orientación familiar abordaran os problemas que poidan xurdir na familia e por extensión nos membros que a compoñen, prestándolles especial atención ao interese superior e á vulnerabilidade das e dos menores, e atendendo nomeadamente:

- a) As crises do ciclo vital da familia.
- b) As situacións de conflito.
- c) A viabilidade adaptativa do grupo familiar: apoio, protección e desenvolvemento.

Por outra banda, os GOF constitúen un dispositivo en estreito contacto cos equipos de atención ao menor, colaborando con eles na atención ás familias de menores susceptibles de ser sometidos a medidas de protección.

Estes gabinetes, dependentes das xefaturas territoriais da **Consellería de Política Social**, están integrados por especialistas en traballo social, dereito e psicoloxía. Entre os seus obxectivos destácanse:

- Informar e asesorar tecnicamente ás familias sobre as problemáticas sociais, psicolóxicas e xurídicas nas que se puidesen atopar.
- Proporcionar ás familias o acceso a recursos axeitados para o desenvolvemento de canles normalizados de convivencia.
- Dotar as familias das habilidades necesarias para afrontar as súas necesidades.

- Evitar a instrumentalización das/os fillas/os, ante as diferentes situacións de conflitividade.
- Fomentar o mantemento da cooperación parental como protectora da imaxe que as/os fillas/os teñen dos seus proxenitores.
- Informar, asesorar e prestar asistencia psicolóxica ás mulleres, particularmente a aquelas que se atopen inmersas en procesos de conflitividade familiar.

Os niveis de atención dos Gabinetes de orientación familiar, segundo a Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, son os que a continuación se relacionan:

- a) Informativo, facilitándolles ás familias a información necesaria para favorecer unha mellor comprensión do medio e dos recursos dispoñibles.
- b) Educativo e formativo, proporcionándolles ás familias os medios necesarios para o desenvolvemento integral das súas funcións e das súas habilidades, fortalecendo os vínculos do sistema familiar e facilitando que a dinámica individual e familiar sexa creativa, eficaz e enriquecedora.
- c) Preventivo, de preparación perante as distintas etapas ou situacións polas que pasan as familias no seu ciclo vital.
- d) Axuda persoal e emocional, ofrecendo atención e acompañamento en calquera momento da vida e, en especial, nos momentos de crises provocadas por desgrazas inesperadas, tanto formal a través da terapia familiar coma informal a través das redes de axuda mutua ou grupos de apoio familiar.
- e) Orientación, acompañando as familias, ofrecendo asesoramento para a toma de decisións, a resolución de conflitos e a mobilización dos recursos propios e do contorno, así como no proceso de planificación de apoios.
- f) Terapia e tratamento co fin de superar os dinamismos disfuncionais das familias, facendo posible o seu progreso e a súa adaptación.

Para o seguimento do programa, a Dirección Xeral de Familia e Inclusión implementou unha aplicación informática que posibilita dispoñer en todo momento dos datos actualizados dos distintos Gabinetes.

GOF/ Seguimento anual 2015:

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Demandas	A Coruña	Lugo	Ourense	Vigo	TOTAL
Recibidas	107	135	200	163	605
Reorientadas	6	1	0	0	7
Atendidas	107	135	200	163	605

Fonte: Consellería de Política Social. Xunta de Galicia

Tipoloxía demandas atendidas	A Coruña	Lugo	Ourense	Vigo	TOTAL
Conflicto por ruptura de convivencia	22	43	116	53	234
Crise na parella	18	10	11	13	52
Crise materno ou paterno-filial	29	32	10	53	124
Crise familia extensa	6	19	1	7	33
Crise mixta	7	11	9	4	31
Outra	23	20	1	28	72

Fonte: Consellería de Política Social. Xunta de Galicia

Demandantes de atención	A Coruña	Lugo	Ourense	Vigo	TOTAL
Mulleres	84	115	180	111	490
Homes	41	52	120	82	295
Parellas	6	12	5	27	50
Grupos familiares	13	36	15	22	86

Fonte: Consellería de Política Social. Xunta de Galicia

Artigo 54: Creación de oficinas de atención ás vítimas dos delitos

En relación coa previsión do artigo 54, mediante a Resolución do 15 de setembro de 2008, da Dirección Xeral de Xustiza, constituíronse os servizos comúns de atención á cidadanía e asistencia á vítima, dependentes dos decanatos das cidades de Ferrol, Lugo, Ourense, Santiago de Compostela e Vigo.

Estes servizos prestan atención á cidadanía e ás vítimas, incluíndo os delitos en materia de violencia de xénero, desenvolvendo a súa actividade baixo os principios de transparencia, información e atención axeitada, nas sete cidades galegas citadas.

No ano 2015, os días 26 e 27 de outubro desenvolveuse en Santiago de Compostela, no Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero, a xornada formativa

"Estatuto da Vítima: especial referencia á violencia de xénero", na que participaron 15 profesionais das oficinas de información á cidadanía e atención ás vítimas.

Artigo 55: Titularidade e Xestión dos servizos

Os servizos de asistencia social integral que conforman na CCAA de Galicia o sistema de protección e asistencia integral para as mulleres en situación de violencia de xénero son na súa inmensa maioría de titularidade pública, ben municipal ben autonómica, sendo a Xunta de Galicia a que realiza as funcións de coordinación e supervisión de recursos e servizos, seguindo as directrices marcadas pola lexislación vixente, e garantindo así mesmo, a equidade territorial.

Ademais, e de acordo co disposto neste apartado da lei 11/2007, a Xunta de Galicia establece fórmulas de colaboración con entidades sen fin de lucro, sempre coa finalidade de garantir unha protección e asistencia axeitada ás mulleres que sofren violencia de xénero. Ao longo deste informe se detallan en cada apartado, todas e cada unha das anteditas fórmulas de colaboración que se estableceron durante o exercicio 2015.

Artigo 56: Confidencialidade da información

A Xunta de Galicia, a través de todos os seus departamentos con competencias en accións de protección e asistencia integral ás mulleres que sofren violencia de xénero, ten adoptadas as medidas necesarias para garantir a confidencialidade da información relativa a estas situación, sempre segundo o establecido na Lei Orgánica 15/1999, do 13 de decembro, de Protección de datos de carácter persoal, así como no Real Decreto 1720/2007, do 21 de decembro, polo que se aproba o Regulamento de desenvolvemento da Lei Orgánica 15/1999.

DISPOSICIÓNS ADICIONAIS

Primeira: Modificación da Lei 4/2001, do 31 de maio, reguladora da mediación familiar.

Segunda: Acordos interinstitucionais e instrumentos de colaboración.

Terceira: Competencias en materia de violencia de xénero da Policía de Galicia.

Cuarta: Información ao Parlamento de Galicia

Quinta: Creación do Consello Galego das Mulleres.

Sexta: Creación do Observatorio galego da violencia de xénero.

Sétima: Creación da Comisión Interdepartamental de igualdade.

Oitava: Informes sobre o grao de desenvolvemento e repercusión económica desta Lei.
Novena: Modificación da Lei 9/1991, do 2 de outubro, galega de medidas básicas para a inserción social
Décima: dotación orzamentaria.

Disposición Adicional Primeira: Modificación da Lei 4/2001, do 31 de maio, reguladora da mediación familiar.

Modificación en vigor.

Sinalar en todo caso, que a lexislación vixente en materia de violencia de xénero, prohibe de maneira expresa a mediación nestes casos.

Disposición Adicional Segunda: Acordos interinstitucionais e instrumentos de colaboración.

Convenio de colaboración entre o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade e a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, AAPP e Xustiza para promover a sensibilización social fronte á violencia de xénero e a inserción laboral das mulleres que sufriran esta violencia

O convenio asinado en abril de 2015 entre , o Ministerio de Sanidade Servizos Sociais e Igualdade, a través da Delegación do Goberno para a Violencia de Xénero, e a a Vicepresidencia da Xunta de Galicia, ten entre os seus obxectivos:

- .Sensibilizar á sociedade sobre a igualdade entre homes e mulleres e o respecto aos dereitos fundamentais.
- .Avanzar na construción dunha sociedade libre de violencia de xénero.
- .Promover a inserción de mulleres vítimas da violencia de xénero.
- .Estender e comunicar o compromiso das empresas cara ás súas empregadas e empregados.
- .Estender e comunicar o compromiso a empresas provedoras e a os seus clientes.
- .Estender e comunicar o compromiso por unha sociedade libre de violencia de xénero a organizacións empresariais, sindicatos e a todos os axentes sociais.
- .Reflexionar as actividades realizadas por unha sociedade libre de violencia sobre as mulleres no seu proxecto empresarial.

❑ ***Guía práctica para a constitución das mesas locais de coordinación interinstitucional contra a violencia de xénero.***

A Secretaría Xeral da Igualdade, elaborou, distribuíu e difundiu en 2015 unha Guía práctica para a constitución das mesas locais de coordinación interinstitucional contra a violencia de xénero (MLC).

A Guía recolle a importancia das mesas locais de coordinación (MLC) como instrumento operativo no que están representados todos os ámbitos municipais implicados, directa ou indirectamente, na loita contra a violencia de xénero, co obxecto de procurar unha maior eficiencia da resposta ante a grave vulneración dos dereitos que supón a violencia de xénero.

Explica dun xeito sinxelo e práctico os pasos que se deben seguir para a constitución e a o funcionamento sistematizado dunha MLC, como mecanismo útil para a harmonización de todos os axentes e entidades implicadas.

A presidencia da Mesa debe asumila o alcalde/sa do concello -ou concelleiro/a en quen deleguen- e a secretaría asumila a persoa técnica que se designe por parte da concellaría competente en materia de violencia de xénero. A MLC pode ampliar a súa representación, ben de forma estable ou ocasional, contando tamén con representantes do CIM, Policía Local, servizos sanitarios ou centros educativos, entre outros axentes.

O obxectivo xeral das MLC é promover, no ámbito municipal, políticas e actuacións para a erradicación da violencia de xénero. Así, tratarán de mellorar a detección precoz dos casos, optimizar a coordinación dos axentes implicados e ofrecerlles unha atención e unha resposta áxil ás vítimas. Ademais, mellorará a protección nos casos que presenten alto risco e encargárase de informar e sensibilizar na materia tanto a profesionais como á sociedade.

O funcionamento sistematizado destas Mesas xera beneficios a distintos niveis e en todos eles a coordinación e a colaboración son as premisas fundamentais para unha atención máis áxil, eficiente e eficaz ás mulleres que ven vulnerados os seus dereitos por mor da violencia de xénero. Os beneficios non son só para as mulleres, senón para as entidades implicadas e para a sociedade no seu conxunto.

Segundo se recolle na guía, as MLC deben seguir dúas liñas de actuación: a prevención e a intervención. A primeira debe ir encamiñada a evitar novas situacións de violencia e impedir que outras xa existentes se cronifiquen. Para iso, poranse en marcha distintas estratexias de sensibilización -especialmente nos sectores máis vulnerables- e actividades de formación para profesionais.

Pola súa banda, a intervención estará marcada pola natureza dos casos, dependendo de si precisan ou non que esta sexa inmediata. Polo tanto, o primeiro paso despois da posta en funcionamento da Mesa será determinar os procedementos comúns de actuación en cada caso, segundo os recursos dispoñibles.

❑ **Convenio de colaboración entre o Ministerio de Igualdade, e a Comunidade Autónoma de Galicia, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, para a prestación do servizo telefónico 016 de información e asesoramento a mulleres vítimas de violencia de xénero.**

Con data 9 de novembro de 2012 o **Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade** e a Comunidade Autónoma de Galicia, a través da **Secretaría Xeral da Igualdade**, asinaron un convenio de colaboración, para a prestación do servizo telefónico de información e de asesoramento xurídico ás mulleres vítimas de violencia de xénero.

En base a este convenio, que sigue en vigor, o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade garante a derivación automática daquelas chamadas realizadas ao teléfono 016 dende o ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia ao teléfono 900 400 273, co fin de asegurar a prestación do servizo público de atención e asesoramento a mulleres vítimas de violencia de xénero, calquera que sexa a información requirida, poñendo en todo caso en coñecemento da persoa usuaria o número ao que se deriva a chamada. Se a chamada precisa atención de emerxencia a derivación automática realizarase ao teléfono 112 de emerxencia autonómico.

As chamadas recibidas polo servizo telefónico da Comunidade Autónoma de Galicia realizadas por persoas que soliciten asesoramento xurídico especializado, poderán ser derivadas ao servizo telefónico 016 para a súa atención polo Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade.

Así mesmo, a Comunidade Autónoma de Galicia poderá derivar calquera chamada relativa á violencia de xénero ao servizo telefónico 016, para garantir a correcta atención da chamada.

O Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade garantirá a difusión do servizo telefónico autonómico facendo constar, xunto ao servizo telefónico 016, o servizo telefónico 900 400 273 da Comunidade Autónoma de Galicia nas campañas que se leven a cabo en medios publicitarios gráficos (prensa escrita, revistas, folletos...) e exteriores no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia, sen prexuízo de que en cada unha das campañas publicitarias a realizar por parte do Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, se acorden coa Comunidade Autónoma de Galicia os termos da difusión.

O convenio ten vixencia dende a data da súa sinatura entendéndose tacitamente prorrogada a súa vixencia por anos naturais, salvo denuncia expresa dalgunha das partes.

No ano 2015 un 41% das chamadas recibidas no teléfono de información ás mulleres de Galicia (900 400273) foron derivadas dende o teléfono 016, o que supón 1.872 chamadas das 4.565 recibidas.

❑ **Protocolo de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e a Federación Galega de Municipios e Provincias (Fegamp), para establecer unha Rede de entidades locais en contra da violencia de xénero e realizar outras accións de sensibilización social en contra da violencia de xénero**

Con data 12 de setembro de 2012 a **Secretaría Xeral da Igualdade** e a **Federación Galega de Municipios e Provincias (Fegamp)** asinaron un protocolo de colaboración co obxecto de promover unha rede de entidades locais en contra da violencia de xénero, que se configurará como un instrumento que permita conseguir o rexeitamento social e institucional da violencia de xénero, sensibilizando á poboación e conseguindo a súa implicación e compromiso real contra esta lacra, fomentando ao mesmo tempo modelos alternativos de convivencia baseados no respecto e na igualdade.

A rede de entidades locais contra a violencia de xénero e a Secretaría Xeral da Igualdade colaborarán na consecución dos seguintes obxectivos:

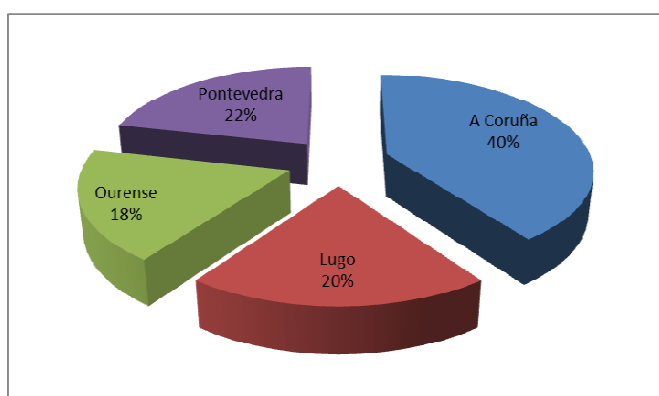
- Promover e apoiar proxectos de prevención da violencia de xénero e detección precoz de situacións de risco.
- Mobilizar e implicar a toda a sociedade na loita contra a violencia de xénero, fomentando unha actitude crítica, solidaria e comprometida fronte a situacións de maltrato.
- Fomentar o trato igualitario entre mulleres e homes
- Conseguir a tolerancia cero coas persoas agresoras

Informe anual 2015 de violencia de xénero

A data 31 de decembro de 2015 estaban adheridas a esta rede 162 entidades locais, co seguinte desglose:

Provincia	Nº
A Coruña	65
Lugo	32
Ourense	30
Pontevedra	35
Total	162

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade

Provincia	Entidades locais adheridas á Rede
A Coruña	Abegondo
	Ames
	Ares
	Arteixo
	Bergondo
	Betanzos
	Boiro
	Boqueixón
	Brión
	Cabanas
	Cabana de Bergantiños
	Camariñas
	Cambre

Carballo
Cariño
Carnota
Cee
Cerceda
Cerdido
Coirós
Corcubión
Coruña (A)
Curtis
Dodro
Fene
Ferrol
Frades
Laracha (A)
Laxe
Lousame
Malpica de Bergantiños
Mazaricos
Melide
Mesía
Monfero
Mugardos
Muros
Muxía
Neda
Negreira
Noia
Oleiros
Ordes
Oroso
Ortigueira
Outes
Padrón
Pino (O)
Pontes de García Rodríguez (As)
Porto do Son
Riveira
Sada

Informe anual 2015 de violencia de xénero

	San Sadurniño
	Santa Comba
	Santiago de Compostela
	Santiso
	Sobrado
	Teo
	Tordoia
	Trazo
	Valdoviño
	Vilasantar
	Vimianzo
	Zas
	Mancomunidade de Municipios da Comarca de Ordes
Lugo	Alfoz
	Baleira
	Barreiros
	Begonte
	Bóveda
	Burela
	Cervo
	Chantada
	Folgoso do Caurel
	Fonsagrada (A)
	Foz
	Láncara
	Lourenzá
	Mondoñedo
	Monforte de Lemos
	Negueira de Muñiz
	Ouro
	Palas de Rei
	Pantón
	Paradela
	Páramo
	Pedrafita do Cebreiro

	Quiroga
	Rábade
	Ribadeo
	Samos
	Sarria
	Sober
	Vilalba
	Viveiro
	Xermade
	Xove
Ourense	Allariz
	Avión
	Bande
	Baños de Molgas
	Calvos de Randín
	Carballiño
	Castrelo de Miño
	Castro Caldelas
	Celanova
	Cenlle
	Cortegada
	Laza
	Lobios
	Maceda
	Monterrei
	Muiños
	Ourense
	Paderne de Allariz
	Piñor
	Porqueira (A)
	Ribadavia
	Rúa (A)
	Toén
	Veiga (A)
	Verín
	Viana do Bolo
	Vilamartín de Valdeorras

Informe anual 2015 de violencia de xénero

	Xinzo de Limia
	Mancomunidade Terra de Celanova
	Mancomunidade do Ribeiro
Pontevedra	Baiona
	Barro
	Bueu
	Caldas de Reis
	Cangas
	Crecente
	Cuntis
	Estrada (A)
	Forcarei
	Gondomar
	Grove (O)
	Guarda (A)
	Lalín
	Lama (A)
	Marín
	Meaño
	Meis
	Moaña
	Moraña
	Nigrán
	Pazos de Borbén
	Poio
	Ponte Caldelas
	Pontecesures
	Porriño (O)
	Redondela
	Ribadumia
	Rodeiro
	Rosal (O)
	Salceda de Caselas
	Sanxenxo
	Silleda
	Soutomaior
	Tui
	Vilagarcía de Arousa

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

No marco deste protocolo dende a Secretaría Xeral da Igualdade ofertáronse varias actividades ás entidades locais, a desenvolver no último trimestre do ano 2015:

1.- **"Violencia de xénero e o novo contexto dixital"**, obradoiros educativos para nenos, nenas e adolescentes, preferentemente expostos a situacións de violencia de xénero, centradas no coñecemento e prevención das novas formas de violencia que xorden no contexto dixital: ciberviolencia de xénero, grooming, sextorsión.... (Véxase páxina 41).

2.- **"Programa "Desconexión"**: Encontros lúdicos, deportivos e terapéuticos, dirixidos a mulleres vítimas de violencia de xénero e as súas fillas e fillos menores, co fin de reforzar vínculos materno-filiais e socio-afectivos; Inclúe accións con menores no eido da terapia ocupacional. (Véxase páxina 98).

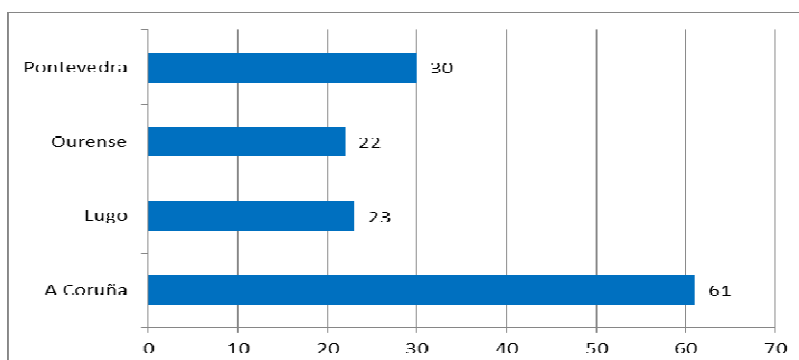
3.- **"Cartas de Amor"**, exposición gráfica de ilustracións de diversos artistas sobre a violencia de xénero e a mocidade, acompañada dun obradoiro práctico explicativo da mostra no mesmo lugar da exposición. (Véxase páxina 54).

4.- **"Representación"**, *"Pementeirás, Unha historia de empoderamento feminino"*. Promoción da igualdade e prevención da violencia de xénero a través do teatro. (Véxase páxina 53).

Solicitudes recibidas	
Provincia	nº solicitudes
A Coruña	61
Lugo	23
Ourense	22
Pontevedra	30
Total	136

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Informe anual 2015 de violencia de xénero

Concesións por provincia					
Provincia	Violencia de xénero e novo contexto dixital	Desconexión	Cartas de amor	Pementeirás	Total
A Coruña	7	7	6	8	28
Lugo	5	3	3	2	13
Ourense	5	1	3	0	9
Pontevedra	8	1	3	3	15
Total	25	12	15	13	65

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ **Acordo de colaboración entre a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza (Secretaría Xeral da Igualdade) e a Federación de autónomos do taxi de Galicia (FEGATAXI), para a colaboración no apoio ao traslado das mulleres vítimas da violencia de xénero. Centros de acollida das mulleres vítimas da violencia de xénero.**

Con data 28 de abril de 2015 a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, a través da Secretaría Xeral da Igualdade e a Federación de autónomos do taxi de Galicia (FEGATAXI) asinaron de novo un acordo de colaboración para o apoio no traslado das mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas a calquera dos centros que conforman a Rede Galega de Acollemento, cando as especiais circunstancias da vítima, valoradas convenientemente polos servizos sociais (municipais ou autonómicos), imposibiliten o seu traslado por outros medios.

Ademais a través deste acordo de colaboración a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, a través da Secretaría xeral da Igualdade,

comprométese a facilitar o material informativo e de sensibilización a prol da eliminación da violencia de xénero que elabore á Federación de Autónomos do Taxi de Galicia (FEGATAXI), así como a poñer a disposición da Federación contidos formativos sobre violencia de xénero a incluír no seu programa de formación de xeito que permita ás e a aos profesionais ampliar os seus coñecementos ao respecto e coñecer pautas de actuación.

Pola súa parte, a Federación de Autónomos do Taxi de Galicia (FEGATAXI), pon a disposición da Secretaría Xeral da Igualdade un teléfono de atención permanente ou calquera outro sistema de comunicación, que permita un **contacto directo 24 horas** para poder efectuar os traslados e comprométese a apoiar ás vítimas da violencia de xénero no traslado ao centro de acollida previamente determinado polo servizo da administración local ou autonómica correspondente, así como a difundir a iniciativa entre todas as asociacións que a integran, e contribuír á sensibilización social no rexeitamento conxunto da violencia de xénero, colocando o material que se facilite por parte da Secretaría Xeral da Igualdade nun lugar visible dos vehículos, e no que figurarán os números de información contra a violencia de xénero, 016 e 900 400 273.

O acordo está acompañado dun **protocolo de actuación**, publicado na web da Secretaría Xeral da Igualdade no que se detalla o procedemento coordinado que debe levarse a cabo entre os distintos recursos públicos de carácter social -CIMS, departamentos de servizos sociais, etc.-, a Secretaría Xeral da Igualdade e os centros da Rede Galega de Acollemento.

Este documento especifica as distintas formas de comunicación -teléfonos, fax e enderezos electrónicos- para poder atender as incidencias as 24 horas dos 365 días do ano, a maneira de facer esta comunicación; e inclúe un anexo co formulario de solicitude de derivación da persoa ou persoas trasladadas desde o servizo correspondente ao centro de destino.

A colaboración establecida entre Igualdade e Fegatxi non substitúe en ningún caso os traslados que se realizan dende outras administración públicas con competencias na materia, nin os traslados que deban efectuarse con acompañamento de forzas e corpos de seguridade.

Durante o ano 2015 fíxose uso deste servizo para a realización de 94 traslados.

❑ Convocatoria de subvencións destinadas ás entidades locais de Galicia dirixidas á promoción da igualdade.

A **Secretaría Xeral da Igualdade** convocou estas axudas a través da Resolución do 8 de outubro de 2015 (DOG nº 194, do 9 de outubro), a súa finalidade é colaborar economicamente coas entidades locais de Galicia para o desenvolvemento de programas,

actividades, actuacións e medidas para facer efectivo o principio de igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, o tratamento integral da violencia de xénero, a conciliación da vida persoal, laboral e familiar, a participación das mulleres na vida política, económica, social e cultural; así como para consolidar o funcionamento de servizos de atención integral de información e asesoramento ás mulleres no territorio, co fin de prestarlles unha atención e acompañamento de proximidade, psicolóxico, xurídico e de orientación sociolaboral ás mulleres, en particular, a aquelas que pertencen a colectivos en risco de exclusión ou estean nalgunha situación de vulnerabilidade, de cara a mellorar a súa situación social, laboral e profesional, a través dos seguintes programas:

- a) Programa de fomento da conciliación da vida persoal, laboral e familiar (Programa de conciliación).
- b) Programa de prevención e tratamento integral da violencia de xénero (Programa de prevención da violencia de xénero).**
- c) Programa de apoio aos centros de información ás mulleres (Programa de apoio aos CIM)

Ao abeiro do Programa de prevención da violencia de xénero son subvencionables accións de prevención e tratamento integral da violencia de xénero, que poderán consistir nalgunha das seguintes medidas:

- a) Intervencións orientadas a mellorar a situación das mulleres vítimas de violencia de xénero, das súas fillas e fillos, así como coas persoas dependentes delas, e dirixidas a impulsar unha atención profesional de maior calidade: accións de atención, orientación e para a mellora da situación persoal social e laboral, de asesoramento xurídico especializado, de atención directa a menores fillos e fillas de mulleres vítimas de violencia de xénero, todas elas na procura da recuperación da súa identidade e autonomía e da restauración dos seus proxectos vitais, e apoiándoas na súa orientación persoal, social e laboral.
- b) Actuacións dirixidas á loita contra a explotación sexual, en xeral, e a prostitución, en particular; encamiñadas a mellorar a situación persoal, social e laboral das mulleres que se atopan nesa situación, a través de accións de información, atención, orientación e para a mellora da súa situación persoal, social e laboral, así como de asesoramento xurídico especializado.

Nos programas de prevención da violencia de xénero resultaron beneficiarias un total de 5 entidades locais, cun importe total de **29.565,08euros**:

ENTIDADE LOCAL	ACTUACIÓN	IMPORTE CONCESIÓN
Concello da Guarda	Intervención con mulleres vítimas de violencia de xénero	7.534,80
Concello de Coirós	Intervención con mulleres vítimas de violencia de xénero: "Programa Violeta"	840,00
Concello de Oleiros	Intervención con mulleres vítimas de violencia de xénero: "Programa creando o noso mapa"	9.328,28
Concello de Redondela	Intervención con mulleres vítimas de violencia de xénero: Grupo de autoestima	1.862,00
Concello de Vigo	Intervención con mulleres vítimas de violencia de xénero: "Programa asistencia psicolóxica a fillas e fillos de mulleres vítimas de violencia de xénero"	10.000,00

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

❑ **Protocolo de actuación institucional sobre adopción de medidas de prevención, investigación e tratamento ás vítimas de trata con fins de explotación sexual.**

O artigo 29.3 de Lei 7/2004, do 16 de xullo, galega para a igualdade de mulleres e homes recolle a obriga da Xunta de Galicia na loita contra o tráfico de mulleres, nenas e nenos que teña como finalidade fundamental a súa explotación sexual no territorio da nosa comunidade autónoma, establecendo que esa loita deberá realizarse a través dunha intervención integral que permita a prevención, detección, atención e, se é o caso, integración das mulleres vítimas do tráfico de explotación sexual.

A Xunta de Galia é pioneira na elaboración e aplicación de Protocolos de actuación no ámbito da trata de seres humanos con fins de explotación sexual, asinando xa no ano 2010 un Protocolo de actuación institucional sobre adopción de medidas de prevención, investigación e tratamento ás mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual, asinado en xaneiro, coa Fiscalía Superior de Galicia. Este Protocolo foi revalidado no ano 2012, dados os cambios legislativos operados pola reforma da Lei Orgánica de Estranxeiría e polo Código Penal, que fixeron procedente unha revisión e adaptación do citado Protocolo.

O Protocolo tenta axilizar a aplicación dos beneficios de protección recollidos na lexislación vixente, entre os que destaca a posibilidade de conceder permiso de residencia a aquelas mulleres que denuncien ás mafias que as explotan, para que manteñan o seu testemuño ata o fin do proceso penal, tentando facilitar a colaboración das vítimas de trata coa xustiza.

Por parte da Xunta de Galicia, a través da Secretaría xeral da Igualdade, ponse a disposición das vítimas, unha vez son identificadas, ben por vontade propia ou pola intervención policial nun local, como vítimas dun delito de trata de seres humanos, un aloxamento que garanta o exercicio do dereito ao período de reflexión, para elas e para as súas fillas e fillos menores de idade, así como asistencia psicolóxica, médica e xurídica gratuíta.

Na **Secretaría Xeral da Igualdade**, e no marco deste Protocolo, no ano 2015 continuouse coa colaboración con organizacións sen ánimo de lucro para o desenvolvemento das diversas actuacións de prevención e asistencia ás vítimas de trata, así como a tarefa de coordinación de todos os servizos e programas dispoñibles para a atención das vítimas.

❑ **Protocolo de derivación entre as Comunidades Autónomas para a Coordinación das súas Redes de Centros de Acollida para as Mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas.**

Na Xunta de Galicia, xa dende a apertura do primeiro centro de acollida na Comunidade, véñense asinando cada ano convenios de colaboración con diversos concellos titulares dun recurso de acollida para a atención a mulleres vítimas de violencia de xénero, para o mantemento dos mesmos, en concreto cos **concellos da Coruña, Ferrol, Culleredo, Lugo e Ourense**. Todos os centros atópanse incluídos na rede autonómica de centros de atención a mulleres, e cumpren cos requisitos establecidos na Orde do 1 de abril de 1997, pola que se regulan os requisitos específicos dos centros de acollida para mulleres vítimas de malos tratos.

O obxecto deses convenios é a colaboración da Xunta de Galicia no financiamento dos gastos de persoal e gastos correntes de funcionamento dos centros de atención a mulleres vítimas de violencia de xénero, comprometéndose os concellos a manter os centros en funcionamento e a prestarlle ás mulleres vítimas un servizo integral de atención, emerxencia, apoio, acollida e recuperación. Establécese ademais a cooperación e colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade nas derivacións das mulleres vítimas de violencia de xénero e das súas fillas e fillos, procedentes doutras comunidades autónomas, de acordo cos protocolos e procedementos establecidos para estes efectos

Dado o carácter de recurso de protección que seguen mantendo os centros de acollida, non son infrecuentes as ocasións en que, maiormente por motivos de seguridade, pero tamén de carácter persoal ou profesional, este centros de acollida deben realizar **traslados fóra da**

Comunidade galega, actuando tanto como receptores de vítimas ameazadas noutras partes do estado que son derivadas a Galicia como derivando a mulleres que residen nun centro en Galicia a outro centro fora da nosa comunidade autónoma. Neste sentido, a **coordinación institucional** amósase como unha ferramenta imprescindible para conseguir unha atención eficaz ás vítimas, evitando a dispersión de recursos, logrando unha maior efectividade dos mesmos e contribuíndo a garantir a seguridade das mulleres.

Neste sentido, a Secretaría Xeral da Igualdade da Xunta de Galicia, de cara a garantir os dereitos que a lexislación lles outorga ás vítimas da violencia de xénero, promove e impulsa a prestación dos servizos establecidos na Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero e na Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, e considera prioritaria a atención ao funcionamento dos centros de acollida para as vítimas, funcionamento no que se debe incluír a colaboración interinstitucional e a cooperación entre **todos os servizos autonómicos das mesma natureza no Estado español**, de xeito que o traballo en rede e a articulación entre os distintos centros permita conseguir a seguridade das vítimas, e as apoie na súa recuperación psicolóxica social e laboral.

Así, as Comunidades Autónomas e Cidades de Ceuta e Melilla y o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, acordaron na Conferencia Sectorial de Igualdade iniciar os traballos que permitiran poñer en rede os centros de acollida de todas as Comunidades Autónomas e Cidades de Ceuta e Melilla, a través da coordinación destes recursos en beneficio das vítimas da violencia de xénero e os menores ao seu cargo, co fin de mellorar a súa protección e seguridade, a posta en común dos recursos e a mellora dos procedementos, en todo o territorio nacional.

Froito de dito traballo, e como mostra do compromiso das Comunidades Autónomas asinantes por asumir e desenvolver este marco de colaboración, estas, incluída Galicia, e o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, na xuntanza da Conferencia Sectorial de Igualdade do 21 de xuño de 2014, acordaron aprobar o **Protocolo de derivación entre as Comunidades Autónomas para a coordinación das súas redes de centros de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero y dos seus fillos e fillas**.

O 12 de marzo de 2015 asinouse en Santiago de Compostela o antedito protocolo entre a Xunta de Galicia, a través da Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza e o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, a través da Delegación do Goberno para a Violencia de Xénero.

No Diario Oficial de Galicia número 105, do 5 de xuño de 2015, publicouse a Resolución do 21 de maio de 2015, da Dirección Xeral de Relacións Institucionais e Parlamentarias, pola que se ordena a publicación do Acordo do 21 de xullo de 2014, da Conferencia Sectorial de Igualdade, polo que se aproba o Protocolo de derivación entre as comunidades autónomas para a coordinación das súas redes de centros de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero e os seus fillos e fillas.

Este protocolo pretende cumprir **cos seguintes obxectivos:**

- Mellorar a coordinación das redes dos recursos de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas.
- Determinar as causas que poden motivar a derivación dunha usuaria a un centro de acollida doutra Comunidade Autónoma.
- Establecer unha ltaxe común da documentación exixible para tramitar o ingreso nos centros de acollida.
- Desenvolver un modelo de comunicación directa entre os organismos competentes nesta materia para todo o relativo ao proceso de admisión, incluídas as causas para a motivación en caso de denegación.
- Fixar uns criterios comúns sobre a asunción de gastos derivados de traslado ou os que se produzan como consecuencia das xestións derivadas da súa situación.

No marco deste protocolo no ano 2015 a Comunidade Autónoma de Galicia realizou 3 derivacións a outras comunidades autónomas e, así mesmo, tramitou 3 derivacións doutras comunidades autónomas a Galicia.

Disposición Adicional Terceira: Competencias en materia de violencia de xénero da Policía de Galicia

O 26 de outubro de 2015 asinouse un protocolo, entre a Vicepresidencia da Xunta de Galicia e o Ministerio do Interior, para a coordinación da actuación e a cooperación, en materia de violencia de xénero, entre a Unidade de Policía Adscrita (UPA) e a Xefatura Superior de Policía en Galicia.

Este protocolo complementa o convenio de colaboración asinado entre o Ministerio do Interior e a Comunidade Autónoma de Galicia, o 6 de outubro de 2015, que poñía á disposición da Xunta de Galicia a aplicación informática, de uso policial, VIOGEN onde se rexistra a valoración inicial de risco que presenta cada vítima e as medidas de protección necesarias en materia de violencia de xénero.

Ante episodios de violencia de xénero, o persoal da UPA colabora e coordina coas distintas comisarías do corpo nacional de Policía (CNP) nas seguintes accións:

- Atención singularizada á vítima
- Información detallada á vítima (procedementos legais, institucións de apoio e asesoramento, trámites, denuncia, etc...)
- Traslado ao centro asistencial (se é o caso)
- Traslado á Comaría do CNP para a formulación da correspondente denuncia e valoración de risco.
- Recollida de datos sobre o agresor e posta en marcha das medidas de seguridade oportunas.

O inicio destas actuacións pode ser:

- De oficio: comparecencia da vítima en que solicita axuda en calquera das sedes da UPA .
- Por requirimento: Comunicación do servizo de emerxencias do 112 a Sala Operativa da Xefatura de Santiago. Esta sala difunde inmediatamente a información ás xefaturas provinciais e Vigo correspondentes.

Na seguinte táboa achéganse os datos estatísticos relativos a 2015:

Informe anual 2015 de violencia de xénero

VIOGEN 2015	ALERTAS DO 112 (agresións, ameazas, incumprimento das ordes de afastamento e/ou das medidas xudiciais, etc...)
Santiago de Compostela	159
A Coruña	147
Lugo	42
Ourense	158
Pontevedra	164
Vigo	176
TOTAIS UPAS	846

Por outra banda, na Academia Galega de Seguridade Pública (AGASP) realizáronse os seguintes cursos e xornadas:

- 3 edicións do curso *“Aspectos psicolóxicos en mulleres vítimas de violencia de xénero”*
- 2 edicións do curso *“Práctica policial sobre violencia de xénero”*
- 1 xornada sobre *“Violencia de xénero e seguridade pública: avances e retos nunha loita polos dereitos das vítimas”*.

Esta formación abrangueu un total de 96 horas lectivas e foi solicitada por 462 persoas (admitidas 329 e diplomadas 277).

Por outra banda, a 9ª promoción da Policía local (2014-2015) estivo formada por 13 alumnos que recibiron 16 horas de formación en violencia de xénero.

Disposición Adicional Cuarta: Información ao Parlamento de Galicia

O presente informe da cumprido trámite á obriga legal establecida da Disposición Adicional Cuarta da Lei: "O Goberno da Xunta de Galicia remitiralle ao Parlamento de Galicia, con carácter anual, un informe sobre a situación da violencia de xénero en Galicia, que contará coas achegas de todos os departamentos implicados na prevención e no tratamento da violencia de xénero". O dito informe presentouse ante a Cámara galega nos anos 2008 a 2014,

coa información correspondente ao desenvolvemento, por parte da Xunta de Galicia, das medidas contidas na Lei 11/2007, no ano inmediatamente anterior ao da súa presentación.

Disposición Adicional Quinta: Creación do Consello Galego das Mulleres

Derogada polo Decreto lexislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade. **e integrada no novo texto lexislativo.**

Disposición Adicional Sexta: Creación do Observatorio Galego da Violencia de Xénero

A Lei 11/2007 para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, na súa disposición adicional sexta, prevé a creación do Observatorio Galego da Violencia de Xénero como órgano colexiado e institucional de Galicia encargado do estudo, da avaliación e do seguimento das políticas contra a violencia de xénero que se desenvolvan en Galicia.

No DOG núm. 142 do 26 de xullo de 2012 publicouse o Decreto 157/2012, do 5 de xullo de 2012, polo que se desenvolve a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero no relativo aos órganos consultivos e de participación.

No artigo 1.b) dispónse que ten por obxecto “A creación do Observatorio Galego da Violencia de Xénero, como órgano colexiado e institucional de Galicia, encargado do estudo, da avaliación e do seguimento das políticas contra a violencia de xénero que se desenvolven en Galicia, así como o establecemento da súa natureza, fins, composición e adscrición”. Na sección 1ª do capítulo III do citado Decreto regúlase a súa natureza, adscrición, fins, funcións, composición e funcionamento.

Na constitución do Consello Galego das mulleres o 5 de marzo de 2014 elixíronse ás tres vogais en representación das asociacións de mulleres e federacións constituídas por estas con representación no Consello Galego das Mulleres, tal e como prevé o Decreto 157/2012, do 5 de xullo de 2012, que fai necesaria dita representación para a posta en marcha do Observatorio Galego da Violencia de Xénero.

O 5 de maio de 2014 tivo lugar en Santiago a constitución do Observatorio Galego da Violencia de Xénero, onde destacou que a resposta fronte á violencia machista debe abordarse desde unha perspectiva integral presidida polo Vicepresidente da Xunta de Galicia.

O Observatorio Galego da Violencia de Xénero está presidido polo Vicepresidente da Xunta de Galicia, ostentando a vicepresidencia a Secretaria xeral da Igualdade. A través das vogalías están representadas as seguintes institucións: o Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, a Fiscalía superior da Comunidade Autónoma de Galicia, a Fegamp, as diferentes Consellerías da Xunta de Galicia, a CRTVG, a Unidade contra a Violencia de Xénero da Delegación do Goberno en Galicia, as Asociacións e Federacións de mulleres (con 3 representantes), as Organizacións Empresariais (con tres vogais), e as Organizacións Sindicais presentes na Mesa Xeral de Negociación das Administracións Públicas .

O Observatorio actúa en Pleno e nas comisións de traballo específicas que estime necesario crear.

Un dos eixos fundamentais do traballo do Observatorio é a prevención de todo tipo de violencia machista. Por iso terá entre as súas encomendas analizar as medias que se están a levar a cabo na materia, propoñer iniciativas para mellorar a situación, reforzar a cooperación entre administracións e vixiar e denunciar que non haxa discriminación sexual na publicidade.

O 8 de setembro de 2014 constituíronse os tres grupos de traballo designados no seo do Observatorio Galego da Violencia de Xénero:

1.-O primeiro (GT1) é o encargado da Elaboración dun Protocolo de Coordinación e Cooperación Institucional fronte á violencia de xénero a nivel autonómico.

No ano 2015, dentro do GT2, como inicio dos traballos para a elaboración do Protocolo de coordinación, elaboráronse os seguintes documentos:

- Mapa de recursos: constitúe un documento de base e apoio para a elaboración do protocolo. É un documento vivo, en constante actualización.

- Borrador de fluxograma: coa finalidade de recoller os procesos de violencia de xénero, identificando as entradas das mulleres ao sistema, que poden ser por múltiples vías, e as áreas de actuación que configurarán o protocolo.
- Documento de Boas prácticas que recolle os principios que se terán en conta á hora de elaborar o protocolo.

A partires da documentación elaborada, dentro do GT1 apróbase a creación dun subgrupo técnico de traballo, cun carácter máis técnico, integrado por profesionais que traballan día a día en intervención con vítimas, para apoiar na elaboración do citado protocolo.

Este subgrupo técnico reuniuse en varias xornadas de traballo durante o ano 2015, e tamén estableceu mecanismos de traballo a distancia, que deron lugar aos primeiros borradores do protocolo de actuación nos que se seguirá traballando para presentar no ano 2016 o documento de protocolo ao GT1 para a súa revisión e aprobación.

2.-O segundo (GT2), baixo o nome **“A voz das vítimas”** , encargado de escoitar as experiencias directas destas para extraer conclusións e directrices de mellora nas actuacións.

O GT2, “A voz das vítimas”, creouse a proposta das vogalías que representan ao Consello Galego das Mulleres no OBGVX, e a súa finalidade foi a de levar a cabo un proceso de escoita activa e retroalimentación, directamente con mulleres que sofren ou sufriron unha situación de violencia de xénero, para achegar luz sobre a realidade que se atoparon no seu camiño de saída da violencia e poder aportar, a través da súa experiencia, melloras ao proceso de atención e intervención con mulleres que sofren violencia de xénero.

Para dar resposta ao obxectivo do GT2, a Secretaría Xeral da Igualdade organizou en 2015 **varias xuntanzas no Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero**, na que participaron mulleres que atravesaron situacións de violencia de xénero.

A finalidade destas xuntanzas foi establecer unha canle de comunicación directa así como o intercambio de experiencias por parte de mulleres que sufriron situación de violencia de xénero e que estaban dispostas a aportar a súa visión en prol da mellora do sistema e procedementos de actuación que existen- dende a situación previa á denuncia ata a posterior ao xuízo- co fin de determinar os ámbitos de mellora.

Na xuntanza de peche do GT2 do 14 de xullo de 2015 presentouse o Informe de conclusións que se elaborou tras as citadas xuntanzas, no que se recolle información concreta sobre necesidades, obstáculos, demandas e recomendacións a ter en conta para mellorar os servizos

que se lles brindan. Dúas das mulleres interviron nesta xuntanza, relatando a súa experiencia sobre o proceso que afrontaron para poder saír desa situación.

O documento estrutúrase en catro áreas, seguindo o percorrido “habitual” dos servizos que utilizan maioritariamente as mulleres que viven situacións de violencia machista: área sanitaria, servizos sociais, forzas e corpos de seguridade e área xurídica.

Entre as principais demandas rexistradas, destacan asuntos como a mellora das campañas de sensibilización, prevención e detección da violencia de xénero -que se piden que sexan máis directas e realistas-, facilitar o procedemento de denuncia, valorar a posibilidade de que haxa psicólogo/as de apoio nos xulgados ou a implantación de sistemas de información compartidos entre os servizos sociais e as Forzas e Corpos de seguridade, por citar algúns exemplos.

As conclusións deste informe servirán como base na elaboración dun documento de recomendacións que poderá enriquecer o Protocolo no que traballo o primeiro grupo de traballo do Observatorio e que estará destinado á coordinación e cooperación institucional fronte á violencia de xénero a nivel autonómico.

3.-O terceiro grupo (GT3) traballa a abordaxe da violencia de xénero coa mocidade dende o ámbito educativo, determinando estratexias e propostas de traballo preventivo coa xente nova.

A primeira xuntanza de traballo do GT3 tivo lugar no ano 2015 e ao igual que no GT1 optouse por configurar un subgrupo técnico que permita avanzar na identificación de propostas de actuación.

Para o inicio do traballo deste subgrupo técnico achegouse un documento que recompila boas prácticas no fomento da igualdade no ámbito educativo. Este documento articúlase como unha ferramenta de traballo que permitirá achegar información e documentación de interese sobre Boas prácticas relacionadas co fomento da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes e prevención e loita contra a violencia de xénero no eido educativo.

Este subgrupo técnico seguirá traballando, coa finalidade de estudar experiencias e demandas e facer propostas de actuación concretas que dean resposta á finalidade do GT3

Disposición Adicional Sétima: Creación da Comisión Interdepartamental de Igualdade

Derrogada polo Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade e integrada no novo texto legislativo.

Disposición Adicional Oitava: Informes sobre o grao de desenvolvemento e repercusións económicas da Lei

Os informes sobre o grao de desenvolvemento e repercusións económicas da Lei que elaboran os diferentes departamentos da administración autonómica con competencias nalgún dos aspectos relacionados coa violencia de xénero atópanse integrados no presente informe.

Disposición Adicional Novena: Modificación da Lei 9/1991, do 2 de outubro, galega de medidas básicas para a inserción social

Modificación en vigor que dá cumprimento ao disposto no artigo 41 da Lei 11/2007: Procedemento abreviado para a percepción da Renda de Integración Social de Galicia (véxase páxina 134).

Disposición Adicional Décima: Dotación orzamentaria

Nos orzamentos anuais da Xunta de Galicia, presentados cada ano no Parlamento, figuran todas e cada unha das partidas destinadas ao desenvolvemento das medidas recollidas na Lei.

Disposición Derrogatoria

Se derrogan cantas disposicións contradigan lo disposto na Lei, así como os artigos 19 e 20 da Lei 7/2004, do 16 de xullo, galega para a igualdade de mulleres e homes.

Disposicións Derradeiras

Facultades da Xunta de Galicia para ditar cantas disposicións sexan necesarias para a aplicación e desenvolvemento da Lei e entrada en vigor.

